

๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตย

๗๐ ปี ครองราชย์
มหากษัตริย์ประชาธิปไตย

ชื่อหนังสือ : ๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตย
เลขหนังสือ : ISBN 978-616-399-056-3
ปีที่พิมพ์ : ๒๕๖๐
จำนวนหน้า : ๒๕๖ หน้า
พิมพ์ครั้งที่ : ๑
จำนวนพิมพ์ : ๒,๕๐๐ เล่ม
ภาพปก : พระบรมสาทิสลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ
โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์
จัดทำโดย : คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
พิมพ์ที่ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
สงวนลิขสิทธิ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐.
๒๕๖ หน้า. ภาพประกอบ.
๑. ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, ๒๔๗๐-๒๕๕๙ – พระราชประวัติ.
๒. ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, ๒๔๗๐-๒๕๕๙ – พระราชกรณียกิจ.
๓. ชื่อเรื่อง.

ตราสัญลักษณ์

งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี

อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. สีเหลืองนวลทอง เป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพ ขอบริมอักษรสีทองบนพื้นสีขาบเข้ม (น้ำเงินแก่) เป็นสีประจำสถาบันพระมหากษัตริย์ ภายในกรอบลายทองปนนากมีลายเนื่องสีทองมากกว่า ๗๐ ดวง เป็นการถวายพระพรให้ทรงสถิตดำรงในสิริราชสมบัติมากกว่าปีที่ ๗๐ ให้สถาพรโดยสวัสดีเป็นอเนกอนันต์ยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. และกรอบลายทองปนนากนี้สถิตอยู่ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ ประกอบพระอุณาโลมสีทอง แวดล้อมด้วยพระแสงขรรค์ชัยศรีและพระแส้จามรีอยู่เบื้องซ้ายแห่งพระมหาพิชัยมงกุฎ มีธารพระกรและพัชนีฝักมะขามอยู่เบื้องขวา มีฉลองพระบาททอดอยู่ที่ปลายพระแสงและธารพระกรนั้นเบื้องล่าง รวมเรียกว่าเครื่องเบญจสิริราชกกุธภัณฑ์ เป็นนิมิตหมายแห่งการฉลองสิริราชสมบัติ ล่างลงมาเป็นแพรแถบสีหงชาด (ชมพู) ขลิบทอง เขียนอักษรสีทอง ความว่าฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ปลายด้านขวาของแพรแถบระบุ พ.ศ. ๒๔๘๙ อันเป็นปีที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ปลายด้านซ้ายของแพรแถบระบุ พ.ศ. ๒๕๕๙ แสดงกาลเวลาที่ล่วงมา ๗๐ ปี ตราบจนปัจจุบัน

ที่ รล ๐๐๐๕.๓/ ๑๙๕๗

สำนักราชเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๒/๔๔๕๓
ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมฉายาลักษณ์ที่ฉายกับพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศ์ ภาพพระราชกรณียกิจ ภาพถ่ายพระบรมรูปเขียน พระราชดำรัส และพระราชสาส์น ตามสำเนาที่แนบมา เพื่อเชิญไปลงพิมพ์บนปกและในหนังสือ “๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตย” ชนิดปกแข็ง จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม และปกอ่อน จำนวน ๔๑,๐๐๐ เล่ม สำหรับมอบแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว
พระราชทานพระบรมราชานุญาต

(นายจิตรพัฒน์ ไกรฤกษ์)
รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
ราชเลขาธิการ

กองข่าว
โทร. ๐๒ ๒๒๐ ๗๒๐๐ ต่อ ๓๔๐๓
โทรสาร ๐๒ ๒๒๐ ๗๓๒๒
เว็บไซต์ : www.ohm.go.th

สารบัญ

	หน้า
สารจากประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๖
สารจากประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	๘
สารจากประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๑๐
สารจากบรรณาธิการ	๑๒
คำนำ	๑๔
พระราชประวัติ	๑๗
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก	๒๗
พระราชพิธีเกี่ยวกับการครองสิริราชสมบัติ	๔๑
พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับรัฐสภา	๕๕
• พิธีเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๖
• พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐
• พระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ	๖๔
• พระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงลงพระปรมาภิไธย	๖๙
• พระราชทานคำแนะนำเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ	๘๐
• รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา	๘๒
• พระราชดำรัสในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา	๘๙
• กฎหมายที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงลงพระปรมาภิไธย (ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ถึงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙)	๑๕๒
• ร่างพระราชบัญญัติที่ทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้ง	๑๕๘
• พระมหากรุณาธิคุณต่อกิจการด้านต่างประเทศของรัฐสภา	๑๖๓
• รัฐสภาเฉลิมพระเกียรติ	๑๘๒
กษัตราประชาธิปไตย	๑๙๓
พระบารมีปกป้องคุ้มครองไทย	๑๙๙
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒๑๑
สดุดีพระเกียรติคุณ	๒๑๗
พระยศยิ่งยงดำรงนิรันดร์กาล	๒๓๑
บรรณานุกรม	๒๔๒
ภาคผนวก	๒๔๙

สารจากประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เป็นมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี นับเป็นโอกาสอันมงคลประเสริฐสุดที่ทรงครองราชย์ยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในประวัติศาสตร์ไทย เหล่าพสกนิกรล้วนปลาบปลื้มปีติยินดีในมงคลวารครั้งนี้ จึงพร้อมใจกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและแสดงความจงรักภักดีให้เป็นที่ประจักษ์แก่สากลโลก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นพระประมุขที่เปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรมนับตั้งแต่ทรงครองสิริราชสมบัติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ และทรงมีพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ ว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** จนกระทั่งปัจจุบัน ปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ประชาชนชาวไทยต่างเห็นประจักษ์แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระปรีชาญาณอันลึกซึ้ง ทรงมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนของราษฎร โดยมิได้ทรงย่อท้อต่อความยากลำบาก ทรงอุทิศและทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์ ตรากตรำพระวรกายเสด็จพระราชดำเนินไปทั่วราชอาณาจักร เพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตา ดังจะเห็นได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่มากมาย อีกทั้งยังพระราชทานแนวทางในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแนวทฤษฎีใหม่ และพระราชทานวิถีทางดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนทุกระดับสามารถดำเนินชีวิตด้วยความผาสุกในทุกสถานการณ์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพระมหากรุณาธิคุณอเนกอนันต์ต่อพสกนิกรชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

รัฐสภาเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงใช้พระราชอำนาจในฐานะประมุขของประเทศในการพระราชทานรัฐธรรมนูญ ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้พระราชบัญญัติต่าง ๆ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐสภา นอกจากนี้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับรัฐสภาในโอกาสสำคัญ อาทิ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมของรัฐสภาและพระราชทานพระราชดำรัสอันทรงคุณค่าเป็นแนวทางต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จสวรรคต เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ สิริพระชนมพรรษาปีที่ ๘๙ ทรงครองสิริราชสมบัติได้ ๗๐ ปี ๔ เดือน ๔ วัน นำมาซึ่งความทุกข์โทมนัสเกินพรรณนาสู่พสกนิกรชาวไทย

สภานิติบัญญัติแห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้ จึงจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ เรื่อง **๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตย** เพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นราชสดุดี เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณและเพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย ให้จารึกยั่งยืนอยู่ตราบนิจนิรันดร์

ขอมหิทธานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั่วสากลจักรวาล ตลอดจนพระราชกุศลกฤดาธิการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงปฏิบัติบำเพ็ญมาแล้วอย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ ตลอดทั้งความเคารพและจงรักภักดีมิเสื่อมคลายของปวงชนชาวไทย จงเป็นพลวปัจจัยบันดาลดลให้พระองค์เสด็จสู่ทิพยสถานบรมสุขสถิตเสถียรพรั่งพร้อมด้วยทิพยสมบัติสุขารมณ์เป็นนิจนิรันดรสืบไป

(**ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย**)
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารจากประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถวายสดุดีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระมหากษัตริย์ประชาธิปไตย ๗๐ ปีที่ครองราชย์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ครบ ๗๐ ปี นับแต่ พ.ศ. ๒๔๘๙ ยาวนานที่สุดในโลก และในประวัติศาสตร์ไทย ได้ทรงทุ่มเทพระสติปัญญา พระวรกาย ทรงมีพระวิริยอุตสาหะ ตรากตรำบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ ดังนี้

๑. “ทรงเป็นพระเจ้าทรงธรรม” จากพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เป็นต้นมา พระองค์ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจ เพราะเหตุแห่งธรรมที่ทรงยึดมั่นอย่างเคร่งครัดเสมอมา พระมหากษัตริย์ไทยนับแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ทรงปรารถนาที่จะได้เป็นพระเจ้าทรงธรรม โดยทรงยึดมั่นในทศพิธราชธรรม ซึ่งได้แก่ การให้ การสำรวม การทำสาธารณประโยชน์ ความซื่อตรง ความสุภาพ การชนะความชั่ว การไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทน และความยุติธรรม ทั้งนี้ นอกเหนือจากจักรวรรดิวัตรและราชสังคหวัตถุอีกด้วย

๒. ทรงเป็นนักปกครองที่ดีเลิศ ที่ทรงเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของผู้รับการปกครอง ในทุกพระราชกรณียกิจและทุกขณะ ซึ่งเป็นผู้ปกครองในอุดมคติที่บรรดานักปรัชญาการเมืองแสวงหามากว่า ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว พระราชดำรัส พระราชดำริ และพระราชกรณียกิจ รวมถึงโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ก็เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมทั้งนั้น บางทีเราอาจรู้สึกว่าพระบรมราโชวาทของพระองค์นั้น เป็นยิ่งกว่าคำสอนของคำพระเสียอีก จึงทรงได้รับการยกย่องจากต่างประเทศว่าทรงเป็นกษัตริย์ของกษัตริย์ (King of Kings)

๓. ทรงแบกรับภาระของชาติอันหนักอึ้งไว้แต่พระองค์เดียวในรอบ ๗๐ ปีที่ผ่านมา ไม่อาจทรงวางมือหรือทรงผ่องถ่ายไปให้ผู้อื่นได้ เมื่อเปรียบเทียบกับนายกรัฐมนตรีแต่ละคนที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามารับภาระของชาติ เมื่อพ้นวาระไปแล้วก็ไม่ต้องรับรู้ เครียด และเหนื่อยกับปัญหาใด ๆ ของประเทศอีก แบบผ่านมาแล้วก็ผ่านไป สามารถพักผ่อนและหาความสุขส่วนตัวที่บ้านได้

๔. ทรงช่วยรักษาประชาธิปไตยไว้ได้ถึง ๗๐ ปีที่ทรงครองราชย์มา ถึงแม้ว่าจะเกิดการปฏิวัติ รัฐประหาร และการกบฏขึ้นเป็นครั้งคราว เมื่อเหตุการณ์ผ่านพ้นไประยะหนึ่ง ประเทศไทยก็จะกลับเข้าสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และที่สำคัญก็คือ อุดมการณ์ “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ได้ทำให้ประเทศไทยของเรารอดพ้นมาจากการเป็นสังคมคอมมิวนิสต์แบบหลาย ๆ ประเทศในอินโดจีนได้

๕. ทรงสามารถระงับวิกฤตการณ์ทางการเมืองได้อย่างประเสริฐ จากการที่ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก จึงทำให้ทรงสามารถทำนุบำรุงชนชาติอื่น ศาสนาอื่นได้ จึงทำให้ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยทั้งชาติ ซึ่งอยู่กันด้วยความร่มเย็นเป็นสุขและทรงเป็นที่เคารพรักและเทิดทูนไว้เหนือเกล้าของพวกเราทุกคนเสมอมา นอกจากนี้แล้ว การที่ทรงอยู่เหนือการเมืองเพื่อจะได้ทรงเป็นกลางทางการเมือง เป็นพระมหากษัตริย์ของชาวไทยของทุกคนทุกหมู่เหล่าทุกฝ่าย และด้วยพระบารมีจึงทรงสามารถระงับวิกฤตการณ์วุ่นวาย รุนแรง โศกสลด ที่ทำให้คนไทยต้องบาดเจ็บและสูญเสียชีวิตมากมายหลายครั้ง เช่น เหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

นอกจากนี้แล้ว ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ยังได้ทรงช่วยผ่าทางตันที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายรัฐบาลไม่อาจทำหน้าที่ได้ จึงทรงขอให้สถาบันตุลาการร่วมกันแก้ไขวิกฤตของประเทศจนผ่านพ้นภาวะนั้นไปได้

๖. ทรงยึดมั่นในหลักนิติธรรมของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เมื่อเกิดวิกฤตทางการเมืองและมีการเรียกร้องขอนายกรัฐมนตรีพระราชทาน โดยอ้างถึงมาตรา ๗ แห่งรัฐธรรมนูญบางฉบับ จะทรงมีพระราชดำรัสกับคณะตุลาการศาลปกครองสูงสุดว่า มาตราดังกล่าวไม่ได้หมายถึงการให้พระมหากษัตริย์มีอำนาจที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ หรือจะตัดสินทำได้ทุกเรื่อง เพราะจะเป็นการทำเกินหน้าที่ไป ส่วนการแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีนั้นไม่ได้ทรงทำผิดรัฐธรรมนูญ เพราะมีรองประธานสภาเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ดังนั้น การขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานจึงไม่ใช่แบบประชาธิปไตย

๗. โครงการพระราชดำริ จากที่ทรงตรัสว่า “ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากประชาชนยังหิวอยู่” จึงได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรทั่วราชอาณาจักร ทำให้ทรงทราบปัญหาและความเดือดร้อนของพวกเขา เพื่อจะได้ทรงแก้ปัญหาให้พวกเขาได้ จึงเกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม นับแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ จำนวน ๔,๐๐๐ กว่าโครงการ เพื่อสร้างชีวิตใหม่ให้กับประชาชนที่ยังหิวอยู่ ด้วยการพลิกฟื้น “ดิน น้ำ ป่า” ในพื้นที่ชนบททุรกันดาร

๘. พระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามฐานะของแต่ละคน ให้ใช้ความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง คือ เพียงพอที่จะสร้างความพออยู่พอกิน สร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวได้อย่างพอเพียง ซึ่งได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวางทั้งในและนานาประเทศว่า เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่เป็นทางสายกลางของการพัฒนาและรู้จักพอนั่นเอง

นอกจากนี้แล้ว ยังได้ทรงแนะนำแนวคิดการเกษตรแนวใหม่สำหรับการประกอบเกษตรกรรมทั่วทุกภูมิภาคอีกด้วย

๙. การสดุดีพระเกียรติคุณ พระราชดำริและพระราชกรณียกิจทั้งหลาย สามารถทำให้พสกนิกรชาวไทยรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงทรงได้รับรางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ๔๔ ครั้ง นับแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๕ เช่น องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติได้ประกาศให้วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันดินโลก และได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญแอกริโคลาที่ปรากฏพระบรมรูปของพระองค์ประทับนั่งท่ามกลางเกษตรกร นอกจากนี้ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลความสำเร็จด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และองค์การสหประชาชาติเองก็ได้ประกาศเป็นปณิธานแน่วแน่ที่จะส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อจุดประกายแนวคิดการพัฒนาแบบใหม่ไปสู่นานาประเทศด้วย

๑๐. การปกครองจาก “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” จึงได้รับการยกย่องจากผู้นำทั่วโลกว่า ทรงเป็นต้นแบบของนักปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ทรงเป็นกษัตริย์ของกษัตริย์ เพราะเหตุแห่งธรรมดังกล่าวที่ทรงยึดมั่นมาอย่างเคร่งครัดในทุกพระราชกรณียกิจ ทุกขณะ ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ผ่านมา นั่นเอง

พระองค์ท่านจึงมิได้ทรงจากพวกเราไปไหน แต่ยังคงสถิตอยู่ในจิตใจของชาวไทยไปอีกนานเท่านาน

ร้อยเอก

(ทินพันธุ์ นาคะตะ)

ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สารจากประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เนื่องในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ รัฐบาลและประชาชนทุกภาคส่วน มีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม ที่ทรงอุทิศพระวรกาย พระสติปัญญา และพระราชหฤทัย เพื่อประโยชน์สุขของเหล่าพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดจากพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ทั้งปวงที่ทรงพระราชอุตสาหะปฏิบัติบำเพ็ญตลอดต่อเนื่องมานับตั้งแต่ทรงครองราชย์สืบราชสันตติวงศ์ จึงพร้อมใจกันจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายราชสักการะ ด้วยความจงรักภักดีในวาระอันเป็นมหามงคลนี้

สภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้แต่งตั้ง*คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ* และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี โดยดำเนินการศึกษา รวบรวม เรียบเรียง และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง **๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตย** เพื่อแสดงความกตัญญูกตเวทิตาน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและแสดงความจงรักภักดีในโอกาสอันประเสริฐครั้งนี้ เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย พระราชประวัติ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีเกี่ยวกับการครองสิริราชสมบัติ พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับรัฐสภา กษัตราประชาธิปไตย พระบารมีปกป้องคุ้มครองไทย โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สดุดีพระเกียรติคุณและพระยศยิ่งยงดำรงนิรันดร์กาล พร้อมทั้งอัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ในพระราชจริยวัตรและพระราชกรณียกิจในโอกาสต่าง ๆ ทั้งหมดล้วนเป็นการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เปี่ยมด้วยคุณค่าเป็นอย่างยิ่งมาบันทึกไว้เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิง

หนังสือฉบับนี้ได้เริ่มมีการจัดทำมาตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ประชาชนชาวไทยทุกคนยังมีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอยู่ และคณะผู้จัดทำหนังสือมีจุดมุ่งหมายที่จะให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเฉลิมพระเกียรติของพระองค์ แต่เมื่อถึงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ศกนี้ ซึ่งเป็นวันมหาวิปโยคของปวงชนชาวไทยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จสวรรคต การจัดทำหนังสือจำเป็นที่จะต้องดำเนินต่อไป แม้ว่าจะไม่ทันต่อการเฉลิมพระเกียรติของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่อง ๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตยฉบับนี้ จะได้นำไปเผยแพร่สู่สถาบันการศึกษา ห้องสมุด หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วพระราชอาณาจักร เพื่อยังประโยชน์แก่ประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษาทุกระดับ โดยตระหนักแน่ชัดว่าการสนองพระมหากรุณาธิคุณด้วยการร่วมสร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าเพื่ออำนวยประโยชน์เกื้อกูลแก่สาธารณชนเช่นนี้ เป็นการแสดงกตัญญูกตเวทิตาธรรมสนองพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ให้ปรากฏยั่งยืนสืบไปชั่วกาลนาน

ทั้งนี้ ขอขอบพระคุณประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อแนะนำ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และขอขอบคุณสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนข้าราชการเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจครั้งนี้อย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความจงรักภักดีเพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐแห่งประชาชาติไทย

ขอมหิทธานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวงทั่วสากลพิภพ ตลอดจนพระราชกุศลกฤดาธิการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระวิริยอุตสาหะปฏิบัติบำเพ็ญมาอย่างสืบเนื่องตลอดพระชนมพรรษา และมโนสำนึกอันตั้งมั่นในกตัญญุตาธรรม ความจงรักภักดีของปวงพสกนิกรชาวไทยที่พร้อมใจกันมาถวายสักการะ และถวายความสวามิภักดิ์ต่อเบื้องพระยุคลบาท จงเป็นพลวปัจจัยดลบันดาลให้พระองค์เสด็จสถิตเสถียรธำรงอยู่ในทิพยสถานอันสมบูรณ์พรั่งพร้อมด้วยทิพยสมบัติทุกเมื่อ เทอญ

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ)
รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง
ประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติฯ

สารจากบรรณาธิการ

“มหากษัตริย์ประชาธิปไตย” ในความหมายที่รู้สึกจากส่วนลึกของจิตใจนั้นปรากฏเป็นภาพพระราชกรณียกิจตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ที่ทรงครองราชย์ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่อยากให้ท่านผู้อ่านหลับตาลงแล้วจินตนาการถึงความยาวนานของห้วงเวลา ๗๐ ปี เทียบกับระยะเวลาในชีวิตของแต่ละคน นั่นจึงเป็นระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่ยิ่งใหญ่ ในฐานะผู้นำและในฐานะกษัตริย์ของประเทศ นับจากวันที่พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการ **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** เมื่อวันที่ ๕ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ เป็นต้นมา พระองค์ก็ทรงประกอบพระราชกรณียกิจในฐานะพระมหากษัตริย์ที่ปกครองโดยธรรมอย่างเคร่งครัด และด้วยธรรมนี้เอง จึงเป็นเบื้องลึกของความเป็นนักประชาธิปไตยในจิตวิญญาณที่แท้จริง

การปกครองที่เป็น “ประชาธิปไตย” นั้น พระองค์ท่านตรัสไว้อย่างลึกซึ้งว่า **“ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากคนยังหิวอยู่”** ดังนั้น จึงได้ทรงดำเนินการโครงการในพระราชดำริมานานัปการ เพื่อสร้างชีวิตใหม่ให้กับประชาชน พลิกฟื้น “ดิน น้ำ ป่า” ให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ทุรกันดารสามารถมีชีวิตอยู่ได้ในท้องถิ่นของตนเองอย่างมั่นคง ยั่งยืน มีความรู้ที่ “รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง” เพียงพอที่จะสร้างความพออยู่ พอกินสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวได้อย่างพอเพียง โดยเฉพาะเมื่อต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงของยุคโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศจากผลกระทบของสภาวะโลกร้อนที่นับวันจะรุนแรงมากขึ้น และกำลังเป็นกระแสความกังวลใหญ่ของทั่วโลก

หากผู้ใดก็ตามที่ได้ศึกษาพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนา งานวิจัยสิ่งแวดล้อม จะพบว่าพระองค์ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล และได้ทรงทดลอง วิจัย พัฒนาการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจนสามารถสร้างนวัตกรรมเป็นที่ประจักษ์ ทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาดิน ซึ่งได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวางโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations - FAO) ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กำหนดนำวันเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปีเป็น วันดินโลก (World Soil Day) นอกจากนี้ FAO ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญแอกริโคลา (Agricola Medal) ซึ่งปรากฏพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชประทับนั่งท่ามกลางเกษตรกร เพื่อเป็นการสดุดีพระเกียรติคุณที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ และอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบอาชีพกสิกรรม นอกจากนี้พระองค์ได้มีพระวิริยอุตสาหะริเริ่มแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อจัดหาแหล่งน้ำ ฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำสำคัญเพื่อการกสิกรรมด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในภูมิประเทศนี้ด้วย

เมื่อกาลเวลาผ่านไป สังคมมนุษย์เผชิญกับคลื่นความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่หลายต่อหลายครั้ง การปฏิวัติการเกษตรและการปฏิวัติอุตสาหกรรมขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบเป็นกระแสหลักของการพัฒนาเข้าสู่โลกยุคใหม่ที่วัดความเจริญของประเทศด้วยมูลค่าการสร้างผลผลิตและการค้าขาย เรียกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ หรือ GDP (Gross Domestic Product) การพัฒนาไปในทิศทางกระแสหลักนี้ ผลักดันให้ประเทศไทยนำพาตนเองเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรม ทิ้งรากเหง้าสังคมกสิกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้เกิดช่องว่างทางสังคมและความเหลื่อมล้ำอย่างมหาศาล

เพราะการพัฒนาดังกล่าวมุ่งหวังแต่จะสร้างตัวเลข GDP โดยไม่ได้มองว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ถูกทำลายลงอย่างรวดเร็วเพียงใด รวมทั้งตัวเลขความเจริญที่มุ่งแสวงหามาพร้อมกับปัญหาคอร์รัปชั่น และประชาชนที่อดอยาก ยากจน ส่งผลให้สังคมแตกสาแหรกลึกจนถึงระดับครอบครัว

ท่ามกลางกระแสหลักของโลกยุคโลกาภิวัตน์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกลับมุ่งสนพระทัยความทุกข์ยากของพสกนิกร ทรงเปลี่ยนมุมมองของการพัฒนาตามกระแสหลัก ให้หันกลับมามองการพัฒนาที่เน้นการอยู่ร่วมกันระหว่างคน ดิน น้ำ ป่า โดยสร้างความพอเพียงให้เกิดกับคนทุกกลุ่ม พระองค์ทรงฟังเสียงที่เปล่งเพียงเบาๆ ของพสกนิกรที่ยากไร้ จากหุบเขาบนดอยสูง ที่ห่างไกลและยากลำบากในการเข้าถึงโอกาส รวมทั้ง คนชายขอบและกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาอาศัยร่มพระบารมี ซึ่งเสียงเหล่านี้ผู้คนส่วนใหญ่อาจไม่ได้ยิน แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงได้ยิน นอกจากนี้พระองค์ยังได้เสด็จพระราชดำเนินไปทุกที่ ประทับลงนั่งกับดินเพื่อฟังเสียงของพสกนิกรเหล่านี้ เมื่อพิจารณาแล้ว **“จะมีนักประชาธิปไตยสักกี่คนบนโลกนี้ ที่ให้ความสำคัญและไม่ทอดทิ้งกับเสียงทุกเสียงของประชาชน”**

พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชซึ่งสะท้อนให้ประจักษ์ชัดที่สุด คือ การพระราชทาน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ให้เป็นทางรอดของโลก เป็นปรัชญาที่อยู่บนทางสายกลางของปรัชญาการพัฒนาที่ไม่ได้ปฏิเสธทั้งเศรษฐกิจทุนนิยมและเศรษฐกิจชุมชนนิยม หากแต่มุ่งสร้างรากฐานเศรษฐกิจให้มั่นคงแข็งแรงก่อนให้คนมีพอกินแล้ว จึงนำส่วนที่เหลือคืนกลับแก่สังคม สร้างสังคมบุญ ทาน ยึดมั่นในการให้และแบ่งปันก่อนทำการค้าโดยคำนึงถึงความสมดุลของการอยู่ร่วมกัน เพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจึงเป็นนักประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลมุ่งการพัฒนาคนในทุกกลุ่มทุกระดับ ซึ่งหลักปรัชญานี้ มิใช่เฉพาะคนไทยเท่านั้น ที่ได้ประจักษ์และยอมรับ แต่ยังได้ขยายไปยังนานาประเทศ

จากพระราชกรณียกิจที่กล่าวมา ทั้งการทรงงานด้านการพัฒนา และการพัฒนามนุษย์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมนั้น ล้วนเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน พระองค์จึงทรงเป็นผู้นำที่โลกยกย่อง โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP) ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลความสำเร็จด้านการพัฒนามนุษย์ (The UNDP Human Development Lifetime Achievement Award) ซึ่งเป็นรางวัลที่ริเริ่มขึ้นใหม่ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนามนุษย์เป็นเรื่องสำคัญที่สุด และเส้นทางสายใหม่ที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีวิถีที่อยู่ร่วมกับโลกนี้ได้อย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาให้มีความ “พอ” ในจิตใจนี่เอง นอกจากนี้ ภายใต้ปรัชญาการพัฒนาดังกล่าวนำไปสู่การที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations – UN) ประกาศเป็นปณิธานแน่วแน่ ที่จะส่งเสริมประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันทรงคุณค่าอย่างหาที่สุดไม่ได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชไปใช้เพื่อจุดประกายแนวคิดการพัฒนาแบบใหม่ สู่นานาประเทศ

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวทางครองแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่มุ่งเน้นการปกครองโดยธรรม ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการปกครองดังกล่าว ได้รับคำยกย่องจากนักปกครองทั่วโลกว่าพระองค์ทรงเป็นต้นแบบของนักปกครอง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยเป็น **“กษัตริย์ของกษัตริย์ หรือ King of Kings”** เพราะเหตุแห่งธรรมที่พระองค์ทรงยึดมั่น ในพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** ในทุกพระราชกรณียกิจตลอดระยะเวลาการครองราชย์ ๗๐ ปี ที่ผ่านมา

(นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร)
บรรณาธิการหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติฯ

คำนำ

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ และตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ตั้งแต่ทรงครองราชย์สืบราชสันตติวงศ์ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ พระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ บริบูรณ์ เปี่ยมด้วยพระราชวิริยอุตสาหะ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจหลายประการ ทั้งการส่งเสริมการศึกษา การทำนุบำรุงการศาสนา การสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ และศิลปวัฒนธรรม ทรงริเริ่มและพระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพหลายสาขา เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรมีอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศมากกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ทั้งยังพระราชทานแนวทางในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแนว “ทฤษฎีใหม่” และพระราชทานวิถีการดำรงชีวิตตามแบบ **“เศรษฐกิจพอเพียง”** เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีพได้ด้วยความผาสุกในทุกสภาวการณ์ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน พระราชกรณียกิจเหล่านั้นล้วนแต่มุ่งช่วยเหลือประชาชนให้มีความสุขและพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า เหนืออื่นใดพระองค์ทรงเป็นหลักชัยและศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรมเพื่อนำความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่ปวงชนชาวไทยโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา เพื่อประโยชน์สุขและความเจริญรุ่งเรืองแก่อาณาประชาราษฎร์นานัปการอย่างต่อเนื่องตลอดมา ทรงทำให้ประเทศไทยดำรงความเป็นประเทศที่สงบสุขประเทศหนึ่งในโลก และยังทรงเป็นพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า ที่ทรงครองราชย์มาเป็นเวลายาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์

เนื่องในโอกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ เหล่าพสกนิกรชาวไทยต่างปลื้มปีติยินดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้อยู่ใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถ และเปี่ยมล้นด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงเมตตาห่วงใยราษฎร และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศร่วมกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้จัดทำหนังสือ “๗๐ ปี ครองราชย์ มหากษัตริย์ประชาธิปไตย” เพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสมหามงคลและเพื่อเฉลิมพระเกียรติ โดยรวบรวมพระราชประวัติ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีเกี่ยวกับการครองสิริราชสมบัติ พระราชดำรัสในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับรัฐสภา กฎหมายที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงลงพระปรมาภิไธย ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ถึง วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ พระมหากรุณาธิคุณต่อกิจการด้านต่างประเทศของรัฐสภา กษัตราประชาธิปไตย พระบารมีปกป้องคุ้มครองไทย โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สดุดีพระเกียรติคุณ และพระยศยิ่งยงดำรงนิรันดร์กาล น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นราชสักการะ เป็นเครื่องเชิดชูพระเกียรติคุณและพระบรมเดชานุภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชให้ขจรขจายแผ่ไพศาลไปทั่วทิศานุทิศ เป็นที่ประจักษ์และรำลึกถึงพระเกียรติคุณตลอดไป

ลำดับราชสกุลมหิดล

๑. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๒. สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า
๓. สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
๔. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
๕. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
๖. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
๗. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
๘. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
๙. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี
๑๐. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
๑๑. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
๑๒. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

พระราชประวัติ

พระราชประวัติ

พระบรมราชสมภพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์เล็กในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงพระราชสมภพ ณ โรงพยาบาลเมาท์ ออเบิร์น (Mount Auburn) เมืองเคมบริดจ์ (Cambridge) มลรัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) สหรัฐอเมริกา เมื่อวันจันทร์ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือนอ้าย ปีเถาะ จุลศักราช ๑๒๘๙ เวลา ๐๘.๔๕ นาฬิกา ตรงกับวันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระนามว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช

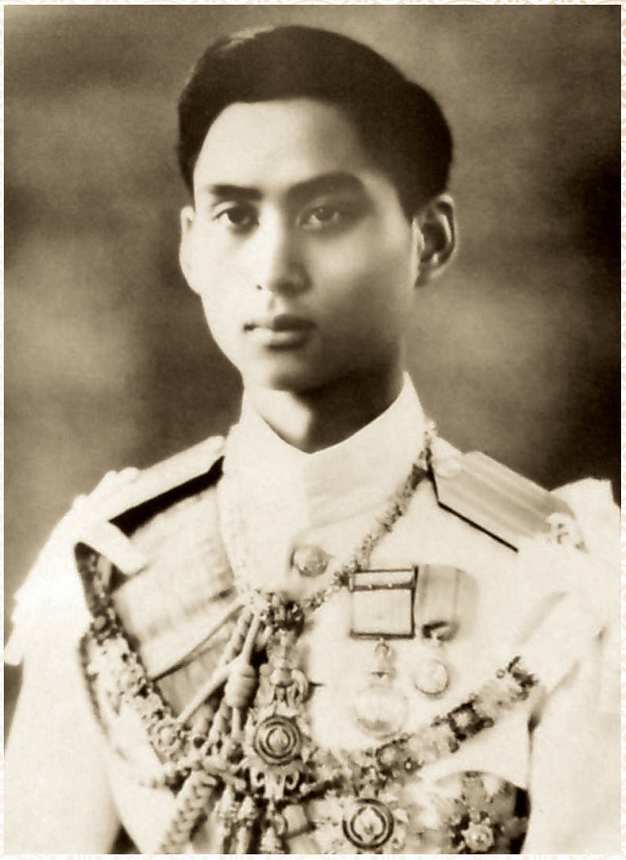

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีสมเด็จพระเชษฐภคินี และสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช รวม ๒ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

๒. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร

ทรงศึกษาวิชาการ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเริ่มเข้ารับการศึกษาชั้นต้น เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ ขณะมีพระชนมพรรษา ๕ พรรษา ณ โรงเรียนมาแตร์เดอี ถนนเพลินจิต จังหวัดพระนคร จนถึงปีพุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงเสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระเชษฐภคินี และสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช เพื่อทรงศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษา ณ โรงเรียนเมียร์มองต์ (Miremont) ทรงศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาอังกฤษ

จากนั้นทรงเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ณ เอกอล นูแวล เดอ ลา ซืออิส โรมองต์ (Ecole Nouvelle de la Suisse Romande) เมืองแชลลี ซือ โลซานน์ (Chailly sur Lausanne) และต่อมาทรงได้รับประกาศนียบัตรทางอักษรศาสตร์ (Bachelier es Lettres) จากโรงเรียน ยิมนาส กลาซีค กังโดนาล (Gymnase Classique Cantonal) แห่งเมืองโลซานน์ หลังจากนั้นทรงเข้าศึกษาต่อในแขนงวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์

ภายหลังจากได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์สืบต่อจากสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ ทรงเปลี่ยนแนวการศึกษาของพระองค์เป็นวิชาเกี่ยวกับกฎหมายและวิชารัฐศาสตร์

ทรงครองราชย์

หลังจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ได้มีการประชุมรัฐสภาเป็นกรณีพิเศษ ในเวลา ๒๐.๐๐ นาฬิกา ของวันเดียวกัน หลังจากที่ประชุมรับทราบแถลงการณ์จากรัฐบาลแล้ว นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี ได้เสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาให้อัญเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ขึ้นครองราชย์สืบราชสันตติวงศ์ต่อไป ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์

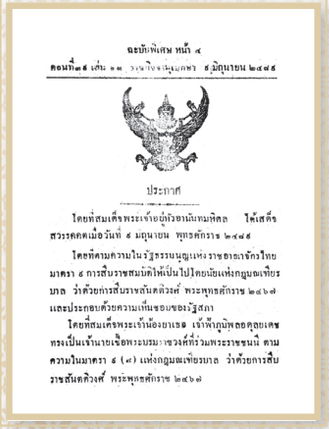

ฉบับพิเศษ หน้า ๔
ตอนที่ ๓๔ เล่ม ๖๓ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙

ประกาศ

โดยที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙

โดยที่ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๙ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยบทบัญญัติแห่งกฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ และประกอบด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา

โดยที่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นเจ้านายเชื้อพระวงศ์ที่ร่วมพระราชชนนี ตามความในมาตรา ๙ (๗) แห่งกฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

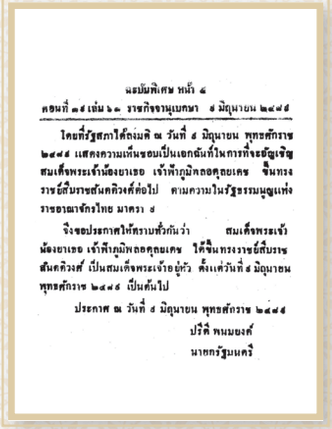

ฉบับพิเศษ หน้า ๔
ตอนที่ ๓๔ เล่ม ๖๓ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙

โดยที่รัฐสภาได้ลงมติ ๗ วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ แสดงความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ในการที่จะอัญเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ต่อไป ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๙

จึงขอประกาศให้ราบทั่วกันว่า สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ได้ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ เป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙

ปรีดี พนมยงค์
นายกรัฐมนตรี

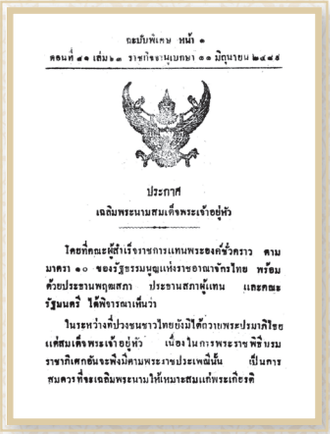

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
ตอนที่ ๔๑ เล่ม ๖๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๙

ประกาศ
เฉลิมพระนามสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

โดยที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทั่วคราว ตามมาตรา ๑๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมด้วยประธานพฤฒสภา ประธานสภาผู้แทน และคณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาเห็นว่า

ในระหว่างที่ประชาชนชาวไทยยังมิได้ถวายพระปรมาภิไธยแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอันจะพึงมีตามพระราชประเพณีนั้น เป็นการสมควรที่จะเฉลิมพระนามให้เหมาะสมแก่พระเกียรติ

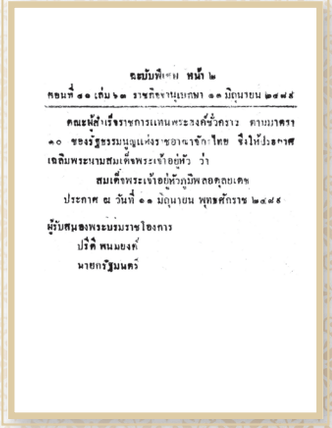

ฉบับพิเศษ หน้า ๒
ตอนที่ ๔๑ เล่ม ๖๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๙

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทั่วคราว ตามมาตรา ๑๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงให้ประกาศเฉลิมพระนามสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ปรีดี พนมยงค์
นายกรัฐมนตรี

ต่อจากนั้น ประธานพฤฒสภา ประธานสภาผู้แทน รองประธานพฤฒสภา และรองประธานสภาผู้แทน ได้ไปถวายพระพรและกราบบังคมทูลอัญเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ขึ้นครองราชย์ตามมติของรัฐสภา และมีประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

ในขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ยังทรงพระเยาว์ และมีพระราชภารกิจด้านการศึกษา จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับไปยังประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกครั้งในเดือนสิงหาคม ๒๔๘๙ เพื่อทรงศึกษาต่อ ดังนั้น ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๔๘๙ รัฐสภาอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ ได้ประชุมปรึกษาและลงมติตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย

๑. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร เป็นประธาน
๒. พระยามานวราชเสวี

โดยมีข้อตกลงว่า ในการลงนามในเอกสารราชการนั้น ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทั้งสองเป็นผู้ลงนาม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินกลับไปประเทศสวิตเซอร์แลนด์เพื่อทรงศึกษาต่อ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๘๙ ได้ทรงมีพระราชนิพนธ์ **“เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวิสเซอร์แลนด์”** ซึ่งเป็นบันทึกที่พระราชนิพนธ์ขึ้นในช่วงเวลาหลังจากเสด็จขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๙ โดยทรงบันทึกแสดงถึงความรู้สึกของพระองค์ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทรงได้ประสบในครั้งนั้น ต่อมา ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้หนังสือ “วงวรรณคดี” ฉบับเดือนสิงหาคม ๒๔๙๐ ตีพิมพ์พระราชนิพนธ์ดังกล่าวเป็นครั้งแรก ซึ่งปรากฏเหตุการณ์สำคัญยิ่งต่อประชาชนชาวไทย ดังความตอนหนึ่งในพระราชนิพนธ์ที่อัญเชิญมา ดังนี้

...วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ วันนี้ถึงวันที่เราจะต้องจากไปแล้ว พอถึงเวลาที่ลงจากพระที่นั่งพร้อมกับแม่ ลาเจ้านายฝ่ายใน ณ พระที่นั่งชั้นล่างนั้น แล้วก็ไปยังวัดพระแก้ว เพื่อนมัสการลาพระแก้วมรกต และพระภิกษุสงฆ์ ลาเจ้านายฝ่ายหน้า ลาข้าราชการทั้งไทย และฝรั่ง แล้วก็ขึ้นรถยนต์ พอรถแล่นออกไปถึง ๒๐๐ เมตร มีหญิงคนหนึ่งเข้ามาหา หยุดรถแล้วส่งกระป๋องให้เราคนละใบ ราชองครักษ์ไม่แน่ใจว่ามีอะไรอยู่ในนั้น บางทีจะเป็นลูกระเบิด เมื่อมาเปิดดูภายหลังปรากฏว่าเป็นทอฟฟี่ที่อร่อยมาก ตามถนนผู้คนช่างมากมายเสียจริง ๆ ที่ถนนราชดำเนินกลางราษฎรเข้ามาใกล้ชิดรถที่เรานั่ง กลัวเหลือเกินว่าล้อรถของเราจะไปทับแข้งขาใครเข้าบ้าง รถแล่นฝ่าฝูงคนไปได้อย่างช้าที่สุดถึงวัดเบญจมบพิตร รถแล่นเร็วขึ้นได้บ้างตามทางที่ผ่านมา ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งขึ้นมาดัง ๆ ว่า “อย่าทิ้งประชาชน” อยากจะร้องออกบอกเขาลงไปว่าถ้าประชาชนไม่ “ทิ้ง” ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้ แต่รถวิ่งเร็วและเลยไปไกลเสียแล้ว...

จากพระราชนิพนธ์เมื่อปี ๒๔๘๙ จนกระทั่งปี ๒๕๕๙ เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงไม่เคย “ละทิ้ง” ประชาชนของพระองค์ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทยตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี

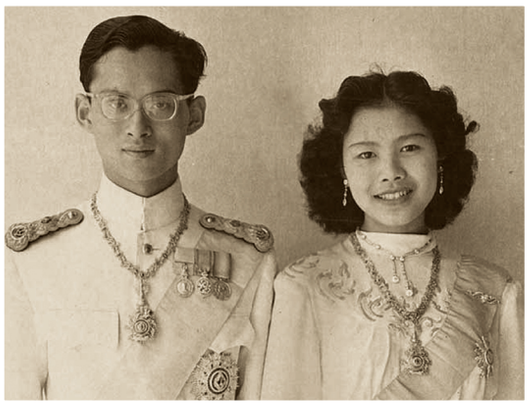

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร (สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ) ธิดาในพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถและหม่อมหลวงบัว กิติยากร เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๙๓ ณ พระตำหนักสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ในวังสระปทุม จังหวัดพระนคร ซึ่งในการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสนี้ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชโอรส พระราชธิดา ๔ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

๒. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ต่อมาทรงได้รับการสถาปนาพระราชอิสริยยศ เป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร และทรงราชย์เป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

๓. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ต่อมาทรงได้รับการสถาปนาพระราชอิสริยยศ เป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

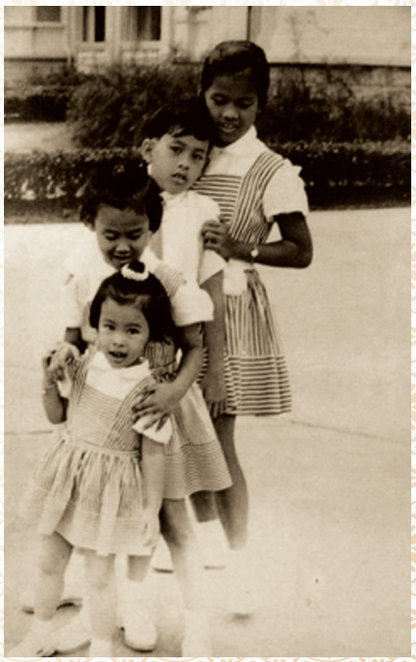

ทรงพระผนวช

ด้วยพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงได้เสด็จออกทรงพระผนวชเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๔๙๙ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปประทับจำพรรษาอยู่ ณ พระตำหนักปั้นหยาวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเวลา ๑๕ วัน ซึ่งในระหว่างที่ทรงพระผนวชอยู่นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (ต่อมาทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระอภิไธยว่า “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๙)

ประกาศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี

จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

สวรรคต

.....

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปประทับรักษาพระอาการประชวร ณ โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่วันศุกร์ ที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตามที่สำนักพระราชวังได้แถลงให้ทราบเป็นระยะแล้วนั้น

แม้คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาอย่างใกล้ชิดจนสุดความสามารถ แต่พระอาการประชวรหาคลายไม่ ได้ทรุดหนักลงตามลำดับ ถึงวันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราช ด้วยพระอาการสงบ สิริพระชนมพรรษาปีที่ ๘๙ ทรงครองราชสมบัติได้ ๗๐ ปี

สำนักพระราชวัง

๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

สวรรคต

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปประทับรักษาพระอาการประชวร ณ โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ แม้คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาอย่างใกล้ชิดจนสุดความสามารถ แต่พระอาการประชวรหาคลายไม่ ได้ทรุดหนักลงตามลำดับ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราช ด้วยพระอาการสงบ สิริพระชนมพรรษาปีที่ ๘๙ ทรงครองราชสมบัติได้ ๗๐ ปี

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก คือ พระราชพิธีที่แสดงความสมบูรณ์แห่งพระมหากษัตริย์ตามที่กำหนดในโบราณราชประเพณี ทั้งนี้ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบต่อจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ และในระหว่างที่ปวงชนชาวไทยยังมิได้ถวายพระปรมาภิไธยเนื่องในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ด้วยพระองค์ยังทรงพระเยาว์และจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว จึงได้ประกาศเฉลิมพระนามให้เหมาะสมแก่พระเกียรติว่า "สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช"

หลังจากเสด็จนิวัตพระนคร เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กำหนดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกและพระราชพิธีเฉลิมพระราชมนเทียร ซึ่งมีพิธีการขั้นต้นในเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๔๙๓ ก่อนงานพระราชพิธี ได้แก่

๑. การทำน้ำอภิเษก

๒. การจารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกรประจำรัชกาล

๓. การทรงถวายราชสักการะสมเด็จพระบรมราชบุพการี

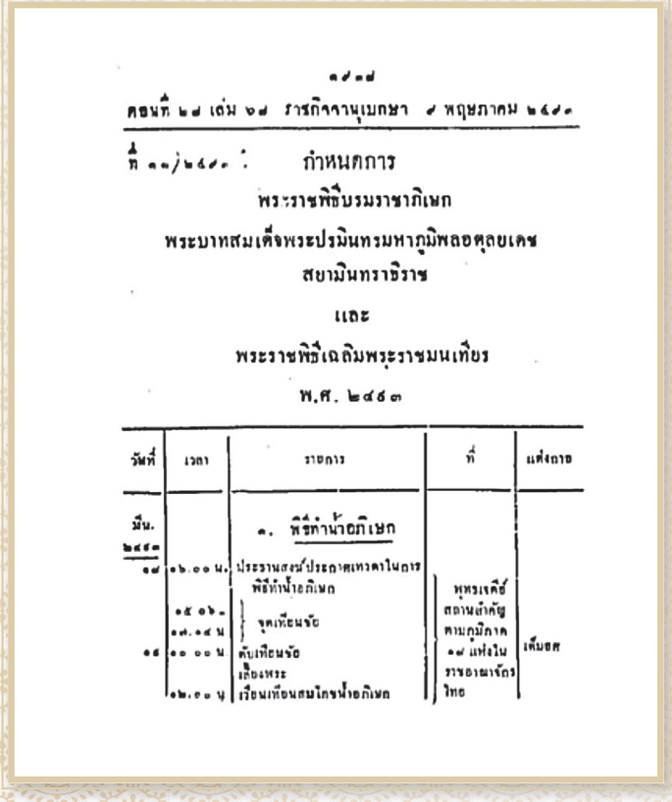

๑๙๓๘

ตอนที่ ๒๗ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๓

ที่ ๑๑/๒๔๙๓ : กำหนดการ

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามินทราธิราช

และ

พระราชพิธีเฉลิมพระราชมนเทียร

พ.ศ. ๒๔๙๓

วันที่	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
มีน. ๒๔๙๓		๑. พิธีทำน้ำอภิเษก		
๑๗	๑๖.๐๐ น.	ประธานสงฆ์ประกาศเทวดาในการพิธีทำน้ำอภิเษก	พุทธเจดีย์สถานสำคัญตามภูมิภาค ๑๗ แห่งในราชอาณาจักรไทย	เต็มยศ
	๑๕.๑๖ - ๑๗.๑๔ น.	จุดเทียนชัย		
๑๘	๑๐.๐๐ น.	ดับเทียนชัย เลี้ยงพระ		
	๑๒.๐๐ น.	เรือนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก		

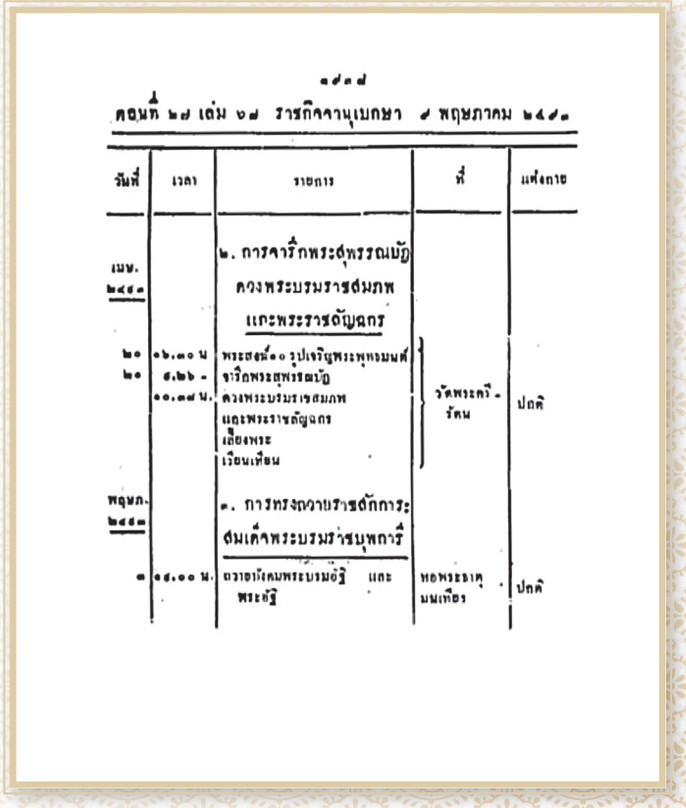

๑๙๓๘

ตอนที่ ๒๗ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๓

วันที่	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
เมษ. ๒๔๙๓		๒. การจารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ แกะพระราชลัญฉกร		
๒๐	๑๖.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์	วัดพระศรีรัตน	ปกติ
๒๐	๙.๒๖ - ๑๐.๓๗ น.	จารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ แกะพระราชลัญฉกร เลี้ยงพระ เรือนเทียน		
พฤษภ. ๒๔๙๓		๓. การทรงถวายราชสักการะสมเด็จพระบรมราชบุพการี		
๓	๑๙.๐๐ น.	ถวายบังคมพระบรมอัฐิ และพระอัฐิ	หอพระธาตุมนเทียร	ปกติ

การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกกำหนดขึ้นระหว่างวันที่ ๔ – ๖ พฤษภาคม ๒๔๙๓ ดังนี้

วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๔๙๓

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา เจ้าพนักงานอาลักษณ์เชิญพานพระสุพรรณบัฏ ซึ่งจารึกพระปรมาภิไธย **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร** รวมทั้งดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกรประจำรัชกาล ออกจากพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามไปประดิษฐาน ณ พระราชพิธีมณฑล ในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ

เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา พิธีจุดเทียนชัย พิธีประกาศการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกและเจริญพระพุทธมนต์

การเชิญพานพระสุพรรณบัฏ
ดวงพระบรมราชสมภพ
และพระราชลัญจกรประจำรัชกาล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงจุดเทียนพระมหามงคล เทียนเท่าพระองค์

พระสาสนโสภณ (จวน อุฏฐายี)
อ่านประกาศการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓

เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๑.๔๖ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเศวตพัสตร์ (พระภูษาสีขาว) เสด็จไปสู่มณฑปพระกระยาสนาน ประทับเหนืออุทุมพรราชอาสน์ แปรพระพักตร์สู่ทิศบูรพา สรงมุรธาภิเษก เจ้าพนักงานไขสหัสสธารา อันเจือด้วยน้ำปัญจมหานที ในมัธยมประเทศ น้ำเบญจสุทธคงคา ในแม่น้ำสำคัญทั้ง ๕ และน้ำ ๔ สระ ในราชอาณาจักรไทย ซึ่งเคยแต่งเป็นน้ำสรงพระมุรธาภิเษกสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราช เป็นพระราชประเพณีมาแต่โบราณกาล เมื่อสรงสหัสสธาราแล้ว สมเด็จพระสังฆราช พระบรมวงศ์ และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ถวายน้ำด้วยพระครอบ พระเต้า และพระมหาสังข์ ตามลำดับ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเศวตพัสตร์ ทรงจุดเครื่องบูชาสังเวยเทวดากลางหาว

ตวงพระฤกษ์สรงพระมุรธาภิเษก

วันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๓

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พระยาโหราธิบดี (แหยม วัชรโชติ) ขอพระราชทานคำนวณพระฤกษ์สุภมงคลการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย โดยทางสุริยคติกาล จันทรคติวารดิถี ตามคัมภีร์ฎีกาโหราศาสตรนิยม

กำหนดวันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ตรงกับเดือน ๖ แรม ๔ ค่ำ เวลา ๑๐ นาฬิกาเป็นประถมพระฤกษ์ ขอพระราชทานเชิญเสด็จสู่พระแท่นสรง ทรงแปรพระพักตร์สู่มงคลทิศบูรพา สรงพระมุรธาภิเษก สนานน้ำพระพุทธมนต์ เทพมนต์ชำระพระองค์ ถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๔๖ นาที เป็นที่สุดแห่งพระฤกษ์

เพื่อทรงเจริญพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนมงคล พระชนมสุขทุกทิพาราตรีกาล

โสตถิเตโหตุสุพพทา

ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

พระยาโหราธิบดี.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สรงพระมุรธาภิเษก

สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระสังฆราช ถวายน้ำพระพุทธมนต์ด้วยพระครอบพระกริ่ง

การถวายน้ำอภิเษก

ในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกมีขั้นตอนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การทรงรับน้ำอภิเษกเพื่อแสดงความเป็นใหญ่ในแคว้น ๘ ทิศ ในอดีตนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประทับ ณ พระที่นั่งอัฐทิศ ทรงรับน้ำอภิเษกจากพระมหาราชครูพิธีพราหมณ์และราชบัณฑิตทั้ง ๘ ทิศ ถวายความเป็นใหญ่ ครอบครองแผ่นดินตามโบราณราชประเพณี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เปลี่ยนผู้ถวายน้ำอภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นสมาชิกรัฐสภา ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน สะท้อนให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงยอมรับว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนและพระองค์ทรงเป็นประมุขภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในส่วนของน้ำอภิเษก ข้าหลวงประจำจังหวัดให้ราชบุรุษไปพลีกรรมตักน้ำที่เป็นสิริมงคล ณ สถานศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดนั้น บรรจุภาชนะแล้วนำเข้าพิธีประกอบด้วยเครื่องสักการบูชา ตั้งพิธีทำน้ำอภิเษก ณ พุทธเจดียสถานสำคัญตามภูมิภาค ๑๘ แห่ง ทั้งนี้ การถวายน้ำอภิเษกมีขั้นตอนตามกำหนด ดังนี้

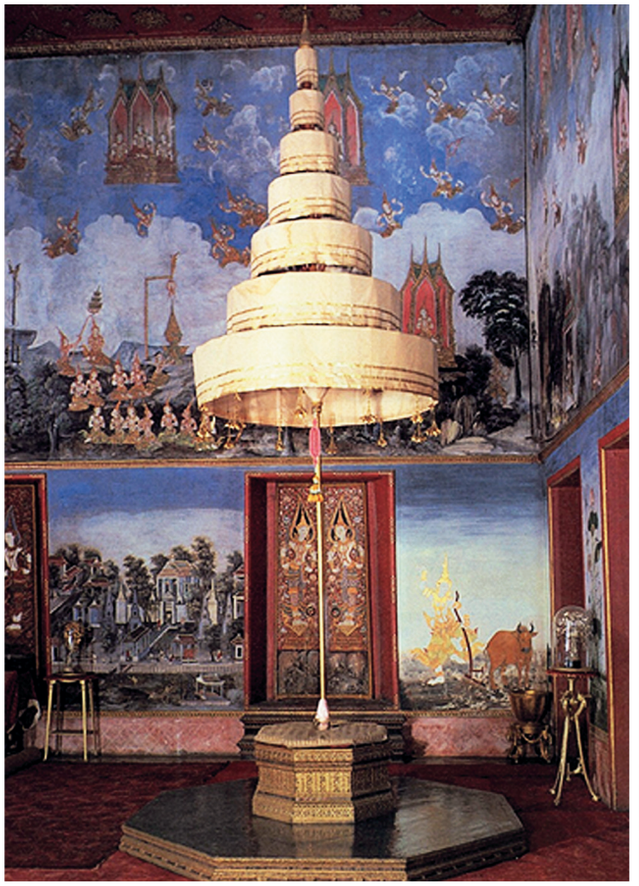

พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ เสด็จออกพระที่นั่งไพศาลทักษิณ สถิตเหนือพระแท่นอัฐทิศภายใต้พระบวรเศวตฉัตรแปรพระพักตร์สู่บูรพทิศ เป็นปฐม สมุหพระราชพิธีทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระเต้าเบญจคัพย์สำหรับทรงรับน้ำอภิเษกสมาชิกรัฐสภาจะได้เชิญน้ำอภิเษกซึ่งได้พลีกรรมตักไปประกอบการพระราชพิธี แล้วมาทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

นายควง อภัยวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายน้ำอภิเษก

พระราชครูวามเทพมุนี ถวายน้ำเทพมนตร์

เพื่ออัญเชิญให้ทรงแผ่พระราชอาณาปกครองประชาชนในทิศทั้ง ๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงรับน้ำอภิเษก พราหมณ์พิธีถวายน้ำเทพมนตร์ด้วยพระสังข์ เสด็จแปรที่ประทับทรงรับน้ำอภิเษกนั้นไป แล้วประทับทิศต้น ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนจะได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายน้ำอภิเษกสำหรับส่วนกลางและกราบบังคมทูลถวายพระพร

สมาชิกรัฐสภาผู้ถวายน้ำอภิเษก มีดังนี้

ทิศกลาง เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ
(จิตร ณ สงขลา) ประธานวุฒิสภา

ทิศกลาง นายเพียร ราชธรรมนิเทศ
ประธานสภาผู้แทน (ผู้แทนจังหวัดปทุมธานี)

ทิศบูรพา นายควง อภัยวงศ์
สมาชิกสภาผู้แทน
(ผู้แทนจังหวัดพระนคร)

ทิศอาคเนย์ พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์
(หม่อมราชวงศ์ประยูร อิศรศักดิ์)
สมาชิกวุฒิสภา

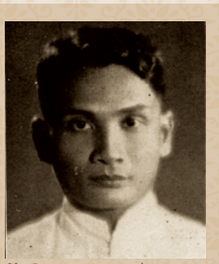

ทิศทักษิณ นายยกเสียง เหมะภูติ
สมาชิกสภาผู้แทน
(ผู้แทนจังหวัดระนอง)

ทิศหรดี พลโท พระยาศรีสรราชภักดี
(หม่อมราชวงศ์ฉาย กำภู)
สมาชิกวุฒิสภา

ทิศปัศจิม พระยาอัชราชทรงสิริ
(แม้น อรุณลักษณ์)
สมาชิกวุฒิสภา

ทิศพายัพ พลโท พระยาวิชิตวงศ์วุฒิไกร
(หม่อมราชวงศ์สิทธิ สุทัศน์)
สมาชิกวุฒิสภา

ทิศอุดร นายเกษม บุญศรี
สมาชิกสภาผู้แทน
(ผู้แทนจังหวัดนครสวรรค์)

ทิศอีสาน หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
สมาชิกสภาผู้แทน
(ผู้แทนจังหวัดพระนคร)

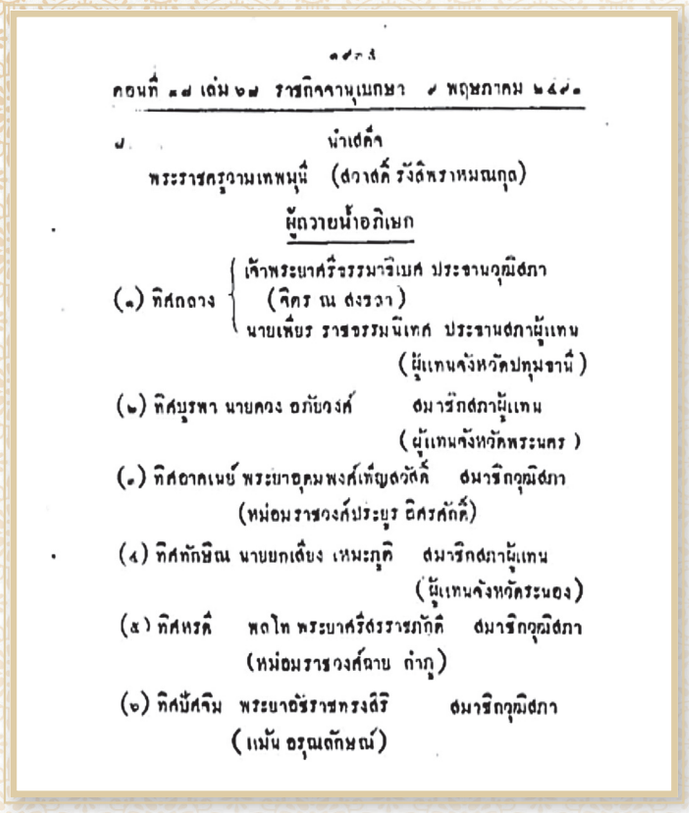

๑๙๓๕

ตอนที่ ๓๗ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๑

๗. นำเสด็จ

พระราชครูวามเทพมุนี (สวาสดิ์ รังสิพราหมณกุล)

ผู้ถวายน้ำอภิเษก

(๑) ทิศกลาง { เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ ประธานวุฒิสภา (จิตร ณ สงขลา)
นายเพียร ราชธรรมนิเทศ ประธานสภาผู้แทน (ผู้แทนจังหวัดปทุมธานี)

(๒) ทิศบูรพา นายควง อภัยวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ผู้แทนจังหวัดพระนคร)

(๓) ทิศอาคเนย์ พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ สมาชิกวุฒิสภา (หม่อมราชวงศ์ประยูร อิศรศักดิ์)

(๔) ทิศทักษิณ นายยกเลี่ยง เหมะภูติ สมาชิกสภาผู้แทน (ผู้แทนจังหวัดระนอง)

(๕) ทิศหรดี พลโท พระยาศรีสรราชภักดี สมาชิกวุฒิสภา (หม่อมราชวงศ์ฉาย กำภู)

(๖) ทิศปัศจิม พระยาอัชราชทรงสิริ สมาชิกวุฒิสภา (แม้น อรุณลักษณ์)

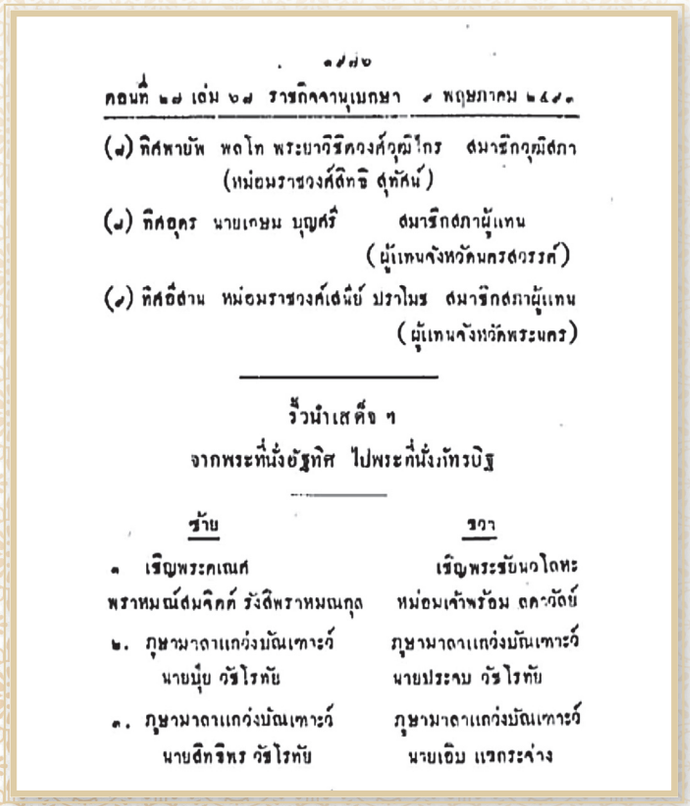

๑๙๗๖

ตอนที่ ๒๗ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๑

(๗) ทิศพายัพ พลโท พระยาวิชิตวงศ์วุฒิไกร สมาชิกวุฒิสภา (หม่อมราชวงศ์สิทธิ สุทัศน์)

(๘) ทิศอุดร นายเกษม บุญศรี สมาชิกสภาผู้แทน (ผู้แทนจังหวัดนครสวรรค์)

(๙) ทิศอีสาน หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช สมาชิกสภาผู้แทน (ผู้แทนจังหวัดพระนคร)

รื้วนำเสด็จ ฯ

จากพระที่นั่งอัฐทิศ ไปพระที่นั่งภัทรบิฐ

ซ้าย	ขวา
๑ เชิญพระคเณศ พราหมณ์สมจิตต์ รังสิพราหมณกุล	เชิญพระชัยนวโลหะ หม่อมเจ้าพร้อม ลดาวัลย์
๒. ภูษามาลาแกว่งบัณเฑาะว์ นายบุ๋ย วัชโรทัย	ภูษามาลาแกว่งบัณเฑาะว์ นายประจบ วัชโรทัย
๓. ภูษามาลาแกว่งบัณเฑาะว์ นายสิทธิพร วัชโรทัย	ภูษามาลาแกว่งบัณเฑาะว์ นายเอิบ แขกระจ่าง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปประทับเหนือพระที่นั่งภัทรบิฐภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตร แปรพระพักตร์สู่ทิศบูรพา พระราชครูวามเทพมุนีกล่าวเวทสรรเสริญเปิดศิวาลัยไกลาศ จบแล้วเจ้าพนักงานพระราชพิธีเชิญพระสุพรรณบัฏ เบญจราชกกุธภัณฑ์ ขัตติยราชวราภรณ์ เครื่องขัตติยราชูปโภคและพระแสงราชศัสตราวุธ จากพระแท่นที่บูชาในพระราชพิธีมณฑลมอบให้พระราชครูวามเทพมุนีทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงรับทรงสวม และทรงวางไว้บนโต๊ะ ๒ ข้างพระที่นั่งภัทรบิฐ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานประโคมสังข์ บัณเฑาะว์ ฆ้องชัย แตร มโหระทึก และเครื่องดุริยางค์

เมื่อสิ้นสุดเสียงประโคมแล้ว พระราชครูวามเทพมุนีถวายอนุษฎุภศิวเวทวิษณุมนตร์ และถวายพระพรชัยมงคล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการตอบพระราชทานอารักขาแด่ประชาชนไทย และทรงหลั่งน้ำทักษิโณทกตั้งพระราชสัตยาธิษฐานจะทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจปกครองราชอาณาจักรไทย โดยทศพิธราชธรรม จริยาว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”**

เวลา ๑๔.๔๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ เสด็จขึ้นพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ประทับเหนือพระที่นั่งภัทรบิฐ ภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตร โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้อาลักษณ์อ่านประกาศกระแสพระบรมราชโองการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนาสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ให้ดำรงฐานันดรศักดิ์เป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี

เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ทรงพระมหามาลา เสด็จออกเกยหน้าพระทวารเทเวศร์รักษา ประทับพระที่นั่งราชยานพุดตานทอง เสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนราบใหญ่ไปเทียบเกยหลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระอุโบสถ ทรงมีพระราชดำรัสประกาศพระองค์เป็นอัครศาสนูปถัมภก

วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๙๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระบรมมหาราชวัง ในการพระราชพิธีเฉลิมพระราชมนเทียร

เวลา ๑๙.๕๔ – ๒๒.๐๒ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระราชมนเทียร มีเชื้อพระราชวงศ์เชิญเครื่องเฉลิมพระราชมนเทียร เครื่องราชูปโภค และพระแสง ตามเสด็จไปยังพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ประทับแรม ณ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน พระบรมมหาราชวัง

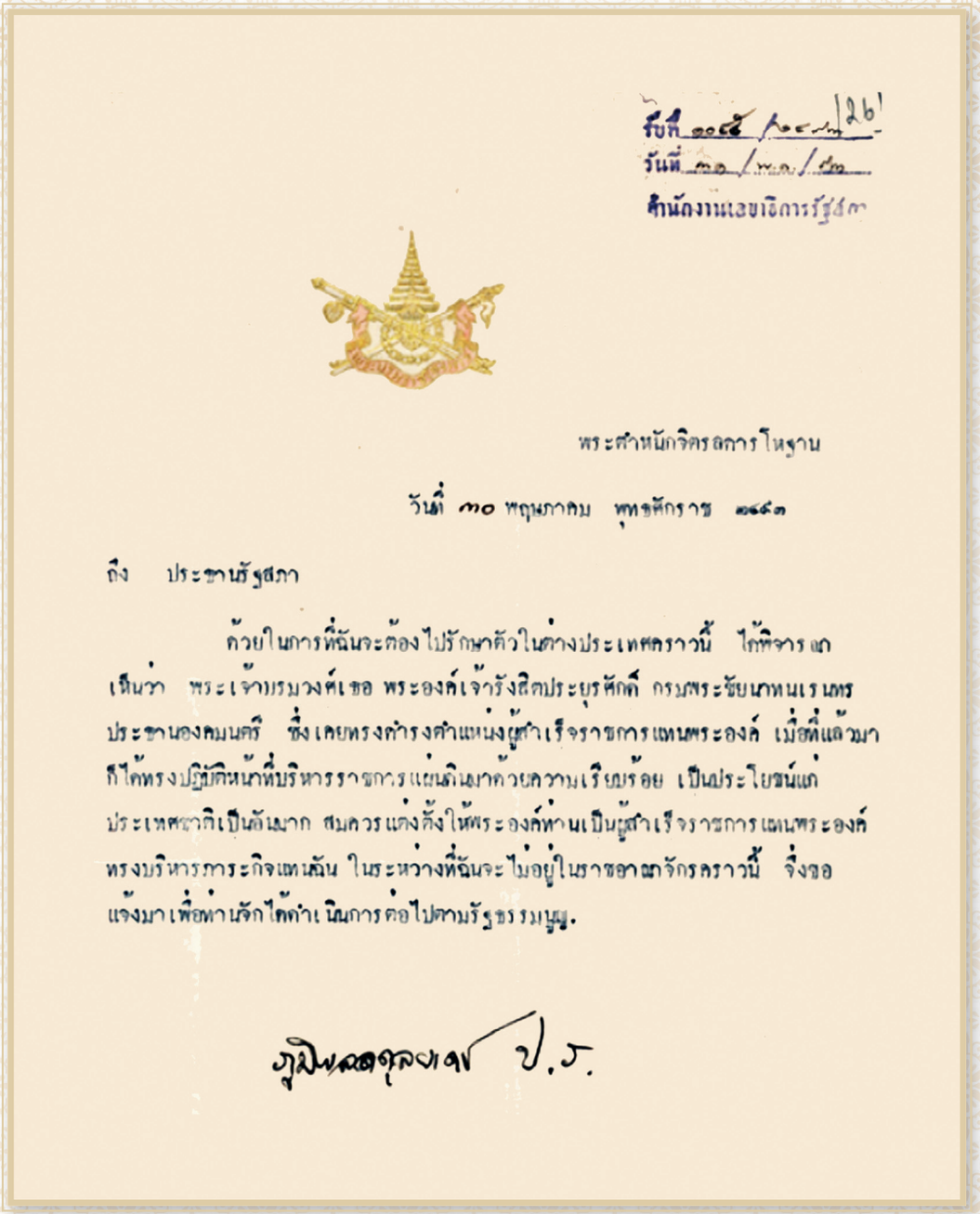

รับที่ ๑๐๕๕ /๒๐๔๗ 26
วันที่ ๓๐ /พ.ค./๒๓
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓

ถึง ประธานรัฐสภา

ด้วยในการที่ฉันจะต้องไปรักษาตัวในต่างประเทศคราวนี้ ได้พิจารณาเห็นว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยุรศักดิ์ กรมพระชัยนาทนเรนทร ประธานองคมนตรี ซึ่งเคยทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เมื่อที่แล้วมาก็ได้ทรงปฏิบัติหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินมาด้วยความเรียบร้อย เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นอันมาก สมควรแต่งตั้งให้พระองค์ท่านเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงบริหารภาระกิจแทนฉัน ในระหว่างที่ฉันจะไม่อยู่ในราชอาณาจักรคราวนี้ จึงขอแจ้งมาเพื่อท่านจักได้ดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ.

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ภายหลังพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จะเสด็จพระราชดำเนินไปต่างประเทศเพื่อรักษาพระองค์ ได้ทรงมีพระราชหัตถเลขาถึง เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ (จิตร ณ สงขลา) ประธานรัฐสภา เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

พระราชพิธีเกี่ยวกับ การครองสิริราชสมบัติ

พระราชพิธีเกี่ยวกับการครองสิริราชสมบัติ

พระราชพิธีรัชดาภิเษก

ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีรัชดาภิเษก ๙ มิถุนายน ๒๕๑๔ มีลักษณะเป็นรูปพระมหามงกุฎ ประดิษฐานบนพานแว่นฟ้ามีรัศมีแผ่โดยรอบตั้งอยู่บนวิมานเมฆ ระหว่างพระมหามงกุฎและพานมีตราอุณาโลมหรือเลข ๙ อันหมายถึงรัชกาลที่ ๙ ข้างพานมีราชสีห์และคชสีห์ ค้ำจุนเศวตฉัตรขนาบซ้ายขวา ด้านล่างมีอักษร “รัชดาภิเษก ๙ มิถุนายน ๒๕๑๔ ที่ระลึกพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี”

ตราสัญลักษณ์นี้มีปรากฏใช้เพียง ๒ แห่ง คือ ภายในพัดรองจำนวน ๒๐๐ เล่ม เพื่อถวายแด่พระสงฆ์ตั้งแต่ชั้นเจ้าคณะจังหวัดขึ้นไปตามโบราณราชประเพณี และหนังสือที่ระลึกซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นในวโรกาสนี้ มิได้มีใช้ทั่วไป

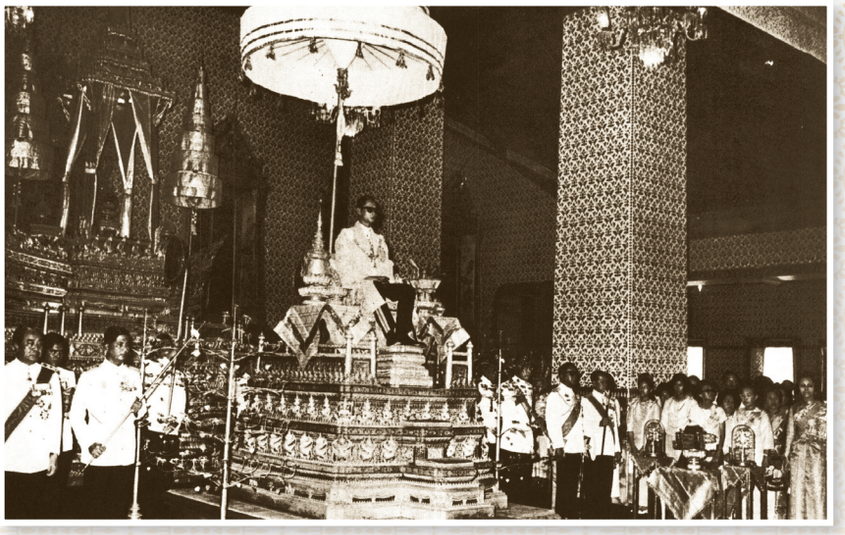

พระราชพิธีรัชดาภิเษก เป็นพระราชพิธีที่จัดขึ้นในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงดำรงสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๑๔

วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๑๔ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินไปในพิธีตรวจพลสวนสนามและการแสดงแสนยานุภาพของกองทัพไทย ณ บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน

เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา คณะรัฐบาลเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา เหรียญจักรพรรดิมาลา เหรียญรัชดาภิเษก และเหรียญที่ระลึก เพื่อเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลสมัยพระราชพิธีรัชดาภิเษก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ต่อจากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์ถนนรัชดาภิเษก ณ พิธีมณฑล เชิงสะพานกรุงเทพต่อกับถนนเจริญกรุง พระนคร

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๑๔ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา เสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี คณะรัฐมนตรี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล

เวลา ๑๖.๒๕ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระวิหาร วัดสุทัศนเทพวราราม ในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชชนก และบำเพ็ญพระราชกุศลคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปยังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ถวายบังคมพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชชนกและพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๔ เวลา ๑๑.๓๕ นาฬิกา เสด็จออก ณ ท้องพระโรงกลาง พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะทูตานุทูต และผู้แทนฝ่ายกงสุล เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล

เวลา ๑๕.๕๕ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระสงฆ์ ๘๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาถวายพระพร เนื่องในโอกาสมหามงคลสมัยเฉลิงฉลองวัลยราชสมบัติบรรจบครบ ๒๕ ปี แล้วเสด็จออกหน้าพระอุโบสถ ให้บรรพชิตญวนและจีนถวายพระพรชัยมงคล

เวลา ๑๘.๕๕ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินไปงานสโมสรสันนิบาต ซึ่งรัฐบาลจัดถวายเพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในมหามงคลสมัยเฉลิงฉลองวัลยราชสมบัติครบ ๒๕ ปี ณ ทำเนียบรัฐบาล

พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก

ตราสัญลักษณ์งานพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ลักษณะเป็นรูปพระราชลัญจกรประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร คือพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ ภายใต้สัปตปฎลเศวตฉัตร เหนือพระที่นั่งประดิษฐานพระแสงจักรพร้อมด้วยเปลวรัศมี กลางวงจักรมีอุณาโลม ทั้งหมดนี้อยู่ภายในกรอบรูปวงรีแวดล้อมด้วยเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ได้แก่ พระมหาพิชัยมงกุฎ พระแสงขรรค์ชัยศรี ธารพระกร วาลวิชนี (พัดและพระแส้) ฉลองพระบาท ใต้พระมหาพิชัยมงกุฎมีเลขเก้า สองข้างพระราชลัญจกรเป็นสัปตปฎลเศวตฉัตร เบื้องล่างเป็นแพรแถบมีอักษรข้อความว่า “พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก วันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑”

ประมวลความหมายของตราสัญลักษณ์นี้ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกโดยเสด็จประทับบนพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ ภายใต้สัปตปฎลเศวตฉัตร มีราชบัณฑิต คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากทิศทั้งแปดเป็นผู้ถวายน้ำอภิเษกเพื่อความเป็นเจ้าเป็นใหญ่ในแผ่นดิน คือ ความเป็นพระมหากษัตริย์ พระแสงจักรเวียนขวาพร้อมด้วยเปลวรัศมีและอุณาโลม หมายถึงทรงมีพระบรมเดชานุภาพแผ่กระจายไปทั่วทุกสารทิศ เพื่อปกป้องคุ้มครองพสกนิกรของพระองค์ เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์และเลขเก้า หมายถึงได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษก เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ และได้เสด็จดำรงสิริราชสมบัติยืนนานยิ่งกว่าพระเจ้าแผ่นดินพระองค์อื่น ๆ เมื่อนับถึงวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ อันเป็นวันประกอบพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก สัปตปฎลเศวตฉัตรเป็นเครื่องแสดงพระบรมราชอิสริยยศ

ความหมายของสีในตราสัญลักษณ์ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ พระแสงจักร เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ และสัปตปฎลเศวตฉัตร เป็นสีทองและสีขาวตามลักษณะของจริง เปลวรัศมีของพระแสงจักรเป็นสีขาว เขียว และเหลือง อันหมายถึงความโชติช่วง เจริญรุ่งเรือง พื้นภายในวงกรอบเป็นสีน้ำเงินเข้ม อันเป็นสีของราชาธิราช คือ พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระบรมเดชานุภาพ เลขเก้าและกรอบรูปวงรีเป็นสีทอง สอดคล้องกับสีของเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ แพรแถบสีชมพูเป็นสีประจำวันอังคาร หมายถึงวันพระบรมราชสมภพในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมอัยกาธิราช ซึ่งทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่ประกอบพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก

พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก เป็นพระราชพิธีที่จัดขึ้นเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ของไทย พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกจัดขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๑ เนื่องในโอกาสที่ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัตินานถึง ๔๐ ปี เสมอด้วยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งกรุงศรีอยุธยา และเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑ นับเป็นมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานกว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมอัยกาธิราช โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติเป็นเวลานานถึง ๔๒ ปี ๒๒ วัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดการพระราชพิธีขึ้นเป็นเวลา ๓ วัน คือ วันที่ ๒ วันที่ ๓ และวันที่ ๕ กรกฎาคม ดังนี้

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑ พระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ทรงพระราชอุทิศถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย และทรงถวายเครื่องราชสักการะพระพุทธรูปประจำรัชกาลของพระมหาบูรพกษัตริย์ในอดีตที่หอพระราชกรมานุสรและหอพระราชพงศานุสร ในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๑ พระราชพิธีสมโภชสิริราชสมบัติรัชมังคลาภิเษก ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้อัญเชิญพระพุทธปฏิมาชัยวัฒน์ทุกรัชกาลประดิษฐานที่พระแท่นมุก และเครื่องราชกกุธภัณฑ์ พระแสงราชศัสตราวุธ พระกรัณฑ์ทองคำลงยาบรรจุดวงพระราชสมภพ พระสุพรรณบัฏพระปรมาภิไธย ประดิษฐานที่พระแท่นราชบัลลังก์ภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตร และอัญเชิญพระสยามเทวาธิราชออกประดิษฐานที่มุขเด็จตั้งเครื่องบวงสรวงสังเวย แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะพราหมณ์เบิกแว่นเวียนเทียนสมโภชสิริราชสมบัติรัชมังคลาภิเษก

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๑ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟพระที่นั่งจากสถานีรถไฟจิตรลดาไปยังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทรงประกอบการพระราชพิธีบวงสรวงสังเวยสมเด็จพระมหากษัตริย์ในอดีต ณ พลับพลาตรีมุข พระราชวังโบราณ โดยอนุโลมตามแบบเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชพิธีกาญจนาภิเษก

ตราสัญลักษณ์งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ตราพระราชลัญจกรเป็นตราประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มีตราพระบรมราชวงศ์จักรี และพระมหามงกุฎอยู่ด้านบนเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีมีพานเครื่องสูง ๒ ชั้น เทินรัฐธรรมนูญที่เป็นเครื่องหมายแสดงถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีช้าง ๒ เชือกเทินตราอยู่ภายใต้พระเศวตฉัตร โดยมีความหมายได้หลายทาง ดังนี้ ความหมายที่ ๑ ช้างเป็นพาหนะของพระเจ้าแผ่นดิน เป็นเสมือนข้าช่วงใช้ของพระมหากษัตริย์ จึงเปรียบได้กับประชาชน ซึ่งเป็นเหมือนข้ารับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทในสัญลักษณ์จึงเสมือนพสกนิกรเทิดทูนและเชิดชูองค์พระมหากษัตริย์และราชวงศ์จักรี ขณะเดียวกันก็ได้อยู่เย็นเป็นสุขภายใต้ร่มฉัตร ความหมายที่ ๒ ช้างเผือกเป็นสัตว์คู่พระบารมีของพระองค์พระมหากษัตริย์ อีกทั้งตามความเชื่อทางพราหมณ์ ช้างเผือกที่มีลักษณะตรงตามตำราจะมีส่วนช่วยหนุนให้เกิดทั้งทางแสนยานุภาพและปรีชาสามารถ ความรอบรู้แก่องค์พระมหากษัตริย์ จึงแสดงถึงความเป็นผู้มีบุญญาธิการ และทรงพระปรีชาญาณ ความหมายที่ ๓ ช้างมีความเป็นมาคู่กับประวัติศาสตร์ของชาติมาโดยตลอด อีกทั้งเป็นสัญลักษณ์ที่เคยใช้ในธงชาติไทยในอดีต และเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนยาว จึงเปรียบได้กับประเทศไทย ซึ่งมีอายุและประวัติศาสตร์ยาวนานเช่นกัน ความหมายอื่น ๆ ช้างเป็นหนึ่งในสัตว์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ที่สมควรช่วยกันอนุรักษ์พันธุ์ไว้ การนำมาใช้ในสัญลักษณ์ก็เพื่อหวังผลต่อเนื่องที่อาจจะช่วยกระตุ้นให้คนมองเห็นถึงความสำคัญของช้าง และความสำคัญของสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์และช่วยกันเกื้อกูลอนุรักษ์ไว้บ้าง และหากแม้ว่าวันข้างหน้าสูญพันธุ์ไป อย่างน้อยก็มีรูปพรรณและความเป็นมาของช้างเหลือไว้ในสัญลักษณ์ให้คนรุ่นหลังได้ระลึกถึงกันบ้าง

พระราชพิธีกาญจนาภิเษก เป็นพระราชพิธีที่จัดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติยาวนานถึง ๕๐ ปี เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ นับเป็นมหามงคลสมัยยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใด ๆ ในอดีต โอกาสนี้รัฐบาลกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดงานเฉลิมพระเกียรติน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อพระราชพิธี ซึ่งกำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๙ ว่า พระราชพิธีกาญจนาภิเษก พระราชทานชื่อการจัดงานว่า การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า The Fiftieth Anniversary (Golden Jubilee) Celebrations of His Majesty's Accession to the Throne สำหรับงานเฉลิมฉลองมีขึ้นระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๙ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๙

วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๙ พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระมหากษัตริย์ในอดีต และเสด็จออกมหาสมาคม ถวายพระพรชัยมงคล ณ พระที่นั่งกาญจนาภิเษก ท้องสนามหลวง

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๙ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และการสถาปนาสมณศักดิ์พระสงฆ์ ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๙ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะทูตานุทูตและผู้แทนฝ่ายกงสุลเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล ณ ท้องพระโรงกลาง พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ พระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐิน โดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคจากท่าวาสุกรีไปยังวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร

พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. สีเหลืองนวลทอง อันเป็นสีประจำวันพระราชสมภพ ขลิบรอบตัวอักษรด้วยสีทองบนพื้นสีน้ำเงินเจือทอง อันเป็นสีประจำสถาบันพระมหากษัตริย์ ล้อมด้วยเพชรอันเป็นเอกแห่งรัตนะ หมายความว่า เหล่านักปราชญ์ ราชกวีสำคัญ อีกบรรดาช่างอันมีชื่อ พระยาช้างสำคัญ นางงาม เหล่าทแกล้วทหาร ข้าราชบริพาร อันยอดฝีมือในการปฏิบัติราชการอันสุจริตยิ่ง เหล่านี้เปรียบด้วยเพชรอันได้ชื่อว่ารัตนะแวดล้อมประดับเกียรติยศแห่งพระมหากษัตริยาธิราชพระองค์นั้นเหนือยิ่งกว่าเพชร อันได้ชื่อว่ารัตนะทั้งปวง คือ พระมหากษัตริย์ผู้ทรงสถิตเป็นเพชรอันยอดค่ายิ่งในดวงใจราษฎร์ ทรงบำบัดทุกข์ผดุงสุขเป็นที่พึ่งอันเกษมสุขร่มเย็นแก่ปวงพสกนิกร ซึ่งต่างเชื้อชาติศาสนาในพระราชอาณาจักรของพระองค์ อนึ่ง อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. นี้ประดิษฐานบนพระที่นั่งภัทรบิฐภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎประกอบพระอุณาโลม อันเป็นหนึ่งในเครื่องเบญจสิริราชกกุธภัณฑ์แวดล้อมด้วยพระแสงขรรค์ชัยศรีและพระแส้ขนหางจามรี ทอดสอดอยู่ในกงพระที่นั่งภัทรบิฐ เบื้องซ้ายแห่งพระมหาพิชัยมงกุฎ มีธารพระกรและพระพัชนีฝักมะขามทอดสอดอยู่เบื้องขวาแห่งกงพระที่นั่งภัทรบิฐ อันประดิษฐานบนฐานเขียงซึ่งทอดฉลองพระบาทประดิษฐานอยู่ เหล่านี้รวมเรียกว่า เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ประกอบด้วยสิ่งอันแสดงความเป็นกษัตริย์ทั้ง ๕ คือ พระมหาพิชัยมงกุฎ ๑ พระแสงขรรค์ชัยศรี ๑ ธารพระกร ๑ พัดวาลวิชนีและพระแส้ ๑ ฉลองพระบาท ๑ หมายถึง ปีแห่งการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติ ล่างลงมาเป็นแพรแถบสีชมพูขลิบทอง เขียนอักษรสีทอง ความว่า ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๔๙ ปลายแห่งแพรแถบผูกเป็นภาพกระบี่เป็นวานรกายขาว มือถือก้านลายช้ม อันเป็นกรอบลายของตราสัญลักษณ์อยู่ด้านขวา ส่วนด้านซ้ายเป็นแพรแถบผูกเป็นภาพครุฑ เป็นครุฑหน้าขาวกายสีเสนปนทอง มือถือก้านลายกรอบแห่งตราสัญลักษณ์ พื้นภาพตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติทั้งหมดสีเขียวปนทอง อันหมายถึง

สีอันเป็นเดชแห่งวันพระบรมราชสมภพ และยังหมายถึงสีของความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์แห่งผืนภูมิประเทศที่ทรงปกครองทำนุบำรุงอย่างหนักยิ่งมาตลอดเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี อันยาวนานที่สุดยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในพระราชพงศาวดารในสยามประเทศ

พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๔๙ นับเป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานถึง ๖๐ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลายาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในประวัติศาสตร์ชาติไทย และพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในปัจจุบัน ดังนั้น รัฐบาล และประชาชนชาวไทย จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดงานเฉลิมฉลองตามโบราณราชประเพณี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อการจัดงานว่า การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ชื่อพระราชพิธีว่า พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อการจัดงานและพระราชพิธีเป็นภาษาอังกฤษว่า The Sixtieth Anniversary Celebrations of His Majesty's Accession to the Throne

วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๙ พระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลสนองพระมหากรุณาธิคุณแห่งพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ที่ได้ทรงสถาปนาและจรรโลงกรุงรัตนโกสินทร์ให้เจริญรุ่งเรืองสืบสันติสุขมาตราบเท่าทุกวันนี้

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ พระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ณ พลับพลาพิธี พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต ต่อจากนั้น เสด็จออกมหาสมาคม ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๙ เสด็จออก ณ ท้องพระโรง พระที่นั่งอนันตสมาคม ทรงรับการถวายพระพรชัยมงคลจากพระราชอาคันตุกะ ซึ่งเป็นสมเด็จพระราชาธิบดี สมเด็จพระราชินี และผู้แทนพระองค์พระประมุขจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จำนวน ๒๕ ประเทศ

ในตอนเย็นวันเดียวกันนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ รวมทั้งพระราชอาคันตุกะจาก ๒๕ ประเทศ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรขบวนเรือพระราชพิธี ณ ราชนาวิกสภา

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ เวลาค่ำ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระที่นั่งบรมราชสถิตมโหฬาร ในหมู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เพื่อถวายพระกระยาหารค่ำแด่พระประมุขและพระราชวงศ์จากต่างประเทศ ในโอกาสนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสขอบพระทัยพระประมุขและพระราชวงศ์ต่างประเทศทั้งหลายที่ทรงพระอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินมาร่วมงานครั้งนี้ ต่อจากนั้น สมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญี ฮัสซานัล โบเกียห์ มูอิซซัดดิน วัดเดาะเลาะห์ แห่งบรูไน ดารุสซาลาม มีพระราชดำรัสถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะผู้แทนพระประมุขและพระราชวงศ์ต่างประเทศทั้งหลาย

งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี

ตราสัญลักษณ์งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ประกอบด้วยอักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. สีเหลืองนวลทอง อันเป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพ ขอบริมอักษรสีทองบนพื้นสีขาบเข้ม (น้ำเงินแก่) เป็นสีประจำสถาบันพระมหากษัตริย์ ภายในกรอบลายทองปนนากมีลายเนื่องสีทองมากกว่า ๗๐ ดวง เป็นการถวายพระพรให้ทรงสถิตดำรงในสิริราชสมบัติมากกว่าปีที่ ๗๐ ให้สถาพรโดยสวัสดีเป็นอเนกอนันต์ยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. และกรอบลายทองปนนากนี้สถิตอยู่ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ ประกอบพระอุณาโลมสีทอง แวดล้อมด้วยพระแสงขรรค์ชัยศรีและพระแส้จามรีอยู่เบื้องซ้ายแห่งพระมหาพิชัยมงกุฎ มีธารพระกรและพัชนีฝักมะขามอยู่เบื้องขวา มีฉลองพระบาททอดอยู่ที่ปลายพระแสงและธารพระกรนั้นเบื้องล่าง รวมเรียกว่าเครื่องเบญจสิริราชกกุธภัณฑ์ เป็นนิมิตหมายแห่งการฉลองสิริราชสมบัติ ล่างลงมาเป็นแพรแถบสีหงชาด (ชมพู) ขลิบทอง เขียนอักษรสีทอง ความว่าฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ปลายด้านขวาของแพรแถบระบุ พ.ศ. ๒๔๘๙ อันเป็นปีที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ปลายด้านซ้ายของแพรแถบระบุ พ.ศ. ๒๕๕๙ แสดงกาลเวลาที่ล่วงมา ๗๐ ปี ตราบจนปัจจุบัน

พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๕๙ นับเป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานถึง ๗๐ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลายาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในประวัติศาสตร์ชาติไทย และพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในปัจจุบัน ดังนั้น รัฐบาล และประชาชนชาวไทย จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดงานเฉลิมฉลองตามโบราณราชประเพณี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อการจัดงานว่า การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อการจัดงานเป็นภาษาอังกฤษว่า The Seventieth Anniversary Celebrations of His Majesty's Accession to the Throne

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๐๗.๓๙ นาฬิกา บริเวณพระบรมมหาราชวัง ประตูสวัสดิโสภา พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นประธานพิธีทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ ๗๗๐ รูป รอบวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ โดยมีคณะรัฐมนตรี ข้าราชการ ภาคเอกชน และประชาชนทุกหมู่เหล่าเข้าร่วมพิธี

จากนั้นสมเด็จพระราชาคณะ ๑๐ รูป พร้อมด้วยพระสงฆ์ของโครงการที่ร่วมอุปสมบทหมู่เฉลิมพระเกียรติ ๗๗๐ รูป ได้ทำพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลภายในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยทางมหาเถรสมาคมได้จัดทำบทสวดใหม่ "สัตตติวัสสรัชชกาลวรทานคาถา" ซึ่งเป็นพระคาถาที่ประพันธ์ขึ้นในงานนี้โดยเฉพาะ ทั้งนี้พิธีทำบุญตักบาตรถวายพระราชกุศล และพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลได้จัดพิธีพร้อมกันทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ แต่ละศาสนาได้จัดพิธีสวดถวายพระพรชัยมงคลในศาสนสถานและจัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์ในชุมชนและวัดไทยทั่วโลก

พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับรัฐสภา

พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับรัฐสภา

พิธีเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ด้วยความระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ และเพื่อแสดงความจงรักภักดีและถวายความกตัญญูกตเวที รัฐสภาได้มีการหารือกันในหลายครั้งหลายสมัยที่จะสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๐ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งมีพลอากาศเอก หะริน หงสกุล เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ดำเนินการต่อมาจนได้รับอนุมัติเงินงบประมาณจากรัฐบาลจำนวน ๑๐ ล้านบาท รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน บริษัท ห้างร้าน องค์การต่าง ๆ ร่วมกันบริจาคเงินสมทบทุนในการจัดสร้าง และคณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ ได้ประชุมกันเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ มีมติให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอย้ายสถานที่สร้างจากที่เดิมบริเวณด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคม มาสร้างที่บริเวณหน้าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต คณะกรรมการฯ จึงได้มอบหมายให้กรมศิลปากรออกแบบและดำเนินการก่อสร้าง

ในการดำเนินงานปั้นหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการสร้างโรงงานปั้นหล่อชั่วคราวขึ้นในบริเวณรัฐสภา โดยมีกรมศิลปากร เป็นผู้ควบคุมการปั้นและเป็นผู้หล่อพระบรมรูปและส่วนประกอบของพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ ทั้งหมด รวมระยะเวลาการปั้น ๓๖๐ วัน เมื่อการปั้นพระบรมรูปแล้วเสร็จ จึงได้ดำเนินการเททองหล่อพระบรมรูป

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ในวันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๒ เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา โดยมีพลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ

ต่อจากนั้นพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พลับพลาพิธี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย ทรงกราบแล้วประทับพระราชอาสน์ทรงศีล สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช ถวายศีลจบแล้ว พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กราบบังคมทูลรายงานเกี่ยวกับการหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

*ภาพจากหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

*ภาพจากหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

คำกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวโรกาสทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ บริเวณโรงปั้นหล่อชั่วคราว สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
วันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๒ เวลา ๑๗.๐๙ น.

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ในฐานะประธานคณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต กราบบังคมทูลถวายรายงานเกี่ยวกับการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สรุปได้โดยย่อดังนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ นับแต่นั้นมา การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยได้ดำเนินมาเป็นเวลา ๔๗ ปีแล้ว ยังไม่มีสิ่งใดที่ปวงชนชาวไทยจะถือเป็นสัญลักษณ์เพื่อเทอดพระเกียรติและระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านเลย

ด้วยความระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ จึงได้มีการหารือกันในรัฐสภาหลายครั้งหลายสมัยในอันที่จะสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อแสดงความจงรักภักดี และถวายความกตัญญูกตเวที แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๑๓ พันเอก นายวรการบัญชา ประธานรัฐสภาในขณะนั้น ได้มีหนังสือเรียนคณะรัฐมนตรีว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้สร้างรัฐสภาใหม่ สมควรจะมีอนุสาวรีย์พระราชทานรัฐธรรมนูญประดิษฐานอยู่ด้วย เรื่องก็เงียบหายไปจนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๑๗ นายประมวล กุลมาตย์ ได้ยื่นกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี เพื่อขอทราบผลการดำเนินการสร้าง ฯ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๗ ลงมติเห็นชอบด้วย สำหรับการเงินให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมสร้างและรัฐบาลจะช่วยเหลือสมทบตามกำลังเงินงบประมาณ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติสมัยนั้น ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ ขึ้น ๔ คณะ คือ ๑. คณะกรรมการจัดสร้างอนุสาวรีย์ ฯ ๒. คณะกรรมการหาทุน ฯ ๓. คณะอนุกรรมการออกแบบ ฯ และ ๔. คณะอนุกรรมการเรียบเรียงจัดทำพระราชประวัติ ฯ ต่อมาในปี ๒๕๑๘ นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ประธานรัฐสภาในขณะนั้น ได้มีหนังสือขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้ที่ดินบริเวณด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคมเป็นที่สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต แต่เรื่องก็เงียบหายไปอีก การก่อสร้างได้เริ่มอย่างจริงจังในปี ๒๕๑๔ สมัยสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน นายเกรียง กีรติกร รองประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน คนที่ ๒ เห็นว่าควรจะรื้อฟื้นเรื่องการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ ขึ้นใหม่และควรจะรีบสร้างให้เสร็จโดยเร็ว ข้าพระพุทธเจ้าซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในขณะนั้น จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ๔ คณะ คือ ๑. คณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒. คณะกรรมการหาทุนสร้าง ฯ ๓. คณะกรรมการดำเนินการสร้าง ฯ และ ๔. คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ ฯ โดยใช้แบบพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ ที่นาวาเอก สมภพ ภิรมย์ ประธานคณะอนุกรรมการออกแบบเดิมได้ออกแบบไว้ คณะกรรมการดำเนินการสร้าง ฯ ได้ประชุมหารือกัน และมีมติให้สร้างพระบรมรูปขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ฉลองพระองค์ครุย สวมพระชฎามหากฐินปักขนนกการเวก เสด็จประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ พระพัตถ์วางเหนือพระเพลาทั้งสองข้าง ฉากหลังของพระบรมรูปเป็นแบบเรอเนซอง และให้กรมศิลปากรทำสัญญาจ้าง นายสนั่น ศิลากรณ์ เป็นผู้ปั้นพระบรมรูป ฯ นายประเทือง ธรรมรักษ์ เป็นผู้ปั้นพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ กรมศิลปากร เป็นผู้หล่อพระบรมรูป และส่วนประกอบของพระบรมราชานุสาวรีย์ทั้งหมด และกรมโยธาธิการเป็นผู้สร้างแท่นฐานและตกแต่งบริเวณ ในการนี้รัฐบาลได้อนุมัติเงินงบประมาณให้เป็นจำนวน ๑๐ ล้านบาท

ครั้นสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดปัจจุบัน ซึ่งมีข้าพระพุทธเจ้าเป็นประธาน ได้ดำเนินการต่อมา และได้มีการปรับปรุงคณะกรรมการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ในการนี้ได้รับความร่วมมือจากบรรดาข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน รวมทั้งธนาคาร ห้างร้าน บริษัท สมาคม และองค์การต่าง ๆ บริจาคเงินสมทบทุนร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก

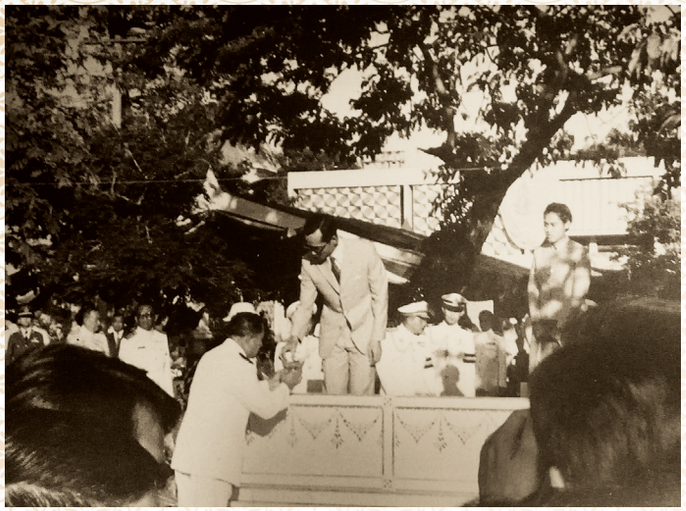

จากนั้น เมื่อเวลาพระฤกษ์ ๑๗.๐๙ – ๑๗.๒๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินออกจากพลับพลาพิธี ไปประทับยังเกยมณฑลพิธีเททอง ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน แล้วทรงหย่อนลงในช้อน ทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้า และทรงถือสายสูตรที่เจ้าพนักงานพระราชพิธีนำขอเกี่ยวปากเบ้า ขณะนั้นช่างประติมากรรมเทเบ้าที่หลอมแผ่นทอง นาก เงิน และโลหะลงในหุ่นหล่อพระบรมรูป เมื่อทรงเททองหล่อพระบรมรูปเสร็จแล้ว พระครูสตานันทมุนี หลั่งน้ำสังข์และเจิมหุ่นพระบรมรูป จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พลับพลาพิธี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงหลั่งทักษิโณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรกแล้ว พลอากาศเอก หะริน หงสกุล กราบบังคับทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธา โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานเงินของผู้ที่โดยเสด็จพระราชกุศลแก่พลอากาศเอก หะริน หงสกุล จากนั้นพลอากาศเอก หะริน หงสกุล ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของที่ระลึก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ ทรงลาพระสงฆ์ เสด็จพระราชดำเนินออกจากพลับพลาพิธี และเสด็จพระราชดำเนินกลับ

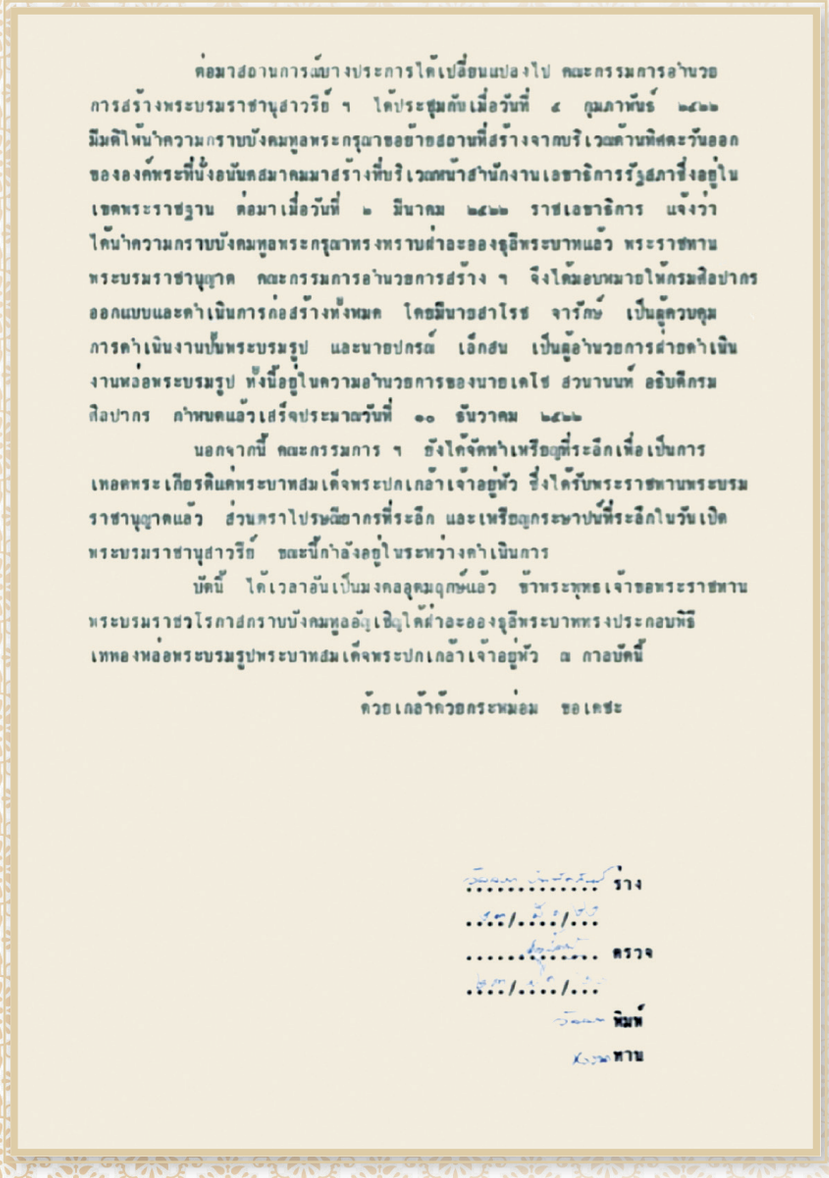

ต่อมาสถานการณ์บางประการได้เปลี่ยนแปลงไป คณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ ได้ประชุมกันเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ มีมติให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอย้ายสถานที่สร้างจากบริเวณด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคมมาสร้างที่บริเวณหน้าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาซึ่งอยู่ในเขตพระราชฐาน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๒ ราชเลขาธิการ แจ้งว่าได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทานพระบรมราชานุญาต คณะกรรมการอำนวยการสร้าง ฯ จึงได้มอบหมายให้กรมศิลปากรออกแบบและดำเนินการก่อสร้างทั้งหมด โดยมีนายสาโรช จารักษ์ เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานปั้นพระบรมรูป และนายปกรณ์ เอ็กสน เป็นผู้อำนวยการฝ่ายดำเนินงานหล่อพระบรมรูป ทั้งนี้อยู่ในความอำนวยการของนายเดโช สวนานนท์ อธิบดีกรมศิลปากร กำหนดแล้วเสร็จประมาณวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๒

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ฯ ยังได้จัดทำเหรียญที่ระลึกเพื่อเป็นการเทอดพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ส่วนตราไปรษณียากรที่ระลึก และเหรียญกระษาปน์ที่ระลึกในวันเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลอัญเชิญได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ กาลบัดนี้

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

..... ร่าง

..../..../...

..... ตรวจ

..../..../...

พิมพ์

ทาน

พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กำหนดการพระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นการต่อเนื่องกันในวันพุธที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ ดังหมายกำหนดการ ต่อไปนี้

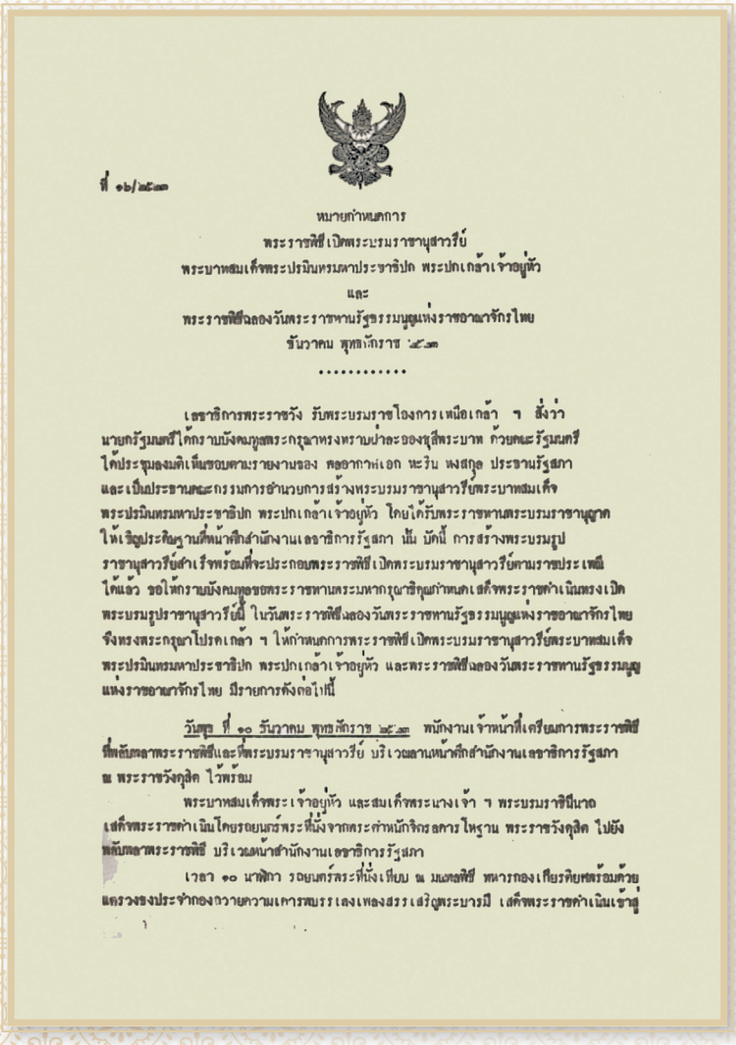

ที่ ๑๖/๒๕๒๓

หมายกำหนดการ
พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
และ
พระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓

.....

เลขาธิการพระราชวัง รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า นายกรัฐมนตรีได้กราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมลงมติเห็นชอบตามรายงานของ พลอากาศเอก หะริน พงสกุล ประธานรัฐสภา และเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญประดิษฐานที่หน้าตึกสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา นั้น บัดนี้ การสร้างพระบรมรูปราชานุสาวรีย์สำเร็จพร้อมที่จะประกอบพระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ตามราชประเพณีได้แล้ว ขอให้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณกำหนดเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพระบรมรูปราชานุสาวรีย์นี้ ในวันพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดการพระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีรายการดังต่อไปนี้

วันพุธ ที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ พนักงานเจ้าหน้าที่เตรียมการพระราชพิธีที่พลับพลาพระราชพิธีและที่พระบรมราชานุสาวรีย์ บริเวณลานหน้าตึกสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ณ พระราชวังดุสิต ไว้พร้อม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังพลับพลาพระราชพิธี บริเวณหน้าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

เวลา ๑๐ นาฬิกา รถยนต์พระที่นั่งเทียบ ณ มณฑลพิธี พหารกองเกียรติยศพร้อมด้วยแตรวงของประจำกองถวายความเคารพบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่

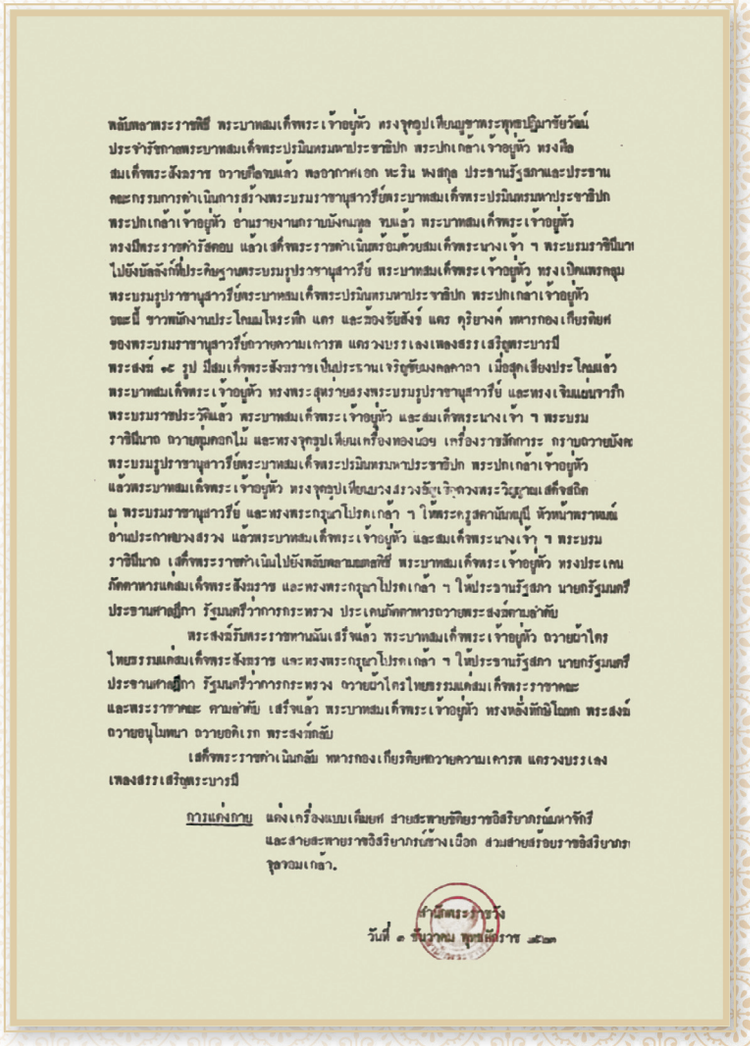

พลับพลาพระราชพิธี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธปฏิมาชัยวัฒน์ ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงศีล สมเด็จพระสังฆราช ถวายศีลจบแล้ว พลอากาศเอก หะริน พงสกุล ประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมการดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว อ่านรายงานกราบบังคมทูล จบแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสตอบ แล้วเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ไปยังบัลลังก์ที่ประดิษฐานพระบรมรูปราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเปิดแพรคลุมพระบรมรูปราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะนี้ ชาวพนักงานประโคมไหรทึก แตร และฆ้องชัยสังข์ แตร ดุริยางค์ พหารกองเกียรติยศของพระบรมราชานุสาวรีย์ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระสงฆ์ ๑๕ รูป มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธานเจริญชัยมงคลคาถา เมื่อสุดเสียงประโคมแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระสุหร่ายสรงพระบรมรูปราชานุสาวรีย์ และทรงเจิมแผ่นจารึกพระบรมราชประวัติแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ถวายพุ่มดอกไม้ และทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย เครื่องราชสักการะ กราบถวายบังคมพระบรมรูปราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดธูปเทียนบวงสรวงอัญเชิญดวงพระวิญญาณเสด็จสถิต ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระครูสตานันทบุญี หัวหน้าพราหมณ์อ่านประกาศบวงสรวง แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปยังพลับพลามณฑลพิธี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประเคนภัตตาหารแด่สมเด็จพระสังฆราช และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ประเคนภัตตาหารถวายพระสงฆ์ตามลำดับ

พระสงฆ์รับพระราชทานฉันเสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถวายผ้าไตรไทยธรรมแด่สมเด็จพระสังฆราช และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ถวายผ้าไตรไทยธรรมแด่สมเด็จพระราชาคณะ และพระราชาคณะ ตามลำดับ เสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงหลั่งทักษิโณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก พระสงฆ์กลับ

เสด็จพระราชดำเนินกลับ พหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายชัติยราชอิสริยาภรณ์มหาจักรี และสายสะพายราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก สวมสายสร้อยราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า.

สำนักพระราชวัง
วันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓

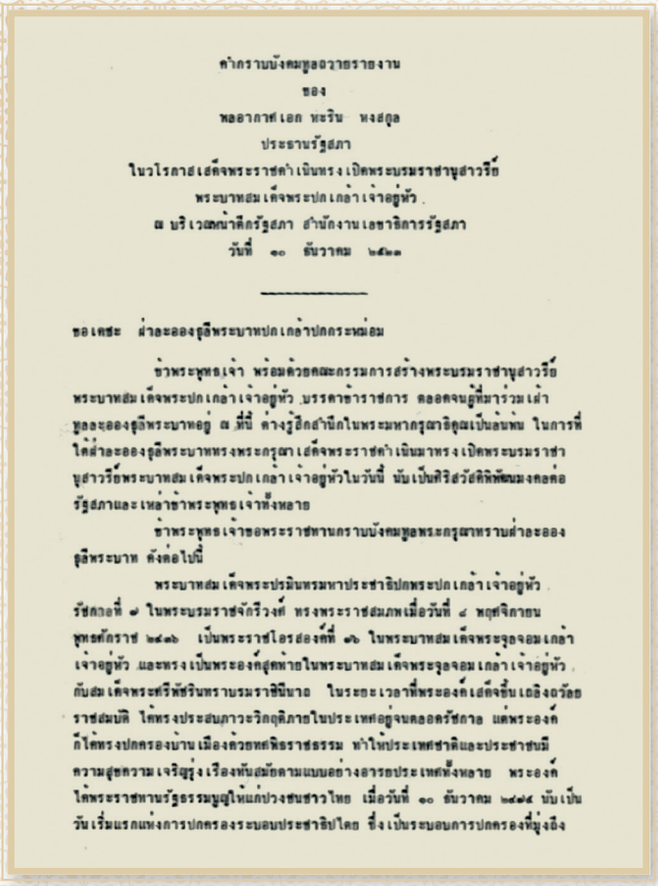

คำกราบบังคมทูลถวายรายงาน
ของ
พลอากาศเอก หะริน หงสกุล
ประธานรัฐสภา
ในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ บริเวณหน้าตึกรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๓

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยคณะกรรมการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว บรรดาข้าราชการ ตลอดจนผู้ที่มาร่วมเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ ต่างรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ในการที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในวันนี้ นับเป็นศิริสวัสดิพิพัฒนมงคลต่อรัฐสภาและเหล่าข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ดังต่อไปนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๓๖ เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๗๖ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงเป็นพระองค์สุดท้ายในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในระยะเวลาที่พระองค์เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ ได้ทรงประสบภาวะวิกฤติภายในประเทศอยู่จนตลอดรัชกาล แต่พระองค์ก็ได้ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยทศพิธราชธรรม ทำให้ประเทศชาติและประชาชนมีความสุขความเจริญรุ่งเรืองทันสมัยตามแบบอย่างอารยประเทศทั้งหลาย พระองค์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ นับเป็นวันเริ่มแรกแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่มุ่งถึง

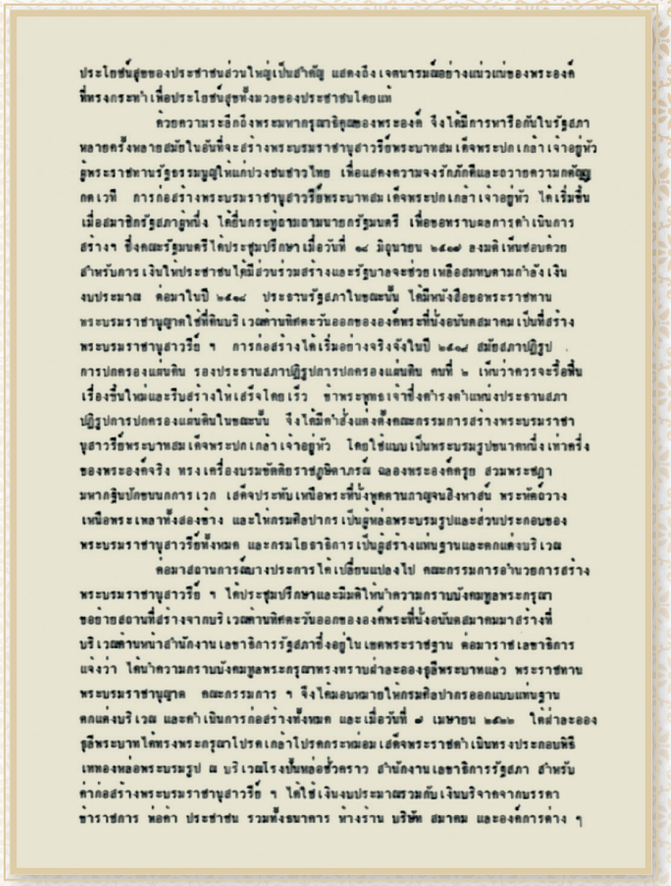

ประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ แสดงถึงเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ของพระองค์ที่ทรงกระทำเพื่อประโยชน์สุขทั้งมวลของประชาชนโดยแท้

ด้วยความระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ จึงได้มีการหารือกันในรัฐสภาหลายครั้งหลายสมัยในอันที่จะสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อแสดงความจงรักภักดีและถวายความกตัญญูกตเวที การก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มขึ้นเมื่อสมาชิกรัฐสภาผู้หนึ่ง ได้ยื่นกระทู้ถามถามนายกรัฐมนตรี เพื่อขอทราบผลการดำเนินการสร้างฯ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๑๗ ลงมติเห็นชอบด้วย สำหรับการเงินให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมสร้างและรัฐบาลจะช่วยเหลือสมทบตามกำลังเงินงบประมาณ ต่อมาในปี ๒๔๑๘ ประธานรัฐสภาในขณะนั้น ได้มีหนังสือขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้ที่ดินบริเวณด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคมเป็นที่สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ การก่อสร้างได้เริ่มอย่างจริงจังในปี ๒๔๑๘ สมัยสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน รองประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน คนที่ ๒ เห็นว่าควรจะรื้อฟื้นเรื่องขึ้นใหม่และรีบสร้างให้เสร็จโดยเร็ว ข้าพระพุทธเจ้าซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในขณะนั้น จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้แบบเป็นพระบรมรูปขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง ทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ฉลองพระองค์ครุย สวมพระชฎามหากฐินปักขนนกการเวก เสด็จประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ พระหัตถ์วางเหนือพระเพลาทั้งสองข้าง และให้กรมศิลปากรเป็นผู้หล่อพระบรมรูปและส่วนประกอบของพระบรมราชานุสาวรีย์ทั้งหมด และกรมโยธาธิการเป็นผู้สร้างแท่นฐานและตกแต่งบริเวณ

ต่อมาสถานการณ์บางประการได้เปลี่ยนแปลงไป คณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ ได้ประชุมปรึกษาและมีมติให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอย้ายสถานที่สร้างจากบริเวณด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคมมาสร้างที่บริเวณด้านหน้าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาซึ่งอยู่ในเขตพระราชฐาน ต่อมาราชเลขาธิการแจ้งว่า ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทานพระบรมราชานุญาต คณะกรรมการ ฯ จึงได้มอบหมายให้กรมศิลปากรออกแบบแท่นฐานตกแต่งบริเวณ และดำเนินการก่อสร้างทั้งหมด และเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๒ ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมรูป ณ บริเวณโรงปั้นหล่อชั่วคราว สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา สำหรับค่าก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ฯ ได้ใช้เงินงบประมาณรวมกับเงินบริจาคจากบรรดาข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน รวมทั้งธนาคาร ห้างร้าน บริษัท สมาคม และองค์การต่าง ๆ

เมื่อเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีพลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมการดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ พร้อมด้วยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่ปะรำมณฑลพิธี ทรงจุดธูปเทียนที่เครื่องนมัสการทองลงยาราชาวดี ทรงกราบถวายสักการบูชาพระพุทธปฏิมาชัยวัฒน์ประจำรัชกาลที่ ๗ และพระพุทธรูปปางประจำรัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช ถวายศีล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงศีลจบแล้ว พลอากาศเอก หะริน หงสกุล กราบบังคมทูลถวายรายงานการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

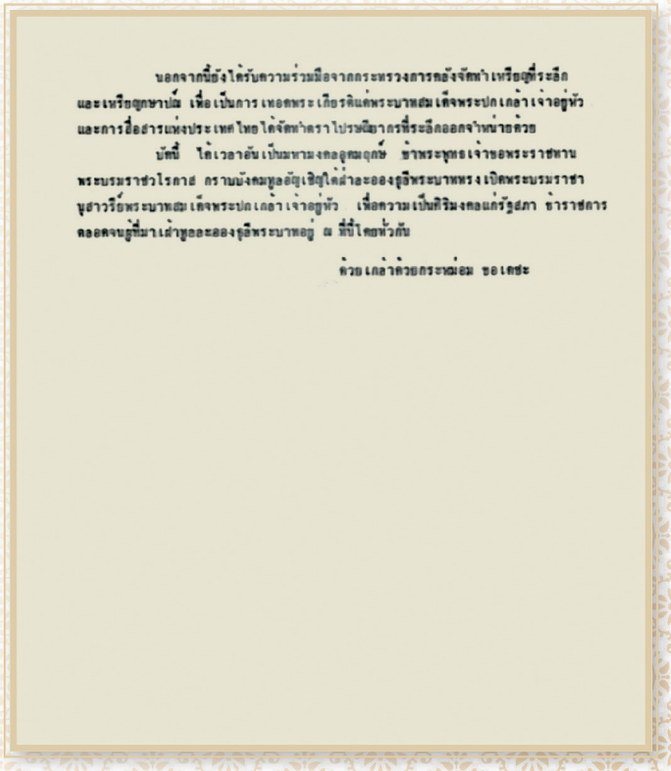

นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากกระทรวงการคลังจัดทำเหรียญที่ระลึกและเหรียญกษาปณ์ เพื่อเป็นการเทอดพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และการสื่อสารแห่งประเทศไทยได้จัดทำตราไปรษณียากรที่ระลึกออกจำหน่ายด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมหามงคลอุดมฤกษ์ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลอัญเชิญใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อความเป็นศิริมงคลแก่รัฐสภา ข้าราชการตลอดจนผู้ที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ ณ ที่นี้โดยทั่วกัน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินขึ้นยังไพทีหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ ทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดแพรที่ถวายคลุมพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระสุหร่ายฉีดถวายสรงพระบรมรูปราชานุสาวรีย์ฯ แล้วทรงเจิมที่ดวงพระราชลัญจกรของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีอักษรจารึกพระราชดำรัสเนื่องในการพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แล้วพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชถวายราชสักการะด้วยพุ่มดอกไม้สด ทรงคม (ไหว้) และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ถวายสักการะด้วยพวงมาลัย ทรงคม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงจุดธูปเทียนที่เครื่องนมัสการทองทิศ และเครื่องนมัสการทองน้อย ทรงกราบถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ พร้อมกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีทรงธูปเทียนเครื่องนมัสการท้ายที่นั่งกราบถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ

ต่อจากนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปที่โต๊ะตั้งเครื่องบวงสรวงอัญเชิญดวงพระวิญญาณเสด็จสถิต ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ฯ ทรงจุดเทียนทองเทียนเงินและธูป ทรงคม และทรงจุดธูปหางปักที่เครื่องบวงสรวงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงจุดธูปหางปักที่เครื่องบวงสรวงด้วย

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก

เมื่อพราหมณ์อ่านประกาศบวงสรวงจบ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประเคนตะลุ่มภัตตาหารแด่สมเด็จพระสังฆราช และประทับทรงปฏิบัติสมเด็จพระสังฆราช และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา และรัฐมนตรี ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ที่เจริญชัยมงคลคาถาตามลำดับ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปถวายไตรและย่ามที่ระลึก ทรงหลั่งทักษิโณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก

ต่อจากนั้น พลอากาศเอก หะริน หงสกุล เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญที่ระลึก และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก เสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ ทรงลาสมเด็จพระสังฆราช เสด็จพระราชดำเนินกลับพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

พระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ ในการปกครองประเทศ แต่ถือเป็นธรรมนูญชั่วคราว เพราะได้สร้างขึ้นด้วยเวลากะทันหัน อาจมีข้อบกพร่องได้ จึงควรตั้งผู้มีความรู้ความชำนาญตรวจแก้ไขเพิ่มเติมเสียใหม่ให้เรียบร้อยบริบูรณ์ จึงได้มีการตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ครั้นการร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จและก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะนำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช .... ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๓๔/๒๔๗๕ (วิสามัญ) วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระยามโนปกรณ์นิติธาดา ประธานคณะกรรมการราษฎร ได้กล่าวในที่ประชุมว่า *“เมื่อได้นำร่างรัฐธรรมนูญนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายทอดพระเนตร์ทรงมีรับสั่งว่าเป็นที่พอพระราชหฤทัย และได้ทรงแนะนำว่าการประกาศรัฐธรรมนูญนั้นเป็นของสำคัญยิ่งใหญ่ ควรจะมีพิธีรีตอง จึ่งโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้โหรหลวงหาฤกษ์ยามได้ ๓ ฤกษ์ ฤกษ์ ๑ ตกวันที่ ๑ ธันวาคม ฤกษ์ ๒ ตกวันที่ ๑๐ ธันวาคม ฤกษ์ ๓ ไปตกกลางเดือนมกราคม จึ่งได้คิดว่าสำหรับฤกษ์หนึ่งนั้นเวลากระชั้นเกินไปคงไม่ทัน จึ่งได้กำหนดไว้เป็นวันที่ ๑๐ ธันวาคม คือฤกษ์ที่ ๒ ส่วนฤกษ์ ๓ นั้นเวลานานไป ฉะนั้นจึ่งอยากรีบเร่งพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่อให้ทันในวันที่ ๑๐ ธันวาคม โดยหวังว่าจะแล้วเสร็จจากสภาภายในวันที่ ๓๐ เดือนนี้ โดยเราประชุมกันตั้งแต่ ๔ โมงเช้าเรื่อย ๆ ไปทุกวันจนกว่าจะเสร็จเพื่อให้แล้วก่อนวันฤกษ์ ๑๐ วัน โดยที่ทรงเห็นว่ารัฐธรรมนูญนั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์และเป็นของที่ควรจะขลัง เพราะฉะนั้นต้องการจะเขียนใส่สมุดไทยซึ่งจะกินเวลาหลายวัน ฉะนั้นจึ่งใคร่รีบประชุมเสียให้เสร็จก่อนกำหนดดั่งกล่าวแล้ว”*

ต่อมาในวันศุกร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จออก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ท่ามกลางอุดมสันนิบาต มีพระบรมวงศานุวงศ์ และทูตานุทูต ผู้แทนนานาประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนามาตย์ราชบริพาร เฝ้าเบื้องบาทบงกชพรั่งพร้อมกัน อาลักษณ์ได้อ่านพระราชปรารภในการพระราชทานรัฐธรรมนูญว่า

“ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศความพระราชปรารภว่า ข้าราชการทหารพลเรือนและอาณาประชาราษฎรของพระองค์ ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานรัฐธรรมนูญเพื่อให้สยามราชอาณาจักรได้มีการปกครองตามวิสัยอารยประเทศในสมัยปัจจุบัน

ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินในพระบรมราชจักรีวงศ์ ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชย์ผ่านสยามพิภพทรงดำเนิรพระราโชบายปกครองราชอาณาจักร ด้วยวิธีสมบูรณาญาสิทธิราชภายในทศพิธราชธรรมจรรยา ทรงทำนุบำรุงประเทศให้รุ่งเรืองไพบูลย์สืบมาครบ ๑๕๐ ปีบริบูรณ์ ประชาชนชาวสยามได้รับพระบรมราชบริหารในวิถีความเจริญนานาประการโดยลำดับ จนบัดนี้มีการศึกษาสูงขึ้นแล้ว มีข้าราชการประกอบด้วยวุฒิปรีชาในรัฐาภิปาลโนบาย สามารถนำประเทศชาติของตน ในอันที่จะก้าวหน้าไปสู่สากลอารยธรรมแห่งโลกโดยสวัสดี สมควรแล้วที่จะพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้ข้าราชการและประชาชนของพระองค์ ได้มีส่วนมีเสียงตามความเห็นดีเห็นชอบในการจรรโลงประเทศสยามให้วัฒนาการในภายภาคหน้า จึ่งทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานรัฐธรรมนูญ

การปกครองแผ่นดินสยามตามความประสงค์ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นการชั่วคราว พอให้สภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการราษฎร ได้จัดรูปงานดำเนิรประศาสโนบายให้เหมาะสมแก่ที่ได้เปลี่ยนการปกครองใหม่ ครั้นแล้วโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สภาผู้แทนราษฎรปรึกษากันร่างพระราชกำหนดบทรัฐธรรมนูญอันจะพึงตรึง เป็นหลักถาวรแห่งประศาสนวิธีต่อไป ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบการร่างรัฐธรรมนูญนั้น

บัดนี้ อนุกรรมการได้เรียบเรียงรัฐธรรมนูญฉะบับถาวรสนองพระเดชพระคุณสำเร็จลงด้วยดีนำเสนอสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาปรึกษาลงมติแล้ว จึ่งทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายคำปรึกษาแนะนำด้วยความยินยอมพร้อมที่จะตราเป็นรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินได้ เมื่อทรงพระราชวิจารณ์ถี่ถ้วนทั่วกระบวนความแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติ

จึ่งมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งให้ตารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม ประสิทธิ์ประสาทประกาศพระราชทานแก่ประชากรของพระองค์ ให้ดำรงอิสสราธิปไตยโดยบริบูรณ์ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ขอให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรของเรานี้ จงเป็นหลักที่สถาพรสถิตประดิษฐานสมรรถภาพอันประเสริฐเป็นบ่อเกิดความผาสุกสันติคุณวิบูลราศีแก่อาณาประชาชนตลอดจำเนียรกาลประวัติ นำประเทศสยามบรรลุสรรพพิพัฒนชัยมงคล อเนกศุภผลสกลเกียรติยศมโหฬาร ขอให้พระบรมราชวงศานุวงศ์ และข้าราชการทั้งทหารพลเรือนทวยอาณาประชาราษฎร์ จงมีความสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ในอันจะรักษาปฏิบัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามนี้ ให้ยืนยงอยู่คู่กับสยามรัฐราชสีมา ตราบเท่ากัลปาวสาน สมดั่งพระบรมราชประณิธาน ทุกประการเทอญ”

ต่อจากนั้น พระยามโนปกรณ์นิติธาดา ประธานคณะกรรมการราษฎรได้ถวายฉบับรัฐธรรมนูญซึ่งจารึกในสมุดไทย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยทีละฉบับ รวม ๓ ฉบับ ครั้นทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ก็ได้พระราชทานแก่พระยามโนปกรณ์นิติธาดา เพื่อลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ครั้นแล้วได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญแก่เจ้าพระยาพิชัยญาติ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ทีละฉบับทั้ง ๓ ฉบับอีกชั้นหนึ่ง พลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี รองประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับต่อมาวางไว้ ณ ตั่งท่ามกลางที่ชุมนุม (รัฐธรรมนูญและคู่ฉบับ รวม ๓ ฉบับนี้ เก็บไว้ที่สภาผู้แทนราษฎร ๑ ฉบับ ที่กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๑ ฉบับ และสำนักราชเลขาธิการ ๑ ฉบับ)

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญแล้ว ได้กราบถวายบังคมทูลพระกรุณาสนองพระราชปรารภพระราชทานรัฐธรรมนูญ จากนั้นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไป ณ สีหบัญชรทักษิณของพระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่ง ณ ที่นั้นมี ทหารกองเกียรติยศ นายกรัฐมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภา ข้าราชการ และประชาชนยืนอยู่ ณ สนามหญ้า บริเวณนั้นเนืองแน่น เป็นการแสดงให้ประชาชนได้ทราบว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนแล้วตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้กราบบังคมทูล ซึ่งได้กระจายเสียงให้ประชาชนได้ยินโดยทั่วถึงกัน ประชาชนได้ส่งเสียงไชโยโห่ร้องแสดงความยินดีในการได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญอย่างกึกก้อง นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกอบการพระราชพิธีฉลองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๒ ธันวาคม ๒๔๗๕

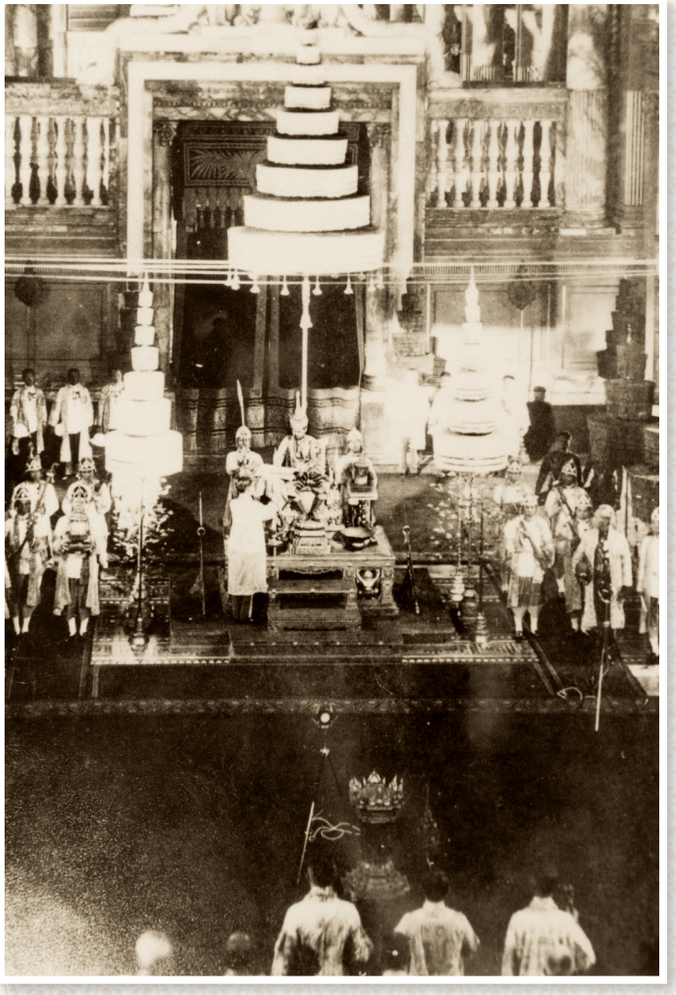

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย
ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

การฉลองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจัดขึ้นเป็นประจำในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกปี โดยในระยะแรก หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมสมโภชเฉลิมฉลองต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวัน มีการออกร้าน การแสดง การละเล่นต่าง ๆ และกำหนดให้จัดขึ้นทั่วประเทศ โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ต่อมา มีการยกเลิกกิจกรรมสมโภชดังกล่าว คงเหลือเพียง **พระราชพิธีฉลองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย** ทั้งนี้ ในหมายกำหนดการตั้งแต่ปี ๒๔๘๓ พบว่ากำหนดให้เป็น **รัฐพิธีฉลองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย** จนกระทั่งปี ๒๔๙๐ กำหนดให้เป็น **รัฐพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย** และในปี ๒๕๐๖ กำหนดให้เป็น **พระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย** ซึ่งจัดขึ้น ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หรือผู้แทนพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพระราชพิธีเป็นประจำทุกปี

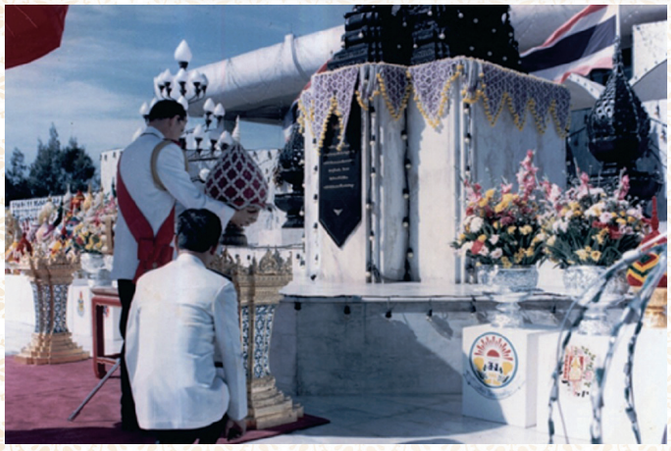

เมื่อมีพระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งประดิษฐานที่หน้าอาคารรัฐสภา ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ นับแต่นั้นหมายกำหนดการจะกำหนดให้เป็น **การถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**

พระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธย

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศ รวมทั้งสิ้น ๑๙ ฉบับ โดยมีพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ เป็นธรรมเนียมราชประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา โดยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ ครั้ง คือ พระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๙๕ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม และพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ เวลา ๑๐.๒๙ นาฬิกา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

พระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ คณะผู้บริหารประเทศชั่วคราว นำโดยพลเอก ผิน ชุณหะวัณ ได้ทำการรัฐประหาร ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ และประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ไปพลางก่อน เพื่อรอให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้มีความเหมาะสมแก่กาลสมัย และประกาศใช้เป็นฉบับถาวรต่อไป

ในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๔๙๕ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยให้เหตุผลว่า ตามที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๒ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๔๘๓ ไปพลางก่อน และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สภาผู้แทนราษฎรได้ปรึกษาดำเนินการปรับปรุงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้มีความเหมาะสมแก่กาลสมัย และประกาศใช้เป็นฉบับถาวรต่อไป บัดนี้เป็นการสมควรที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการและตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา มีจำนวน ๒๕ คน และที่ประชุมคณะกรรมาธิการได้เลือกพลเอก ผิน ชุณหะวัณ เป็นประธานกรรมาธิการ และนายหยุด แสงอุทัย เป็นเลขานุการ กรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญนี้จนแล้วเสร็จ และเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบแล้วได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้ต่อไป

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๙๕ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จออกพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เมื่อได้เวลา อาลักษณ์ได้อ่านพระราชปรารภในการพระราชทานรัฐธรรมนูญว่า *“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร*

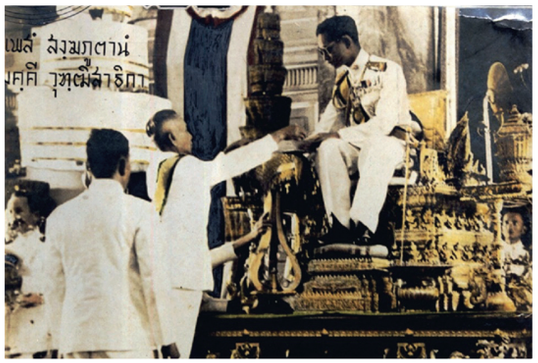

เสด็จออกพระที่นั่งอนันตสมาคมท่ามกลางอุดมสันนิบาต พระบรมวงศานุวงศ์และทูตานุทูต ผู้แทนนานาประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนามาตยราชบริพาร เฝ้าเบื้องบาทบงกชพรั่งพร้อมโดยอนุกรม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศความพระราชปรารภว่า จำเดิมแต่สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ สถาปนาระบอบการปกครองประชาธิปไตย ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยแล้วนั้น ต่อมาก็ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกหลายฉบับ จนถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ โดยมุ่งหมายจะให้มีหลักการใหม่เหมาะสมตามกาลสมัย แต่ปรากฏว่าในเวลานี้ เหตุการณ์ของโลกและสถานการณ์ภายในได้เปลี่ยนแปลงไป คณะบริหารประเทศชั่วคราวพร้อมด้วย ข้าราชการทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และพลเรือน คณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครอง พุทธศักราช ๒๔๗๕ คณะรัฐประหาร พุทธศักราช ๒๔๙๐ และผู้รักชาติ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต กลับให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๔๗๕ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนาม ประเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๒ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทรงพระราชดำริเห็น เป็นการสมควรที่ใช้รัฐธรรมนูญนั้นไปพลางก่อน และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดั่งกล่าวแล้ว มีบทบัญญัติ บางมาตราอันไม่เหมาะสมแก่สถานการณ์ จึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สภาผู้แทนราษฎรปรึกษากันดำเนินการ ปรับปรุงเสียใหม่ เพื่อให้เป็นหลักถาวรแห่งประศาสนวิธีต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมปรึกษาร่างรัฐธรรมนูญสนองพระเดชพระคุณสำเร็จลงด้วยดี จึ่งนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายคำปรึกษาแนะนำด้วยความยินยอม พร้อมที่จะตราเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ได้ เมื่อและทรงพระราชวิจารณ์ถี่ถ้วนทั่วกระบวนความแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติ

จึ่งมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งให้ตารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ประสิทธิ์ประสาทประกาศพระราชทานแก่ประชากรของพระองค์ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ขอให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ จงเป็นหลักที่ป้องปัดภัยพิบัติภยันตรายอันจะมากล้ำกรายชาติ ศาสนาและประชาราษฎร ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมใจสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ในอันจะรักษาปฏิบัติรัฐธรรมนูญ เพื่อเพิ่มพูน สันติสุขสวัสดิ์สถาพรแก่อาณาประชากรของพระองค์ ขอให้พระบรมวงศานุวงศ์และทั้งข้าราชการทหาร พลเรือน พสกนิกร จงสโมสรสามัคคี เพื่อความดำรงอยู่ด้วยดีแห่งระบอบประชาธิปไตย คู่เคียงกับไทยรัฐราชสีมาตราบเท่ากัลปาวสาน สมดั่งพระบรมราชปณิธานทุกประการเทอญ”

ต่อจากนั้น จอมพล แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้นำรัฐธรรมนูญ ซึ่งจารึกในสมุดไทยขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ได้พระราชทานให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เมื่อนายกรัฐมนตรีได้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแล้ว ได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงพระราชทานรัฐธรรมนูญนั้นแก่ พลโท พระประจนปัจจนึก ประธานสภาผู้แทนราษฎร

อนึ่ง รัฐธรรมนูญฉบับนี้แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการห้ามฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ไม่ว่ากรณีใด ๆ และเรื่องการรับรองเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมือง

พระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑

ภายหลังการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ ได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ และได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ เป็นการชั่วคราว ในธรรมนูญนี้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ มีสมาชิกจำนวน ๒๔๐ คน ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรและให้มีฐานะเป็นรัฐสภา ทำหน้าที่นิติบัญญัติด้วย สภาร่างรัฐธรรมนูญชุดนี้ใช้เวลายกร่างรัฐธรรมนูญประมาณ ๙ ปีเศษ จึงแล้วเสร็จ จากนั้นได้นำร่างรัฐธรรมนูญที่ยกร่างเสร็จแล้วเสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีมติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ จากนั้น ได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้ ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ เวลา ๑๐.๒๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชพิธีได้ดำเนินการต่อหน้ามหาสมาคม ซึ่งประกอบด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ คณะทูตานุทูต และข้าราชการผู้มีตำแหน่งเฝ้าพระราชพิธีโดยพร้อมเพรียงกัน ในวันนี้ได้มีการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ด้วย

ครั้นได้เวลาตามฤกษ์ อาลักษณ์ได้อ่านพระราชปรารภในการพระราชทานรัฐธรรมนูญว่า *“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จออก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ท่ามกลางอุดมสันนิบาต พระบรมวงศานุวงศ์ ทูตานุทูตผู้แทนนานาประเทศ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและเสนามาตยราชบริพาร เฝ้าเบื้องบาทบงกชพรั่งพร้อมกันโดยอนุกรม*

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า ตามที่สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราชพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น เป็นการสถาปนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทรงใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งมาจากปวงชนชาวไทยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

การปกครองระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว ได้วิวัฒนาการมาโดยลำดับ ภาวการณ์บ้านเมืองผันแปรไป เป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญหลายครั้งหลายคราว เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย

ตามวิวัฒนาการ ปรากฏว่า ระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของปวงชนชาวไทย เป็นการถาวรมั่นคงตลอดมา ข้อที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้แก่สัมพันธภาพระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรีและรูปของรัฐสภาเป็นสำคัญ ถ้าอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารอยู่ในฐานะที่คานกันและสมดุลกันตามควรแล้ว บ้านเมืองก็จะอยู่ในเสถียรภาพตามที่ต้องการ

วิธีที่จะให้มีการคานกันและสมดุลกันดังกล่าว เคยใช้วิธีให้มีสมาชิกสองประเภทอยู่ในสภาเดียวกัน คือ สมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง และสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง แล้วใช้วิธีให้มีสองสภา คือ สภาที่ราษฎรเลือกตั้งและสภาที่เลือกตั้งอย่างอื่น หรือสภาที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง แล้วกลับไปใช้วิธีเดิม แต่ก็รักษาเสถียรภาพไว้ไม่ได้

คณะปฏิวัติสังเกตเห็นว่า มีความอลเวงไม่สงบเรียบร้อย บ้านเมืองอาจประสบอันตรายได้อย่างมาก ถ้าจะให้การปกครองประเทศเป็นไปโดยเรียบร้อย และจะทำให้การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญเป็นการมั่นคงถาวรโดยแท้แล้ว จะต้องสร้างรากฐานของระบอบนั้น โดยพัฒนาการศึกษาและการเศรษฐกิจของชาติตามแผนและโครงการที่แน่นอน กับทั้งจัดให้มีรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม จึ่งได้ทำการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ และคณะปฏิวัติได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕

การที่จะให้มีรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมนั้น หัวหน้าคณะปฏิวัติได้นำความกราบบังคมทูลว่าสมควรจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญและมีธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเพื่อใช้ไปพลางก่อน ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ จึ่งได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร จนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญจะได้จัดร่างขึ้น

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญโดยละเอียดถี่ถ้วน กล่าวคือ ได้ตั้งคณะกรรมาธิการฟังความคิดเห็นประชาชน มีหน้าที่รวบรวมพิจารณาความคิดเห็นของประชาชน คณะกรรมาธิการระเบียบวาระ มีหน้าที่ค้นคว้าและรวบรวมหลักสารสำคัญอันควรพิจารณา และคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ และในการนี้ เฉพาะหลักสารสำคัญให้ถือตามมติของสภา

ในการร่างรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาดูบทรัฐธรรมนูญที่มีมาแล้วในประเทศไทย กับทั้งบทรัฐธรรมนูญของนานาประเทศประกอบด้วย แต่ความมุ่งหมายโดยเฉพาะ ก็คือ จะบัญญัติบทรัฐธรรมนูญให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศชาติ เพื่อให้ตั้งอยู่ในเสถียรภาพและความเจริญก้าวหน้าสืบไป

สภาร่างรัฐธรรมนูญลงมติกำหนดหลักสารสำคัญเป็นการทั่วไปว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และได้กำหนดหลักสารสำคัญในเรื่องอื่น ๆ อาทิ เรื่องรูปรัฐสภา และเรื่องสัมพันธภาพระหว่าง

รัฐสภากับคณะรัฐมนตรี กล่าวคือ ให้รัฐสภามีสองสภา สภาหนึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง อีกสภาหนึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง รัฐสภามีอำนาจในทางนิติบัญญัติและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินได้ด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามรัฐบาล เปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ หรือเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

เมื่อรัฐสภามีอำนาจในทางนิติบัญญัติ และควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าวแล้ว สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเห็นว่า เพื่อดุลแห่งอำนาจอันจะยังระบอบรัฐธรรมนูญให้ตั้งอยู่ในเสถียรภาพ สมควรที่อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารจะแยกจากกันให้มากยิ่งขึ้น จึงได้ลงมติในสารสำคัญว่า นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีอื่นซึ่งเป็นฝ่ายบริหารจะเป็นสมาชิกแห่งรัฐสภาในขณะเดียวกันมิได้

คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้ยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามหลักการสำคัญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติไว้และได้เสนอเพื่อให้สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเป็นสามวาระ ในวาระที่ ๑ ได้รับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา ในวาระที่ ๒ ได้ตั้งคณะกรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นกับคำแปรญัตติ ภายใต้บังคับแห่งหลักสารสำคัญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ลงมติไว้และสภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว เริ่มต้นด้วยชื่อรัฐธรรมนูญ คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตรา ในวาระที่ ๓ ได้ลงมติให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญนั้นต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา

สภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๐ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรแล้ว ลงมติให้นำร่างรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้ต่อไป

ครั้นเมื่อได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูนเกล้าทูลกระหม่อมถวายแล้ว ได้ทรงพระราชวิจารณ์โดยตลอด และทรงพระราชดำริเห็นพ้องด้วยตามมติของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาแล้ว

จึ่งมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ให้ใช้แทนธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๒ นั้น ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอให้ปวงชนชาวไทยร่วมแรงร่วมใจกันสนับสนุน ส่งเสริมและรักษาปฏิบัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ให้เป็นหลักสถิตสถาพร ขอให้ราษฎรใช้สิทธิของตนให้เป็นผลตามระบอบประชาธิปไตย ขอให้รัฐสภากับรัฐบาลปฏิบัติหน้าที่ตามบทแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยเจตจำนงตรงกันในอันที่จะจรรโลงประเทศชาติให้มั่นคงเจริญก้าวหน้า จรรโลงประชาชนให้เกษมสุขสวัสดี จรรโลงวิถีรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์ด้วยเสถียรภาพ ตราบเท่านิรันดรกาล สมดังพระบรมราชปณิธานทุกประการเทอญ”

ต่อจากนั้น นายทวี บุณยเกตุ ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายฉบับรัฐธรรมนูญ ซึ่งจารึกในสมุดไทยเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยทีละฉบับ รวม ๓ ฉบับ เมื่อได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญได้นำฉบับรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง และได้พระราชทานรัฐธรรมนูญนั้นแก่ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ซึ่งถือเสมือนว่าได้รับพระราชทานแทนปวงชนชาวไทย ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญได้มอบให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเจ้าหน้าที่นำรัฐธรรมนูญที่ได้รับพระราชทานนั้นไปวางบนตั่งทองที่ตั้งอยู่หน้ามหาสมาคม

รัฐธรรมนูญที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงลงพระปรมาภิไธย

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศนับแต่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๕ โดยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศมาแล้วจำนวน ๑๙ ฉบับ ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จำนวน ๒ ฉบับ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จำนวน ๑ ฉบับ และในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จำนวน ๑๖ ฉบับ ดังนี้

- รัฐธรรมนูญที่มีพระราชพิธีพระราชทาน ๒ ฉบับ
- รัฐธรรมนูญที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแต่ไม่ได้ประกอบพระราชพิธี ๑๒ ฉบับ
- รัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ในพระปรมาภิไธย ๒ ฉบับ

หากพิจารณากฎหมายรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๒๙ ฉบับ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยมีจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๑ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมีนายทวี บุณยเกตุ ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๔. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมีจอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต โดยมีหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๑๘

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๑๘ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙ โดยมีพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๘. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐ โดยมีพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิวัติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๙. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต โดยมีพลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘ ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยมีพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๒

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๒ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยมีพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๒. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยมีพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ หัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ตราไว้ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต โดยมีนายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

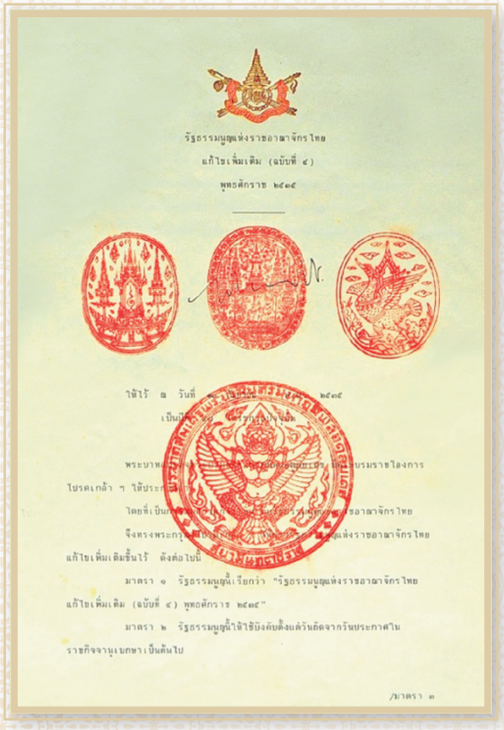
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔)
พุทธศักราช ๒๕๓๕

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕)
พุทธศักราช ๒๕๓๘

๑๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๘. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยมีนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๑๙. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตราไว้ ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต โดยมีนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดยมีพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต โดยมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๕๗

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นปีที่ ๖๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรินทรบรมนาถ สยามินทราธิราช ปรมราชาธิปไตย จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช ปรมราชาธิปไตย รามาธิบดีโปดมลักโปดมกระหม่อม ให้ประกาศว่า

โดยที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยคณะทหารและตำรวจ ได้นำความกราบบังคมทูลว่า ตามที่ได้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นในกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียงต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน จนลุกลามไปสู่แทบทุกภูมิภาคของประเทศ ประชาชนแตกแยกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ขาดความสามัคคีและมีทัศนคติ

/ไม่เป็น

๒๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๘. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒๙. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พระราชทานคำแนะนำเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉะบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๔ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๙ ยังไม่เคยปรากฏว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้งร่างรัฐธรรมนูญ หรือร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับใดเลย แต่ทั้งนี้ได้เคยมีกรณีที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานคำแนะนำเกี่ยวกับข้อความในร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้แก่กรณีของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ โดยได้มีกระแสพระราชดำรัสในการพระราชทานรัฐธรรมนูญลงมาก่อนทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ ที่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมลงพระปรมาภิไธยเพื่อพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ เมื่อวันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ ต่อมาในวันพฤหัสบดีที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่รัฐสภา ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้อ่านบันทึกพระราชกระแสเรื่องร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๕๑๗) ให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับทราบ โดยมีข้อความตามรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ ณ ตึกรัฐสภา ดังนี้

“ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติในวาระที่ ๓ ด้วยคะแนนเสียง ๒๘๐ ต่อ ๖ เห็นชอบในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะได้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่กล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป นั้น

ได้ทรงพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ และทรงมีพระราชดำริกับข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อความในร่างรัฐธรรมนูญนี้บางประการ เช่น

๑. คำปรารภ

๑.๑ ข้อความในคำปรารภนี้ เป็นถ้อยคำที่คณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำขึ้นถวาย

๑.๒ คำปรารภควรกล่าวเพียงสั้น ๆ สรุปได้ว่า ทรงมีพระราชดำริว่า โดยที่ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยมาเป็นเวลากว่า ๔๐ ปีแล้ว ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้มีการยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้ง อันแสดงว่ารัฐธรรมนูญนั้นย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้ ตามความเหมาะสมแห่งสภาวการณ์ของบ้านเมือง และกาลเวลา

โดยที่ได้มีประชามติเรียกร้องให้มีรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเร็วที่สุด จึงทรงพระราชดำริว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้มีข้อบัญญัติหรือหลักการพอที่จะสนองความต้องการของประชาชน และตราใช้เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

๒. ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสองแห่งร่างรัฐธรรมนูญนี้ บัญญัติให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่ทรงเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะประธานองคมนตรีเป็นผู้ที่พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งตามพระราชอัธยาศัย ตามความในมาตรา ๑๖ เป็นการขัดกับหลักที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือการเมือง (ในระบอบประชาธิปไตย) ทั้งจะทำให้ประธานองคมนตรีอยู่ในสภาพเสมือนเป็นองค์กรการเมือง ซึ่งขัดกับมาตรา ๑๗ ด้วย

๓. ทั้งนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่จะต้องพิจารณา แต่ย่อมสุดแล้วแต่วิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมแก่สภาวการณ์ของบ้านเมืองและกาลสมัยได้"

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ จึงเป็นรัฐธรรมนูญฉบับเดียวที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานคำแนะนำเพื่อแก้ไข แต่มิได้ทรงใช้พระราชอำนาจในการยับยั้งร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว

ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว โดยในคราวประชุมครั้งที่ ๒๑ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๗ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช .... ซึ่งนายสมพร เทพสิทธา กับคณะ ๖๕ คน เป็นผู้เสนอ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการ พิจารณาในวาระที่ ๒ โดยกรรมาธิการเต็มสภา และในวาระที่ ๓ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. .... ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขดังกล่าว และประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๘

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๑๘ มีการแก้ไข ๒ มาตรา ที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภา คือ มาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๑๐

มาตรา ๑๐๗ ตามที่บัญญัติว่า *"วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งร้อยคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ..."* ได้แก้ไขเป็น *"วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งร้อยคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ..."*

ในวรรคสองของมาตรา ๑๐๗ ตามที่บัญญัติว่า *"ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา"* ได้แก้ไขเป็น *"ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา"*

มาตรา ๑๑๐ ซึ่งบัญญัติในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากการออกตามวาระจากที่บัญญัติไว้ว่า *"...พระมหากษัตริย์จะได้ทรงเลือกและแต่งตั้งบุคคล..."* ได้แก้ไขเป็น *"...พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคล..."*

พระราชดำรัสอันนำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ ได้สะท้อนความเป็นนักประชาธิปไตยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้มอบพระราชอำนาจไว้หลายส่วน และมีแนวโน้มที่ต้องการให้สถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ในลักษณะราชประชาสมาสัย ซึ่งหมายถึงระบอบการปกครองที่พระมหากษัตริย์และประชาชนร่วมกันปกครองประเทศ อันมีรากฐานแห่งความชอบธรรมจากประชาชนโดยผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เริ่มมีการกล่าวถึงเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๕) แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มิได้ทรงมีพระราชปรารถนาเช่นนั้น และทรงยึดหลักการที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือการเมือง

รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

ความหมาย

รัฐพิธี หมายถึง งานที่รัฐบาลกราบบังคมทูลขอพระมหากรุณาธิคุณให้ทรงรับไว้เป็นงานรัฐพิธี มีหมายกำหนดการที่กำหนดไว้เป็นประจำ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธี หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีผู้แทนพระองค์ไปเป็นประธานในพิธี ซึ่งแตกต่างจากพระราชพิธีที่พระมหากษัตริย์จะทรงกำหนด ส่วนรัฐพิธีเป็นงานที่รัฐบาลกำหนด แล้วขอพระราชทานอัญเชิญเสด็จพระราชดำเนิน

รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา มีความหมายรวมความถึง รัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทน สภาผู้แทนราษฎร พฤฒสภา วุฒิสภา สภาร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสภาที่เรียกชื่ออื่นที่ทำหน้าที่ในฐานะรัฐสภา ซึ่งมีชื่อแตกต่างกันไปตามรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ และบ่งบอกได้ว่า “รัฐ” เป็นฝ่ายดำเนินการ โดยมีพระมหากษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธาน หรือจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ไปกระทำรัฐพิธีก็ได้ เพื่อเป็นการพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ผู้แทนของปวงชนชาวไทยเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จโดยพร้อมเพรียงกันอย่างเป็นทางการก่อนปฏิบัติหน้าที่

สิ่งสำคัญที่สุดในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา คือ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่สมาชิกรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็นร่างที่รัฐบาลทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ซึ่งมีเนื้อความแถลงผลงานของ “รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” หรือ พระราชดำรัสที่แท้จริง ซึ่งแสดงความในพระราชหฤทัย ที่ทรงมุ่งหวังให้ผู้แทนของปวงชนชาวไทยทำหน้าที่ของตนอย่างไรโดยแจ้งชัด เสมือนหนึ่งพระบรมราโชวาทที่สมาชิกรัฐสภาน้อมรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม เพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสูงสุด

ความเป็นมา

ในสมัยการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระราชพิธีต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชพิธีอันเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมือง ถือเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยตรงจึงเป็นราชประเพณีของไทยสืบมาที่พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพระราชพิธีที่สำคัญ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว พระองค์ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้งสภากรรมการองคมนตรีขึ้น และสภากรรมการองคมนตรีได้เปิดประชุมเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๗๐ แม้ว่าพระองค์จะไม่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดประชุมด้วยพระองค์เอง แต่ได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสให้เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ อัญเชิญไปอ่านในการเปิดประชุม เมื่อล่วงเข้าสู่การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และได้มีการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นขณะที่ยังไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา จึงได้อาศัยราชประเพณีไทยที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างยาวนานมาใช้เพื่อการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้ โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชกระแสรับสั่งให้เจ้าพระยามหิธร เสนาบดีกระทรวงมุรธาธร อัญเชิญไปอ่านเปิดการประชุมความว่า

“วันนี้สภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมเป็นครั้งแรก นับว่าเป็นการสำคัญอันหนึ่งในประวัติการณ์ของประเทศอันเป็นที่รักของเรา ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านทั้งหลายคงจะตั้งใจที่จะช่วยกันปรึกษาการงานเพื่อนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศสยามสืบไป และเพื่อรักษาความอิสรภาพของไทยไว้ชั่วฟ้าและดิน ข้าพเจ้าขออำนวยพรแก่บรรดาผู้แทนราษฎรทั้งหลายให้บริบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา เพื่อจะได้ช่วยกันทำการให้สำเร็จตามความประสงค์ของเราและของท่าน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันทุกประการเทอญ”

การเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา นอกจากเป็นไปตามราชประเพณีแล้ว ยังเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญด้วย อาทิ การเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๖ โดยเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาไว้ในมาตรา ๓๐ ดังนี้

“พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามสมัยประชุม และทรงเปิดปิดประชุม พิธีเปิดประชุมจะทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนิรมาทรงทำหรือจะโปรดเกล้า ฯ ให้รัชทายาทที่บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือนายกรัฐมนตรีกระทำพิธีแทนพระองค์ก็ได้”

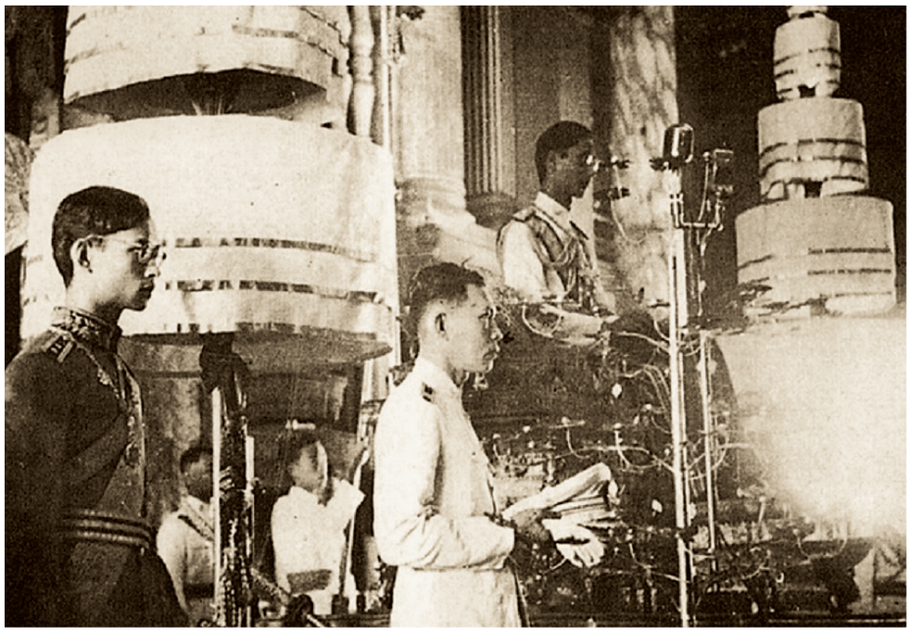

รัฐธรรมนูญส่วนใหญ่มีบทบัญญัติเรื่องรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาที่คล้ายคลึงกันตรงองค์ประธานผู้กระทำพิธีเปิดประชุม แต่สาระในการประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภานั้นมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง อาทิ ไม่มีบทบัญญัติที่ระบุชัดเจนว่าให้กระทำรัฐพิธีเปิดประชุมในสมัยใดจึงได้อาศัยธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยกระทำรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาทุกครั้งที่เป็นการประชุมสภาสมัยสามัญ ดังเช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ เป็นต้น แต่รัฐธรรมนูญบางฉบับได้มีบทบัญญัติที่ระบุไว้ชัดเจนว่าให้กระทำรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในสมัยใด อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า *“พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระรัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้”*

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๖ จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาที่ได้กระทำขึ้นทั้งสิ้น ๖๓ ครั้ง ดังนี้

โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๖

โดยผู้แทนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑ ครั้ง วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๗๗ ผู้แทนพระองค์ คือ นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี

โดยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ๒ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๔๘๙ และวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๘๙

โดยผู้แทนพระองค์ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ๑๒ ครั้ง

วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๘
วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๙
วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๐
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๑
วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๑
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๒
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๓
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๔
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๕
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๖
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๗
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๘

โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๓๓ ครั้ง

โดยผู้แทนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๑๔ ครั้ง

รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

นับจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ จนถึงปัจจุบัน มีรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภารวม ๔๗ ครั้ง โดยแบ่งออกตามองค์ผู้กระทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ดังนี้

๑) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาด้วยพระองค์เองเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๓ ถึงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ **รวมทั้งสิ้น ๓๓ ครั้ง**

ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระราชดำรัสเปิดประชุมทุกครั้ง พระราชดำรัสนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ด้วยเป็นข้อคติเตือนใจสำหรับผู้ทำหน้าที่ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทยและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

๒) ผู้แทนพระองค์

ด้วยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ไม่สามารถเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาได้ด้วยพระองค์เอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้แทนพระองค์ไปประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาแทน **รวมทั้งสิ้น ๑๔ ครั้ง** ดังนี้

ครั้งที่ ๑ โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐

โดยขณะที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัตินั้น พระองค์ยังทรงพระเยาว์อยู่จะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ รัฐสภาได้อาศัยอำนาจตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ มาตรา ๑๐ ซึ่งบัญญัติว่า *"ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ จะได้ทรงตั้งบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นคณะขึ้นให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา"* และในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๔๘๙ รัฐสภาได้ลงมติตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย

๑) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร เป็นประธาน

๒) พระยามานวราชเสวี

ครั้งที่ ๒ โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานอภิรัฐมนตรี ในหน้าที่ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ซึ่งคณะอภิรัฐมนตรี ประกอบด้วย

๑. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร เป็นประธาน

๒. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัติ

๓. พลโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอลงกฎ

๔. พระยามานวราชเสวี

๕. พลตำรวจเอก อดุล อดุลเดชจรัส

ครั้งที่ ๓ โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานอภิรัฐมนตรี ในหน้าที่ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

ครั้งที่ ๔ โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานอภิรัฐมนตรี ในหน้าที่ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา (สภาร่างรัฐธรรมนูญ) เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๙๑

ครั้งที่ ๕ โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานอภิรัฐมนตรี ในหน้าที่ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๔๙๒

ครั้งที่ ๖ โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๓

ครั้งที่ ๗ โดยพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๔

ครั้งที่ ๘ โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๔๙๕

ครั้งที่ ๙ โดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

ครั้งที่ ๑๐ โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๙

ครั้งที่ ๑๑ โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา (สมัชชาแห่งชาติ) เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๙

ครั้งที่ ๑๒ โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑

ครั้งที่ ๑๓ โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๑๔ โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗

รูปแบบของรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

ธรรมเนียมที่ปฏิบัตินับแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาจะกระทำ ณ ท้องพระโรง พระที่นั่งอนันตสมาคม เสมอมา สำนักพระราชวังจะออกหมายกำหนดการเป็นงานเสด็จพระราชดำเนิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี คณะทูตานุทูต ที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททุกคนแต่งกายเต็มยศ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินไปถึงพระที่นั่งอนันตสมาคม รถยนต์พระที่นั่งเทียบที่อัฒจันทร์ด้านทิศตะวันตก ฝั่งพระที่นั่งอัมพรสถาน เสด็จผ่านท้องพระโรงหลัง แล้วเสด็จขึ้นประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์บนพระราชบัลลังก์ ภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตรภายในพระวิสูตร ขณะที่ผู้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททั้งหลายรอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ที่ท้องพระโรงหน้า หน้าพระวิสูตร เมื่อประทับพระราชบัลลังก์เรียบร้อยแล้ว มหาดเล็กรัวกรับ ชาวม่านไขพระวิสูตร ชาวพนักงานประโคมกระทั่ง แตร มโหระทึก ทหารกองเกียรติยศถวายเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เมื่อสุดเสียงประโคมแล้ว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานพระราชดำรัสเปิดประชุมรัฐสภา จบแล้วมหาดเล็กรัวกรับให้สัญญาณอีกครั้งหนึ่ง ชาวม่านปิดพระวิสูตร มีประโคมและบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเช่นเดียวกับเมื่อเสด็จออก อันเป็นการสิ้นสุดของการเสด็จออกมหาสมาคม เพื่อทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาอย่างบริบูรณ์ด้วยพระราชอิสริยยศตามโบราณราชประเพณีของไทยโดยแท้จริง

เมื่อรัฐพิธีสำคัญนี้ผ่านพ้นไปแล้ว รัฐสภาจะได้เริ่มดำเนินงานตามบทบาท อำนาจหน้าที่ โดยไม่ตกอยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และก่อนที่สมาชิกรัฐสภาจะปฏิบัติหน้าที่ได้นั้น จะต้องปฏิญาณตนต่อที่ประชุมด้วยถ้อยคำว่า *“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกประการ”*

พระราชดำรัส
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

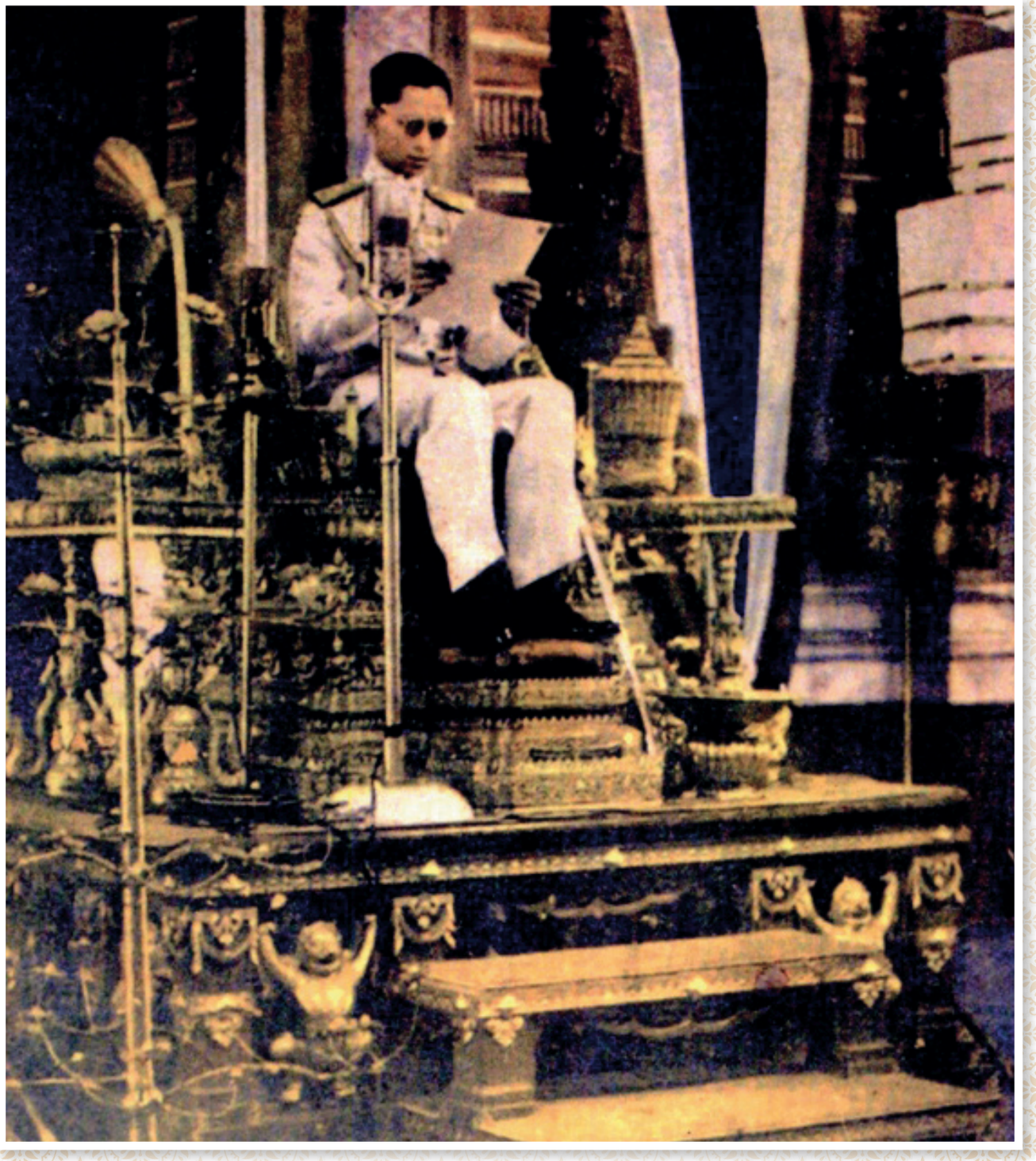

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมวิสามัญ
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๓ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
วันศุกร์ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

ผู้แทนพระองค์ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๘

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

พระวรวงศ์เธอ
กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

พระดำรัส
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งพฤฒสภาและสภาผู้แทน
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันเสาร์ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐

ท่านสมาชิกพฤฒสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มากระทำพิธีเปิดประชุมสามัญแห่งพฤฒสภาและสภาผู้แทนในวันนี้

ในระหว่างปิดสมัยประชุมคราวที่แล้วมา ท่านสมาชิกทั้งหลายคงจะได้เดินทางกลับไปสู่ภูมิลำเนาของท่าน และได้ไปพบปะวิสาสะกับราษฎรโดยใกล้ชิด ซึ่งในการนี้ท่านคงจะได้ประจักษ์ถึงสาระทุกข์สุขดิบ ตลอดจนความต้องการของราษฎรโดยถ่องแท้ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปฏิบัติหน้าที่ของท่านในสมัยประชุมสามัญปีนี้

ภายในระยะเวลาดังกล่าว รัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้เร่งรัดจัดดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา ซึ่งข้าพเจ้าขอนำมากล่าวฉะเพาะในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ในด้านการต่างประเทศ รัฐบาลก็ได้รักษาและส่งเสริมสัมพันธไมตรีอันดีกับมิตรประเทศทั้งหลายให้สนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อาทิเช่น ได้แต่งตั้งเอกอัครราชทูตไทยไปประจำประเทศจีน และได้แต่งตั้งอัครราชทูตไทยไปประจำ ณ สหภาพโซเวียตรัสเซีย ได้ยกฐานะสถานทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน และกรุงลอนดอนขึ้นเป็นสถานเอกอัครราชทูต เช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกาและอังกฤษได้ยกฐานะสถานทูตทั้ง ๒ ในประเทศไทยขึ้นให้มีฐานะเท่าเทียมกัน และตามที่รัฐบาลได้เคยแถลงไว้ในเรื่องที่อังกฤษจะถอนกองทหารอังกฤษและอินเดียออกจากประเทศไทยนั้น บัดนี้หน่วยทหารอังกฤษพร้อมทั้งกองบังคับการก็ได้ยุบเลิกแล้วแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ศกนี้ นอกจากนี้ รัฐบาลได้ดำเนินการเจรจาในอันที่จะปลดเปลื้องพันธกรณีซึ่งมีอยู่กับบางประเทศจนบรรลุถึงความสำเร็จเป็นอย่างดี ดังเช่นการเจรจาขอยกเลิกหัวข้อความตกลงกับอังกฤษซึ่งได้แลกเปลี่ยนหนังสือกัน เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ศกนี้ เป็นต้น

ในด้านการภายในประเทศ รัฐบาลก็ได้เอาใจใส่และเพียรพยายามที่จะลดอัตราค่าครองชีพของประชาชนให้ต่ำลง โดยฉะเพาะในการส่งเสริมให้มีการส่งสินค้าออกและสั่งสินค้าเข้าให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เป็นผลให้บรรดาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค ตลอดจนเครื่องอุปโภคบางอย่างซึ่งเป็นของจำเป็นแก่การครองชีพมีราคาถูกลง จึงคงเหลือแต่ปัญหาเรื่องอาหารและเครื่องบริโภคซึ่งยังมีราคาสูงอยู่ และรัฐบาลก็จะได้เร่งรีบแก้ไขต่อไป ในด้านการโจรผู้ร้าย ก็ได้ระดมกันระงับปราบปรามเป็นการใหญ่ซึ่งได้รับผลเป็นที่น่าพึงพอใจ ในด้านการคลังของประเทศ การปรับปรุงรายได้เท่าที่ได้ดำเนินไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ได้ก่อให้เกิดผลเพิ่มพูนรายได้เป็นอันมาก ส่วนรายจ่ายก็ได้ประหยัดตัดทอนลง ซึ่งหวังว่าดุลยภาพแห่งงบประมาณจะกลับคืนมาได้ในอนาคตอันใกล้นี้ ส่วนการช่วยเหลือฐานะข้าราชการ ก็ได้กระทำอยู่ในทุกทางตามกำลังความสามารถในทางการเงิน ในด้านการศึกษา ก็ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร แบบเรียน และจัดให้มีการประชุมครูใหญ่ทั่วราชอาณาจักร เพื่อซ้อมความเข้าใจ การปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่งเสริมฐานะและสมรรถภาพของครู ตลอดจนการศึกษาศีลธรรมนักเรียน ในด้านการเกษตร ก็ได้จัดวางโครงการเร่งรัดและส่งเสริมการเกษตรกรรมขึ้น สำหรับการสาธารณสุขก็ได้เปิดสาขามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อเพิ่มจำนวนแพทย์ให้มากขึ้น ส่วนในด้านการคมนาคม พาณิชย์ และอุตสาหกรรม ตลอดจนด้านการทหารและการศาล ต่างก็ได้เร่งรัดและบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย ท่านคงจะตระหนักแก่ใจแล้วว่า แม้สงครามจะได้สิ้นสุดลงเป็นเวลาล่วงมาแล้วเกือบ ๒ ปีก็ตาม ประเทศของเราก็ยังอยู่ในสภาพอันยากลำบาก และมีอุปสรรคมากมายหลายประการขัดขวางอยู่ ซึ่งจะต้องพยายามฝ่าฟันแก้ไขและจัดทำต่อไป ซึ่งย่อมจะเป็นภาระอันหนัก และต้องอาศัยกาลเวลาตลอดจนความคลี่คลายแห่งสถานะการณ์ของโลกด้วย ทั้งนี้ เพราะเป็นผลสืบเนื่องที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นของสงคราม และมิใช่จะเป็นอยู่ฉะเพาะในประเทศเราเท่านั้น หากคงมีอยู่ในประเทศต่าง ๆ โดยทั่วไปด้วยจึงไม่ควรถือเป็นเหตุที่ทำให้เสียกำลังใจในอันที่จะร่วมมือกันฝ่าฟันอุปสรรคและแก้ไขสถานะการณ์ให้กลับฟื้นคืนมาเช่นเวลาปกติ ข้าพเจ้าขอย้ำว่า ประเทศชาติในวาระอันคับขันนี้ ย่อมจะต้องอาศัยความสมัครสมาน ความสามัคคีในทุกฝ่ายอย่างแน่นแฟ้น จึงจะสามารถนำประเทศหลีกพ้นภยันตราย ไปสู่ความวัฒนาถาวรดังมโนรถปรารถนาของเราได้

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสามัญแห่งพฤฒสภาและสภาผู้แทนตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขอคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบรรดาลให้กิจการของพฤฒสภาและสภาผู้แทนนี้ สัมฤทธิ์ผลเป็นความสุขความเจริญแก่ประชาชนของชาติสืบไปเทอญ.

พระดำรัส
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งวุฒิสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

ท่านสมาชิกวุฒิสภา

ข้าพเจ้าในนามของคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความยินดีมากที่ได้มาประกอบพิธีในโอกาศเปิดประชุมวุฒิสภาในวันนี้

การเรียกประชุมวุฒิสภาคราวนี้เป็นครั้งแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉะบับชั่วคราว จึงนับว่ามีความสำคัญในประวัติการของประเทศชาติอันเป็นที่รักของเรา

ท่านทั้งหลายก็ย่อมทราบอยู่แล้วว่า ประชาชนต้องประสพความยากลำบากทั้งในด้านสวัสดิภาพและการครองชีพ ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะต้องเผชิญ และความยากลำบากของประชาชนที่รัฐบาลจะต้องแก้ไขให้หมดสิ้นไป จึงมีอยู่เป็นอันมาก รัฐบาลจะปฏิบัติการทั้งนี้ให้สำเร็จไปโดยดีหรือไม่ประการใด ก็ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือของวุฒิสภา ซึ่งขณะนี้ทำหน้าที่แทนรัฐสภาตามบทฉะเพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญฉะบับชั่วคราว

สมาชิกวุฒิสภาแต่ละท่านนั้นก็ล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความสามารถรอบรู้กิจการของประเทศชาติเป็นอย่างดีมาแล้ว ข้าพเจ้าจึงรู้สึกแน่ใจว่า สมาชิกวุฒิสภาทุกท่านคงจะได้บำเพ็ญประโยชน์ให้เหมาะสมแก่ความต้องการของประเทศชาติในปัจจุบัน เพื่อความผาสุขอันยั่งยืนของประชาชน และเพื่อประโยชน์อันแท้จริงของประเทศชาติ

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าจึงขอเปิดประชุมวุฒิสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิทั้งหลายในสากลโลก จงดลบรรดาลให้กิจการของวุฒิสภาได้ดำเนินไปโดยสัมฤทธิผลทุกประการ.

พระดำรัส
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งวุฒิสภาและสภาผู้แทน
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

ท่านสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

ตามที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เรียกประชุมวุฒิสภาและสภาผู้แทนในวันนี้ คณะอภิรัฐมนตรี ในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความยินดีมากที่ได้มากระทำพิธีเปิดสมัยประชุมในโอกาสนี้

การเรียกประชุมสภาครั้งนี้ แม้จะมิใช่เป็นครั้งแรกในประวัติของระบอบประชาธิปไตย แต่ก็นับว่าเป็นสมัยแรกสำหรับผู้แทนซึ่งราษฎรได้เลือกตั้งเข้ามาใหม่ ตามรัฐธรรมนูญฉะบับชั่วคราว จึงขอต้อนรับท่านสมาชิกทั้งหลายด้วยความปลื้มปิติอย่างยิ่ง การเลือกตั้งคราวนี้นับว่าได้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อย ข้าพเจ้าจึงเชื่อเป็นอย่างมากว่าท่านสมาชิกที่เข้ามารับตำแหน่งใหม่ซึ่งเป็นตำแหน่งอันมีเกียรติสูง โดยเป็นผู้แทนของปวงชนทั้งประเทศนี้ คงจะปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับที่ราษฎรได้ให้ความไว้วางใจมา ข้าพเจ้าใคร่ขอร้องให้ทุกท่าน ทั้งท่านสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนจงร่วมแรงร่วมใจกันเป็นสมานฉันท์ ในอันที่จะดำเนินกิจการในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและบริสุทธิ์ใจมุ่งหวังประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นที่ตั้ง เพื่อเป็นทางนำประเทศชาติของเราไปสู่ความวัฒนาถาวรสืบไป

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดสมัยการประชุมตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เพื่อเป็นศิริสวัสดิพิพัฒน์มงคลแก่สภานี้

ขอตั้งสัตยาธิษฐาน อาศัยคุณพระศรีรัตนไตรย จงดลบรรดาลให้ธุระกิจของวุฒิสภาและสภาผู้แทนได้ประสพผล นำความสุขความเจริญมาสู่ประชาชนและชาติสืบไป
เทอญ.

พระดำรัส
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ณ พระที่นั่งอภิเศกดุสิต
วันจันทร์ ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๙๑

ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ข้าพเจ้าในนามของคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความยินดีเป็นอันมากที่ได้มากระทำพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้

ท่านทั้งหลายย่อมทราบแล้วว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นสภาที่มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญฉะบับถาวร อันเป็นกฎหมายสูงสุด วางหลักการปกครองของประเทศ และการตั้งสภาเช่นนี้เป็นของใหม่สำหรับประเทศไทย จึงนับว่ามีความสำคัญในประวัติศาสตร์ของชาติอย่างยิ่ง

ในการเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนี้ รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทน ได้ใช้วิจารณญาณเลือกเฟ้นผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติแต่ละประเภทตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉะบับชั่วคราว) โดยความรอบคอบแล้ว จึงนับว่าท่านที่ได้รับเลือกตั้งมานี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเหมาะสมที่จะบำเพ็ญกรณีกิจตามหน้าที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ความผาสุกของประชาชนชาวไทย และประโยชน์อันแท้จริงของชาติไทยอันเป็นที่รักของเรา ข้าพเจ้าในนามของคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้เห็นรัฐธรรมนูญฉะบับถาวรจะสำเร็จเรียบร้อยตามความปรารถนาของชาติสืบไป

บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าจึงขอเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนไตรยและสิ่งศักดิ์สิทธิทั้งหลายในสากลโลก จงดลบรรดาลให้กิจการของสภาร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ดำเนินการโดยสัมฤทธิ์ผลจงทุกประการ.

พระดำรัส
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ในรัฐพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพุธ ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๔๙๒

ท่านสมาชิกรัฐสภา

ข้าพเจ้าในฐานะทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้สึกยินดีเป็นอันมากที่ได้มาประกอบพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในวันนี้

ก่อนอื่นข้าพเจ้าใคร่ขอถือโอกาสแจ้งให้ท่านทั้งหลายทราบด้วยความยินดีว่าพระอาการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปรากฏว่าภายหลังจากที่ได้ทรงรับการถวายผ่าตัดต่าง ๆ เนื่องจากทรงประสพอุบัติเหตุคราวที่แล้วได้ดำเนินไปเป็นปกติเรื่อยตลอดมา และอันตรายจากแผลอักเสบนั้นก็ได้ผ่านพ้นไปแล้ว แต่อย่างไรก็ดียังจะต้องทรงพักผ่อนและรักษาพระองค์อยู่ต่อไปอีก

การเปิดประชุมรัฐสภาครั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นอันอนุสสรณ์สำคัญอีกครั้งหนึ่งในประวัติการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย เพราะนอกจากจะเป็นการเปิดประชุมครั้งแรกหลังจากที่ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉะบับถาวร พุทธศักราช ๒๔๙๒ แล้ว ยังมีเหตุผลเป็นพิเศษอีกอย่างหนึ่ง คือได้มีผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกถึง ๒๑ คน ซึ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่และมาร่วมชุมนุมในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความยินดีต่อท่านเหล่านั้นด้วย

อันภาระกิจของชาติซึ่งรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยความร่วมแรงร่วมใจของรัฐสภาและประชาชนได้ปฏิบัติลุล่วงไปแล้วมีหลายอย่างหลายประการและบังเกิดผลเป็นคุณประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองไม่น้อย ดังที่รัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ออกแถลงการณ์ให้ประชาชนทราบอยู่เสมอ แสดงว่าฐานะในทางการปกครอง การศึกษา การเศรษฐกิจของประเทศได้ดำเนินไปดีขึ้น โดยฉะเพาะผลิตผลของการทำนาได้ทวีปริมาณขึ้นมากจนเราสามารถจะส่งข้าวเหลือกินเหลือใช้ออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้ถึงประมาณ ๑ ล้านตันเศษในปี ๒๔๙๒ นี้ แต่ภาระกิจที่ยังคั่งค้างอยู่และที่จะต้องริเริ่มทำขึ้นใหม่และบูรณะความเสื่อมโทรมในด้านต่าง ๆ ยังมีอีกมากหลายฉะเพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวแก่การช่วยเหลือประชาชนให้ได้รับความผาสุกยิ่งขึ้นเป็นต้น ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านสมาชิกรัฐสภาทั้งเก่าและใหม่คงจะได้ตั้งปณิธานและร่วมแรงร่วมใจช่วยให้งานของชาติทั้งหลายแหล่ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิของประเทศไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเราทุกคนและเพื่อประโยชน์สุขของประชากร

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจแห่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกได้ช่วยดลบรรดาลให้กิจธุระของรัฐสภานี้ได้บรรลุผล นำความเจริญสุขมาสู่ประชาชนและชาติไทยเราสืบไปเทอญ.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมวิสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๓

สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

ข้าพเจ้ามีความยินดีมากที่ได้มาประกอบพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญในวันนี้

นับแต่ข้าพเจ้าได้กลับมาสู่ประเทศไทยในคราวนี้ ข้าพเจ้าได้รับการต้อนรับจากท่านทั้งหลายและจากประชาชนเป็นอย่างดียิ่ง ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความขอบใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท่านทั้งหลายคงจะตระหนักใจอยู่ว่า เหตุการณ์ของโลกกำลังอยู่ในระยะอันจะผันแปรไปสู่ทางร้ายหรือทางดี ก็หามีผู้ใดอาจพยากรณ์ได้ไม่ เท่าที่ปรากฏอยู่ในเวลานี้มีการขัดแย้งกันในทางลัทธิการเมือง แม้ใกล้ประเทศเรานี้เอง ก็ถึงกับประหัตประหารกันด้วยอาวุธ ด้วยมีความเห็นแตกแยกกัน สถานการณ์เช่นนี้ย่อมจะก่อให้เกิดความวิตกอยู่บ้างว่า จะเป็นการกระทบกระเทือนถึงประเทศไทยเพียงใด แต่ข้าพเจ้ามีความพอใจที่เห็นประเทศชาติของเรายังสามารถรักษาความสงบสุขไว้ได้ดี

การเศรษฐกิจ ได้ฟื้นฟูจนเกือบจะเข้าสู่ปกติ มีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศไทยเกือบเท่าระดับเดิม เป็นต้น

สำหรับการเงิน เรามีรายได้พอที่จะใช้จ่ายในการสาธารณประโยชน์ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและบูรณะบ้านเมืองในสาขาสำคัญต่าง ๆ ได้ และถ้าภาวะของบ้านเมืองดำเนินเช่นนี้ต่อไปแล้ว ในอนาคตก็มีความมั่นใจว่า จะนำความสุขมาสู่อาณาประชาราษฎรได้ตามสมควร ตลอดจนประเทศของเราจะมีเสถียรภาพมั่นคง

ส่วนการครองชีพของประชาชนนั้น มีเครื่องอุปโภคบริโภคทุกอย่างตามที่พึงต้องการ ถ้าเปรียบกับประเทศอื่นแล้ว เราอยู่ในฐานะดีกว่าหลายประเทศ ยังคงเหลืออยู่แต่การยกมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้นต่อไป

โดยที่สุขภาพของข้าพเจ้าในเวลานี้ยังไม่สมบูรณ์ และยังต้องรับการรักษาพยาบาลจากนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญอยู่ ข้าพเจ้าจึงมีความจำเป็นต้องเดินทางกลับไปยังประเทศสวิสส์ ในสองสามวันข้างหน้านี้ และจะได้กลับมาในเวลาอันสมควร

ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านทั้งหลายจะได้มีความตั้งใจในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่บ้านเมืองและประชาราษฎร โดยตั้งมั่นในสามัคคีธรรม และพร้อมใจกันร่วมมือในการดำเนินการของรัฐสภา ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราให้วัฒนาถาวรสืบไป

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระดำรัส
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอาทิตย์ ที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๓

ท่านสมาชิกรัฐสภา

ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีเปิดสมัยประชุมสามัญแห่งรัฐสภาในวันนี้

ก่อนอื่น ข้าพเจ้าใคร่ขอแจ้งให้ท่านสมาชิกทราบด้วยความปิติยินดีว่า ภายหลังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินกลับไปยังประเทศสวิสส์ และได้รับการรักษาพยาบาลจากนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญอย่างใกล้ชิดแล้ว ก็ปรากฏว่าทรงพระสำราญดีขึ้นมาก

สำหรับความเป็นอยู่ภายในเกี่ยวกับการเศรษฐกิจ การเงิน และการครองชีพของประชาชนก็อยู่ในระดับดี แม้ว่าสินค้าบางอย่างยังมีราคาสูงบ้าง แต่เมื่อพิจารณาโดยทั่ว ๆ ไปแล้วก็ยังอยู่ในฐานะที่ดีกว่าอีกหลายประเทศ หากสถานการณ์ของโลกยังคงเป็นอยู่อย่างในปัจจุบันนี้ต่อไปอีก การจรรโลงประเทศโดยฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ การเงิน การยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น และการบูรณะประเทศในสาขาต่าง ๆ จะสามารถดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น สำหรับการทำนาในปีนี้แม้ฝนจะล่าช้าไปบ้างในต้นฤดู แต่ในระยะหลัง ๆ นี้ก็มีน้ำพอเพียงตามที่ปรากฏโดยการสำรวจทั่ว ๆ ไป ก็เป็นที่หวังได้ว่าเราจะสามารถผลิตข้าวได้ไม่น้อยกว่าปีก่อน

ส่วนในทางสัมพันธ์กับต่างประเทศ รัฐบาลได้ดำเนินการทุกวิถีทางโดยยึดมั่นในอุดมคติขององค์การสหประชาชาติ และสนับสนุนความต้องการของกลุ่มประเทศประชาธิปไตยทุกประการ อันเป็นผลให้ประเทศเรามีสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือด้วยความเห็นใจจากองค์การสหประชาชาติในสาขาต่าง ๆ เช่น สาขาองค์การอนามัยโลก องค์การอาหารและเกษตร กองทุนฉุกเฉินระหว่างประเทศสำหรับเด็ก และสาขาองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง

สหประชาชาติ เป็นต้น ส่วนความช่วยเหลือจากประเทศที่เป็นมิตร โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา รัฐบาลได้ลงนามข้อตกลงกับฝ่ายอเมริกันเกี่ยวกับการดำเนินการช่วยเหลือตามรัฐบัญญัติฟูลไบรท์ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ศกนี้ และได้ลงนามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและทางเทคนิคตามโครงการข้อ ๔ ของประธานาธิบดีทรูแมน เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ศกนี้ ส่วนความตกลงที่สหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือทางการทหารนั้น กำลังพิจารณาอยู่ซึ่งคงจะได้ลงนามกันต่อไปในไม่ช้านี้ นอกจากนี้ยังปรากฏว่าในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยสามัญครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ศกนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร เอกอัครราชทูตประจำกรุงวอชิงตัน ได้รับเลือกเป็นประธานคณะกรรมการชุดที่ ๔ ของสมัชชาใหญ่ คือ คณะกรรมการพิจารณาภาวะทรัสตีมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขและความสงบของประเทศที่ยังมิได้ปกครองตนเอง นับว่าเป็นเกียรติแก่ประเทศไทยมาก

อนึ่ง โดยที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ และได้รับหลักการที่จะให้ความช่วยเหลือทางทหารในกรณีสงครามเกาหลีด้วยกำลังทหารหนึ่งกรมผสม เป็นการร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติเพื่อผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมและรักษาสันติสุขของโลก ฉะนั้น เพื่อเป็นการสนองความประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ โดยที่ได้มีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้กำลังทหารเพื่อการรบมาโดยลำดับแล้ว รัฐบาลจึงได้จัดกระบวนการเพื่อให้ทหารหาญของเราไปสู่ยุทธภูมิในราวกลางเดือนนี้ ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกว่า นอกจากจะเป็นการรักษาความยุติธรรมระหว่างประเทศและผดุงความสันติสุขของโลกแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการป้องกันการรุกรานมาจากต่างประเทศ ทั้งยังเป็นเกียรติอย่างสูงแก่ประเทศชาติของเราด้วย

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างมากว่า ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทุกท่านคงจะได้ให้ความร่วมมือร่วมใจที่จะช่วยดำเนินกิจการของรัฐสภานี้ให้เป็นไปด้วยดี เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติสืบไป

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยสามัญตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงคุ้มครองรักษาท่านสมาชิกทั้งหลายให้ประสบแต่ความสุขและความเจริญโดยทั่วกัน.

พระดำรัส
พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยสามัญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๔

ท่านสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งวุฒิสภาและสภาผู้แทนในวันนี้

ข้าพเจ้าขอแจ้งให้ทราบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีและพระราชธิดา ทรงพระสำราญดี และจะได้เสด็จนิวัตสู่พระมหานครในราวปลายเดือนพฤศจิกายน ศกนี้

ในระหว่างปิดสมัยประชุม ท่านสมาชิกทั้งหลายคงจะได้เดินทางกลับไปสู่ภูมิลำเนาของท่าน และได้เยี่ยมเยียนราษฎรโดยใกล้ชิด ซึ่งในการนี้คงจะได้ทราบภาวะความเป็นไปของราษฎรเป็นอย่างดี และนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อประโยชน์แห่งความผาสุกของราษฎรในสมัยประชุมนี้สืบไป

อนึ่ง เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันนี้ ทุกประเทศต่างก็เตรียมรับวิกฤติกาลทั่วกัน สำหรับประเทศไทยของเราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมต่อสู้ในทุกวิถีทางเพื่อความเป็นเอกราชของชาติ ตลอดจนในทางเศรษฐกิจและการเงิน แม้ประเทศเราจะได้รับความช่วยเหลือจากมิตรประเทศมาบ้างก็ตาม แต่เราทั้งหลายก็มีหน้าที่ต้องช่วยตนเองในการขยายผลิตผลภายในประเทศเกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภคให้มากยิ่งขึ้น และประหยัดการใช้จ่ายสิ่งฟุ่มเฟือยลง

อนึ่ง ข้าพเจ้าใคร่ขอย้ำว่า ในการแก้ไขสถานการณ์ฟันฝ่าอุปสรรคให้บ้านเมืองดำรงอยู่ได้ด้วยความสมบูรณ์พูนสุข ย่อมเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความสมัครสมานและความสามัคคีเป็นอย่างดีจากทุกฝ่าย จึงจะสามารถนำประเทศชาติไปสู่ความปรารถนาของเราได้

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งวุฒิสภาและสภาผู้แทนตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงประสิทธิประสาทความรุ่งเรืองแก่ประเทศไทย และดลบรรดาลให้กิจการที่จะปฏิบัติในสภานี้ จงสัมฤทธิ์ผลเป็นความสุขความเจริญแก่ประชาชนและของชาติยิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ.

คำกล่าว
จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอังคาร ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๔๙๕

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ประกาศพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันนี้นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ข้าพเจ้ามากระทำพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรแทนพระองค์ ข้าพเจ้าจึงขอแจ้งต่อที่ประชุมว่า การเปิดประชุมครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรทั่วราชอาณาจักรมาประชุมด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณแสดงความยินดีแก่ท่านทั้งหลายทั่วกัน

อนึ่ง ในสมัยปัจจุบันสถานการณ์ภายนอกประเทศของเราสมควรได้รับความสนใจให้มาก เพราะกำลังอยู่ในเวลาอาจจะผันแปรไปได้ไม่ว่าเวลาใด ๆ และจะกระทบกระเทือนต่อฐานะประเทศชาติของเราได้ ฉะนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของท่านสมาชิกทั้งหลายจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ อนุวัติไปให้เหมาะกับเหตุการณ์ โดยพยายามละเว้นการปฏิบัติในสิ่งที่จะทำลายความสามัคคีในชาติของเรา หันหน้าเข้ารวมกำลังสติปัญญาตั้งอยู่ในสามัคคีธรรม พึงเห็นอกเห็นใจต่อบุคคลทั่วไป และบำเพ็ญกรณียกิจตามหน้าที่ประกอบด้วยศีลธรรม ทั้งยึดความสำคัญในทางที่จะสร้างความวัฒนาถาวรให้แก่ประเทศชาติไทยที่รักของเรา และสร้างคุณประโยชน์ความผาสุกให้แก่ประชาราษฎรทั้งหลาย

บัดนี้ เป็นวารดิถีอันเป็นศุภมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุยเดช ขอเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ตลอดจนบรรดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ได้ดลบรรดาลให้สรรพกรณียกิจที่ปฏิบัติในการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรนี้บรรลุผลสำเร็จ นำมาซึ่งความวัฒนาถาวรแก่ประเทศชาติไทย และความสุขความเจริญแก่ประชาชน กับขอให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอังคาร ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๕

วันนี้เป็นอภิลักขิตมงคลการของประชาชนชาวไทย ที่สภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดเปิดสมัยประชุมสามัญ พุทธศักราช ๒๔๙๕ อีกสมัยหนึ่ง ซึ่งท่านทั้งหลายจะได้มาร่วมปรึกษาหารือช่วยกันดำเนินงานของชาติอีกวาระหนึ่ง ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีเป็นอันมากที่ได้มาประกอบพิธีเปิดสมัยประชุมในโอกาสนี้

ในระหว่างที่ปิดสมัยประชุมนั้น ข้าพเจ้าได้แต่งตั้งคณะองคมนตรีขึ้นเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๙๕ ประกอบด้วย พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากรเป็นประธาน ซึ่งข้าพเจ้าหวังอย่างยิ่งว่าองคมนตรีคณะนี้จะได้ช่วยเหลือข้าพเจ้าเป็นประโยชน์ดีในราชการแผ่นดินสืบไป

ส่วนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น ปรากฏว่า ประเทศชาติไทยของเราได้ดำเนินเจริญก้าวหน้าไปด้วยดี สามารถรักษาสถานการณ์ของบ้านเมืองให้คงอยู่ในความสงบเรียบร้อย และได้เตรียมรับสถานการณ์ที่อาจจะบังเกิดขึ้นด้วยความไม่ประมาทตลอดมา ในทางเศรษฐกิจก็ปรากฏว่าอยู่ในสภาพที่มั่นคง ประชาราษฎรได้ประกอบสัมมาอาชีวะเป็นผลดี จนยังผลให้ฐานะการเงินของประเทศดีขึ้นเป็นลำดับมา โดยเฉพาะรายได้และทุนสำรองเงินตราของแผ่นดินเพิ่มมากขึ้น ค่าน้ำเงินบาทมีราคาดีขึ้น เหล่านี้ควรจะยังผลให้ราคาสินค้าในท้องตลาดลดลงตามส่วนไปด้วย ในส่วนการต่างประเทศนั้นก็ได้เพิ่มพูนความสัมพันธไมตรีกับประเทศที่เป็นมิตรดียิ่งขึ้น และยังได้เริ่มผูกความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศญี่ปุ่นและเยอรมันนีตะวันตกอีกด้วย โดยเฉพาะในด้านการศึกษา การสาธารณสุขและการคมนาคม ได้เร่งรัดจัดการส่งเสริมเป็นพิเศษ ซึ่งหวังได้ว่าจะเป็นผลเพิ่มพูนความสมบูรณ์พูนสุขของราษฎรสืบไป

ข้าพเจ้าหวังอย่างยิ่งว่า ท่านทั้งหลายคงจะร่วมใจร่วมแรงกันเพื่อช่วยกันสร้างประเทศชาติ และครอบครัวอาณาประชาราษฎรของข้าพเจ้าให้เจริญก้าวหน้ามีมาตรฐานความผาสุกทวีดียิ่งขึ้นด้วยดีทั่วกัน

บัดนี้ ได้อุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้ และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงอภิบาลรักษาให้สมาชิกทุกท่านประสพแต่ความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพุธ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๖

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดเปิดประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๔๙๖ ในวันนี้ นับเป็นศุภมงคลกาล ซึ่งท่านทั้งหลายผู้เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยจักได้มาร่วมปรึกษาหารือช่วยกันดำเนินงานของชาติอีกวาระหนึ่ง ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมากที่ได้มาประกอบพิธีสำคัญของชาติ

ในระหว่างปิดสมัยประชุมที่แล้วมานี้ รัฐบาลของข้าพเจ้าได้บริหารราชการแผ่นดินมาด้วยดี เหตุการณ์ภายในประเทศสงบเรียบร้อย แม้จะได้มีเหตุการณ์อันน่าวิตกเนื่องจากสถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงของเรา ก็ได้ตระเตรียมป้องกันด้วยความเข้มแข็งและรวดเร็วเพื่อให้อาณาประชาราษฎรไม่เสียขวัญหรือตื่นตระหนกตกใจประการใด การเศรษฐกิจของชาติก็ดำเนินไปเป็นปกติ ราษฎรประกอบการอาชีพได้ผลดีเป็นที่พึงพอใจ และรัฐบาลได้กำชับเร่งรัดเพื่อให้จัดส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้มาก ซึ่งจะเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจยิ่งขึ้น ในส่วนการเงินนั้นแม้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะได้ผันแปรอยู่ชั่วขณะหนึ่ง ก็ได้แก้ไขให้คืนดีไม่เป็นที่น่าวิตกแต่ประการใด

ในส่วนการต่างประเทศ ก็ได้พยายามรักษาไว้และเพิ่มพูนความสัมพันธไมตรีกับมิตรประเทศเป็นอย่างดี ทั้งยังร่วมมือกับสหประชาชาติอย่างหนักแน่น นอกจากการสนับสนุนสหประชาชาติในกรณีประเทศเกาหลีแล้ว รัฐบาลยังสนับสนุนการถอนทหารจีนคณะชาติออกจากประเทศพะม่าอย่างเต็มที่ตามความมุ่งหมายของสหประชาชาติ ในอันที่จะรักษาสันติภาพและบูรณภาพของประเทศต่าง ๆ ในโลก

ในส่วนการศึกษาและการสาธารณสุข ก็ได้เร่งรัดการส่งเสริมโดยหาเงินพิเศษมาช่วยอีกทางหนึ่ง อันจะให้เกิดผลดีแก่ราษฎรเป็นอันมาก สำหรับการคมนาคมก็ได้ขยายทั้งทางหลวง ทางรถไฟ ตลอดจนการไปรษณีย์ โทรเลข และโทรศัพท์ ให้ประชาชนได้ไปมาหาสู่และติดต่อสื่อสารกันสะดวกดีขึ้นเป็นอันมาก ซึ่งเป็นอันหวังได้ว่าประเทศชาติของเราจะเจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ และอาณาประชาราษฎรจะได้รับความสุขสมบูรณ์สมดังความมุ่งหมายของสภาผู้แทนราษฎร

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ข้าพเจ้าขอให้ท่านทั้งหลายจงตั้งปณิธานในอันที่จะร่วมใจร่วมแรงช่วยกันจรรโลงประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า และทำนุบำรุงอาณาประชาราษฎรของข้าพเจ้าให้มีความสมบูรณ์พูนสุขทวีดียิ่งขึ้นสืบไป

บัดนี้ ได้อุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงอภิบาลรักษาให้สมาชิกทุกท่านประสบแต่ความสุขสวัสดีทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๗

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในอภิลักขิตกาลนี้ ทางสภาผู้แทนราษฎรจะได้มีการเปิดประชุมสมัยสามัญประจำปี ๒๔๙๗ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีเปิดสมัยประชุมนี้อีกวาระหนึ่ง เพื่อท่านทั้งหลายซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยทั่วราชอาณาจักร จะได้ประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อประกอบกรณียกิจอันสำคัญของประเทศชาติสืบไป

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอแจ้งให้ท่านทั้งหลายทราบถึงภาวะการณ์ซึ่งเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ในการประชุมปรึกษาหารือของท่านทั้งหลายไว้ด้วยตามสมควร คือ

๑) <u>การต่างประเทศ</u> รัฐบาลของเราได้พยายามส่งเสริมความสัมพันธไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้านสนิทสนมเป็นอย่างดี โดยอำนวยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นพิเศษ ในส่วนความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา ก็ได้ทวีความสนิทสนมใกล้ชิดยิ่งขึ้นทางสหรัฐอเมริกาได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือแก่ประเทศของเรา ทั้งทางเศรษฐกิจและการป้องกันประเทศมากกว่าที่แล้วมา ซึ่งจะเป็นปัจจัยให้ประเทศของเราสามารถรักษาและส่งเสริมสันติสุขภายในประเทศ และป้องกันการรุกรานจากภายนอกประเทศ เพื่อจักรักษาไว้ซึ่งเอกราชอธิปไตยของชาติได้สมบูรณ์ขึ้นตามกาลสมัย สำหรับประเทศผู้เป็นมิตรอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจักรภพแห่งประชาชาติบริติช ก็ได้มีสัมพันธไมตรีต่อกันดียิ่ง โดยร่วมกันประกอบกรณียกิจภายใต้อุดมคติขององค์การสหประชาชาติ นอกจากนั้น รัฐบาลได้ปฏิบัติตามมติสหประชาชาติ อพยพทหารจีนคณะชาตออกจากประเทศพะม่าไปยังใต้หวัน สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย รัฐบาลได้ส่งคณะผู้แทนไปร่วมประชุม ณ นครเจนิวา เพื่อหาทางทำความตกลงในกรณีเกาหลีและอินโดจีนโดยสันติวิธี และการประชุมนี้ยังกระทำอยู่ที่นครเจนิวานั้น

อนึ่ง เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า สถานการณ์ทั่วไปของโลกขณะนี้ไม่ได้อยู่ในภาวะปกติ โดยเฉพาะในบริเวณรอบประเทศของเรามีการรบกันทั่วไป จนถึงรัฐบาลได้สั่งการป้องกันราชอาณาจักรอย่างเข้มแข็ง และได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชายแดนตลอดจนได้จัดกำลังทหาร ตำรวจ ออกไปเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ฉนั้นสถานการณ์ของประเทศจึงเข้าภาวะที่ทุกอย่างจะต้องเตรียมพร้อมกันอย่างรีบด่วนต่อไป และรัฐบาลได้ยื่นข้อเสนอต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ขอให้ส่งคณะกรรมการของ

สหประชาชาติมาสังเกตการณ์ตามบริเวณพรมแดนติดต่อกับอินโดจีน เรื่องนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาขององค์การสหประชาชาติแล้ว

๒) <u>การภายในประเทศ</u> ทางรัฐบาลของเราได้บริหารราชการมา โดยมุ่งที่จะให้อาณาประชาราษฎรได้รับความผาสุกเป็นความมุ่งหมายสำคัญ ได้เร่งรัดการบริหารตามหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมให้รวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น อาศัยจัดให้มีการประชุมข้าราชการ เจ้าพนักงานเทศบาล ตลอดจนราษฎร เพื่อช่วยกันแสวงหาหลักการบริหารราชการแผ่นดินอันเหมาะสมต่อไป อนึ่ง เป็นที่น่ายินดีที่อาศัยความสามัคคีธรรมอันดีตลอดมา ประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเราจึงยังคงอยู่ในความสงบสันติดีเสมอมา อาณาประชาราษฎรพึงได้รับความร่มเย็นผาสุกอยู่ตามควรแก่กาลสมัย

๓) <u>การเศรษฐกิจของชาติ</u> เนื่องจากการขยายการศึกษา การสาธารณสุข การคมนาคม สื่อสาร การให้คำแนะนำในการเกษตร อุตสาหกรรม และการทำมาหากินโดยทั่วไปเป็นต้น จึงทำให้การผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหารทวีผลดียิ่งขึ้น ในส่วนดุลย์การค้าระหว่างประเทศแม้จะมีการเสียเปรียบอยู่บ้างบางเดือน เนื่องจากตลาดข้าวในต่างประเทศมีอุปสรรคบางประการ ทำให้ส่งข้าวไปขายต่างประเทศลดจำนวนลงก็ตาม ทางรัฐบาลก็ได้ปรับปรุงแก้ไขให้กลับดีขึ้นตลอดมา มีความหวังว่า ในอนาคตอันใกล้นี้การส่งข้าวไปจำหน่ายยังต่างประเทศจะกลับสู่สถานการณ์ปกติต่อไป ในส่วนรายได้ของรัฐปรากฏว่าเป็นไปตามที่ประมาณไว้ และเมื่อกล่าวถึงฐานะทางเศรษฐกิจของชาติในส่วนรวมแล้ว ทางรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ยังอยู่ในสภาพที่มีหวังจะงอกงามยิ่งขึ้นต่อไป นอกจากนี้รัฐบาลเห็นว่า แม้ว่าข้าวจะเป็นสินค้าหลัก และเป็นกระดูกสันหลังของประเทศเราก็ตามแต่ในอนาคตจะยึดเอาเป็นสินค้าหลักอย่างเดียว เป็นมูลฐานการเศรษฐกิจและการเงินของประเทศชาติตลอดจนของประชาชนย่อมจะไม่ประสิทธิประสาทผลให้สมปรารถนาได้ดีพอ จึงได้วางนโยบายเป็นหลักมูลฐานให้ส่งเสริมการผลิตผลของชาติโดยเพิ่มการทำพืชไร่ การเลี้ยงปศุสัตว์และการทำนาเกลือ เป็นต้นขึ้นอีก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในต่างประเทศยังมีความต้องการอยู่มาก นอกจากนี้ยังกำหนดนโยบายในอันที่จะส่งเสริมการอุตสาหกรรม เพื่อให้สามารถผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพพอเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่ต้องสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศหรือสั่งเข้ามาเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาเสถียรภาพการค้าและการเงินของชาติให้มั่นคงสืบไปด้วย

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยช่วยดลบรรดาลให้ภาระกิจที่จะปฏิบัติในสภานี้ จงสัมฤทธิ์ผลนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศชาติและความร่มเย็นผาสุกมาสู่ประชาชนทวียิ่งขึ้นไปโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี ๒๔๙๘
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๘

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บัดนี้เป็นมงคลวาร ซึ่งท่านทั้งหลาย ได้มาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงเพื่อเริ่มการปรึกษาหารือ บำเพ็ญกรณียกิจอันสำคัญของชาติ โดยมุ่งหวังประโยชน์สุขแก่ปวงชนชาวไทย ข้าพเจ้าจึงรู้สึกยินดี ที่ได้มากระทำพิธีนี้

ก่อนที่จะได้ดำเนินพิธี ข้าพเจ้าใคร่ถือโอกาส แถลงถึงกรณียกิจ และนโยบายของรัฐบาลของข้าพเจ้าบางประการ กล่าวคือ

ในด้านการต่างประเทศ รัฐบาลของข้าพเจ้า มีนโยบายอันแน่วแน่ในการต่อต้านการรุกรานของฝ่ายคอมมิวนิสต์ และจะดำเนินการตามแนวนโยบายของสหประชาชาติเพื่อรักษาสันติสุขของโลก เชิดชูอุดมคติ ของสหประชาชาติ และยึดมั่นอยู่ในฝ่ายเสรีประชาธิปไตย ทั้งจะส่งเสริมสัมพันธไมตรี ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงเป็นอย่างดี

โดยนัยดังกล่าว เมื่อรัฐบาลได้เข้าร่วมเป็นภาคีในสนธิสัญญาการป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว รัฐบาลก็ได้เชิญให้ประเทศภาคีส่งผู้แทนมาร่วมปรึกษาหารือกัน ณ กรุงเทพฯ และโดยที่ประเทศภาคีทั้งหลายเล็งเห็นความสำคัญและความจริงใจของประเทศไทย จึงได้ตกลงมาร่วมประชุมกันตามที่เชิญ การประชุมคณะมนตรีแห่งสนธิสัญญาการป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงได้เริ่มขึ้นในกรุงเทพฯ อันนับว่าเป็นเกียรติยิ่งใหญ่สำหรับประเทศชาติและปวงชนชาวไทย และแสดงถึงเจตนาอันแน่วแน่ของประเทศภาคีที่จะร่วมมืออย่างแท้จริงในการต่อต้านภัยรุกรานทุกประการ กับทั้งจะก่อให้เกิดสันติสุขและเสถียรภาพของประเทศในภูมิภาคนี้ของโลก และการประชุมเอเชียแอฟริกาที่เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียและแอฟริกา เกือบทุกประเทศได้ส่งบุคคลชั้นผู้นำไปร่วมประชุมนั้น รัฐบาลก็ได้ส่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไปร่วมประชุมด้วย แม้การประชุมครั้งนี้จะไม่เกิดผลข้อตกลงเป็นพันธะใด ๆ ระหว่างกันก็ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจดีระหว่างกันขึ้นเป็นอันมาก

นอกจากนี้ รัฐบาลของข้าพเจ้ายังได้มอบหมายให้นายกรัฐมนตรีเดินทางไปเยี่ยมมิตรประเทศต่าง ๆ รวม ๑๗ ประเทศ ทั้งนี้ ย่อมจะส่งเสริมความสัมพันธไมตรีและสนิทสนมระหว่างประเทศและประชาชาติต่าง ๆ ซึ่งจะกระทำให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น

ส่วนการช่วยเหลือ ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงนั้น รัฐบาลของข้าพเจ้าก็ได้ร่วมมืออำนวยความสะดวกแก่รัฐบาลพม่า ในการที่รัฐบาลพม่าดำเนินการกวาดล้างกองทหารต่างด้าวที่เหลืออยู่ในพม่า และร่วมมือกับรัฐบาลสหพันธรัฐมลายู ในการกวาดล้างโจรจีนคอมมิวนิสต์ในอาณาเขตภาคเหนือของสหพันธรัฐมลายู สำหรับประเทศลาวและกัมพูชา รัฐบาลของข้าพเจ้าก็ได้ให้ความช่วยเหลือในทางวิชาการ และในทางเศรษฐกิจบางประการ ซึ่งทั้งนี้ย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ อันสนิทสนมแน่นแฟ้น และมีความเข้าใจระหว่างกันอย่างดียิ่ง

สำหรับด้านภายในประเทศนั้น รัฐบาลของข้าพเจ้ามีนโยบายที่จะเร่งรัดส่งเสริมให้บังเกิดผลดีในทางเศรษฐกิจของชาติยิ่งขึ้น และได้พยายามอบรมเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีความรู้และสนใจในเรื่องการอาชีพของราษฎรยิ่งขึ้นเพื่อจะได้บริหารราชการให้เป็นผลไปตามนโยบายของรัฐบาล และจะได้ดำเนินการทุกวิถีทางในอันที่จะก่อให้เกิดผลิตผล ทั้งทางเกษตรและอุตสาหกรรมตามความมุ่งหมาย

ในส่วนการรักษาความสงบภายในนั้น ก็ได้ค้นคว้าวิจัยหาวิธีป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งการก่อกวนและแทรกซึมของฝ่ายคอมมิวนิสต์ กับได้จัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนขึ้นทุกจังหวัด เพื่อเตรียมไว้เป็นกำลังช่วยเสริมกำลังทั้งฝ่ายทหารและตำรวจในเมื่อจำเป็น

สำหรับการศึกษาสาธารณสุขและคมนาคม รัฐบาลของข้าพเจ้าก็ได้เร่งรัดส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดความสุขสมบูรณ์อาณาประชาราษฎรสืบไป

ในโอกาสอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์นี้ ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อท่านสมาชิกทั้งหลายจะได้เริ่มดำเนินกิจการต่อไป และขอตั้งสัตยาธิษฐาน อาศัยอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในสากลโลก จงดลบันดาลให้ธุรกิจของสภานี้ได้ดำเนินไปด้วยดี บังเกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติและความผาสุกไพบูลย์แก่ปวงชนชาวไทยทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญ ประจำปี ๒๔๙๙
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๙

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎรเปิดสมัยประชุมสามัญ สำหรับปี ๒๔๙๙ ในวันนี้ นับเป็นมงคลวาร เพราะท่านทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย ได้มาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียง เพื่อร่วมกันปรึกษาหารือ ช่วยกันบำเพ็ญกรณียกิจของชาติ โดยมุ่งมาดที่จะให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ข้าพเจ้าจึงมีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีนี้

การบริหารราชการแผ่นดินในระหว่างปิดสมัยประชุมนี้ รัฐบาลของข้าพเจ้าได้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อย บ้านเมืองอยู่ในความสงบ ประชาชนพลเมืองมีความสันติสุขตามอัตภาพ ในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป รัฐบาลของข้าพเจ้าจะได้ปฏิบัติตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภานี้ และจะได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ดียิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

การป้องกันรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ จะเพิ่มพูนกำลังสมรรถภาพและประสิทธิภาพของทหารทั้ง ๓ กองทัพ และตำรวจ เพื่อสามารถป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความสงบภายใน

การต่างประเทศ จะรักษานโยบายในการเพิ่มพูนสัมพันธไมตรี กับนานาประเทศดังเดิม และจะร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ รักษาไว้และปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติกับพันธะระหว่างประเทศ บรรดาที่ได้มีสนธิสัญญาต่อกัน ทั้งจะพยายามเปิดสัมพันธไมตรีทางการทูตระหว่างประเทศเพิ่มยิ่งขึ้น

การปกครองภายใน จะยึดมั่นในอันที่จะรักษา และปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญโดยเคร่งครัด และจะได้เร่งรัดวิธีการปกครองประเทศ ให้เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น โดยจะส่งเสริมการประถมศึกษา เพื่อให้ราษฎรได้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ เพิ่มขึ้นแทนประเภทที่ ๒ กับจะขยายอำนาจการบริหารออกไปสู่ท้องถิ่นให้มากโดยลำดับ รวมถึงสภาตำบลด้วย เพื่อให้การบริหารราชการใกล้ชิด และปฏิบัติโดยราษฎรมากยิ่งขึ้น

การวัฒนธรรม จะยึดมั่นในการส่งเสริมศาสนา เพื่อปลูกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา จะได้ส่งเสริมทั้งการศึกษา การปฏิบัติและการบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ และจะส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมทุกสาขา เพื่อเชิดชูวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ทั้งจะได้ค้นคว้าประวัติศาสตร์ โบราณคดี โดยทำการฟื้นฟูจังหวัดสุโขทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป

การเศรษฐกิจ จะให้เสรีภาพและสมรรถภาพแก่ประชาชนในการประกอบการค้า และจะช่วยเหลือหาตลาดการค้าสำหรับผู้ผลิต ให้มีทางจำหน่ายได้กว้างขวางยิ่งขึ้น กับจะส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตามระบบปฏิบัติการค้าทั่วไปของโลก

การเกษตร จะส่งเสริมการเกษตรในการผลิตให้ได้ผลิตผลที่ดี มีคุณภาพสูง มีปริมาณมาก และต้นทุนถูก โดยจะช่วยเหลือให้เกษตรกร ใช้พื้นที่ในการเกษตรที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมการขยายพันธุ์ การใช้เครื่องมือทุ่นแรง

การชลประทาน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการเกษตร จะเร่งรัดการสร้างเขื่อนเจ้าพระยาให้เสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว และต่อไป ก็จะได้เร่งรัดการชลประทานในภาคเหนือด้วยการสร้างเหมืองฝาย ภาคใต้ ด้วยการสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยวิธีการจัดหาน้ำบาดาลเพิ่มขึ้นจากวิธีสร้างอ่างเก็บน้ำซึ่งกระทำอยู่แล้วอีกทางหนึ่ง

การอุตสาหกรรม จะส่งเสริมการอุตสาหกรรมในประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดยช่วยในทางลงทุน งดและลดภาษีอากรเครื่องจักร และวัสดุอุตสาหกรรม ตลอดถึงการช่วยในการจำหน่าย ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของคนไทย หรือชาวต่างประเทศ และจะจัดสร้างพลังงานไฟฟ้าน้ำตก ให้กระแสไฟฟ้าราคาถูก เพื่อช่วยพลังงานอุตสาหกรรมอีกส่วนหนึ่ง

การสหกรณ์ จะเร่งรัดส่งเสริมการจัดสหกรณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสหกรณ์ผู้ผลิต และสหกรณ์การค้าสำหรับผู้ผลิตด้วย เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน ผลิตสินค้าได้ดี และจำหน่ายสะดวก

การคลัง จะรักษาค่าของเงินตราไทย ให้มีเสถียรภาพอันเหมาะสมที่จะกระทำให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปโดยสะดวก และจะยึดมั่นในหลักการภาษีอากรอันเป็นธรรมแก่สังคม

การศึกษา จะเร่งรัดส่งเสริมให้ราษฎรมีความรู้วิชาชีพ โดยจะสร้างและขยายมหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยเทคนิค และโรงเรียนอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้ราษฎรแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ ประกอบอาชีพในสาขาใดสาขาหนึ่งได้ดี

การสาธารณสุข จะได้ขยายโรงพยาบาลที่มีอยู่แล้วทุกจังหวัด และสถานีอนามัยที่มีอยู่แล้วทุกอำเภอ ให้กว้างขวางมีบริการดีขึ้นอีก กับจะปรับปรุงกิจการแพทย์การอนามัยให้เจริญก้าวหน้าทันสมัย และเหมาะสมแก่ความต้องการของประชาชน และจะขยายโรงเรียนสาธารณสุขศาสตร์ และโรงเรียนเทคนิคการแพทย์ เพื่อส่งเสริมการอนามัยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การคมนาคม จะได้เร่งรัดการสร้างทางให้สามารถติดต่อทั่วถึงกันได้ทุกจังหวัด อำเภอ และตำบล ทั่วราชอาณาจักร และติดต่อกับประเทศข้างเคียงในกาลต่อไป รวมทั้งจะขยายการสื่อสาร โดยเฉพาะการโทรคมนาคมให้ก้าวหน้า เพื่ออำนวยความสะดวกยิ่งขึ้น สำหรับการขนส่งทางทะเล จะเร่งรัดการปรับปรุงท่าเรือกรุงเทพฯ ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และกว้างขวางพอแก่การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และจะขยายท่าอากาศยานดอนเมืองให้กว้างขวาง และมีบริการที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์การบินพลเรือนระหว่างประเทศ ในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

การศาลยุติธรรม จะได้ส่งเสริมกิจการศาลยุติธรรม โดยจะเสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้มีการจัดตั้งศาลแขวงเพิ่มขึ้น และต่อไปจะได้จัดให้มีผู้พิพากษาสมทบโดยประชาชนเลือกตั้ง เป็นการส่งเสริมขบวนการยุติธรรม และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในทางอรรถคดี

อนึ่ง ในการที่รัฐบาลของข้าพเจ้า ได้สนับสนุนให้มีการพรรคการเมืองเพื่อเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแล้วนั้น นับเป็นความก้าวหน้าแห่งระบอบประชาธิปไตยอีกขั้นหนึ่ง และเหมาะสมแก่กาลสมัย แต่ข้าพเจ้าใคร่ขอถือโอกาสเตือนไว้สักเล็กน้อย ว่าเมื่อคนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะตั้งพรรคการเมืองได้ตามกฎหมายแล้ว ก็ควรที่จะใช้วิถีทางของพรรคการเมืองให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของประเทศชาติ อย่าได้ดำเนินการพรรคการเมืองในทางทำลายความสามัคคี ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติในส่วนรวมได้

บัดนี้ ได้อุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจคุณพระรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ภารกิจของสภานี้สัมฤทธิ์ผล นำความเจริญวัฒนาสถาพรมาสู่ประเทศชาติ และนำความร่มเย็นไพบูลย์มาสู่ปวงชนชาวไทยทั้งชาติ และขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่าน ประสบความสุขสวัสดิ์พิพัฒนมงคล เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา (ชุดที่ ๒) ครั้งแรก
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒ เป็นครั้งแรก ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งทั่วราชอาณาจักร มาประชุมกันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามหลักแล้ว การที่ท่านมาร่วมกันปฏิบัติภารกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรนี้ เป็นการปฏิบัติงานที่สำคัญยิ่งของประเทศชาติบ้านเมืองจะเจริญก้าวหน้าอาณาประชาราษฎรจะได้รับความผาสุกเพียงไรหรือไม่ ย่อมอาศัยการที่ท่านทั้งหลายจะสมัครสมานสามัคคีกัน ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต หวังประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยยึดมั่นในการสร้างเสริมความวัฒนาสถาพรแก่ประเทศชาติอันเป็นที่รักของเรา และส่งเสริมประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎรทั้งปวงเป็นหลักปฏิบัติ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ได้ดลบันดาลให้สรรพกรณียกิจของสภาผู้แทนราษฎรดำเนินไปปราศจากอุปสรรค บรรลุผลนำมาซึ่งความวัฒนาสถาพรแก่ประเทศชาติ บังเกิดความสุขความเจริญแก่อาณาประชาราษฎร และขอให้ทุกท่านมีความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

วันนี้เป็นอภิลักขิตกาล ซึ่งสภาผู้แทนราษฎร กำหนดเปิดสมัยประชุมสามัญสำหรับปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหลาย จะได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ บำเพ็ญกรณียกิจอันสำคัญของประเทศชาติ ตามรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีเปิดสมัยประชุม

ภายหลังที่สภานี้ ได้ให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลของข้าพเจ้าแล้ว รัฐบาลก็ได้เข้าบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยเจตนาและความปรารถนา ที่จะให้อาณาประชาราษฎร์ได้รับความเจริญผาสุก

ปีนี้เป็นปีที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาครบ ๒๕๐๐ ปี รัฐบาลของข้าพเจ้าได้จัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษขึ้นทั่วราชอาณาจักร บรรดามิตรประเทศพุทธศาสนิกก็ได้ส่งผู้แทนมาร่วมด้วย งานได้สำเร็จลงด้วยดี และเรียบร้อย แสดงประจักษ์ชัดถึงสามัคคีธรรมและความเจริญงอกงามแผ่ไพศาล ของพระพุทธศาสนา เป็นที่น่ายินดีและอนุโมทนา

ในระหว่างปิดสมัยประชุมนั้น การบริหารราชการแผ่นดิน ได้ดำเนินมาโดยเรียบร้อย บ้านเมืองอยู่ในความสงบ ประชาชนมีความสุขตามควรแก่กาลสมัย รัฐบาลได้เริ่มบริหารงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา ต่อไปนี้เป็นรายละเอียด เกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายนั้น

การป้องกันเอกราชและอธิปไตยของชาติ ส่งเสริมกองทัพทั้งสามให้มีสมรรถภาพและประสิทธิภาพอย่างสูง ทางวิทยาการ ได้ปรับปรุงโรงเรียนเสนาธิการทั้งสามกองทัพ และตั้งโรงเรียนนายทหารเสนาธิการผสมเพิ่มขึ้น ในส่วนกำลังพลและกำลังอาวุธ ก็จัดให้เหมาะสมกับกำลังเศรษฐกิจของชาติ ประกอบกับความช่วยเหลือจาก

สหรัฐอเมริกา ตามความตกลงที่ได้ลงนามไว้เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๔๙๓ นอกจากนั้นจะประสานการปฏิบัติกับกองทัพประเทศภาคีสนธิสัญญา การป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเตรียมต่อต้านการรุกราน โดยมีการประชุมวางแผนป้องกันและมีการประลองยุทธร่วมกันด้วย

การต่างประเทศ ส่งเสริมไมตรีกับนานาประเทศ ให้สนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีต่อกันอย่างเคร่งครัด ในการนี้ จะได้เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตเพิ่มขึ้นอีก โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง จะได้มีการแลกเปลี่ยนคณะทูตสันถวไมตรีซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น ในระหว่างปิดสมัยประชุม ได้มีนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย ปากีสถาน พม่า และญี่ปุ่น มาเยี่ยมประเทศของเรา ทำให้มิตรสัมพันธ์และความเข้าใจดีต่อกันได้เพิ่มพูนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ส่วนที่เกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติก็ได้ส่งเสริมเชิดชูอุดมคติขององค์การนี้ให้สามารถดำเนินกิจการไปตามวัตถุประสงค์ในอันจะรักษาสันติสุขของโลก ได้มีการประชุมคณะกรรมาธิการสาขาต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ ที่ศาลาสันติธรรมในพระนครนี้เป็นประจำ

การปกครองภายใน ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด และเร่งรัดวิธีการปกครอง ให้เป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โดยจะรีบดำเนินการปฏิบัติให้ราษฎรได้เข้ามีส่วนควบคุมการบริหารราชการใกล้ชิดยิ่งขึ้น ในกรณีนี้ มีการสุขาภิบาลและสภาตำบลทั่วราชอาณาจักร ส่วนการเทศบาล จะได้ขยายกว้างขวางไปทั่วราชอาณาจักรต่อไปตามลำดับ

สำหรับการจัดสรรที่ดิน ก็จะได้เร่งรัดจัดให้ราษฎรได้มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนการอาคารสงเคราะห์นั้น จะได้พยายามจัดด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรมีที่อยู่อาศัยมากขึ้น และจะได้ปรับปรุงกิจการตำรวจ ให้ประชาชนได้มีส่วนเข้าเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดด้วย

การวัฒนธรรม ส่งเสริมศาสนา เพื่อปลูกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา จะได้ส่งเสริมทั้งการศึกษา การปฏิบัติและการบูรณปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ และทำการฟื้นฟูจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสุโขทัย และอำเภอเชียงแสนต่อไป กับจะส่งเสริมเผยแพร่ และปลูกฝังวัฒนธรรมให้เข้าถึงจิตใจประชาชน เพื่อเชิดชูวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ทั้งจะได้ค้นคว้า และส่งเสริมการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดีและศิลปทุกสาขาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นที่น่ายินดี ว่ามีชาวต่างประเทศมาศึกษาค้นคว้าการศาสนา ศิลป และวัฒนธรรมของเรา กับอุปสมบทในพระพุทธศาสนาทวีมากขึ้น

การเศรษฐกิจ ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการประกอบการค้า และจะช่วยเหลือหาตลาดการค้าสำหรับผู้ผลิต ให้มีทางจำหน่ายได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจะสร้างคลังสินค้าและฉางข้าวเปลือกในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉพาะกรุงเทพฯ จะสร้างฉางข้าวเปลือกขนาดใหญ่ เพื่อช่วยในการจำหน่าย กับจะส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตามระบบปฏิบัติการค้าทั่วไปของโลก และจะเร่งดำเนินการสำรวจเศรษฐกิจโดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญของธนาคารโลก เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการบูรณะ และวิวัฒนาการประเทศต่อไป

การเกษตร ส่งเสริมการศึกษา และค้นคว้าในทางเกษตรกรรม และส่งเสริมชาวกสิกรในทางวิชาการ เพื่อให้ได้ผลิตผลที่ดี มีคุณภาพสูง มีปริมาณมาก และต้นทุนถูก โดยจะช่วยเหลือให้เกษตร ใช้พื้นที่ในการเกษตรที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมการขยายพันธุ์ การใช้ปุ๋ย และการใช้เครื่องมือทุ่นแรง และจัดตั้งสถานีทดลอง และขยายพันธุ์ข้าวเพิ่มขึ้นอีก ๒ แห่ง คือ ในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดชัยนาท รวมเป็น ๑๔ แห่ง และจัดตั้งสถานีกสิกรรมขึ้นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อค้นคว้าเรื่องยาง พืชไร่ และต้นผลไม้ต่าง ๆ กับจะสร้างโรงงานสาวไหมขึ้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และปรับปรุงกิจการของโรงงานสาวไหมกับสถานีกสิกรรมอื่น ๆ

การประมง จะช่วยเหลือชาวประมงในการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนการเก็บรักษาสัตว์น้ำในห้องเย็น

การปศุสัตว์ นอกจากการส่งเสริมในเรื่องการขยายพันธุ์สัตว์ที่ดีแล้ว ก็ได้ทำการป้องกันปราบปรามโรคระบาด และผลิตวัคซีนเซรุ่มให้เพียงพอ

การชลประทาน จะเร่งรัดการสร้างโครงการเจ้าพระยา ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว และโครงการชลประทานต่าง ๆ ให้เสร็จตามกำหนด จะสร้างการชลประทานราษฎร์ประเภทเหมืองฝาย โครงการอ่างเก็บน้ำ โครงการคันนา-คูนา และโครงการพลังน้ำในบางท้องที่ เฉพาะอย่างยิ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งขาดแคลนน้ำ นอกจากการสร้างอ่างเก็บน้ำแล้ว จะได้วางโครงการเจาะน้ำบาดาล เพื่อช่วยแก้ไขการขาดแคลนน้ำอีกทางหนึ่งด้วย

การป่าไม้ จะทำการคุ้มครองสงวนป่า และทำการปลูกสร้างสวนป่าให้มากยิ่งขึ้น จะทำการบำรุง และค้นคว้าในด้านการป่าไม้ ถ้าป่าใดเหมาะสมที่จะให้ราษฎรเข้ามาทำมาหากินก็จะดำเนินการจัดสรร กับจะส่งเสริมการเพาะเลี้ยงครั่ง ให้เป็นสินค้าสำคัญอีกอย่างหนึ่ง

การอุตสาหกรรม ส่งเสริมการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ตลอดจนอุตสาหกรรมในครอบครัวให้มากยิ่งขึ้น โดยสนับสนุนการลงทุน งดและลดภาษีอากรเครื่องจักร และวัสดุอุตสาหกรรม ตลอดถึงการช่วยในการจำหน่าย ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของคนไทย หรือชาวต่างประเทศ และเมื่อการสร้างเขื่อนยันฮีสำเร็จแล้วก็จะได้กระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้นในราคาถูก เพื่อช่วยการอุตสาหกรรม ฉะนั้น รัฐบาลของข้าพเจ้าจึงจะได้เร่งรัดการอุตสาหกรรม เพื่อประสานงานกับการพลังงานไฟฟ้านี้ต่อไป ผลจากการส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาลได้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ขึ้นแล้วคือ โรงปูนซีเมนต์ที่อำเภอตาคลี โรงน้ำตาลที่จังหวัดชลบุรี โรงน้ำตาลที่จังหวัดสุพรรณบุรี และโรงกระดาษที่อำเภอบางปะอิน เป็นต้น

การสหกรณ์ เร่งรัดปรับปรุงและส่งเสริมการจัดสหกรณ์ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสหกรณ์ผู้ผลิตและการค้า เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนผลิตสินค้าได้ดี และจำหน่ายสะดวก กับจะขยายสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ อันเกี่ยวกับที่ดิน เพื่อให้ราษฎรมีหลักฐานมั่นคง ในการประกอบอาชีพให้เจริญยิ่งขึ้น นอกจากนั้น จะได้ตั้งศูนย์การอบรมการสหกรณ์แก่เจ้าหน้าที่ ตลอดถึงประชาชนต่อไปด้วย ขณะนี้มีสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ รวม ๑๐,๕๗๗ สมาคม

การคลัง รักษาค่าของเงินตราไทย ให้มีเสถียรภาพอันเหมาะสม ที่จะกระทำให้การค้าระหว่างประเทศ เป็นไปโดยสะดวก และจะปรับปรุงการภาษีอากรให้เป็นธรรมและสะดวกแก่ประชาชน ในด้านบริหารการคลัง ก็จะได้ปรับปรุงวิธีการเสียใหม่ ในส่วนฐานะการเงินของชาติ มีฐานะเป็นปกติดี ในเวลานี้อัตราแลกเปลี่ยนเงินมีเสถียรภาพมั่นคง แสดงว่าฐานะเศรษฐกิจเป็นปกติดี จึงเป็นเหตุให้การกู้เงินจากธนาคารโลก มาลงทุนได้รับการสนับสนุนสะดวกดี และการขอกู้เงินจากธนาคารโลก เพื่อสร้างเขื่อนยันฮีก็ได้สำเร็จแล้ว กำลังจะลงนามในสัญญากู้ต่อไปในเร็ว ๆ นี้

การศึกษา จะเร่งรัดและส่งเสริมการศึกษา ให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพขนานกันไป ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ นี้ ได้จัดตั้งโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษา	เพิ่มขึ้น	๔๒๑	โรงเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา	เพิ่มขึ้น	๑๑๓	โรงเรียน
โรงเรียนอาชีวศึกษา	เพิ่มขึ้น	๔	โรงเรียน
วิทยาลัยเทคนิค	เพิ่มขึ้น	๑	โรงเรียน

และได้ขยายโรงเรียนอีกหลายแห่งให้รับนักเรียนได้มากกว่าเดิม ด้วยการขยายสถานที่บ้าง ทำการสอนสองผลัดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอาชีวศึกษา ได้ขยายรับนักเรียนเพิ่มขึ้น พร้อมเพิ่มวิชาชีพ ให้นักเรียนได้เลือกเรียนมากแผนกขึ้นอีก ทั้งนี้มุ่งหวังเพื่อจะให้ประชาชนแต่ละคน มีความรู้ความสามารถ ไปประกอบอาชีพให้เหมาะแก่อัตภาพ นอกจากนี้จะเร่งรัดการผลิตครู ให้เพียงพอแก่ความต้องการ โดยขยายโรงเรียนฝึกหัดครูให้รับนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกโรงเรียน เพื่อให้มีครูเพียงพอแก่ความต้องการ และจะได้ส่งเสริมกิจการของโรงเรียนราษฎร์ ให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนายิ่งขึ้น

การสาธารณสุข ขยายโรงพยาบาลที่มีอยู่แล้วทุกจังหวัด และสถานีอนามัยที่มีอยู่แล้วทุกอำเภอ ให้กว้างขวางมีบริการดีขึ้นอีก กับจะปรับปรุงกิจการแพทย์ การอนามัยให้เจริญก้าวหน้าทันสมัย และเหมาะสมแก่ความต้องการของประชาชน และจะสร้างโรงพยาบาลประจำอำเภอที่สำคัญเพิ่มขึ้น เปิดโรงพยาบาลบำบัดโรคประสาทขึ้นในจังหวัดพระนคร กับจะสร้างสถานศึกษาแพทยศาสตร์ ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่อีก ๑ แห่ง

การคมนาคม ได้เร่งรัดบูรณะทางหลวงซึ่งได้เปิดการจราจรแล้ว ให้เข้าระดับมาตรฐาน เพื่อความมั่นคงแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักของรถที่เพิ่มขึ้น ส่วนการก่อสร้างทางให้ติดต่อกันได้ทั่วทุกจังหวัด อำเภอ ตำบล และติดต่อกับประเทศใกล้เคียง ก็จะได้จัดทำตามโครงการต่อไป

ในด้านโทรคมนาคม คือการสื่อสารทางสาย และทางวิทยุ ก็จะได้ปรับปรุงให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และขยายให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เช่นการโทรศัพท์ในพระนครและในจังหวัดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้วิทยุโทรศัพท์ทางไกลซึ่งได้เปิดแล้ว ๑๕ แห่ง และจะขยายเครื่องรับส่งให้ใหญ่ขึ้นอีก ๓ แห่ง คือที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนครสวรรค์และที่อำเภอหาดใหญ่

การขนส่งทางบก ได้เร่งให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จัดหารถจักรมาเพิ่มให้พอแก่ความต้องการ และเปลี่ยนรางให้มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น เปลี่ยนขอพ่วงรถให้เป็นอัตโนมัติและให้แข็งแรง เพื่อรถจักรจะได้ทำการลากจูงขบวนให้ยาวขึ้น จัดตั้งเครื่องโทรศัพท์ควบคุมขบวนรถ ส่วนการขนส่งบนทางหลวง ก็จะได้วางเส้นทางรถประจำทางให้เหมาะสม การขนส่งทางทะเล จะได้ทำการปรับปรุงการท่าเรือกรุงเทพฯ ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และกว้างขวางพอแก่การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และจะเริ่มสร้างท่าเรือในทะเลลึก ที่บริเวณจังหวัดชลบุรีขึ้นอีก

ในด้านการขนส่งทางอากาศนั้น จะได้ขยายท่าอากาศยานดอนเมืองให้กว้างขวางและมีบริการที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สมกับที่เป็นศูนย์กลางบินพลเรือนระหว่างประเทศในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และก็จะได้ปรับปรุงสนามบินในต่างจังหวัดเพื่อให้ใช้การได้ทุกฤดูกาล

สำหรับในด้านการบิน ก็จะได้จัดให้มีการบินติดต่อระหว่างประเทศ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และจัดหาเครื่องบินที่ทันสมัยมาเพื่อการนี้

การศาลยุติธรรม จะได้ส่งเสริมการศาลยุติธรรมให้ก้าวหน้าต่อไป โดยจะเร่งเปิดศาลแขวงเพิ่มขึ้น จากที่เปิดในปีนี้แล้ว ๒๐ ศาล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทางอรรถคดี ตามที่ปรากฏผลดีมาแล้ว และต่อไป จะได้จัดให้มีผู้พิพากษาสมทบให้ศาลแขวง โดยประชาชนเลือกตั้ง เป็นการส่งเสริมขบวนการยุติธรรม

อนึ่ง ตั้งแต่ครึ่งหลังของ พ.ศ. ๒๕๐๐ นี้ เป็นต้นไป ศาลแขวงพระนครธนบุรีจะได้กำหนดไปนั่งพิจารณาพิพากษาคดี ในอำเภอชั้นนอกในเวลากลางคืนเป็นประจำ เพื่อให้ประชาชนผู้มีอรรถคดี ไม่ต้องถูกจับกุมขังข้ามวัน ซึ่งทั้งนี้ เป็นการที่ทางราชการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ถึงเวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป เพื่อสมาชิกทั้งหลาย จะได้เริ่มดำเนินกิจการตามหน้าที่ของท่านต่อไป และขอตั้งสัตยาธิษฐาน อาศัยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ดลบันดาลให้กิจการของสภานี้ได้ดำเนินไปด้วยดี เกิดประโยชน์นำความร่มเย็นเป็นสุข มาสู่ประชาชนชาวไทยทั้งชาติ และขอให้สมาชิกทุกท่าน จงประสบสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล มีความสุขและความสำเร็จตามปรารถนาโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสามัญสมัยแรก
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมากที่ได้มาประกอบพิธีเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีสมาชิกเข้ามาใหม่จากการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อปฏิบัติหน้าที่อันมีเกียรติตามรัฐธรรมนูญ

ตามวิถีทางแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ย่อมถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสำคัญอันดับแรกของระบอบการปกครองในรูปนี้ คือเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศเข้ามาดำเนินการปกครองโดยใช้อำนาจในทางนิติบัญญัติเพื่อพิจารณาออกกฎหมายต่าง ๆ ให้รัฐบาลถือเป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน ฉะนั้น ประเทศชาติจะมีความเจริญเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับสติปัญญาความสามารถของท่านทั้งหลายที่จะดำเนินงานในสภานี้ จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความสุขุมรอบคอบและบริสุทธิ์ใจ ขอให้คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังที่ประชาชนได้ให้ความไว้วางใจเลือกท่านเป็นผู้แทนมาให้คำปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ทางฝ่ายนิติบัญญัติ กับปฏิบัติหน้าที่ตามความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ เมื่อทุกท่านได้ยึดถือหลักดำเนินการดังนี้แล้ว ผลแห่งการปฏิบัติของท่านจะสัมฤทธิ์ผลแต่ในทางที่ชอบตามความปรารถนา

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรและเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยจงประสิทธิ์ประสาทความรุ่งเรืองให้แก่ประชาชาติไทย และให้สภานี้จงบรรลุผลปรากฏความสุขความเจริญแก่ปวงประชาชนและประเทศชาติ กับขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความสมบูรณ์พูนสุขโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอังคาร ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๑

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญประจำปี ๒๕๐๑ ในวันนี้ ซึ่งต่อจากนี้ไปท่านทั้งหลายก็จะได้ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาปรึกษาหารือและช่วยกันดำเนินงานสำคัญของชาติอีกสมัยหนึ่ง

ในระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่รัฐบาลของข้าพเจ้าชุดนี้ได้เข้ารับหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินเป็นต้นมา ท่านคงจะได้เห็นผลงานของรัฐบาลนี้ก้าวหน้าลุล่วงไปประการใดบ้างแล้ว ถึงแม้ระยะเวลาที่รัฐบาลนี้จะได้เข้ารับหน้าที่มาเพียงไม่นานนักก็ตาม แต่ก็ได้พยายามปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณประโยชน์ และเป็นไปตามความประสงค์ของประชาชนส่วนมากตามควรแก่เวลา ส่วนกิจการทางด้านสภาผู้แทนราษฎรนี้ ก็นับว่าท่านทั้งหลายมีส่วนในการสร้างเสริมความเจริญให้ประเทศชาติอยู่มิใช่น้อย โดยท่านสมาชิกทั้งหลายได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทย เมื่อท่านทั้งหลายมีส่วนสำคัญในการปกครองประเทศชาติดังนี้แล้ว ข้าพเจ้าก็ใคร่ขอให้พิจารณาดำเนินงานด้วยความละเอียดรอบคอบ และขอให้ปฏิบัติตรงตามความปรารถนาของประชาชนเป็นส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด กับขอให้ยึดมั่นในหลักสามัคคีธรรมด้วย ประเทศชาติจึงจะก้าวหน้าลุล่วงไปสู่ความปรารถนาของเราได้

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรและได้อุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้สัมฤทธิ์ผล ประสิทธิ์ประสาทความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประชาชนและประเทศชาติยิ่ง ๆ ขึ้นไป กับขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความเจริญสุขทุกประการ เพื่อจะได้เป็นกำลังช่วยกันวางรากฐานสร้างความเจริญของประเทศชาติให้ยืนยงวัฒนาถาวรตลอดไป.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๐๒
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมากที่ได้มากระทำพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้

หน้าที่ของสภานี้มีอยู่สองประการคือ (๑) เป็นสภาร่างรัฐธรรมนูญ (๒) เป็นสภานิติบัญญัติ หน้าที่ที่ว่านี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จักวางหลักอันแน่วแน่ในการปกครองแผ่นดินให้ยั่งยืนต่อไป ปฏิบัติงานอันจะเป็นประโยชน์ได้เสียแก่ประชาชนพลเมืองทั่วไป ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้สำนึกในภาระอันใหญ่ยิ่งของท่าน และเพียรพยายามปฏิบัติด้วยความรอบคอบเต็มความสามารถของท่าน ทั้งนี้ เพื่อเป็นทางที่จะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ชาติบ้านเมืองอันเป็นที่รักของเรา

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยได้ดลบันดาลให้สภาร่างรัฐธรรมนูญประสบผลสำเร็จอันดีงามในกรณียกิจอันเป็นหน้าที่ เพื่อนำมาซึ่งความเจริญสถาพรแก่ประเทศชาติ และความสุขสมบูรณ์แก่ประชาชนยิ่ง ๆ ขึ้นไป ทั้งขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๑

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มาประกอบพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในวันนี้ การประชุมรัฐสภาครั้งนี้ นับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการประชุมครั้งแรกภายหลังที่ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ รัฐสภาจักได้เริ่มปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้โดยที่เป็นวาระเริ่มแรกยังไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน วุฒิสภาต้องทำหน้าที่ของรัฐสภา จึงมีภาระอันหนักและมีความรับผิดชอบมาก ข้าพเจ้าเชื่อว่าทุกท่านต่างตระหนักในหน้าที่และพร้อมที่จะร่วมกันปฏิบัติโดยเต็มกำลัง เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน

ในด้านรัฐบาลนั้น ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐบาลปัจจุบันมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินต่อไป ภารกิจอันเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐบาลประการหนึ่ง คือจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนภายในกำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ซึ่งขณะนี้รัฐบาลได้เริ่มปฏิบัติการเพื่อการนี้อยู่แล้ว และในไม่ช้านี้ ก็จะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อสภานี้เพื่อพิจารณา นับเป็นการปฏิบัติการตามลำดับขั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญโดยบริบูรณ์

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ต่อไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้ภารกิจของรัฐสภาดำเนินไปโดยเรียบร้อยปราศจากอุปสรรคทั้งปวง ให้เกิดความวัฒนาสถาพรแก่ประเทศชาติ และความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎรโดยทั่วหน้า และขอให้ท่านทั้งหลายประสบความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นตลอดไป.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๒
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้มาร่วมบริหารงานของแผ่นดิน

การเรียกประชุมรัฐสภาครั้งนี้ เป็นผลของการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นความสำเร็จและเป็นการเริ่มต้นที่ดี สมควรที่ทุกฝ่ายจะพอใจ นับแต่วาระนี้เป็นต้นไป สภานี้จะเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ สมาชิกของสภาจะมีภาระที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ ขอให้ท่านสำนึกว่างานของท่านนั้นสำคัญมาก มีความผูกพันรับผิดชอบอยู่กับชีวิตของประเทศและประชาชนทุกคน จำเป็นที่ท่านจะต้องใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติ ให้ดำเนินไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ และด้วยความคิดความตั้งใจที่จะให้บังเกิดความมั่นคงปลอดภัย และความก้าวหน้าแก่บ้านเมือง ปัจจุบันนี้ภยันตรายร้ายแรงเกี่ยวด้วยความปลอดภัยของชาติยังมีอยู่ ฝ่ายบริหารซึ่งจะได้รับแต่งตั้งให้เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินต่อไป ย่อมจะต้องมีภาระอันหนัก ความไม่แตกแยกกันเท่านั้น ที่จะเป็นปัจจัยสำคัญช่วยให้ชาติบ้านเมืองของเราดำรงอยู่ต่อไปโดยสวัสดีได้ ดังนั้น การปรึกษาตกลง หรือการอภิปรายในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ จึงควรจะได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวมอย่างแท้จริง และด้วยความปรารถนาที่จะให้งานทุกอย่างสัมฤทธิผล ที่ดีที่สุด

ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นผลสำเร็จทุก ๆ สถาน อำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร และความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติยั่งยืนสืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๒
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๒

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๒ ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกล่าวย้ำแก่สมาชิกแห่งสภานี้อีกครั้งหนึ่งว่า งานในหน้าที่ของท่านทั้งหลาย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความเจริญของประเทศชาติ ควรที่ท่านจักได้ปฏิบัติด้วยความตั้งใจและบริสุทธิ์ใจ โดยเต็มกำลังความสามารถ และพยายามกระทำหน้าที่นั้นให้ครบถ้วน ทั้งในฐานะเป็นผู้แทนของปวงชน และในฐานะเป็นผู้ที่จะทำให้กลไกการปกครองดำเนินไปโดยเรียบร้อย ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหมายความว่าท่านจะต้องปฏิบัติการทุกอย่างเพื่อประชาชน และเพื่อให้บังเกิดประโยชน์สุขและความร่มเย็นแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๒ ตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยความเรียบร้อย สำเร็จผลอันพึงประสงค์อำนวยความผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร และความเจริญรุ่งเรืองแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความสวัสดีโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๓
วันเสาร์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๓ ณ โอกาสนี้

การประชุมรัฐสภามีความสำคัญมิใช่น้อย ท่านทั้งหลายควรจะได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป ด้วยเหตุผลสติปัญญาและความรอบคอบ โดยยึดหลักว่า งานของรัฐสภาจะต้องดำเนินไปตามวิถีทางของการปกครองอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์และความเจริญผาสุกของประชาชน ฐานะความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความมั่นคงแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่ง ที่จะให้สมาชิกแห่งสภานี้ร่วมมือกันปฏิบัติงานของชาติให้ก้าวหน้าต่อไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ มั่นใจ และกล้าหาญ เสียสละ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๓ ตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป ขอให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลอันพึงประสงค์ อำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร และความเจริญมั่นคงแก่ชาติบ้านเมืองสืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสวัสดีโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๔
วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๔ ณ โอกาสนี้

โดยหลักการแท้จริงของระบอบประชาธิปไตย สมาชิกรัฐสภาคือผู้รับมอบหมายจากปวงชน ให้มาปรึกษาหารือกันดำเนินการปกครองประเทศ ให้บังเกิดประโยชน์สุขและความเจริญมั่นคงแก่ชาติบ้านเมือง มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ ดังนั้น การอภิปรายทั้งปวง จึงควรเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว มิใช่เพื่อสิ่งอื่น

ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนแห่งปวงชนโดยเที่ยงตรง โดยบริสุทธิ์ใจ และโดยเต็มกำลัง เรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่สภา ควรจักได้พิจารณาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยเหตุผล สติปัญญา และความรอบคอบ โดยถือหลักว่างานของรัฐสภาจะต้องดำเนินไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ ด้วยความปรารถนาที่จะให้สัมฤทธิ์ผลที่ดีที่สุด เพื่อประโยชน์และความผาสุกของประชาชน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๔ ตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป ขอให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลอันพึงประสงค์ อำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร และความเจริญมั่นคงแก่ชาติบ้านเมืองสืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสวัสดีโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันจันทร์ ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในโอกาสนี้

สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง เกี่ยวด้วยผลได้ผลเสียของปวงชนโดยตรง จึงถือได้ว่า สมาชิกแห่งสภานี้ทุกคนมีความรับผิดชอบผูกพันอย่างแนบแน่นต่อชีวิตของประเทศและประชาชน ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายสำนึกตระหนักในภาระอันใหญ่ยิ่งดังกล่าว แล้วตั้งเจตนาอันแน่วแน่ ที่จะใช้ความเพียรพยายามความสุจริตเที่ยงธรรม พร้อมทั้งวิจารณญาณอันรอบคอบสุขุม ดำเนินงานทุก ๆ สิ่งให้สัมฤทธิ์ผลอันไพบูลย์ เพื่อนำความเจริญวัฒนา ความร่มเย็นและความมั่นคงมาสู่บ้านเมือง ซึ่งเป็นจุดหมายอันสูงสุดของเราทุกคน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อดำเนินงานตามหน้าที่ต่อไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงบันดาลให้ภารกิจของสภารุดหน้าไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคทั้งปวง บรรลุผลสำเร็จอันดีงามตามวัตถุประสงค์ ยังให้เกิดความผาสุก ความเจริญ ความมั่นคงแก่ประเทศชาติและประชาชนทั่วหน้า และขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุขสวัสดีทุกเมื่อตลอดไป.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ
ณ ราชตฤณมัยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
วันอังคาร ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาเปิดการประชุมสมัชชาแห่งชาติในวาระนี้

วัตถุประสงค์แห่งการแต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ และหน้าที่ของสมัชชาแห่งชาติ นั้น ท่านทั้งหลายคงจะทราบดีโดยทั่วกัน เพราะได้แจ้งไว้แล้วในประกาศแต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งนี้ สมาชิกแห่งสมัชชาจะต้องกระทำหน้าที่ของท่านโดยสุจริตยุติธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ อันเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ อาชีพ วิชาการ ตลอดจนทรรศนะความคิดเห็นอันกว้างขวาง ในประเทศของเราอย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้ทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ รวมทั้งพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร อันจักได้ประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองบ้านเมืองต่อไป

ข้าพเจ้ามั่นใจว่าท่านทุกคนที่มาประชุม ณ ที่นี้ มีเจตนาดีต่อบ้านเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทั้งปวง และด้วยความมั่นใจนี้ ข้าพเจ้าขอมอบหมายให้ท่านร่วมกันเลือกผู้ที่สมควรจะได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ณ บัดนี้ ขอให้การประชุมและการเลือกตั้งดำเนินไปโดยเรียบร้อย สำเร็จประโยชน์ที่ปรารถนาทุกประการ ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ มีความสุขความสวัสดีทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในโอกาสนี้

สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ ถึงแม้ว่าโดยนิตินัยจะเป็นสภาแต่งตั้ง แต่ก็ได้แต่งตั้งมาจากบุคคลที่สมัชชาแห่งชาติได้คัดเลือกแล้ว ว่าเป็นผู้ที่สมควรจะเป็นสมาชิกได้ ข้าพเจ้ามีความพอใจมากที่ได้เห็นว่า ผลแห่งการคัดเลือกนั้น ได้ทำให้สภามีสมาชิกที่มาจากคนหลายกลุ่มหลายอาชีพ ซึ่งตามปกติอยู่ห่างไกลกัน แต่ได้มาร่วมประชุมกันในสภานิติบัญญัตินี้ เพื่อแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน แล้วร่วมกันตัดสินใจในทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองที่รักของเราต่อไป ตามเจตนารมณ์แห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ข้าพเจ้ามีความหวังว่าท่านทั้งหลายจะได้ร่วมกันรักษาเจตนารมณ์นี้ไว้ ให้เป็นรากฐานแห่งการปกครอง ซึ่งประชาชนของข้าพเจ้าจะได้เข้ามามีส่วนมีเสียงโดยสมบูรณ์ในเวลาข้างหน้า

ภารกิจที่ท่านทั้งหลายจะต้องรับต่อไปนั้น นับว่าเป็นภารกิจอันหนัก เพราะนอกจากจะต้องพิจารณาร่างกฎหมายสำคัญต่าง ๆ ที่รัฐบาลจะได้เสนอขึ้นมา ในยามที่ประเทศต้องตกอยู่ในภาวะแห่งความผันผวนในทางเศรษฐกิจและในทางการเมือง นี้แล้ว ท่านทั้งหลายยังจะต้องเป็นผู้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร อันจักเป็นหลักในการปกครองประเทศ ด้วยความเป็นธรรม ด้วยสันติสุข และด้วยความก้าวหน้า ต่อไป

ข้าพเจ้ามั่นใจว่า เมื่อได้ตระหนักในภารกิจอันหนักของท่านนี้แล้ว ท่านก็คงจะได้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมดด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม และด้วยความรอบคอบสุขุม ให้กิจการงานทุกอย่างสัมฤทธิ์ผลอันสมบูรณ์ เพื่อความมั่นคงของบ้านเมืองและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งปวง

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อดำเนินงานตามหน้าที่ของสภาต่อไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงบันดาลให้กิจการทุกอย่างดำเนินไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคใด ๆ จนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสุขสวัสดีตลอดไป.

พระราชดำรัส
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๘
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพุธ ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายให้มาร่วมบริหารงานของแผ่นดิน

การเรียกประชุมรัฐสภาครั้งนี้ ควรจะนับได้ว่าเป็นนิมิตหมายของความสำเร็จและการเริ่มต้นที่ดี นับแต่วาระนี้เป็นต้นไป รัฐสภาจะเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ ขอให้สมาชิกแห่งสภามีความสำนึกมั่นว่า งานของท่านนั้นสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นภาระที่ผูกพันอยู่กับชีวิตของประเทศและประชาชนทุกคน จำเป็นที่จะต้องใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ให้ดำเนินไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ และให้บังเกิดความมั่นคงปลอดภัยและความก้าวหน้าแก่บ้านเมือง

ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย ดลบันดาลให้ทุกท่านสามารถกระทำหน้าที่ทุกประการได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อประชาชนจะได้มีความร่มเย็นเป็นผาสุกยิ่งขึ้น

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้ ขอให้กิจการของสภานี้สัมฤทธิ์ผล อำนวยประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติยั่งยืนต่อไป และขอให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ ที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้

ภาระหน้าที่ของสมาชิกแห่งรัฐสภามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ จำเป็นที่จะต้องใช้สติปัญญาความสามารถของท่านปฏิบัติโดยเต็มกำลัง เพื่อให้ดำเนินไปตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ การปรึกษาตกลงในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ ควรเป็นไปอย่างมีเหตุผลและหลักการ ทั้งด้วยความสมัครสมานสามัคคีร่วมมือกันด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวเรา จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลสำเร็จอันพึงประสงค์ อำนวยความเจริญผาสุกแก่อาณาประชาราษฎรและแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป ทั้งขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุขความสวัสดีโดย ทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในโอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายให้มาร่วมงานสำคัญของบ้านเมือง

การเรียกประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งนี้ ควรจะนับเป็นนิมิตหมายของการเริ่มต้นที่ดี นับแต่วาระนี้ไป ท่านทั้งหลายจะได้ประชุมปรึกษากันดำเนินการปกครองของประเทศ และใช้อำนาจนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพของประเทศทุก ๆ ด้าน ให้บังเกิดความมั่นคงปลอดภัยและความวัฒนาผาสุกขึ้นแก่ชาติบ้านเมืองและประชาชน ข้าพเจ้าเชื่อใจว่าบรรดาสมาชิกแห่งสภานี้มีความสำนึกในชาติอยู่ถ้วนทั่วทุกคน และต่างเล็งเห็นว่าสถานการณ์อันเป็นภัยต่อความปลอดภัยของชาติยังคงมีอยู่ตามที่ทราบกันแล้ว ดังนั้น จึงควรจะตระหนักว่าภารกิจของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด และจะต้องรีบเร่งพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและรวดเร็ว ขอให้ท่านร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมสามัคคีกันปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ และด้วยความคิดพิจารณาอันรอบคอบสุขุม ให้กิจการงานทุกอย่างสัมฤทธิ์ผลอันสมบูรณ์บริบูรณ์ และบรรลุผลตามจุดประสงค์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเรา

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เพื่อให้ดำเนินการตามหน้าที่สภานิติบัญญัติต่อไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลให้กิจการของสภานี้ดำเนินไปโดยราบรื่นปราศจากอุปสรรคทั้งปวง และบรรลุผลอันเลิศทุกประการ ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสุขความสวัสดีจงทุกเมื่อ.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพุธ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งบัดนี้ท่านทั้งปวงได้รับมอบหมายให้เป็นสมาชิกร่วมบริหารงานแล้ว

ภาระหน้าที่ของสมาชิกแห่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความเจริญของประเทศ จำเป็นที่จะต้องใช้สติปัญญาความสามารถของท่านปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ทั้งในการร่างรัฐธรรมนูญและการบัญญัติกฎหมาย การปรึกษาตกลงกันในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ จะต้องกระทำไปอย่างมีเหตุผลและหลักการ ทั้งด้วยความสมานสามัคคี ร่วมมือกันด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชนอันเป็นเป้าหมายอันสูงสุด

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวเรา จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลสำเร็จอันพึงประสงค์ อำนวยความเจริญผาสุกแก่อาณาประชาราษฎรและแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป ทั้งขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุขความสวัสดีทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
วันอังคาร ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๒๒

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในโอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายให้มาร่วมงานสำคัญของบ้านเมือง

ควรจะเป็นที่พึงพอใจทั่วกัน ที่บัดนี้ได้มีรัฐสภาขึ้นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติโดยสมบูรณ์ตามบทรัฐธรรมนูญแล้ว ต่อไป จึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลาย ทั้งสมาชิกวุฒิสภา ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องเที่ยงตรง และสมบูรณ์บริบูรณ์ เพื่อให้บังเกิดแต่เฉพาะสิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองและประชาชน โดยไม่ละเลยปล่อยปละให้เกิดความบกพร่องและความล่าช้าติดขัดขึ้นอย่างไร เหตุผล แต่ละท่านที่ได้รับการเลือกเฟ้นแต่งตั้งเข้ามาในสภานี้ อยู่ในฐานะผู้ทรงความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบ เหมาะสมที่จะร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ทางนิติบัญญัติอยู่แล้ว ขอให้ตั้งใจใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติภาระของตน ๆ โดยเต็มกำลัง ด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ เรื่องราวและปัญหาใด ๆ ที่เข้ามาสู่สภา ควรจะพิจารณาด้วยเหตุผลอันถูกต้องและด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้สำเร็จลุล่วงไปโดยมิชักช้า งานของชาติจักได้ดำเนินรุดหน้าไปโดยสวัสดี และบ้านเมืองของเราจักได้ดำรงมั่นคงอยู่ด้วยความสงบผาสุก

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้กิจการของสภานี้ สัมฤทธิ์ผลที่จะอำนวยประโยชน์แก่ประเทศประชาชนชาวไทยทั้งมวลอย่างเต็มเปี่ยม ขออวยพรให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
วันจันทร์ ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๒๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้.

งานของรัฐสภามีความสำคัญอย่างยิ่งส่วนหนึ่งต่อความดำรงมั่นและความเจริญเป็นปึกแผ่นของประเทศ. จึงจำเป็นที่สมาชิกแห่งสภานี้แต่ละคนและทุกคนจะต้องใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติการทุกสิ่งโดยเต็มกำลัง ไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อให้บังเกิดความก้าวหน้าผาสุกแก่ส่วนรวม. การพิจารณาปรึกษาและตกลงกันในปัญหาใด ๆ ควรจะเป็นไปอย่างรอบคอบประกอบด้วยเหตุผลและหลักการ ทั้งด้วยความสมัครสมานร่วมมือกันโดยบริสุทธิ์ใจ มุ่งหมายถึงประโยชน์สุขและความเจริญของประเทศชาติราษฎรเป็นจุดประสงค์.

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป. ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นที่เคารพยึดมั่นของชาวไทยจงดลบันดาลให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลสำเร็จอันจะอำนวยความเจริญมั่นคงและความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎรและแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป. ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายมีความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำเร็จเสร็จสิ้นลง และได้มีการเรียกประชุมรัฐสภา พุทธศักราช ๒๕๒๙ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป.

ขอให้สมาชิกแห่งสภานี้สำนึกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศและสุขทุกข์ของประชาชน จำเป็นที่แต่ละคนจะต้องพยายามปฏิบัติการทุกอย่างโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง และด้วยความสมานสามัคคีกันโดยบริสุทธิ์ใจ ให้งานของชาติบรรลุผลเลิศ และบังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์โดยครบถ้วน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อยและราบรื่น บรรลุผลสำเร็จที่จะอำนวยความเจริญผาสุกอันยั่งยืนแก่อาณาประชาราษฎรและแก่ชาติบ้านเมืองสืบไป. ขอให้ทุก ๆ ท่านที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๑

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสร็จสิ้นลงแล้ว และได้มีการเรียกประชุมรัฐสภา พุทธศักราช ๒๕๓๑ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป.

ขอให้สมาชิกแห่งสภานี้นึกถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ให้มาก เพราะการกระทำทุกอย่างของแต่ละคนจะมีผลโดยตรงถึงความมั่นคงของประเทศและสุขทุกข์ของประชาชน. ทุกคนจึงจำเป็นจะต้องปฏิบัติภารกิจทั้งปวงโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลและความสมัครสมานกันโดยบริสุทธิ์ใจ ให้งานของชาติดำเนินก้าวหน้าไปไม่ติดขัด จนบรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์โดยสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลที่เป็นความผาสุกและความเจริญมั่นคงแท้จริงแก่อาณาประชาราษฎรและแก่ชาติบ้านเมือง. ขอให้ทุก ๆ คนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระนี้.

การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของประเทศ และความผาสุกสงบของประชาชน. ท่านทั้งหลายจึงควรจะได้ใช้สติปัญญาความสามารถของท่านปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ทั้งในการจัดทำรัฐธรรมนูญและในด้านนิติบัญญัติ. การปรึกษาตกลงกันในสาระและปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ ก็ควรจะได้กระทำอย่างมีเหตุผลและหลักการ ด้วยความสมัครสมานสามัคคีร่วมมือกันโดยบริสุทธิ์ใจ เพื่อจักได้สัมฤทธิ์ผลเป็นประโยชน์สุขแก่บ้านเมืองอย่างแท้จริง.

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป. ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภาเป็นไปโดยเรียบร้อยปราศจากอุปสรรค และบรรลุผลไพบูลย์ตามวัตถุประสงค์ ยังให้เกิดความผาสุกมั่นคงแก่ประเทศชาติและประชาชนทั่วหน้า ทั้งขอให้ทุกคนที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดีตลอดกาลทุกเมื่อไป.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดี ที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๕

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภา พุทธศักราช ๒๕๓๕ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

ขอให้สมาชิกแห่งสภานี้นึกถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ให้มาก เพราะการกระทำทุกอย่างของแต่ละคนจะมีผลโดยตรงถึงความมั่นคงของประเทศ และสุขทุกข์ของประชาชน. จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องร่วมมือปรองดองกันปฏิบัติภารกิจทั้งปวงโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตและด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ หนักแน่นด้วยเหตุผลที่ถูกต้องเที่ยงตรง ตามหลักนิติธรรมและคุณธรรม ให้งานของชาติดำเนินก้าวหน้าไปโดยไม่ติดขัดจนบรรลุผลเลิศ และบังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์สมบูรณ์บริบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลเป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แก่อาณาประชาราษฎร์และชาติบ้านเมือง ทั้งขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความเจริญทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๕

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคราวนี้ ประชาชนต่างเล็งเห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ได้ผู้แทนที่ดีเข้ามารับภาระของแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความมั่นคงในชาติบ้านเมือง และให้การปกครองประเทศดำเนินไปตามระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนปรารถนา. จึงขอให้สมาชิกแห่งสภานี้นึกถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้มาก แล้วพยายามใช้สติปัญญาความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ ด้วยความสำนึกตระหนักว่าการกระทำทุกอย่างของแต่ละคนมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศ และสุขทุกข์ของประชาชน. ทุกคนควรอย่างยิ่งที่จักได้ร่วมมือปรองดองกันในภารกิจทั้งปวง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ หนักแน่นด้วยเหตุผลที่ถูกต้องเที่ยงตรงตามหลักนิติธรรมและคุณธรรม ให้งานของแผ่นดินดำเนินก้าวหน้าไปโดยไม่ติดขัด จนบรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์สมบูรณ์บริบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิศุภผล เป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แห่งราชอาณาจักรและประชาชาติไทย. ขอให้ทุกคนที่ร่วมประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบแต่ความสุขความเจริญทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๘

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภา พุทธศักราช ๒๕๓๘ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป.

สมาชิกรัฐสภาคือผู้ได้รับมอบหมายจากประชาชน ให้มาปรึกษาหารือกันบริหารประเทศ ให้การปกครองดำเนินไปตามวิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตย และให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชาติบ้านเมือง. การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกแห่งรัฐสภานี้ จึงมีผลโดยตรงต่อความเจริญมั่นคงของประเทศ และสุขทุกข์ของประชาชน. ขอให้ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในภาระอันใหญ่ดังกล่าว แล้วร่วมมือปรองดองกันปฏิบัติภารกิจทั้งปวงโดยเต็มสติกำลังปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลอันถูกต้องตามหลักนิติธรรมและคุณธรรม เพื่อให้งานของชาติดำเนินก้าวหน้าไปจนบรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์อันสมบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลเป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แห่งราชอาณาจักรและประชาชาติไทย. ขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบแต่ความสุขความเจริญทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันเสาร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่นิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือผู้ได้รับมอบหมายจากประชาชน ให้มาปรึกษาหารือกัน เพื่อให้การปกครองดำเนินไปตามวิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตย และให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชาติบ้านเมือง. ต่อแต่นี้ไป จึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลายที่จะต้องร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมสามัคคีกัน ปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ให้งานของชาติดำเนินลุล่วงไปโดยถูกต้องและรวดเร็ว. ดังนั้น การปรึกษาตกลงหรือการอภิปรายในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภาแห่งนี้ จึงควรจะได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง และด้วยความปรารถนาที่จะให้งานทุกอย่างสัมฤทธิ์ผลที่ดีที่สุด.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคทั้งปวง บรรลุผลสำเร็จอันดีงามตามวัตถุประสงค์ทุกอย่าง และขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ มีความสุขสวัสดีทุกเมื่อไป.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอาทิตย์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคราวนี้ ประชาชนต่างตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้การปกครองประเทศดำเนินไปตามระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนปรารถนา. จึงขอให้สมาชิกแห่งสภานี้นึกถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้มาก แล้วพยายามใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องเที่ยงตรง ด้วยความสุจริต บริสุทธิ์ใจ และด้วยความรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่าแต่ละคนเป็นผู้ที่ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นผู้แทน คือให้มาพูดแทนเขา. ดังนั้น การปรึกษาตกลงหรือการอภิปรายปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภาแห่งนี้ จึงควรจะได้เป็นไปอย่างมีเหตุมีผล และด้วยความร่วมมือปรองดองกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่พึงประสงค์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลที่เป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แก่อาณาประชาราษฎร์และชาติบ้านเมือง ทั้งขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบแต่ความสุขความเจริญจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคราวนี้ ประชาชนต่างตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้การปกครองประเทศดำเนินเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย. ต่อแต่นี้ไป จึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลาย ที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ให้งานของแผ่นดินดำเนินก้าวหน้าไปโดยถูกต้อง เที่ยงตรง และบังเกิดผลที่พึงประสงค์ทุกด้าน. ดังนั้น เรื่องราวและปัญหาใด ๆ ที่เข้ามาสู่สภาแห่งนี้ จึงควรจะได้พิจารณา ปรึกษา ตกลงกัน ด้วยเหตุด้วยผล ด้วยความสามัคคีปรองดอง และด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคทั้งปวง บรรลุผลสำเร็จอันดีงามตามวัตถุประสงค์ทุกอย่าง ทั้งขอให้ทุกคนที่มาประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ มีความสุขสวัสดีทุกเมื่อไป.

พระราชดำรัส
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๙

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวันนี้.

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการกระทำทุกอย่างมีผลผูกพันโดยตรงต่อความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงของประเทศชาติ. กล่าวคือ ถ้าทุกคนปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง และสมบูรณ์บริบูรณ์ บ้านเมืองก็จะเจริญมั่นคงประชาชนก็จะอยู่เย็นเป็นสุขได้ แต่ถ้าปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง หรือบกพร่องล่าช้าบ้านเมืองก็จะเสื่อมเสียหาย และประชาชนก็จะมีความทุกข์เดือดร้อน. ท่านทั้งหลายเป็นผู้ได้รับการเลือกเฟ้นแต่งตั้งเข้ามาในสภาแห่งนี้ อยู่ในฐานะผู้มีความรู้ความสามารถอันสูง จึงควรจะได้สำนึกโดยตระหนักถึงความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่นี้ แล้วตั้งเจตนาให้แน่วแน่ ที่จะร่วมกันปฏิบัติภารกิจทั้งปวงโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลอันเที่ยงตรงถูกต้อง และด้วยความสมัครสมานสามัคคีกันโดยบริสุทธิ์ใจ ให้งานทุกด้านดำเนินลุล่วงไปโดยไม่ชักช้า และสำเร็จประโยชน์อันพึงประสงค์ คือความผาสุกมั่นคงของประเทศชาติและประชาชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต.

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๔๙ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

พระราชดำรัส
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ
ณ หอประชุมกองทัพเรือ
วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๙

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติในวันนี้.

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้บัญญัติวัตถุประสงค์แห่งการตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ และหน้าที่ของสมัชชาแห่งชาติไว้เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วกัน. ในการประชุมครั้งนี้ สมาชิกสมัชชาแห่งชาติจึงต้องทำหน้าที่โดยสุจริตยุติธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่จะทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันจักได้ประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองบ้านเมืองสืบไป.

ข้าพเจ้าจึงขอให้ทุกท่านที่มาประชุม ณ ที่นี้ ได้สำนึกตระหนักในภาระอันใหญ่ยิ่งดังกล่าว แล้วตั้งเจตนาอันแน่วแน่ ที่จะใช้วิจารณญาณอันรอบคอบสุขุม และความบริสุทธิ์ใจ ร่วมกันเลือกผู้ที่สมควรจะได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญต่อไป.

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสมัชชาแห่งชาติ. ขอให้การประชุมและการเลือกตั้งดำเนินไปโดยเรียบร้อย สำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์จงทุกประการ.

พระราชดำรัส
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในวันนี้.

การเรียกประชุมรัฐสภาครั้งนี้ ควรจะนับเป็นนิมิตหมายของการเริ่มต้นที่ดีของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศเรา. นับแต่วาระนี้ไป รัฐสภาจะเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ. ข้าพเจ้าเชื่อใจว่า บรรดาสมาชิกแห่งสภานี้มีความสำนึกในชาติอยู่ถ้วนทั่วทุกคน และต่างเล็งเห็นว่า สถานการณ์ต่าง ๆ อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติยังคงมีอยู่ตามที่ทราบกันแล้ว. ภารกิจของท่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ที่จะต้องรีบเร่งพิจารณาดำเนินการ เพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพทุก ๆ ด้าน ให้ประเทศชาติเป็นปึกแผ่นมั่นคงและร่มเย็นเป็นปรกติสุข. ดังนั้น การปรึกษาตกลงหรือการอภิปรายปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภาแห่งนี้ จึงควรจะได้กระทำด้วยเหตุด้วยผลที่ถูกต้องและด้วยความร่วมมือปรองดองกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ คือ ความมั่นคงปลอดภัยและความวัฒนาผาสุกของประเทศชาติและประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด.

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และขอให้ทุกท่านที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ในวันนี้.

ควรเป็นที่พึงพอใจทั่วกัน ที่บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ต่อไปจึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลาย ที่จะต้องร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกของสภานี้ ให้การปกครองประเทศดำเนินไปตามระบอบประชาธิปไตย เพื่ออำนวยประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือความเจริญมั่นคงของประเทศ และความผาสุกร่มเย็นของประชาชน. เชื่อว่า ทุกท่านต่างทราบเป็นอย่างดีถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และมีความสุจริตจริงใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งนั้น ให้สำเร็จผลเป็นประโยชน์ตามที่กล่าวด้วยความสำนึกโดยตระหนักว่า ประโยชน์ส่วนรวมนั้นเป็นประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์อื่นใดทั้งสิ้น. ดังนั้น เรื่องราวและปัญหาใด ๆ ที่เข้ามาสู่สภาแห่งนี้ จึงควรหวังได้ว่า จะมีการปรึกษาพิจารณาร่วมกันอย่างรอบคอบและตกลงกันด้วยเหตุและผล ด้วยความสมัครสมานปรองดอง และด้วยความเสียสละอดทนและอดกลั้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะพึงเกิดมีแก่ประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ.

ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาเพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป และขอให้ทุก ๆ ท่านที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
วันพฤหัสบดี ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวันนี้.

การเรียกประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งนี้ ควรจะนับเป็นนิมิตหมายของการเริ่มต้นที่ดี เพราะตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป ท่านทั้งหลายจะได้มีโอกาสประชุมปรึกษาหารือกันทั้งในการจัดทำรัฐธรรมนูญและการบัญญัติกฎหมาย เพื่อให้การปกครองดำเนินไปตามวิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตย และเพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพของประเทศทุก ๆ ด้าน ให้บังเกิดความมั่งคงปลอดภัยและความวัฒนาผาสุกขึ้นแก่ประเทศชาติและประชาชน. บรรดาสมาชิกแห่งสภานี้จึงควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญในภาระหน้าที่ของตน แล้วรีบเร่งพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและรวดเร็ว. จึงขอให้ทุกท่านร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมความคิดอ่านกัน ปฏิบัติภาระหน้าที่ทั้งนั้น โดยเต็มสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ ให้งานทุกด้านดำเนินไปอย่างเที่ยงตรงถูกต้องทั้งตามหลักนิติธรรมและเหตุผลความชอบธรรม ทั้งสำเร็จผลเป็นประโยชน์อันพึงประสงค์คือความผาสุกมั่นคงของประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง.

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
วันจันทร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๑ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

กฎหมายที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธย (ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ถึงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙)

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและประเพณีการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยที่มีประมุขของรัฐเป็นกษัตริย์และใช้ระบบรัฐสภานั้น พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคือ การตรากฎหมาย อันได้แก่ รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติ โดยพระมหากษัตริย์จะทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างกฎหมายที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ดั่งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า **“พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา”** ซึ่งเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย นอกจากนี้ พระมหากษัตริย์ยังทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติอีกด้วย ซึ่งเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้พระราชกำหนดแล้ว คณะรัฐมนตรีจะต้องเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาว่าจะอนุมัติให้มีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไปหรือไม่

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ เป็นต้นมา ได้มีการประกาศใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด จำนวน ๓,๕๐๖ ฉบับ (ณ วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙) โดยพระองค์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยและได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด จำนวน ๓,๒๖๙ ฉบับ และมีพระราชบัญญัติและพระราชกำหนดที่ประกาศใช้ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจำนวน ๒๓๗ ฉบับ โดยพระราชบัญญัติฉบับแรกที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงลงพระปรมาภิไธย คือ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญผู้ที่ไปปฏิบัติการร่วมกับสหประชาชาติในกรณีประเทศเกาหลี พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๔๙๔

พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญผู้ที่ไปปฏิบัติการร่วม
กับสหประชาชาติในกรณีประเทศเกาหลี
พ.ศ. ๒๔๙๔

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๔
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้ทหาร พลทหารกองประจำการ และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งทางราชการได้สั่งให้ไปปฏิบัติการรบหรือทำหน้าที่เกี่ยวกับการรบร่วมกับสหประชาชาติในกรณีประเทศเกาหลี ตลอดถึงทายาทผู้มีสิทธิของบุคคลเหล่านั้น ได้สิทธิในบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญผู้ที่ไปปฏิบัติการร่วมกับสหประชาชาติในกรณีประเทศเกาหลี พ.ศ. ๒๔๙๔"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติฉบับแรกที่
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงลงพระปรมาภิไธย

กฎหมายที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงลงพระปรมาภิไธย (วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ถึงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙)

ลำดับที่	ปีที่ในรัชกาลที่ ๙	ปี (พ.ศ.)	พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ฉบับ)	พระราชกำหนด (ฉบับ)
๑.	๑	๒๔๘๙	*๒๒	-
๒.	๒	๒๔๙๐	*๔๙	*๑
๓.	๓	๒๔๙๑	*๒๑	-
๔.	๔	๒๔๙๒	*๑๓	*๑
๕.	๕	๒๔๙๓	*๒๘	*๑
๖.	๖	๒๔๙๔	๑๐	-
			*๒๐	
๗.	๗	๒๔๙๕	๖๐	-
๘.	๘	๒๔๙๖	๕๒	๑
๙.	๙	๒๔๙๗	๗๓	-
๑๐.	๑๐	๒๔๙๘	๒๖	๒
๑๑.	๑๑	๒๔๙๙	๔๙	-
			*๑	
๑๒.	๑๒	๒๕๐๐	๓๑	-
๑๓.	๑๓	๒๕๐๑	๒๗	๔
๑๔.	๑๔	๒๕๐๒	๖๒	-
			*๑	
๑๕.	๑๕	๒๕๐๓	๓๑	*๑
			*๓๓	

หมายเหตุ * ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ลำดับที่	ปีที่ ในรัชกาลที่ ๙	ปี (พ.ศ.)	พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ฉบับ)	พระราชกำหนด (ฉบับ)
๑๖.	๑๖	๒๕๐๔	๓๗	๓
			*๑	
๑๗.	๑๗	๒๕๐๕	๓๗	๓
			*๑๑	
๑๘.	๑๘	๒๕๐๖	๓๖	๒
			*๑	
๑๙.	๑๙	๒๕๐๗	๔๗	๑
			*๒	
๒๐.	๒๐	๒๕๐๘	๔๕	๑
๒๑.	๒๑	๒๕๐๙	๓๙	๑
			*๒๔	*๑
๒๒.	๒๒	๒๕๑๐	๕๐	๓
			*๕	
๒๓.	๒๓	๒๕๑๑	๖๖	๕
๒๔.	๒๔	๒๕๑๒	๔๑	๑
๒๕.	๒๕	๒๕๑๓	๒๓	๗
๒๖.	๒๖	๒๕๑๔	๒๔	-
๒๗.	๒๗	๒๕๑๕	๒	-
๒๘.	๒๘	๒๕๑๖	๔๓	๘
๒๙.	๒๙	๒๕๑๗	๗๑	๑
๓๐.	๓๐	๒๕๑๘	๕๕	๒

หมายเหตุ * ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ลำดับที่	ปีที่ ในรัชกาลที่ ๙	ปี (พ.ศ.)	พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ฉบับ)	พระราชกำหนด (ฉบับ)
๓๑.	๓๑	๒๕๑๙	๓๓	๑
๓๒.	๓๒	๒๕๒๐	๓๘	๔
๓๓.	๓๓	๒๕๒๑	๗๐	๑๒
๓๔.	๓๔	๒๕๒๒	๙๙	๖
๓๕.	๓๕	๒๕๒๓	๓๓	๙
๓๖.	๓๖	๒๕๒๔	๓๓	๗
๓๗.	๓๗	๒๕๒๕	๔๑	๖
๓๘.	๓๘	๒๕๒๖	๓๗	๖
๓๙.	๓๙	๒๕๒๗	๕๑	๕
๔๐.	๔๐	๒๕๒๘	๒๘	๘
๔๑.	๔๑	๒๕๒๙	๕๔	๖
๔๒.	๔๒	๒๕๓๐	๙๓	๑
๔๓.	๔๓	๒๕๓๑	๔๑	-
๔๔.	๔๔	๒๕๓๒	๑๙	๓
๔๕.	๔๕	๒๕๓๓	๔๙	๓
๔๖.	๔๖	๒๕๓๔	๑๓๓	๑
๔๗.	๔๗	๒๕๓๕	๑๑๕	๒
๔๘.	๔๘	๒๕๓๖	๒๘	-
๔๙.	๔๙	๒๕๓๗	๔๔	-
๕๐.	๕๐	๒๕๓๘	๒๘	๒
๕๑.	๕๑	๒๕๓๙	๓๔	-

ลำดับที่	ปีที่ ในรัชกาลที่ ๙	ปี (พ.ศ.)	พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ฉบับ)	พระราชกำหนด (ฉบับ)
๕๒.	๕๒	๒๕๔๐	๓๕	๑๐
๕๓.	๕๓	๒๕๔๑	๖๕	๑๐
๕๔.	๕๔	๒๕๔๒	๙๘	-
๕๕.	๕๕	๒๕๔๓	๖๗	-
๕๖.	๕๖	๒๕๔๔	๒๖	๑
๕๗.	๕๗	๒๕๔๕	๓๕	๓
๕๘.	๕๘	๒๕๔๖	๓๓	๔
๕๙.	๕๙	๒๕๔๗	๓๓	๓
๖๐.	๖๐	๒๕๔๘	๓๒	๑
๖๑.	๖๑	๒๕๔๙	๑๗	๑
๖๒.	๖๒	๒๕๕๐	๑๑๕	-
๖๓.	๖๓	๒๕๕๑	๙๘	-
๖๔.	๖๔	๒๕๕๒	๑๘	๓
๖๕.	๖๕	๒๕๕๓	๒๙	-
๖๖.	๖๖	๒๕๕๔	๒๔	-
๖๗.	๖๗	๒๕๕๕	๑๕	๖
๖๘.	๖๘	๒๕๕๖	๓๒	๑
๖๙.	๖๙	๒๕๕๗	๒๕	-
๗๐.	๗๐	๒๕๕๘	๑๐๗	๕
๗๑.	๗๑	๒๕๕๙	๕๑	๑
รวม			**๓,๐๙๓**	**๑๗๖**
			***๒๓๒**	***๕**

หมายเหตุ * ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ร่างพระราชบัญญัติที่ทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้ง

รัฐธรรมนูญบัญญัติสาระสำคัญไว้เหมือนกันทุกฉบับ เกี่ยวกับพระราชอำนาจในการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติของพระมหากษัตริย์ ซึ่งนับเป็นพระราชอำนาจทางด้านนิติบัญญัติที่สำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว และนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์อาจทรงยับยั้งได้ หากไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินั้น การยับยั้งทำได้ ๒ วิธี คือ พระราชทานคืนมาให้รัฐสภาพิจารณาใหม่ และกรณีที่มิได้พระราชทานคืนมาจนพ้นเก้าสิบวันแล้ว อย่างไรก็ตาม พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์จำกัดอยู่แค่การยับยั้งเท่านั้น ถ้ารัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ และมีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง หรือพระมหากษัตริย์ไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

สำหรับร่างพระราชบัญญัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้งมีดังนี้ ๑) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ๒) ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ๓) ร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ พ.ศ. .... ซึ่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าว เสนอในสมัยรัฐบาลที่ต่างกัน

๑.ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีชุดที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ จำนวน ๒ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา คือ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘/๒๕๓๕ วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๕ ที่ประชุมได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ทั้ง ๒ ฉบับ ดังกล่าว โดยที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นลำดับแรก ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในมาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษในส่วนของโทษปรับให้สูงขึ้น ซึ่งในมาตรา ๓๒๖ กำหนดเรื่องความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม ซึ่งระวางโทษ *“จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”* ได้ปรับแก้ในส่วนของโทษปรับให้สูงขึ้นเป็น *“ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”*

ส่วนมาตรา ๓๒๘ กำหนดเรื่องความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ซึ่งระวางโทษ *“จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”* ได้ปรับแก้ในส่วนของโทษปรับให้สูงขึ้นเป็น *“และปรับไม่เกินสองแสนบาท”* เช่นเดียวกัน

โดยที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็น ๓ วาระในคราวประชุมเดียวกัน โดยการพิจารณาใน**วาระที่ ๑** เป็นการพิจารณาขั้นรับหลักการ ซึ่งมีสมาชิกในที่ประชุมได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นโทษที่สูงมาก ซึ่งที่ประชุมได้เห็นชอบรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อจากนั้นที่ประชุมได้ลงมติอนุมัติให้พิจารณา

โดยกรรมาธิการเต็มสภาตามที่รัฐมนตรีร้องขอ และที่ประชุมได้พิจารณาต่อใน**วาระที่ ๒** เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และได้ลงมติเห็นชอบใน**วาระที่ ๓** ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ และส่งให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา **เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ให้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป**

ต่อมาที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการ คือ กำหนดค่าเสียหายขั้นต่ำกรณีกระทำละเมิดโดยการหมิ่นประมาท โดยมีสาระสำคัญของร่าง คือ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๓๘ และให้ใช้ความใหม่ว่า *“ภายใต้บังคับมาตรา ๔๔๗ ทวิ ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้นให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด”* และให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๔๗ ทวิ ว่า *“ค่าเสียหายตามมาตรา ๔๒๓ วรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยการโฆษณาด้วยหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือด้วยสื่อมวลชนอย่างอื่นให้ศาลกำหนดให้เท่ากับเงินจำนวนยี่สิบเท่าของอัตราโทษปรับขั้นสูงที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ความเสียหายได้มากกว่านั้น”*

โดยที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็น ๓ วาระในคราวประชุมเดียวกัน โดยการพิจารณาใน**วาระที่ ๑** เป็นการพิจารณาขั้นรับหลักการ ซึ่งมีสมาชิกในที่ประชุมได้มีการอภิปรายทักท้วงว่าเป็นการแทรกแซงการใช้ดุลพินิจของศาล โดยการที่กำหนดโทษขั้นต่ำไว้แทนที่จะให้ศาลใช้ดุลพินิจตามความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ และเป็นการกำหนดอัตราโทษที่สูงเกินไป อย่างไรก็ตามที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต่อจากนั้นที่ประชุมได้ลงมติอนุมัติให้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาตามที่รัฐมนตรีร้องขอ และที่ประชุมได้พิจารณาต่อใน**วาระที่ ๒** ซึ่งมีสมาชิกได้แปรญัตติในเรื่องอัตราโทษ โดยแปรญัตติว่า “ขอให้ศาลกำหนดให้เท่ากับจำนวนสองเท่าของอัตราโทษปรับขั้นสูงที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๒๘ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” แต่ปรากฏว่ารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ยืนยันในอัตราโทษปรับยี่สิบเท่าตามร่างเดิม ซึ่งเสียงที่ประชุมส่วนมากเห็นด้วยกับร่างเดิมของรัฐบาล และเมื่อได้พิจารณาเรียงลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบใน**วาระที่ ๓** ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ และส่งให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ พระมหากษัตริย์ยังมิได้พระราชทานกลับคืนมาภายใน ๙๐ วัน กอปรกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้สิ้นสุดลงก่อนกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน ทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป ตามมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

๒.ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....

เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ คณะรัฐมนตรีชุดที่มี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา นอกจากนี้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาอีก ๔ ฉบับ

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ทั้ง ๕ ฉบับดังกล่าวใน**วาระที่ ๑** ขั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๕ ฉบับพร้อมกันไป และมีมติให้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณา โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา

กำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน เมื่อคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยรายงานการพิจารณาต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาใน**วาระที่ ๒** เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง แล้วลงมติใน**วาระที่ ๓** เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว และเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

วุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ใน**วาระที่ ๑** ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๖ โดยลงมติรับร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วไว้พิจารณาและตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๓๑ คน เพื่อพิจารณากำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๔ วันเมื่อคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยรายงานการพิจารณาต่อประธานวุฒิสภา โดยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาใน**วาระที่ ๒** เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง แล้วลงมติใน**วาระที่ ๓** ให้แก้ไขเพิ่มเติม และส่งให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ซึ่งวุฒิสภามีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖ โดยลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภา จากนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติกำหนดจำนวนบุคคลที่จะประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สภาละ ๑๒ คน และตั้งกรรมาธิการร่วมกันฝ่ายสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๕ (๓) ส่วนวุฒิสภาได้ลงมติตั้งกรรมาธิการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภา จำนวน ๑๒ คน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๖

เมื่อคณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยรายงานการพิจารณาต่อสภาทั้งสอง **สภาผู้แทนราษฎร**ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ **โดยลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ถูกยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๗๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐** ในส่วนของ**วุฒิสภา**ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๖ **โดยลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว**

ต่อมาในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๖ ที่ประชุม**สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....** ที่ถูกยับยั้ง **ขึ้นมาพิจารณาใหม่ แต่ที่ประชุมลงมติยืนยันร่างเดิมซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบในครั้งแรก** ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร **จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... เป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว** ตามมาตรา ๑๗๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

จากนั้น **นายกรัฐมนตรีได้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ต่อมาได้รับแจ้งจากสำนักราชเลขาธิการว่าพระราชทานร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวคืนมายังรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เนื่องจากมีข้อบกพร่องในถ้อยคำและในการอ้างอิงกฎหมายหลายประการ** นายกรัฐมนตรีจึงมีหนังสือกราบเรียนประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

รัฐสภาได้ปรึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใหม่ ตามมาตรา ๙๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ **โดยลงมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่ถึงสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป**ตามมาตรา ๙๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ต่อมาคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดเดียวกันนี้ได้ปรับแก้ข้อบกพร่องและนำเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ใหม่อีกครั้ง เมื่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้พิจารณาตามกระบวนการนิติบัญญัติแล้ว ถือว่าได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา **เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป**

๓.ร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ พ.ศ. ....

เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีชุดที่มี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ พ.ศ. .... โดยพิจารณาเป็น ๓ วาระในคราวประชุมเดียวกัน โดยใน**วาระที่ ๑** ขั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมาที่ประชุมได้พิจารณาใน**วาระที่ ๒** โดยกรรมาธิการเต็มสภา แล้วลงมติใน**วาระที่ ๓** เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

วุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ พ.ศ. .... โดยพิจารณาเป็น ๓ วาระในคราวประชุมเดียวกัน โดยใน**วาระที่ ๑** ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติรับร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วไว้พิจารณา ต่อมาที่ประชุมได้พิจารณาใน**วาระที่ ๒** โดยกรรมาธิการเต็มสภา และลงมติใน**วาระที่ ๓** เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นกรณีที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว

จากนั้น **นายกรัฐมนตรีได้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ต่อมาได้รับแจ้งจากสำนักราชเลขาธิการว่า พระราชทานร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวคืนมายังรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เนื่องจากมีความบกพร่องในมาตรา ๓ ถ้อยคำที่ว่า พระอังสาเบื้องซ้ายประดับเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๘** นายกรัฐมนตรีจึงมีหนังสือกราบเรียนประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

รัฐสภาได้ปรึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใหม่ ตามมาตรา ๙๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ **โดยลงมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่ถึงสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป**ตามมาตรา ๙๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ปรับแก้ข้อบกพร่องและนำเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ พ.ศ. .... ใหม่อีกครั้ง เมื่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้พิจารณาตามกระบวนการนิติบัญญัติแล้ว ถือว่าได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา **เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป**

พระมหากรุณาธิคุณต่อกิจการด้านต่างประเทศของรัฐสภา

กิจการด้านต่างประเทศของรัฐสภาไทยนับได้ว่าเริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพรัฐสภา [Inter-Parliamentary Union (IPU)] เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๙๓ และต่อมาในเดือนกันยายนปีเดียวกัน รัฐสภาไทยได้ส่งผู้แทนเดินทางเข้าร่วมการประชุมสหภาพรัฐสภาเป็นครั้งแรก ในการประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ ๓๙ แห่งสหภาพรัฐสภา ณ กรุงดับลิน ประเทศไอแลนด์ โดยมีคณะผู้แทนเข้าร่วมประชุม ๔ คน ประกอบด้วย เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศเป็นหัวหน้าคณะ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายพจน์ สารสิน และ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นคณะผู้แทน

นอกเหนือจากการเป็นสมาชิกสหภาพรัฐสภา [Inter-Parliamentary Union (IPU)] แล้ว รัฐสภาไทยยังเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญอีก ๒ องค์การ คือ สหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก [Asian-Pacific Parliamentarians' Union (APPU)] สมัชชารัฐสภาอาเซียน [ASEAN Inter–Parliamentary Assembly (AIPA)] และยังได้เข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มรัฐสภาระหว่างประเทศอีกหลายกลุ่ม ทั้งนี้ รัฐสภาไทยในฐานะสมาชิกองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศทั้ง ๓ องค์การ ได้ปฏิบัติตามข้อผูกพันที่กำหนดไว้ในธรรมนูญขององค์การฯ เช่น การส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมประชุม การเสียค่าบำรุงประจำปี การเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ฯลฯ

กิจการด้านต่างประเทศของรัฐสภาได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หลายประการ อาทิ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการประชุมเมื่อรัฐสภาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระหว่างประเทศ ในกรณีที่มิได้เสด็จพระราชดำเนินก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระบรมวงศานุวงศ์ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ และด้วยรัฐสภาไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับรัฐสภาต่างประเทศทั่วโลก และได้มีโอกาสต้อนรับประธานรัฐสภาและบุคคลสำคัญจากประเทศต่าง ๆ ในการเดินทางมาเยือนประเทศไทยอยู่เสมอ ในการนี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ประธานรัฐสภานำบุคคลสำคัญและคณะเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท บางคราวโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเลี้ยงรับรองผู้ที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย

พระราชสาส์น
แสดงความยินดีเนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีของการก่อตั้งสหภาพรัฐสภา
ระหว่างวันที่ ๔ – ๙ กันยายน ๒๕๓๒

ข้าพเจ้ายินดีด้วยอย่างยิ่งที่สหภาพรัฐสภาจะเฉลิมฉลองวาระครบรอบร้อยปีแห่งการก่อตั้ง ในคราวประชุมสหภาพครั้งที่ ๘๒ นี้. ตลอดเวลาอันยาวนานที่ผ่านมานั้น สหภาพรัฐสภาได้ปฏิบัติภารกิจทุกด้านด้วยความเข้มแข็งเที่ยงตรงตามอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ในอันที่จะเสริมสร้างความเข้าใจ และความร่วมมืออันดีในหมู่ชนทุกชาติทุกภาษาจนปรากฏเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาโลก.

ข้าพเจ้าเชื่อว่า สติปัญญาความสามารถ และความสมัครสมานร่วมงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของมวลสมาชิก จะเกื้อกูลส่งเสริมให้สหภาพรัฐสภาเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มั่นคงที่สุดองค์การหนึ่ง ซึ่งสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่มหาชนชาวโลกอย่างกว้างไกลไพศาล.

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมายังบรรดาสมาชิกสหภาพรัฐสภาทุกท่าน และขออวยพรให้สหภาพรัฐสภามีความเจริญรุ่งเรืองและความยืนยงสถาพรตลอดนิรันดรกาล.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๒

การจัดการประชุมระหว่างประเทศของรัฐสภา

การประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๔๕

วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ เวลาบ่าย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ประธานหน่วยรัฐสภาไทยนำประธานและกรรมการบริหารของสหภาพรัฐสภา รวมทั้งหัวหน้าคณะผู้แทนหน่วยรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ซึ่งมาเข้าร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ณ กรุงเทพฯ และภริยา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๔๕ ได้มีการจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ ณ ศาลาสันติธรรม กรุงเทพฯ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
กล่าวสุนทรพจน์ ในพิธีเปิดการประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๔๕
ณ ห้องประชุมศาลาสันติธรรม ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

พลเอก พระประจนปัจจนึก ประธานสภาผู้แทนราษฎร และ
หัวหน้าคณะผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย กล่าวสุนทรพจน์
ในพิธีเปิดการประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๔๕ ณ กรุงเทพฯ

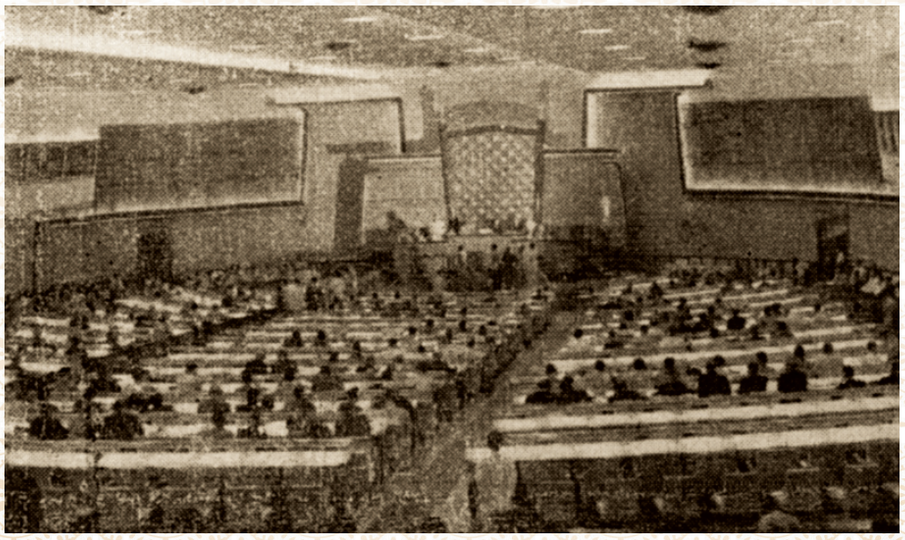

ห้องประชุมศาลาสันติธรรม ซึ่งใช้เป็นที่ประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๔๕

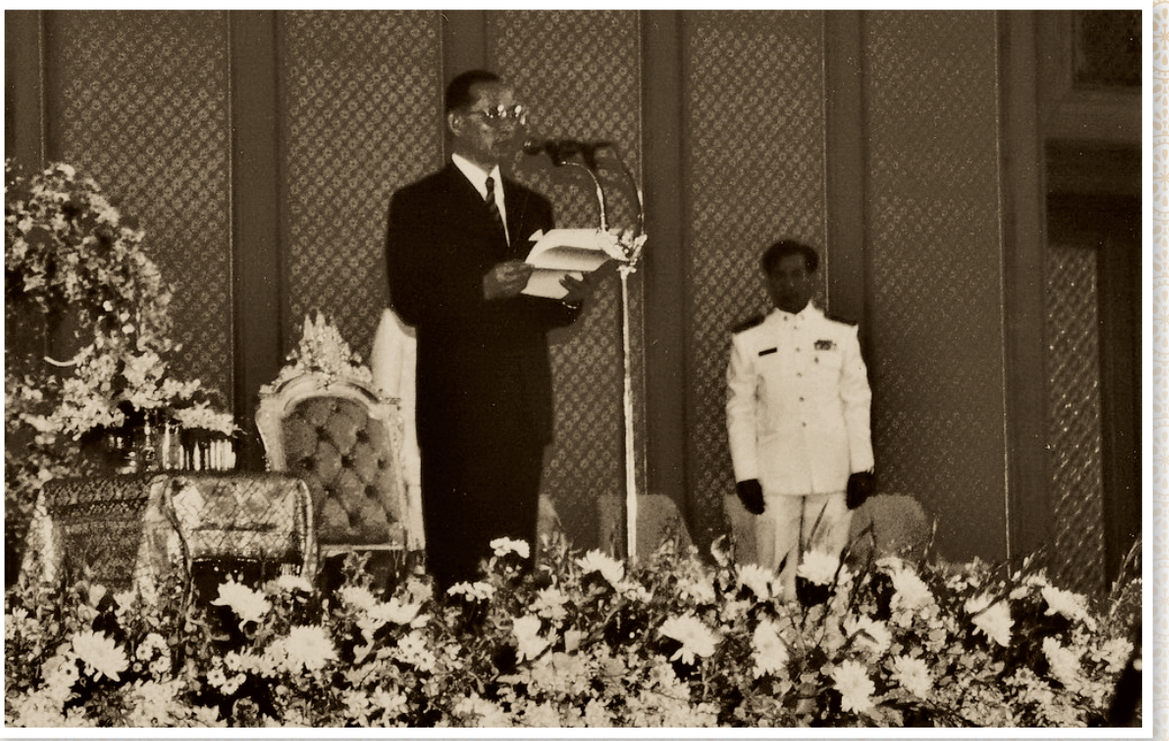

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเปิดการประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๗๘

การประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๗๘

วันจันทร์ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๓๐ เวลา ๑๖.๒๕ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๗๘ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๓๐ ณ ห้องวิภาวดีบอลรูม โรงแรมไฮแอทเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดการประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๗๘
ณ ห้องวิภาวดีบอลรูม โรงแรมไฮแอทเซ็นทรัล พลาซ่า
วันจันทร์ ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ต้อนรับท่านทั้งหลายซึ่งเป็นผู้แทนรัฐสภาจากนานาประเทศทั่วโลก และได้มาทำพิธีเปิดประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๗๘ ในวาระนี้.

การร่วมมือร่วมแรงกันธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงปลอดภัยในโลก เป็นกรณียกิจสำคัญที่สุดประการหนึ่งของอารยประเทศและอารยชน ผู้ปรารภปรารถนาให้โลกมีความสงบร่มเย็น ให้ประชาชนทุกเชื้อชาติศาสนาอยู่ร่วมกันโดยสวัสดี มีความสุขความเจริญตามควรแก่อัตภาพ และมีอิสรภาพทั่วถึงเสมอหน้ากัน. เหตุฉะนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นเป็นอันมาก เพื่อสถาปนาสันติภาพและความมั่นคงอันถาวรขึ้น. สหภาพรัฐสภา ที่ท่านทั้งหลายเป็นสมาชิกอยู่ ก็เป็นสถาบันหนึ่งที่ปฏิบัติบำเพ็ญกรณียกิจด้านนี้อย่างเข้มแข็งต่อเนื่องมาเกือบศตวรรษ. คราวนี้ยังได้มาประชุมปรึกษาพร้อมกันอีกในกรุงเทพมหานคร เพื่อแสวงหาข้อยุติปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบกระเทือนความสงบมั่นคงของโลก กับทั้งพิจารณาหาวิถีทางอันเหมาะสมที่จะเสริมสร้างและรักษาเอกราชอธิปไตย พร้อมทั้งความอยู่ดีมีสุขของประชาชนทุกชาติ. ข้าพเจ้าเชื่อว่าความหวังตั้งใจอันแน่วแน่ ประกอบกับสติปัญญาความรอบรู้ และความร่วมมือร่วมความคิดโดยสมานฉันท์เป็นเอกภาพของท่าน จะเกื้อกูลส่งเสริมให้สามารถมองเห็นลู่ทางและค้นหาวิธีปฏิบัติดำเนินงานได้สำเร็จ อันจะเป็นปัจจัยช่วยให้โลกของเราดำรงอยู่โดยสันติ และวัฒนาก้าวหน้าตลอดต่อไปโดยราบรื่น.

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๗๘ ณ บัดนี้. ขออวยพรให้การประชุมดำเนินลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จประโยชน์ตามที่มุ่งหมายทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่ร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสุข ความเจริญและความมั่นคงสวัสดีทุกเมื่อทั่วกัน.

การประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วันเสาร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชไปทรงเปิดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (The 122nd Assembly of the Inter–Parliamentary Union and Related Meetings) ระหว่างวันที่ ๒๗ มีนาคม ถึงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ ณ โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ และบางกอกคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร

พระราชดำรัส
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ในพิธีเปิดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒
และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ณ โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์
วันเสาร์ ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีเปิดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในวันนี้. ขอต้อนรับท่านทั้งหลายด้วยความยินดี และหวังว่าทุกท่านจะได้รับความสุขสะดวกสบายทุกอย่างตลอดเวลาที่พำนักอยู่ในประเทศของเรา.

รัฐสภาถือเป็นกลไกสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำหน้าที่แทนเสียงของประชาชน และมีอำนาจทางนิติบัญญัติในการพิจารณาร่างกฎหมายสำคัญ อันจะควบคุมงานต่าง ๆ ของแผ่นดินให้เป็นไปโดยชอบ. การประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภาในครั้งนี้นับเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศสมาชิกจะได้ปรึกษาหารือกัน เกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งกำลังเผชิญร่วมกันอยู่ เพื่อส่งเสริมข้อกำหนดทางนิติบัญญัติที่สอดคล้องกัน สำหรับใช้ในการควบคุมและแก้ปัญหาต่าง ๆ. จึงทำให้หวังได้ว่าผลที่ได้จากการประชุม นอกจากจะทำให้ประเทศสมาชิกมีความเข้าใจอันดีต่อกันและร่วมมือร่วมงานกันได้อย่างเป็นเอกภาพแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ ตลอดจนการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงสถาวรอีกด้วย.

ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ณ บัดนี้. ขอให้การประชุมดำเนินไปโดยเรียบร้อย และสำเร็จผลตามเจตจำนงทุกประการ ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมในงานนี้ มีความสุขสวัสดีทั่วกัน.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ประธานรัฐสภานำบุคคลสำคัญ และคณะบุคคลต่าง ๆ จากรัฐสภาต่างประเทศ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา เสด็จลง ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายประภาสน์ อวยชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นำคณะผู้แทนสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ซึ่งมาประชุมสมัชชาใหญ่ของสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ครั้งที่ ๑๐ ที่กรุงเทพฯ และภริยา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พร้อมทั้งนางอัลมา ลิงค์ ซึ่งนำนาวาอากาศเอก เลียวนาร์ด เชสเชอร์ โฮมส์ ผู้ก่อตั้งเชสเชอร์ โฮมส์ พร้อมด้วยคณะรวม ๙ คน ร่วมเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย

ในการนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเลี้ยงรับรองผู้ที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๑

เวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นำนายอิล ควอน ชุง ประธานรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐเกาหลี พร้อมด้วยคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

ในโอกาสนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มหาปรมาภรณ์ช้างเผือกแก่ประธานรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐเกาหลีด้วย

วันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๑

เวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคุณหญิง นำ นายยิชาค ชาเมียร์ ประธานรัฐสภาแห่งประเทศอิสราเอล และภริยา พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันเสาร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา นำมาดามเติ้ง ยิง เชา รองประธานสภาประชาชนแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐบาล

ในการนี้ มาดามเติ้ง ยิง เชา รองประธานสภาประชาชนแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิ่งของที่ระลึกด้วย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๗

เวลา ๑๕.๔๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นำนายโลแมนโต จูเนียร์ รองประธานคนที่หนึ่งของวุฒิสภาแห่งรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล พร้อมด้วยภริยา และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันอังคารที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๗

เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานรัฐสภา นำนายเย่ เฟย รองประธานสภาประชาชนแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๑

เวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานรัฐสภา นำนายเบอร์นาร์ด เวทเธอร์อิล ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหราช อาณาจักร และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของขวัญจาก สภาผู้แทนราษฎร สหราชอาณาจักร ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๓๒

เวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายปัญจะ เกสรทอง ประธานสภาผู้แทนราษฎร นำนายนิโคไล โจวซัน ประธานรัฐสภาสาธารณรัฐสังคมนิยมโรมาเนีย และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันพุธที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

เวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายปัญจะ เกสรทอง รองประธานรัฐสภา รักษาราชการแทนประธานรัฐสภา นำนายเจซุน คิม ประธานรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี พร้อมด้วยภริยา และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๕

เวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายมารุต บุนนาค ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา นำนายปาร์ค ชุน คู (Mr. Park Jyun-Kyu) ประธานรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๓๖

เวลา ๑๖.๓๘ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายมารุต บุนนาค ประธานรัฐสภา นำนายเฉียว สือ (Mr. Qiao Shi) ประธานรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของขวัญจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโอกาสเดินทางเยือนประเทศไทย

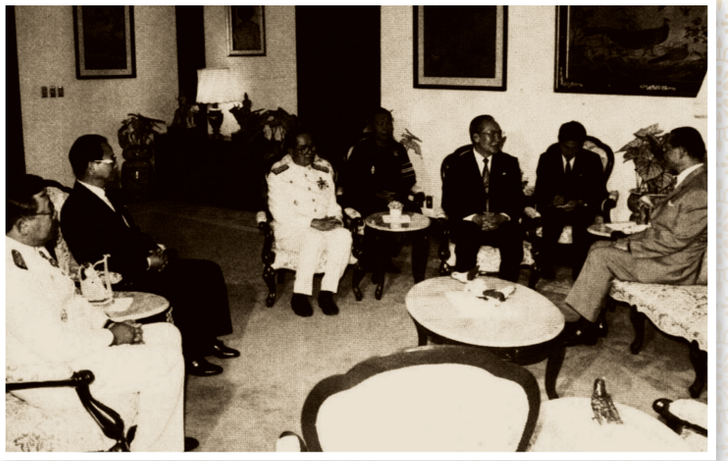

วันจันทร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๖

เวลา ๑๗.๓๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนัก ทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายมารุต บุนนาค ประธานรัฐสภา นำนายยาง ยอง ซอฟ (H.E. Mr. Yang Hyong Sop) ประธานรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของขวัญจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

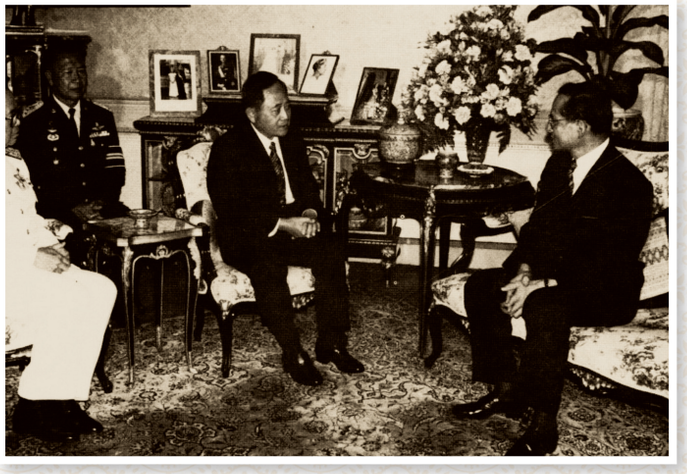

วันอังคารที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๗

เวลา ๑๖.๔๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ศาสตราจารย์มารุต บุนนาค ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา นำนายโฮเซ เด เวเนเซีย จูเนียร์ (Mr. Jose de Venecia, Jr.) ประธานสภาผู้แทนราษฎรแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

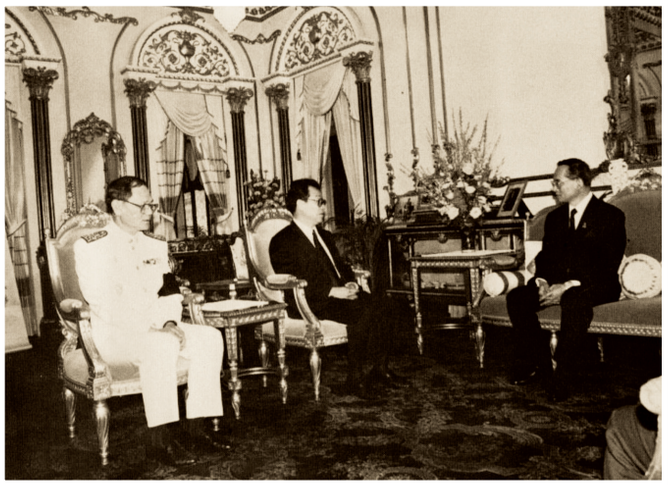

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๘

เวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา นำนายหลี่ ลุ่ยหวน (Mr. Li Ruihuan) ประธานสภาที่ปรึกษาทางการเมืองแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของประธานวุฒิสภา

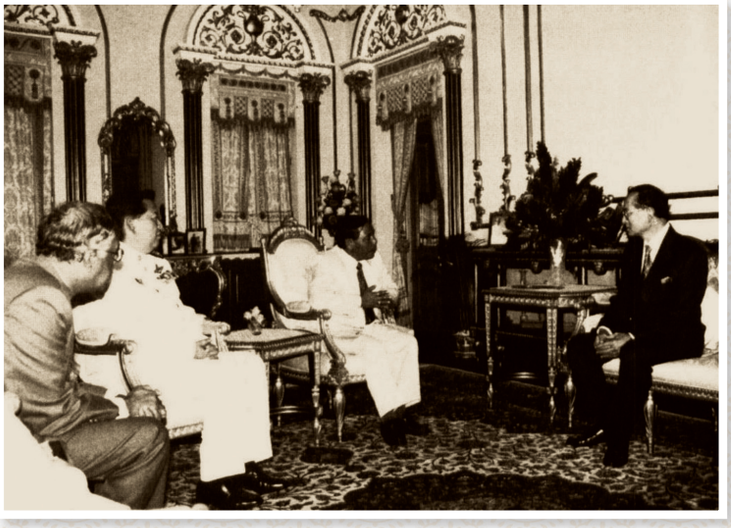

วันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา นำนาย พี. เอ. ซังมา ประธานโลกสภา (สภาผู้แทนราษฎร) สาธารณรัฐอินเดีย เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภา

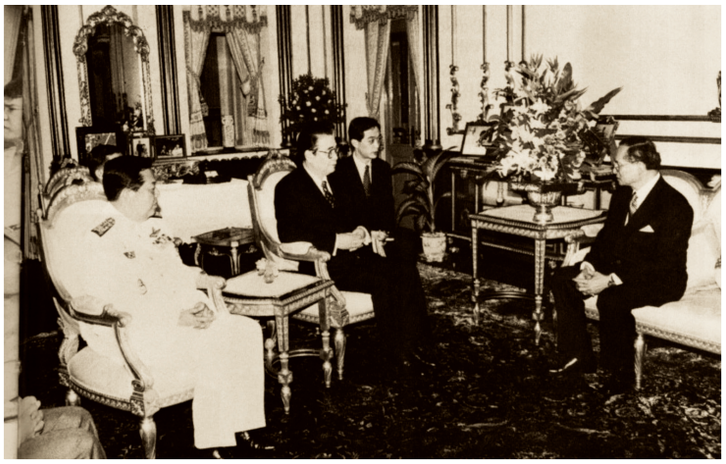

วันเสาร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๒

เวลา ๑๗.๓๗ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา นำนายหลี่ เผิง ประธานสภาประชาชนแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีนและสมาชิกถาวรคณะกรรมการโปลิตบุโรของพรรคคอมมิวนิสต์จีน พร้อมด้วยภริยา และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภา

วันพุธที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

เวลา ๑๗.๓๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายพิชัย รัตตกุล ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา นำนายโช แต บอค ประธานสมัชชาประชาชนสูงสุด สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และคณะเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

วันจันทร์ที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๔

เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จลง ณ ท้องพระโรง ศาลาเริง วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พลตรี มนูญกฤต รูปขจร ประธานวุฒิสภาและรองประธานรัฐสภาในฐานะประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดการประชุมสมัชชาใหญ่องค์การรัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๒๒ นำหัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาจากประเทศสมาชิกขององค์การรัฐสภาอาเซียน จำนวน ๘ ประเทศ ประเทศผู้สังเกตการณ์พิเศษ จำนวน ๒ ประเทศ ประเทศผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๗ ประเทศ และสภายุโรป พร้อมด้วยภริยา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาประชุมสมัชชาใหญ่องค์การรัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๒๒ ซึ่งรัฐสภาไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ระหว่างวันที่ ๒ – ๗ กันยายน ๒๕๔๔ ณ โรงแรมรอยัล ออร์คิด เชอราตัน

วันพุธที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๕

เวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา นำนายหลี่ เผิง ประธานสภาประชาชนแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีนและสมาชิกถาวรคณะกรรมการโปลิตบุโรของพรรคคอมมิวนิสต์จีน และภริยา พร้อมด้วยคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

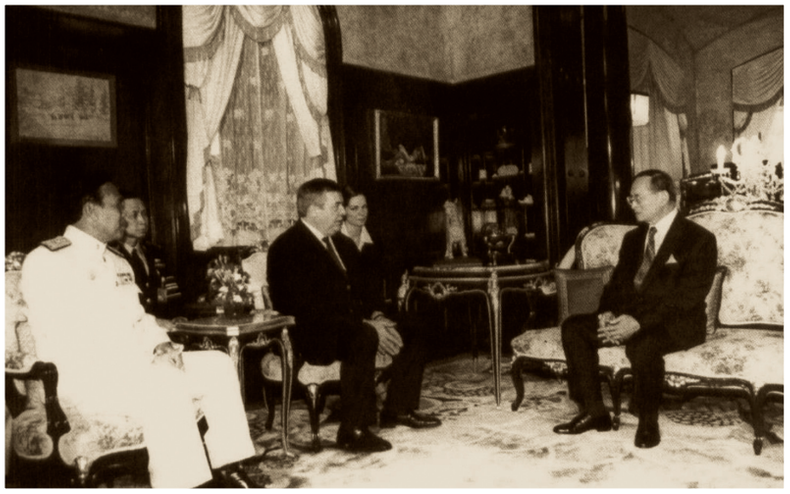

วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๖

เวลา ๑๗.๔๘ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา นำนายเกนาดี เอ็น. เซเลสเนฟ ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหพันธรัฐรัสเซีย และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสที่เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

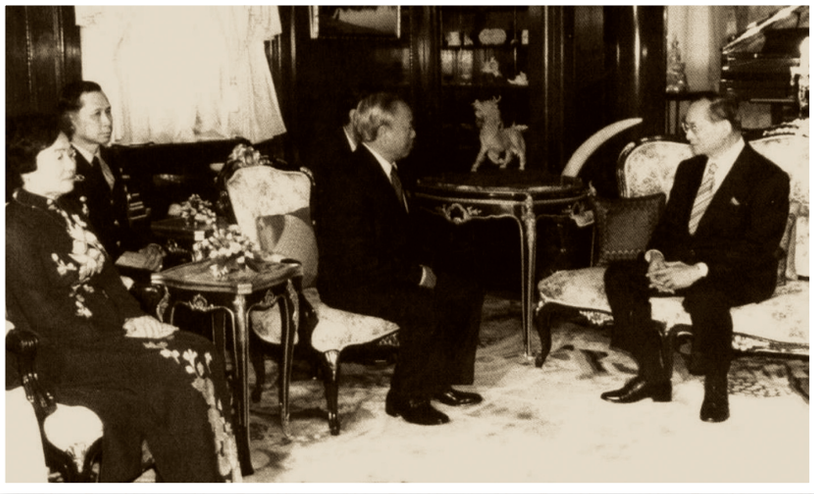

วันอังคารที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖

เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานรัฐสภา นำนายเหงียน วัน อาน (Mr. Nguyen Van An) ประธานสภาแห่งชาติสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และภริยา พร้อมด้วยคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

เวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภา และประธานสมัชชารัฐสภาอาเซียน นำคณะผู้แทนประเทศสมาชิกสมัชชารัฐสภาอาเซียน และคณะผู้แทนประเทศผู้สังเกตการณ์พิเศษ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเดินทางมาเข้าร่วมการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๓๐ (The 30th General Assembly of the ASEAN Inter-Parliamentary Assembly : AIPA) ระหว่างวันที่ ๒ - ๘ สิงหาคม ๒๕๕๒

รัฐสภาเฉลิมพระเกียรติ

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และความจงรักภักดี รัฐสภาได้จัดกิจกรรม และจัดทำสิ่งของที่ระลึกขึ้นในโอกาสพิเศษเนื่องในโอกาสมหามงคลวาระต่าง ๆ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งได้นำมารวบรวมไว้ดังนี้

๑. บุษบกเงินลงถมตะทอง (จำลอง)

๒. ตาลปัตร – ย่ามพระ โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

๓. ตาลปัตร – ย่ามพระ โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๔. ตาลปัตร – ย่ามพระ ที่ระลึกพิธีมอบพระแผนที่ประเทศไทยและเจริญพระมนต์มหาสันติงหลวง เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๕. โมเดลจำลองอาคารเฉลิมพระเกียรตินวมินทราธิราชและบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎรจัดทำโครงการจัดสร้างอาคารเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขาและโรงเรียนที่ขาดแคลนอาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

๖. หนังสือ “ธ ทรงเป็นร่มฉัตรรัฐสภา”

๗. หนังสือ “รัฐสภาไทยใต้ร่มพระบารมี ๖๐ ปีทรงครองราชย์”

๘. หนังสือ “๘๔ พระชนมพรรษา รัฐสภาร้อยดวงใจถวายพระพร”

๙. หนังสือ “บันทึกบทความร้อยเรียงความประทับใจในพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชของสมาชิกรัฐสภา”

๑๐. หนังสือที่ระลึกการจัดสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรตินวมินทราธิราชและบรมราชินีนาถ

๑๑. นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

เนื่องในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ นับเป็นมหามงคลอันพิเศษอีกวาระหนึ่ง รัฐสภาจึงเห็นสมควรดำเนินการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสอันเป็นมหามงคลนี้ เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ประธานรัฐสภาจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ขึ้น โดยคณะกรรมการฯ มีมติให้จัดสร้างบุษบกเงินลงถมตะทองภายในประดิษฐานตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ เพื่อเป็นของที่ระลึกน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทั้งนี้ บุษบกจัดได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมไทยชั้นสูงที่มีการสร้างสืบทอดกันมาช้านานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงถึงความสูงส่งด้วยศักดิ์ศรีเกียรติยศ ฐานันดรสำหรับพระมหากษัตริย์ไทย ทรงใช้ประกอบพระราชพิธีสำคัญต่าง ๆ การจัดสร้างบุษบกที่มีความวิจิตร งดงาม สูงส่งทางความคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมไทย แสดงถึงวิชาช่างศิลปกรรมด้านลงถมตะทององค์แรก นับเป็นเอกลักษณ์องค์หนึ่งที่หาได้ยากยิ่ง เพราะที่ปรากฏอยู่จะเป็นงานทางด้านแกะสลักไม้ปิดทอง หรือดุนลายทองประดับลายบนไม้

บุษบกเงินลงถมตะทอง ภายในประดิษฐานตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ มีรายละเอียด ดังนี้

บุษบกเงินลงถมตะทอง
ประดิษฐานตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

๑. ทำด้วยเนื้อเงินถมทองคำทั้งองค์

๒. จากฐานล่างสุด มีขนาดความกว้าง ๔๓ เซนติเมตร ขนาดความสูง ไม่รวมฐานไม้ ๑๓๐ เซนติเมตร รวมฐานไม้ ๑๖๐ เซนติเมตร มีตรารัฐสภา บุดุนโลหะเงินทาทองประจำอยู่ ๔ ด้าน

๓. ฐานชั้นบนที่วางฉัตร มีฉัตรขนาด ๗ ชั้น ประจำอยู่ ๔ ทิศ

๔. บัวฐานสิงห์ ๔ ด้าน

๕. ฐานครุฑแบกประจำอยู่โดยรอบ

๖. ฐานเทพนมประจำอยู่โดยรอบ

๗. ฐานรองรับตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา

๘. ตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา ทองคำ น้ำหนัก ๑๙๗.๖ กรัม ฝังเพชร ๒ ด้าน ประดับเพชร ๖๑๒ เม็ด ๑๒ กะรัต พลอยพาราไดซ์สีเขียว ๓๔๖ เม็ด ๑๕ กะรัต บุษราคัม ๕๒ เม็ด ๔ กะรัต

๙. ยอดพุ่มข้าวบิณฑ์ทองคำ น้ำหนัก ๓๑ กรัม ฝังเพชร ๒.๒ กะรัต ๖๔ เม็ด

การจัดสร้างบุษบกเงินลงถมตะทอง ประดิษฐานตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ใช้ระยะเวลาในการจัดสร้าง ๕ เดือน ซึ่งออกแบบและควบคุมดำเนินการจัดสร้าง โดยสำนักช่างสิบหมู่ สถาบันศิลปกรรม กรมศิลปากร

อนึ่ง รัฐสภาได้กราบทูลสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เพื่อทรงพระเมตตาอธิษฐานจิตบุษบกเงินลงถมตะทอง ในโอกาสนี้ได้ทรงมีพระบัญชาให้สมเด็จพระมหาธีราจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง แผ่เมตตาอธิษฐานจิตบุษบกเงิน ลงถมตะทอง ซึ่งพิธีอธิษฐานจิตบุษบกเงินลงถมตะทอง ได้จัดขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๓ เวลา ๑๘.๒๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จออกแทนพระองค์ ณ พระที่นั่งบรมพิมาน ในพระบรมมหาราชวัง พระราชทานพระราชวโรกาสให้นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา และประธานคณะกรรมการดำเนินการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ นำคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกในงานสโมสรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภา และคณะอนุกรรมการจัดหารายได้ เฝ้าทูลละออง พระบาทน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายบุษบกเงินลงถมตะทอง และทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายนาฬิกาเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาส ๖๗ ปี รัฐสภาไทย และหนังสือ ๖๗ ปี สมาชิกรัฐสภาไทย

ตาลปัตร – ย่ามพระ
โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ตาลปัตร – ย่ามพระ
โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

ตาลปัตร – ย่ามพระ
ที่ระลึกพิธีมอบพระแผนที่ประเทศไทย
และเจริญพระมนต์มหาสันติงหลวง
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

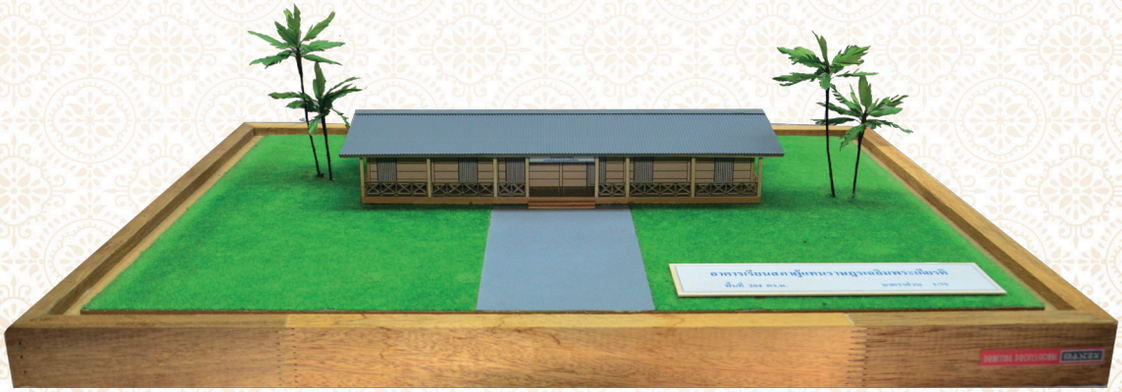

โมเดลจำลองอาคารเฉลิมพระเกียรตินวมินทราธิราชและบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎรจัดทำโครงการจัดสร้างอาคารเรียน
สำหรับนักเรียนชาวเขาและโรงเรียนที่ขาดแคลนอาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔
และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

รัฐสภาไทย
(จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช การเถลิงถวัลยราชสมบัติ พระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาประเทศ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการสาธารณสุข ฯลฯ พระราชสถานะพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย พัฒนาการประชาธิปไตยในเบื้องแรก รัฐสภาไทยในอดีต รัฐสภาไทยในปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการสถานที่สำคัญในบริเวณรัฐสภา เช่น พระที่นั่งอนันตสมาคม พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ศิลปกรรมต่าง ๆ ในบริเวณรัฐสภา พร้อมภาคผนวกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทำเนียบนายกรัฐมนตรี ทำเนียบประธานรัฐสภา พฤฒสภา วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร และทำเนียบเลขาธิการรัฐสภา

รัฐสภาไทยใต้ร่มพระบารมี ๖๐ ปี ทรงครองราชย์
(จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๘
และพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐)

เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญ พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ พระราชพิธีฉลองรัฐธรรมนูญ รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วย ความหมาย ความเป็นมา รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในรัชกาลปัจจุบัน รูปแบบของรัฐพิธีเปิดประชุมสภา ประมวลพระราชดำรัสในรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ – พ.ศ. ๒๕๔๘ ทรงดับทุกข์ วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เหตุการณ์เดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ เรื่องพระที่นั่งอนันตสมาคม และรัฐสภาสดุดี พร้อมบทความจากอดีตประธานรัฐสภา

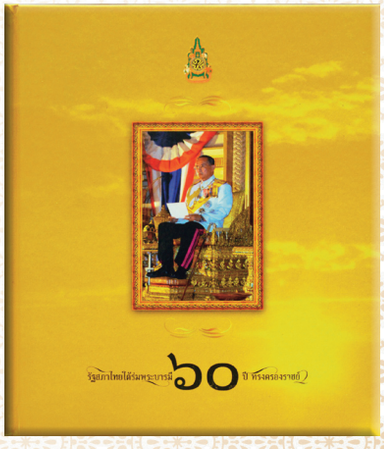

ธ ทรงเป็นร่มฉัตรรัฐสภา
(จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐)

เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย รัฐธรรมนูญในพระปกเกล้า กษัตราประชาธิปไตย พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช การเปลี่ยนแปลงพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับรัฐสภา เช่น การลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญ รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา พระราชดำรัสในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา พระราชดำรัสในพิธีเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๖ พระราชดำรัสในพิธีเปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พระราชดำริเกี่ยวกับประชาธิปไตย จากอดีตนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดับทุกข์...แห่งวันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ทรงเป็นศูนย์กลางดวงใจไทยทั้งชาติ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เหตุการณ์เดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ ทรงยุติความขัดแย้ง...สูญเสีย ประมวลเหตุการณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ความเป็นมาและแนวคิดในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับสมุดไทย สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับจารึกลงสมุดไทย เรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กิจกรรมที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ

๘๔ พระชนมพรรษา รัฐสภาร้อยดวงใจถวายพระพร
(จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔)

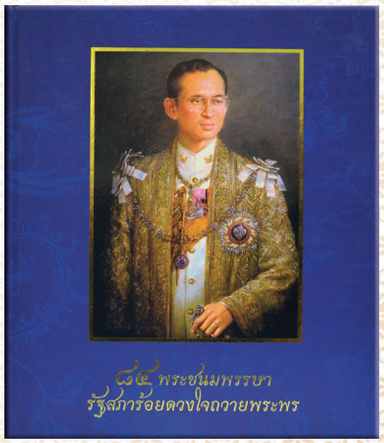

เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา คำถวายพระพรชัยมงคลของประธานรัฐสภา พระราชพิธีรัชดาภิเษก พระราชพิธีกาญจนาภิเษก พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี (พร้อมพระราชดำรัสและคำถวายพระพรชัยมงคลของประธานรัฐสภา) บทร้อยกรองถวายพระพร ประมวลพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับรัฐสภา (ทรงเปิดประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๔๙๓ และพ.ศ. ๒๕๑๒ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญ ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ผู้แทนรัฐสภาต่างประเทศเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท)

บันทึกบทความร้อยเรียงความประทับใจในพระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของสมาชิกรัฐสภา (จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๙ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔)

เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย บทความอันแสดงถึงความประทับใจในพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช การปฏิบัติหน้าที่ตามแนวพระราชดำริ และตามรอยพระยุคลบาท ของสมาชิกรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ (วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐) ชุดที่ ๒๔ (วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔) และสมาชิกวุฒิสภา ชุดที่ ๑๐ (วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔) เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่มีต่อปวงชนชาวไทย ซึ่งเนื้อหาของบทความจะทำให้ทราบถึงพระจริยวัตรอันงดงาม กอปรด้วยทศพิธราชธรรม พระอัจฉริยภาพและพระราชกรณียกิจที่สำคัญ ท้ายเล่มมีการจัดทำดัชนีคำสำคัญของเนื้อหาหนังสือเพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าด้วย

หนังสือที่ระลึกการจัดสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรตินวมินทราธิราชและบรมราชินีนาถ (จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎรจัดทำโครงการจัดสร้างอาคารเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขาและโรงเรียนที่ขาดแคลนอาคารเรียน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๙ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕)

เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย พระราชกรณียกิจด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ การประมวลเรื่องการดำเนินการจัดสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรตินวมินทราธิราชและบรมราชินีนาถของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พร้อมกับประวัติของโรงเรียนที่ได้รับการจัดสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติฯ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ภาพการก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติฯ ภูมิทัศน์ของโรงเรียน สภาพภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อม การลงพื้นที่สำรวจและติดตามการดำเนินการสร้างอาคารเรียน

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ เป็นผู้แทนพระองค์เปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ รัฐสภา โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) นำคณะสมาชิก สนช. สปท. และคณะผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รอรับผู้แทนพระองค์

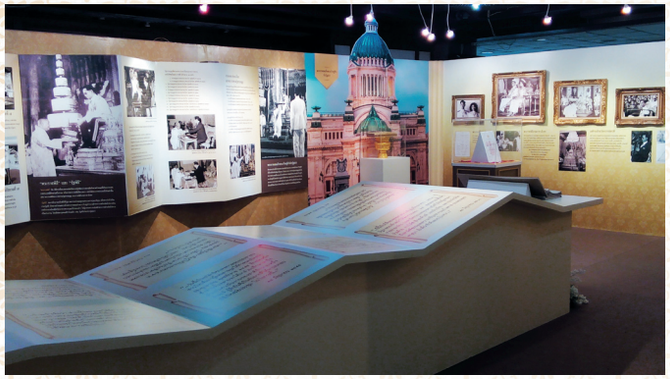

โอกาสนี้ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เยี่ยมชมนิทรรศการภายในรัฐสภา ซึ่งแบ่งออกเป็นสองส่วน ประกอบด้วย “นิทรรศการ ๗๐ ปี ครองราชย์ พระภูวนาถประชาธิปไตย” ซึ่งนำเสนอพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับรัฐสภา อาทิ รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา การพระราชทานรัฐธรรมนูญ รวมถึงภาพถ่าย วีดิทัศน์ เอกสาร และสิ่งของจัดแสดงที่หลายคนอาจไม่เคยมีโอกาสรับทราบหรือพบเห็นมาก่อน แสดงถึงบทบาทสำคัญของพระองค์ในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสะท้อนถึงความเป็นศูนย์รวมใจของชาวไทยมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ทรงครองราชย์ ขณะที่นิทรรศการส่วนที่สอง คือ “นิทรรศการ ๗ รอบ พระชนมพรรษา มหาราชินี รัฐสภาถวายสดุดี คู่พระบารมีศรีแผ่นดิน” เป็นการแสดงถึงพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับรัฐสภาในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงเป็นคู่พระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเสริมความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย ด้วยการพัฒนาทุกคนให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

นิทรรศการดังกล่าวเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมตลอดทั้งปี ๒๕๕๙ เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดี และความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับรัฐสภา

กษัตราประชาธิปไตย

กษัตราประชาธิปไตย

พระบรมเดชานุภาพของพระมหากษัตริย์ไทย

ประวัติศาสตร์อันยาวนานของชาติไทยไม่เคยว่างเว้นพระมหากษัตริย์ที่ครองราชบัลลังก์เพื่อทรงนำพาประเทศให้ผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤติ และทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงในยามสงบ ทรงเป็นศูนย์กลางทางการปกครองนับเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบัน พระมหากษัตริย์จึงเป็นสถาบันทางสังคมที่เคียงคู่และผูกพันกับเหล่าพสกนิกรอย่างกลมกลืน เหล่าพสกนิกรต่างได้รับพระมหากรุณาธิคุณที่มีพระมหากษัตริย์เป็นที่พึ่ง พระมหากษัตริย์ไทยทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อให้พสกนิกรอยู่เย็นเป็นสุข สถาบันพระมหากษัตริย์จึงหมายถึงสถาบันสูงสุด โดยทรงเป็นพระประมุขของชาติ ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งความจงรักภักดี ทรงเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนชาวไทยทั้งชาติ ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมอันประเสริฐ และทรงเป็นที่เคารพรักเทิดทูนอย่างสูงยิ่งของประชาชนไทยทั้งประเทศ

พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุขแห่งรัฐที่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติโดยการสืบราชสันตติวงศ์ตามกฎหมายหรือธรรมเนียมราชประเพณีของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทยเป็นไปตามกฎมณเฑียรบาล พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แต่ละประเทศอาจเรียกประมุขแห่งรัฐแตกต่างกันตามรูปแบบการปกครองและตามพระราชสถานะ เช่น อังกฤษ เบลเยี่ยม และไทย เรียกว่า **“พระมหากษัตริย์”** ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นเรียกว่า **“พระจักรพรรดิ”** หรือราชรัฐโมนาโก เรียกว่า **“เจ้าชาย”** หรือกลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามเรียกว่า **“สุลต่าน”** เป็นต้น ในเชิงนามธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาสันสกฤต พระมหากษัตริย์ หมายถึง พระผู้ซึ่งดูแลพื้นที่ทำการเกษตรหรือผู้ครอบครองผืนดินทั้งมวลที่ปกครองคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ปกครองมาแต่โบราณกาล นับแต่แรกสร้างบ้านแปงเมืองสถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำชาติทั้งในยามศึกสงครามและยามสงบ ทรงปกป้องคุ้มครองภยันตรายแก่ประชาชน และทรงเป็นผู้รวมชาติไทยให้เป็นปึกแผ่นมาโดยตลอด แม้จะทรงมีพระราชอำนาจอย่างล้นพ้น แต่ก็ทรงใช้เพื่อประโยชน์สุขของทวยราษฎร์และความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติอย่างแท้จริง นอกจากนั้นพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ยังทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาประชาราษฎร์ ซึ่งการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดังกล่าวนี้ต้องทรงตรากตรำพระวรกายเป็นอย่างมาก แต่ก็มิได้ทรงย่อท้อต่อความยากลำบาก และมิได้ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยแต่อย่างใด จึงกล่าวได้ว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงมาสู่ประเทศชาติเสมอมาอย่างแท้จริง นับว่าพระมหากษัตริย์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ สถาบันพระมหากษัตริย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทย ทำให้สังคมไทยมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองและแตกต่างจากสังคมอื่น

แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ทำให้พระราชอำนาจและพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์เปลี่ยนไป ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๑ บัญญัติให้ *“อำนาจสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย”* พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่เปลี่ยนแปลงไป ปรากฏชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๒ บัญญัติว่า *“อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชนชาวสยาม พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”*

อย่างไรก็ตาม พระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ได้ถูกรัฐธรรมนูญทุกฉบับบัญญัติว่า “องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้” การที่บัญญัติไว้เช่นนี้แสดงให้เห็นถึงสถานะของพระมหากษัตริย์ว่าทรงดำรงอยู่ในฐานะสูงสุดของประเทศ และเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนเสมอมา ผู้ใดจะทำให้ระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาทมิได้

พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์นั้นทรงเป็นล้นพ้น และแสดงให้เห็นเป็น ๒ นัย คือ

นัยแรก ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

นัยที่สอง ตามจารีตประเพณีการปกครองที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน เช่น พระราชอำนาจที่จะทรงพิจารณาฎีกาที่ประชาชนผู้เดือดร้อนทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และที่สำคัญโดยเฉพาะในภาวะวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่สถาบันทางการเมืองอ่อนแอ หรือขาดความชอบธรรมทางการปกครองพระราชอำนาจตามนัยนี้ ได้แผ่พระบรมเดชานุภาพ ทรงเป็นศูนย์กลางในการปัดเป่าบรรเทาเหตุ ยังความสงบสันติกลับคืน ดังเช่น เหตุการณ์จลาจลเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๙ เหตุการณ์ความไม่สงบเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕

พระราชอำนาจในฐานะประมุขแห่งรัฐ

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้เป็นนัยเดียวกันทุกฉบับเพื่อเป็นการรับรองพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ ได้แก่

- พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหา หรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้
- พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก
- พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
- พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ บัญญัติเพิ่มเติมว่า “ทรงเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารทั้งปวง”

ส่วนการใช้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในฐานะทรงเป็นประมุขของประเทศนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักการสำคัญไว้คล้ายคลึงกันว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

พระมหากษัตริย์ไม่ต้องรับผิดชอบในพระบรมราชโองการหรือการกระทำในพระปรมาภิไธยของพระองค์ในกรณีที่มีความเสียหายหรือบกพร่องเกิดขึ้น ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการจะต้องรับผิดชอบ เพราะในทางปฏิบัตินั้นพระมหากษัตริย์มิได้ทรงริเริ่มหรือดำเนินข้อราชการการต่าง ๆ ด้วยพระองค์เอง จะต้องมีเจ้าหน้าที่หรือองค์กรหนึ่งองค์กรใดเป็นฝ่ายดำเนินการและกราบทูลขึ้นมา และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วผู้รับสนองพระบรมราชโองการจะต้องเป็นผู้รับไปปฏิบัติและรับผิดชอบเอง จะไปละเมิดกล่าวโทษพระมหากษัตริย์มิได้ เช่น พระมหากษัตริย์ทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี หากนายกรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นบริหารประเทศให้ประชาชนไม่ได้รับความสุข ถ้าวิพากษ์วิจารณ์การแต่งตั้งก็ต้องมุ่งไปที่รัฐสภา ที่ให้ความเห็นชอบในการตั้งนายกรัฐมนตรีผู้นั้น เพราะเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจเลือกนายกรัฐมนตรีที่แท้จริง หาใช่องค์พระมหากษัตริย์ไม่

พระมหากษัตริย์ในฐานะทรงเป็นประมุขแห่งรัฐ ทรงมีพระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ดังนี้

ทรงใช้พระราชอำนาจทางฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนี้

๑. ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุมรัฐสภา
๒. ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา
๓. ทรงแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา
๔. ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
๕. ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างกฎหมาย
๖. ทรงยับยั้งร่างกฎหมาย
๗. การยุบสภาผู้แทนราษฎร

ทรงใช้พระราชอำนาจทางฝ่ายบริหาร ดังนี้

๑. ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี
๒. ทรงตราพระราชกำหนด
๓. ทรงตราพระราชกฤษฎีกา
๔. การประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึก
๕. การประกาศสงคราม
๖. พระราชอำนาจในด้านการต่างประเทศ
๗. การพระราชทานอภัยโทษ
๘. ทรงแต่งตั้งและให้ข้าราชการฝ่ายทหารและพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียบเท่าพ้นจากตำแหน่ง

ทรงใช้อำนาจทางฝ่ายตุลาการ ดังนี้

๑. พระราชอำนาจในการพิพากษาคดี
๒. ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง
๓. ทรงแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ทรงใช้พระราชอำนาจทางองค์กรอื่น ดังนี้

๑. ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๒. ทรงแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดิน
๓. ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
๔. ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
๕. ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระบารมีปกป้องคุ้มครองไทย

พระบารมีปกป้องคุ้มครองไทย

การเมืองการปกครองในวิถีทางประชาธิปไตยของประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ มาจนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา ๘๐ กว่าปีที่ผ่านมา ไม่ใช่เส้นทางที่ราบเรียบ สงบสุข แต่กลับมีเหตุการณ์สำคัญที่วุ่นวาย รุนแรงและโศกสลดเกิดขึ้นมากมาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจและที่พึ่งเพียงพระองค์เดียวของประชาชนชาวไทยในทุกเหตุการณ์ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ทรงครองราชย์ แม้จะผ่านเหตุการณ์ที่ทำให้คนไทยต้องบาดเจ็บและสูญเสียชีวิตมากมายหลายครั้ง แต่สิ่งที่ประชาชนรับรู้คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ไม่เคยทรงทอดทิ้งประชาชน ทรงเป็นหลักชัยที่มั่นคงและกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติและประชาชนชาวไทย พระมหากรุณาธิคุณและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทำให้ประเทศไทยยังคงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตลอดมา

เหตุการณ์ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

เหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ หรือ วันมหาวิปโยค เป็นเหตุการณ์ที่เริ่มมาจากการที่จอมพล ถนอม กิตติขจร ทำการรัฐประหารตัวเองในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ แม้ว่าก่อนจะมีการยึดอำนาจนั้น ประชาชน นิสิต นักศึกษา มีความไม่พอใจรัฐบาลอยู่ก่อนแล้ว แต่ยังไม่อยู่ในขั้นที่รุนแรง เพราะในขณะนั้นยังมีสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนอยู่ และสื่อมวลชนยังสามารถวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลได้ จึงยังมีความหวังว่ารัฐบาลของ จอมพล ถนอม กิตติขจร จะหมดอำนาจไปตามรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อรัฐบาลเลือกใช้วิธีรัฐประหาร ยึดอำนาจ ยกเลิกรัฐธรรมนูญหันไปใช้อำนาจเผด็จการ กระแสต่อต้านรัฐบาลจึงมีเพิ่มมากขึ้น และเมื่อมีผู้ใช้อำนาจคณะปฏิวัติไปในทางที่ไม่ชอบ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและความไม่พอใจแก่ประชาชนทั่วไป แนวร่วมการต่อต้านรัฐบาลจึงขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เมื่อนิสิต นักศึกษาและประชาชนบางกลุ่มมีความคิดเห็นว่าการแก้ปัญหาของชาติประการแรกที่ควรทำคือ ต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ ดังนั้น กระแสการเรียกร้องรัฐธรรมนูญจึงเกิดขึ้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้นิสิต นักศึกษา และประชาชนจำนวนมากออกมาชุมนุมเดินขบวนประท้วง เกิดจากกรณีที่แกนนำของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐธรรมนูญถูกจับ จึงมีการเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวแกนนำทั้งหมด พร้อมทั้งให้มีรัฐธรรมนูญภายใน ๖ เดือน แต่รัฐบาลไม่ได้กระทำตามคำเรียกร้อง ทำให้เกิดความไม่พอใจเพิ่มมากขึ้น กลุ่มผู้ชุมนุมจึงมีการนัดรวมตัวกันที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และได้เคลื่อนขบวนมาชุมนุมประท้วงที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย จนกระทั่งเกิดการปะทะกันขึ้นระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ในที่สุดรัฐบาลได้ตัดสินใจใช้กำลังทางทหารเข้าสลายการชุมนุมของกลุ่มนิสิตนักศึกษาและประชาชน ทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นับเป็นวันมหาวิปโยคที่เกิดเหตุการณ์เศร้าสลดอย่างยิ่งของประวัติศาสตร์ชาติไทย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กรรมการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อขอพระราชทานคำปรึกษาในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ เวลา ๑๖.๒๐ นาฬิกา แต่ในเวลาช่วงเช้าของวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เกิดการปะทะกันระหว่างทหาร ตำรวจ กับประชาชนและนักศึกษา ที่บริเวณคูน้ำข้างพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน มีนักศึกษาและประชาชนส่วนหนึ่งว่ายน้ำหนีเข้าไปพึ่งพระบารมีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี (ซึ่งขณะนั้นดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธร) และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จออกรับ ทรงไต่ถามทุกข์สุขของกลุ่มผู้ชุมนุมที่เข้ามาพึ่งพระบารมี และมีรับสั่งให้สำนักพระราชวังนำข้าวและอาหารแจกจ่ายให้แก่ประชาชนที่หนีภัยเข้ามาพึ่งพระบารมีในเขตพระราชฐาน จนกระทั่งเหตุการณ์ที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยถึงขั้นวิกฤต เมื่อรัฐบาลสั่งให้ใช้กำลังทหารและอาวุธเข้าสลายกลุ่มผู้ชุมนุม ทำให้ประชาชนบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงห่วงใยประชาชนเป็นอย่างมาก จึงได้พระราชทานพระราชกระแสกับประชาชนทางโทรทัศน์ โดยทรงขอให้ทุกฝ่ายระงับความรุนแรง และทรงแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งจอมพล ถนอม กิตติขจร จอมพล ประภาส จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ได้เดินทางออกจากประเทศไทยในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ สถานการณ์จึงกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

ด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยพสกนิกร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมิได้ทรงทอดทิ้งผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากการเดินขบวนเรียกร้อง และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนผู้ได้รับบาดเจ็บซึ่งพักรักษาที่โรงพยาบาลต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช ฯลฯ และเสด็จพระราชดำเนินเพื่อพระราชทานเพลิงศพวีรชนในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๗ หนึ่งปีภายหลังจากเกิดเหตุการณ์วันมหาวิปโยค

พระราชดำรัส
ณ หอพระสมุด สวนจิตรลดา
วันอาทิตย์ ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

วันนี้ เป็นวันมหาวิปโยค ที่น่าเศร้าสลดอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย ตลอดระยะเวลา ๖ – ๗ วัน ที่ผ่านมา ได้มีการเรียกร้องและการเจรจากัน จนกระทั่งนักศึกษาและรัฐบาลทำข้อตกลงกันได้ แต่แล้วมีการขว้างระเบิดขวดและยิงแกสน้ำตาขึ้น ทำให้เกิดการปะทะกัน และมีคนได้รับบาดเจ็บหลายคน ความรุนแรงได้ทวีขึ้นทั้งพระนคร ถึงขั้นจลาจล และยังไม่สิ้นสุด มีคนไทยด้วยกันต้องเสียชีวิตนับร้อย

ขอให้ทุกฝ่ายทุกคนจงระงับเหตุแห่งความรุนแรงด้วยการตั้งสติยับยั้ง เพื่อให้ชาติบ้านเมืองคืนสู่สภาพปรกติเร็วที่สุด

อนึ่งเพื่อขจัดเหตุร้ายนั้น จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อค่ำวันนี้ ข้าพเจ้าจึงแต่งตั้งให้ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ขอให้ทุกคนทุกฝ่ายร่วมกันสนับสนุน เพื่อให้คณะรัฐบาลใหม่สามารถบริหารงานแผ่นดินได้โดยมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม และแก้ไขสถานการณ์ให้คืนสู่สภาพเรียบร้อยได้โดยเร็ว ยังความสงบสุขความเจริญรุ่งเรืองให้บังเกิดแก่ประเทศและประชาชนชาวไทยโดยทั่วกัน.

เหตุการณ์ วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๙ จอมพล ถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรีได้เดินทางกลับหลังจากที่เดินทางออกจากประเทศไทยภายหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ได้บรรพชาเป็นสามเณรและเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทย แล้วมาอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดบวรนิเวศวิหาร ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวคัดค้านจากนักศึกษาและประชาชน การชุมนุมได้ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งมีการนัดชุมนุมในวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๑๙ ที่ท้องสนามหลวง โดยมีศูนย์กลางนิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นแกนนำ มีนักศึกษาและประชาชนเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ต่อมาได้มีการย้ายเข้าไปชุมนุมที่ลานโพธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่เหตุการณ์ได้เกิดการบานปลายออกไป เมื่อการชุมนุมได้จัดให้มีการแสดงละครล้อเลียนเหตุการณ์จากข่าวบางเรื่องสลับกับการอภิปราย เมื่อหนังสือพิมพ์ได้ลงรูปภาพการชุมนุมและการแสดงละครดังกล่าว ภาพที่ออกมามีส่วนคล้ายคลึงกับภาพของพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์หนึ่ง สถานีวิทยุยานเกราะได้นำเรื่องนี้ขึ้นมาโจมตีนักศึกษาว่าได้ทำการดูหมิ่นองค์รัชทายาทและปลุกปั่นให้ผู้ฟังเคียดแค้นและต่อต้าน

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ มีกลุ่มผู้ต่อต้านการชุมนุมได้รวมตัวกันและพยายามบุกเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเกิดการยิงต่อสู้กันขึ้น ตำรวจส่วนหนึ่งได้บุกเข้าไปเคลียร์พื้นที่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถานการณ์ในขณะนั้นเต็มไปด้วยความวุ่นวายสับสน มีนักศึกษาและประชาชนบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมาก คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ซึ่งนำโดย พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ได้เข้าทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ โดยมีเหตุผลว่าเพื่อที่จะได้เข้าไปแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวได้รวดเร็วขึ้น และเพื่อความมั่นคงของชาติบ้านเมือง จากนั้นได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อกราบบังคมทูลรายงานสถานการณ์ของประเทศขณะนั้นให้ทรงทราบ สถานการณ์ต่าง ๆ ได้เริ่มคลี่คลายลง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็ว เหตุการณ์ความสับสนวุ่นวายทั้งหลายจึงกลับคืนสู่สภาวะปกติอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ด้วยเดชะพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงปัดเป่าภัยจากวิกฤตการณ์ และทรงนำพาความผาสุกกลับคืนสู่ประเทศอีกครั้งหนึ่ง

เหตุการณ์เดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่งมีพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการยึดและควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศจากพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี และได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ โดยให้เหตุผลว่ามีการทุจริตคอร์รัปชั่นในบรรดารัฐมนตรีร่วมรัฐบาลอย่างกว้างขวาง และรัฐบาลเป็นเผด็จการทางรัฐสภา โดยมีการประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ และต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แทนธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ มีผลทำให้คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติต้อง

พ้นจากหน้าที่ตามไปด้วย และจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าไม่มีพรรคการเมืองใดได้รับการเลือกตั้งเป็นเสียงข้างมากเพียงพอที่จะจัดตั้งคณะรัฐบาลได้โดยพรรคเดียว พรรคการเมืองส่วนหนึ่งสนับสนุนให้พลเอก สุจินดา คราประยูร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้พลเอก สุจินดา คราประยูร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๓๕

ความเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงได้เริ่มเกิดขึ้นทั้งในและนอกรัฐสภา มีการยื่นญัตติขอแก้ไขรัฐธรรมนูญจากพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ขณะเดียวกันภายนอกรัฐสภา พลตรี จำลอง ศรีเมือง รวมทั้งองค์กรอิสระต่าง ๆ และกลุ่มประชาชนได้มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองเรียกร้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญและคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง มีการชุมนุมที่ท้องสนามหลวงและเคลื่อนขบวนไปยังทำเนียบรัฐบาล เกิดการกระทบกระทั่งกันขึ้นระหว่างผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่จนกลายเป็นความรุนแรง เหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเมื่อมีการใช้อาวุธเข้าสลายการชุมนุม ทำให้ประชาชนสูญเสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี และพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ นำพลเอก สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี และพลตรี จำลอง ศรีเมือง เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และได้พระราชทานพระราชดำรัสให้พลเอก สุจินดา คราประยูร และพลตรี จำลอง ศรีเมือง ที่เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนจากฝ่ายต่าง ๆ ช่วยกันแก้ไขปัญหาโดยหันหน้าเข้าหากันเพื่อฟื้นฟูบ้านเมือง โดยนายสัญญา ธรรมศักดิ์ และพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ จะเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาด้วยความเป็นกลาง ด้วยพระบารมีและด้วยพระปรีชาญาณอันล้ำลึก เหตุการณ์รุนแรงจึงได้ยุติลง บ้านเมืองกลับคืนสู่สภาวะปกติ คงเหลือไว้แต่บทเรียนแห่งความสูญเสียจากการแตกความสามัคคีของคนในชาติ

เหตุการณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙

ภายหลังการยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ พรรคการเมืองต่าง ๆ มองว่าเป็นการเร่งรีบชิงความได้เปรียบทางการเมืองของพรรคไทยรักไทยที่เป็นรัฐบาลในขณะนั้น พรรคการเมืองใหญ่ที่ไม่เห็นด้วยกับการยุบสภาผู้แทนราษฎร เช่น พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ฯลฯ ได้ประกาศไม่ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง ซึ่งผลของการเลือกตั้งเกิดปัญหาตามมามากมาย ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศรับรองผลของการเลือกตั้งได้ทุกเขต

ฝ่ายนิติบัญญัติไม่อาจทำหน้าที่ได้เพราะไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในขณะเดียวกันสมาชิกวุฒิสภาก็หมดวาระลง รัฐธรรมนูญก็เหมือนไม่มีช่องทางให้ปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ ฝ่ายบริหารมีสถานภาพเป็นเพียงรัฐบาลรักษาการ ซึ่งสืบเนื่องมาจากมีความคิดเห็นกันว่ารัฐบาลขาดความชอบธรรมและจริยธรรม มีการใช้ช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนตัว มีการแทรกแซงองค์กรต่าง ๆ อีกทั้งมีการรวมตัวของประชาชนในนามพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย นักวิชาการ นักศึกษา จำนวนมาก เกิดการชุมนุมประท้วงขับไล่ฝ่ายบริหาร แต่มีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ยังสนับสนุนการบริหารงานของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี บ้านเมืองเกิดความสับสน มีความแตกแยกทางความคิดอย่างรุนแรงระหว่างคนไทยในทุกหมู่เหล่า สิ่งเหล่านี้สร้างความเสียหายและนำไปสู่วิกฤตต่าง ๆ ของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ในภาวะที่ยังไม่มีหนทางแก้ไขวิกฤตของบ้านเมืองนั้น ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระราชดำรัสแก่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดและผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม โดยทรงขอให้สถาบันตุลาการทั้งสาม ได้แก่ ศาลฎีกา ศาลปกครอง และศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมกันแก้ไขวิกฤตที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ และภายหลังที่มีการแพร่ภาพกระแสพระราชดำรัสดังกล่าว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างน้อมรับกระแสพระราชดำรัส พระราชดำรัสในครั้งนี้จึงเปรียบเสมือนเทียนชัยส่องนำทาง คณะตุลาการได้กลายเป็นความหวังในการแก้ไขวิกฤตที่เกิดขึ้น ประเทศไทยจึงผ่านพ้นภาวะวิกฤตอีกครั้งหนึ่งด้วยพระอัจฉริยภาพแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผู้ทรงครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทยตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชย์ ๗๐ ปี

พระราชดำรัส
ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกานำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันอังคาร ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙

ถ้าจะปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาศาลฎีกาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อความปลอดภัยของประชาชน เมื่อตะกี้พูดกับผู้พิพากษาศาลปกครองก็ต้องขอให้เดี๋ยวไปปรึกษากับท่าน เพราะว่าสำคัญที่ผู้พิพากษาทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายที่เป็นผู้พิพากษาใน ศาลฎีกา เพราะประธานศาลฎีกาเป็นโดยเฉพาะ. ในปัจจุบันนี้มีปัญหาด้านกฎหมายที่สำคัญมาก คือถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามที่ท่านได้ปฏิญาณตนว่าจะทำให้ประเทศชาติปกครองได้โดยแบบประชาธิปไตย. คือเวลานี้มีการเลือกตั้งเพื่อให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยนั่นเอง แต่ถ้าไม่มีสภาที่ครบถ้วน ก็ไม่ใช่การปกครองแบบประชาธิปไตย. ฉะนั้น ก็ขอให้ ไปปรึกษากัน ผู้ที่มีหน้าที่ในทางศาลปกครอง ในทางศาล อย่างที่มาเมื่อตะกี้ เพื่อที่จะเป็นสิ่งที่ครบ. แต่ก่อนนี้มีอย่างเดียวมีศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ ศาลอาญา ศาลแพ่ง.เดี๋ยวนี้มีศาลหลายอย่างอันนับไม่ถูก. ก็เมื่อมีก็ต้องให้ไปดำเนินการด้วยดี. ดังนั้น ก็ขอให้ไปปรึกษากับศาลอื่น ๆ ด้วย จะทำให้บ้านเมืองปกครองแบบประชาธิปไตยได้. อย่าไปคอยที่จะให้ขอนายกพระราชทาน เพราะขอนายกพระราชทานไม่ได้เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย.

ข้าพเจ้ามีความเดือดร้อนมาก ที่เอะอะอะไรก็ขอพระราชทานนายกพระราชทานซึ่งไม่ใช่การปกครองแบบประชาธิปไตย. ถ้าไปอ้างมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ เป็นการอ้างที่ผิด มันอ้างไม่ได้. มาตรา ๗ มี ๒ บรรทัดว่า อะไรที่ไม่มีในรัฐธรรมนูญ ก็ให้ปฏิบัติตามประเพณีหรือตามที่เคยทำมา ไม่มีที่เขาอยากจะได้นายกพระราชทาน. จะขอนายกพระราชทานไม่ใช่เป็นเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตย. เป็นการปกครองแบบขอโทษ พูดแบบมั่ว แบบไม่มีเหตุไม่มีผล. สำคัญอยู่ที่ท่านที่เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกามีสมองที่แจ่มใส ควรจะสามารถที่จะไปคิดวิธีที่จะปฏิบัติ. คือปกครองต้องมีสภามีสภาที่ครบถ้วน. ถ้าไม่ครบถ้วน เขาว่าไม่ได้. แต่เขาอาจจะหาวิธีที่จะตั้งสภาที่ไม่ครบถ้วน และทำงานได้ ก็รู้สึกว่ามั่วอย่างที่ว่า. ต้องขอโทษอีกทีนะ ใช้คำว่ามั่วไม่ถูก ไม่ทราบใครจะทำมั่ว แต่ว่าปกครองประเทศมั่วไม่ได้ ที่จะคิดอะไรแบบว่าทำปัด ๆ ไปให้เสร็จ ๆ ไป. ถ้าไม่ได้ เขาก็โยนให้พระมหากษัตริย์ทำ ซึ่งยิ่งร้ายกว่าทำมั่วอย่างอื่น เพราะพระมหากษัตริย์ไม่มีหน้าที่ที่จะไปมั่ว. ก็เลยต้องขอร้องฝ่ายศาลให้คิดให้ช่วยกันคิด.

เดี๋ยวนี้ประชาชนทั่วไปเขาหวังในศาล โดยเฉพาะศาลฎีกา. ศาลอื่น ๆ เขายังบอกว่าศาลฎีกาขึ้นชื่อว่าเป็นศาล ดี ยังมีความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุมีผล และมีความรู้เพราะท่านได้เรียนรู้กฎหมายมา และพิจารณาเรื่องกฎหมายที่จะต้องศึกษาดี ๆ ประเทศ ชาติจึงจะรอดพ้นได้. ถ้าไม่ทำตามหลักกฎหมาย หลักของการปกครองที่ถูกต้อง ประเทศชาติไปไม่รอด. อย่างที่เป็นอยู่

เดี๋ยวนี้ เพราะว่าไม่มีสมาชิกสภาถึง ๕๐๐ คน ทำงานไม่ได้. ก็ต้องพิจารณาดูว่าจะทำยังไงสำหรับให้ทำงานได้

เขาจะมาขอให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ตัดสิน เพราะเขาอาจจะว่า รัฐธรรมนูญนี้พระมหากษัตริย์เป็นคนลงพระปรมาภิไธย. จริง แต่ลงพระปรมาภิไธยก็เดือดร้อน. แต่ว่าในมาตรา ๗ นั้น ไม่ได้บอกว่าพระมหากษัตริย์สั่งได้ ไม่มี. ลองไปดูมาตรา ๗ เขาเขียนว่า ไม่มีบทบัญญัติแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ไม่ได้บอกว่ามีพระมหากษัตริย์ที่จะมาสั่งการได้. แล้วก็ขอยืนยันว่าไม่เคยสั่งการอะไรที่ไม่มี กฎเกณฑ์ของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย. พระราชบัญญัติต่าง ๆ ทำถูกต้องตามรัฐธรรมนูญทุกอย่าง. อย่างที่เขาขอ บอกว่าขอให้มี ให้พระราชทานนายกพระราชทาน ไม่เคย ไม่เคยมีข้อนี้. มีนายกแบบมีการรับสนองพระบรมราชโองการอย่างที่ถูกต้องทุกครั้ง. คนเขาก็อาจจะมาบอกว่าพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ เนี่ยทำตามใจชอบ. ไม่เคยทำตามใจชอบ. ตั้งแต่เป็นมา มีรัฐธรรมนูญหลายฉบับแล้ว ก็ทำมาหลายสิบปี ไม่เคยทำอะไรตามใจชอบ. ถ้าทำไปตามใจชอบ ก็เข้าใจว่าบ้านเมืองล่มจมมานานแล้ว. แต่ตอนนี้เขาขอให้ทำตามใจชอบ. แล้วเวลาถ้าทำตามที่เขาขอเขาก็ต้องด่าว่านินทาพระมหากษัตริย์ว่าทำตามใจชอบ ซึ่งไม่ใช่กลัว ถ้าต้องทำก็ต้องทำแต่ว่ามันไม่ต้องทำ. วันนี้น่ะอยู่ที่ผู้พิพากษาศาลฎีกาเป็นสำคัญที่จะบอกได้. ศาลอื่น ๆศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลอะไรไม่มีข้อที่จะอ้างได้มากกว่าศาลฎีกา เพราะว่าผู้พิพากษาศาลฎีกามีสิทธิ์ที่จะพูด ที่จะตัดสิน.

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้พิจารณาดู กลับไปพิจารณา ไปปรึกษากับผู้พิพากษา ศาลอื่น ๆ ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ว่าควรจะทำอะไร. แล้วต้องรีบทำ ไม่งั้นบ้านเมืองล่มจม. พอดีตะกี้ดูทีวี เรือหลายหมื่นตันโดนพายุ จมลงไป ๔ พันเมตรในทะเล เขายังต้องดูว่าเรือนั้นลงไปอย่างไร. เมืองไทยอาจจะจมลงไปลึกกว่า ๔ พันเมตร แล้วก็กู้ไม่ได้ กู้ไม่ขึ้น. ฉะนั้นท่านเองก็จะเท่ากับจมลงไป ประชาชนทั่วไปที่ไม่รู้อิโหน่อิเหน่ก็จะจมลงไปในมหาสมุทร. เดี๋ยวนี้เป็นเวลาที่วิกฤติที่สุด ที่สุดในโลกฉะนั้นท่านก็มีหน้าที่ที่จะปฏิบัติปรึกษากับผู้ที่มีความรู้ เพื่อที่จะ เขาเรียกว่ากู้ชาตินั้นแหละ. เอะอะอะไรก็กู้ชาติ กู้ชาติ กู้ชาติ นั่นน่ะ เดี๋ยวนี้ยังไม่จม ทำไมถึงคิดที่จะไปกู้ชาติ. แต่ว่าป้องกันไม่ให้จมลงไป แล้วเราจะต้องกู้ชาติจริง ๆ. แต่ถ้าจมแล้วกู้ชาติไม่ได้จมไปแล้ว. ฉะนั้นต้องไปพิจารณาดูดี ๆ ว่าควรจะทำอะไร. ถ้าทำได้ ปรึกษา หารือกันได้จริง ๆ ประชาชนทั้งประเทศ และประชาชนทั่วโลกจะอนุโมทนา. อาจจะเห็นว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาในเมืองไทยยังมี เรียกว่ายังมีน้ำยา และเป็นคนที่มีความรู้และตั้งใจที่จะกู้ชาติจริง ๆ ถ้าถึงเวลา.

ก็ขอขอบใจท่านที่ตั้งอกตั้งใจที่จะทำหน้าที่. แล้วก็ถ้าทำหน้าที่ดี ๆ อย่างนี้บ้านเมืองก็รอดพ้น ไม่ต้องกลัว. ขอขอบใจที่ท่านพยายามปฏิบัติโดยดี แล้วประชาชนจะอนุโมทนา. ขอบใจแทนประชาขนทั่วทั้งประเทศที่มีผู้พิพากษาศาลฎีกาที่เข้มแข็งขอบใจ. ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติงานด้วยดี มีพลานามัยแข็งแรง ต่อสู้ ต่อสู้นะ ต่อสู้เพื่อความดี ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในประเทศ. ขอขอบใจ.

พระราชดำรัส
ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด
นำตุลาการศาลปกครองสูงสุดเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันอังคาร ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙

ที่ได้ปฏิญาณนั้นมีความสำคัญมาก เพราะว่ากว้างขวาง. หน้าที่ของผู้พิพากษาหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง มีหน้าที่กว้างขวางมาก ซึ่งเกรงว่าท่านอาจจะนึกว่าหน้าที่ของผู้ที่เป็นศาลปกครองมีขอบข่ายที่ไม่กว้างขวาง ที่จริงกว้างขวางมาก.

ในเวลานี้ อาจจะไม่ควรจะพูด แต่อย่างเมื่อเช้านี้เอง ได้ยินเขาพูดเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง. และโดยเฉพาะเรื่องเลือกตั้งของผู้ที่ได้คะแนน ได้แต้มไม่ถึงยี่สิบเปอร์เซ็นต์. แล้วก็เขาเลือกตั้งอยู่คนเดียวซึ่งมีความสำคัญ เพราะว่าถ้าไม่ถึงยี่สิบเปอร์เซ็นต์ แล้วก็เขาคนเดียว ในที่สุดการเลือกตั้งไม่ครบสมบูรณ์. ไม่ทราบว่าเกี่ยวข้องกับท่านหรือเปล่า แต่ความจริงน่าจะเกี่ยวข้องเหมือนกัน เพราะว่าถ้าไม่มีจำนวนผู้ที่ได้รับเลือกตั้งพอ ก็กลายเป็นว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยดำเนินการไม่ได้. แล้วถ้าดำเนินการไม่ได้ที่ท่านได้ปฏิญาณเมื่อตะกี้นี้ ก็เป็นหมัน. ถึงบอกว่าจะต้องทำทุกอย่างเพื่อให้การปกครองแบบประชาธิปไตยต้องดำเนินการไปได้. ท่านก็เลยทำงานไม่ได้และถ้าท่านทำงานไม่ได้ ก็มีทางหนึ่ง ท่านอาจจะต้องลาออก เพราะไม่ได้มีการแก้ไขปัญหา ไม่ได้แก้ปัญหาที่มีอยู่ ต้องหาทางแก้ไขได้. เขาอาจจะบอกว่าต้องไปถามศาลรัฐธรรมนูญ แต่ศาลรัฐธรรมนูญ ก็บอกไม่ใช่เรื่องของตัว. ศาลรัฐธรรมนูญว่าเป็นการร่างรัฐธรรมนูญ ร่างเสร็จแล้วก็ไม่เกี่ยวข้อง. เลยขอร้องว่าอย่าไปทอดทิ้งการปกครองแบบประชาธิปไตย การปกครองแบบที่จะทำให้บ้านเมืองดำเนินการผ่านออกไปได้.

แล้วก็อีกข้อหนึ่ง การที่จะบอกว่ามีการยุบสภาและต้องเลือกตั้งภายใน ๓๐ วัน ถูกต้องหรือไม่ ไม่พูดเลย ไม่พูดกันเลย. ถ้าไม่ถูกก็จะต้องแก้ไข แต่ก็อาจจะให้การเลือกตั้งนี้เป็นโมฆะหรือเป็นอะไร ซึ่งท่านจะมีสิทธิ์ที่จะบอกว่า อะไรที่ควร ที่ไม่ควร. ไม่ได้บอกว่ารัฐบาลไม่ดี แต่ว่าเท่าที่ฟังดู มันเป็นไปไม่ได้. คือการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย เลือกตั้งพรรคเดียวคนเดียว ไม่ใช่ทั่วไป แต่ในแห่งหนึ่งมีคนที่สมัครเลือกตั้งคนเดียว มันเป็นไปไม่ได้ ไม่ใช่เรื่องของประชาธิปไตย. เมื่อไม่เป็นประชาธิปไตยท่านก็พูดกันเองว่าท่านต้องดูเกี่ยวข้องกับเรื่องของการปกครองให้ดี. ตรงนี้ขอฝากอย่างดีที่สุดถ้าเกิดท่านจะทำได้ ท่านลาออก. ท่านเองไม่ใช่รัฐบาลลาออก ท่านเองต้องลาออกถ้าทำไม่ได้ รับหน้าที่ไม่ได้. ตะกี้ที่ปฏิญาณไปดูดี ๆ จะเป็นการไม่ได้ทำตามที่ปฏิญาณ.

ฉะนั้นก็ตั้งใจฟังวิทยุเมื่อเช้านี้ กรณีเกิดที่นบพิตำ กรณีที่อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช. อันนั้นไม่ใช่แห่งเดียว ที่อื่นมีหลายแห่งที่จะทำให้บ้านเมืองล่มจม บ้านเมืองไม่

สามารถที่จะรอดพ้นจากสถานการณ์ที่ไม่ถูกต้อง. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านไปศึกษาว่า เกี่ยวข้องอย่างไร ท่านเกี่ยวข้องหรือไม่. แต่ถ้าท่านไม่เกี่ยวข้อง ท่านก็ลาออกดีกว่า. ท่านเป็นผู้ที่ได้รับหน้าที่ ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นผู้ที่ต้องทำให้บ้านเมืองดำเนินได้. หรือมิฉะนั้นก็ต้องไปปรึกษากับท่านผู้พิพากษาที่จะเข้ามาต่อมาท่านผู้พิพากษาศาลฎีกา ท่านผู้นี้ก็คงเกี่ยวข้องเหมือนกัน. ก็ปรึกษากัน ๔ คน. ท่านปรึกษากับผู้พิพากษาศาลฎีกาที่จะเข้ามาใหม่ ปรึกษากับท่าน ก็เป็นจำนวนหลายคนที่มีความรู้ ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ที่มีหน้าที่ที่จะทำให้บ้านเมืองมีขื่อมีแป. ฉะนั้น ก็ขอฝากคุณอักขราทร ก็ต้องไปพูดกับสมาชิกอื่น ๆ ด้วย ก็จะขอบใจมาก.

เดี๋ยวนี้ยุ่งเพราะถ้าไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีทางจะปกครองแบบประชาธิปไตย. ของเรามีศาลหลายชนิดมากมาย แล้วมีสภาหลายแบบ และก็ทุกแบบที่จะต้องเข้ากันปรองดองกัน และคิดทางที่จะแก้ไขได้. นี่พูดเรื่องนี้ค่อนข้างจะประหลาดหน่อยที่ขอร้องอย่างนี้. แล้วก็ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวเขาก็บอกว่าต้องทำตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งขอยืนยันว่า มาตรา ๗ นั้นไม่ได้หมายถึงให้มอบให้พระมหากษัตริย์มีอำนาจที่จะทำอะไรตามชอบใจ ไม่ใช่. มาตรา ๗ นั้นพูดถึงการปกครองแบบมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ไม่ได้บอกว่าให้พระมหากษัตริย์ตัดสินใจ ทำได้ทุกอย่าง. ถ้าทำเขาจะต้องว่าพระมหากษัตริย์ทำเกินหน้าที่ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยทำเกินหน้าที่. ถ้าทำเกินหน้าที่ก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย.

เขาอ้างถึงเมื่อครั้งก่อนนี้ เมื่อรัฐบาลของอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์. ตอนนั้นไม่ได้ทำเกินอำนาจของพระมหากษัตริย์. ตอนนั้นสภามีอยู่ ประธานสภา รองประธานสภามีอยู่ แล้วก็รองประธานสภาทำหน้าที่ แล้วมีนายก ที่สนองพระบรมราชโองการได้ตามรัฐธรรมนูญในครั้งนั้น. ไม่ได้หมายถึงความว่าที่ทำครั้งนั้นผิดรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่. ตอนนั้นเขาไม่ใช่นายกพระราชทาน. นายกพระราชทานหมายความว่าตั้งนายกโดยไม่มีกฎเกณฑ์อะไรเลย. ตอนนั้นมีกฎเกณฑ์. เมื่อครั้งอาจารย์สัญญาได้รับตั้งเป็นนายกเป็นนายกที่มีผู้รับสนองพระบรมราชโองการ คือ รองประธานสภานิติบัญญัติ นายทวี แรงขำ. ดังนั้น ไปทบทวนประวัติศาสตร์หน่อย. ท่านก็เป็นผู้ใหญ่ ท่านก็ทราบว่ามีกฎเกณฑ์ที่รองรับ แล้วก็งานอื่น ๆ ก็มี. แม้แต่ที่เรียกว่าสภาสนามม้า ก็หัวเราะกันสภาสนามม้า แต่ไม่ผิดกฎหมาย เพราะว่านายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนอง. นายกรัฐมนตรี คือนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับสนองพระบรมราชโองการ. ก็สบายใจว่าทำอะไรแบบถูกต้อง ตามครรลองของรัฐธรรมนูญ. แต่ครั้งนี้เขาจะให้ทำอะไรผิดรัฐธรรมนูญ. ใครเป็นคนบอกก็ไม่ทราบนะ แต่ว่าข้าพเจ้าเองรู้สึกว่าผิด.

ฉะนั้นก็ขอให้ช่วยปฏิบัติอะไร คิดอะไร ไม่ให้ผิดกฎเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญจะทำให้บ้านเมืองผ่านพ้นสิ่งที่เป็นอุปสรรคและมีความเจริญรุ่งเรืองได้. ขอขอบใจท่าน.

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นต้นมา ด้วยความห่วงใยในทุกข์สุขของประชาชน พระองค์และพระบรมวงศ์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนประชาชนชาวไทยตามพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ทุรกันดาร ทำให้ทรงรับทราบถึงปัญหาและความเดือดร้อนที่แท้จริงของราษฎร จึงทรงมีพระราชดำริที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งการดำเนินงานแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรตามพระราชดำริของพระองค์ เป็นการดำเนินงานที่มุ่งพัฒนาและช่วยเหลือพสกนิกรทั่วไป โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา โดยเฉพาะผู้ยากไร้ที่ประสบปัญหาต่าง ๆ อันกระทบถึงสภาพการดำรงชีพ โดยได้พระราชทานพระราชดำริให้ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินงาน **“โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”**

พระราชดำริเริ่มแรกอันเป็นโครงการช่วยเหลือประชาชน เริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กรมประมงนำพันธุ์ปลาหมอเทศจากปีนัง ซึ่งได้รับจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประมงขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ เข้าไปเลี้ยงในสระน้ำ บริเวณพระที่นั่งอัมพรสถาน และเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพันธุ์ปลาหมอเทศนี้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ นำไปเลี้ยงเผยแพร่ขยายพันธุ์แก่ราษฎรในหมู่บ้านของตน เพื่อจะได้มีอาหารโปรตีนเพิ่มขึ้น และโครงการพระราชดำริที่นับว่าเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรก เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรถบลูโดเซอร์ ให้หน่วยตำรวจตระเวนชายแดนค่ายนเรศวร นำไปสร้างถนนเข้าไปยังบ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ (ปัจจุบันคือ ตำบลทับใต้) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ราษฎรสามารถสัญจรไปมาและนำผลผลิตออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้สะดวกขึ้น จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้พระราชทานพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อบรรเทาความแห้งแล้งอันเป็นความเดือดร้อนของราษฎร ซึ่งสร้างเสร็จใช้ประโยชน์ได้ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ นับเป็นโครงการพระราชดำริทางด้านชลประทานแห่งแรก ปัจจุบันโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีมากกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ซึ่งทุกโครงการล้วนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ความอยู่ดีกินดีและความผาสุกของประชาชนทั้งสิ้น

ลักษณะของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระยะแรก ๆ นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. โครงการที่มีลักษณะศึกษา ค้นคว้า ทดลองเป็นการส่วนพระองค์ โครงการดังกล่าวนี้เท่ากับเป็นการเตรียมพระองค์ในด้านข้อมูลและความรอบรู้ที่จะทรงนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่แก่เกษตรกร รวมทั้งเป็นการแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยและสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นด้วย

๒. โครงการที่มีลักษณะเริ่มเข้าไปแก้ไขปัญหาหลักของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตรกรรมมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งในขณะที่พระองค์ทรงมีโครงการทดลองและเรียนรู้ไปด้วยกัน จะทรงเริ่มก้าวเข้าสู่การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างแท้จริง ระยะแรกโครงการยังจำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะบริเวณรอบ ๆ ที่ประทับในส่วนภูมิภาค รูปแบบของการพัฒนาแก้ปัญหา คือ การพัฒนาแบบผสมผสาน (Integrated Development) หลังจากนั้นโครงการในลักษณะนี้ค่อย ๆ ขยายขอบเขตออกไปสู่สังคมเกษตรกรในพื้นที่ที่กว้างขึ้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอยู่มากมายหลายสาขา หลายประเภท ในระยะแรก มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ดังนี้คือ

๑) โครงการตามพระราชประสงค์ เป็นโครงการที่ทรงศึกษาทดลองปฏิบัติเป็นส่วนพระองค์ ทรงศึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญในวงงาน ทรงแสวงหาวิธีการทดลองปฏิบัติ ทรงพัฒนาและส่งเสริมแก้ไขดัดแปลงวิธีการเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อดูแลผลผลิตทั้งในพระราชฐานและนอกพระราชฐาน ซึ่งต้องทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินการทดลอง จนกว่าจะเกิดผลดี ต่อมาเมื่อทรงแน่พระทัยว่าโครงการนั้น ๆ ได้ผลดี เป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง จึงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้รัฐบาลเข้ามารับงานต่อภายหลัง

๒) โครงการหลวง เป็นโครงการที่ทรงเจาะจงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาในภาคเหนือ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในที่ลุ่มล่าง ด้วยเหตุผลที่พื้นที่เหล่านี้เป็นเขตแดนชาวไทยภูเขา จึงทรงมีโอกาสพัฒนาชาวเขา ชาวดอยให้อยู่ดีกินดี ให้เลิกการปลูกฝิ่น เลิกการตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย และเลิกการค้าไม้เถื่อน ของเถื่อน อาวุธยุทโธปกรณ์นอกกฎหมาย ทรงพัฒนาช่วยเหลือให้ปลูกพืชหมุนเวียนที่มีคุณค่าสูง ขนส่งง่าย ปลูกข้าวไร่ และเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภค รวมคุณค่าผลผลิตแล้วให้ได้คุณค่าแทนการปลูกฝิ่น ทั้ง ๆ ที่งานของโครงการนี้กินเวลายาวนานกว่าจะเกิดผลได้ ต้องใช้เวลานานนับสิบปี การดำเนินงานยากลำบากสักเพียงใดมิได้ทรงท้อถอย การพัฒนาค่อย ๆ ได้ผลดีขึ้น ๆ ชาวเขาชาวดอยจึงมีความจงรักภักดี เรียกพระองค์ว่า “พ่อหลวง” และเรียกสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถว่า “แม่หลวง” โครงการของทั้งสองพระองค์จึงเรียกว่า “โครงการหลวง”

๓) โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ เป็นโครงการที่ได้พระราชทานข้อเสนอแนะและแนวทางพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการ ด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และกำลังแรงงาน พร้อมทั้งการติดตามผลงานให้ต่อเนื่องโดยภาคเอกชน เช่น โครงการพัฒนาหมู่บ้านสหกรณ์เนินดินแดง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสโมสรโรตารี่แห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดและดำเนินงานตามพระราชดำริ โครงการพจนานุกรม โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เป็นต้น

๔) โครงการตามพระราชดำริ เป็นโครงการที่ทรงวางแผนพัฒนา ทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยเสด็จพระราชดำเนินร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร โครงการตามพระราชดำรินี้ปัจจุบันเรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ปัจจุบันมีลักษณะที่เป็นโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสั้น และระยะเวลายาวที่มากกว่า ๕ ปี ขณะเดียวกันก็มีลักษณะที่เป็นงานด้านวิชาการ เช่น โครงการเพื่อการศึกษาค้นคว้าทดลอง หรือโครงการที่มีลักษณะเป็นงานวิจัย เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีดังนี้

๑. เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชประทับอยู่ในพระตำหนัก แต่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น มีพายุ หรืออุทกภัย ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างหนักก็จะมีพระราชดำริ ให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไปดำเนินการช่วยเหลือ

๒. เมื่อเสด็จพระราชดำเนินยังพื้นที่ต่าง ๆ จะพระราชทานพระราชดำริให้กับคณะผู้ตามเสด็จฯ (องคมนตรี เจ้าหน้าที่กรม/กอง ที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ฯลฯ) ดำเนินการโครงการต่าง ๆ

• เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งรับสนองพระราชดำริ จัดทำโครงการเสนอผู้บังคับบัญชาจนถึงปลัดกระทรวง เพื่อนำส่งสำนักงาน กปร.

• สำนักงาน กปร. ประสานงาน วิเคราะห์ ว่าสอดคล้องกับพระราชดำริ แล้วนำเสนอ กปร. เพื่อพิจารณาอนุมัติ

• ที่ประชุม กปร. หรือประธาน กปร. พิจารณาอนุมัติ

• สำนักงาน กปร. แจ้งหน่วยงาน และสำนักงบประมาณ เพื่อดำเนินการต่อไป

• หน่วยงานเหล่านั้นดำเนินการตามแผนงานโครงการ

• สำนักงาน กปร. ทำการติดตาม ประเมินผล จัดทำรายงานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ประโยชน์สูงสุดตามพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้

๓. การถวายฎีกา มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

• เมื่อมีการถวายฎีกาเกี่ยวกับโครงการทางด้านการพัฒนา

• สำนักงาน กปร. จะทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูล หาข้อเท็จจริง เพื่อจัดทำรายละเอียดกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท เพื่อขอพระราชทานพระราชวินิจฉัย

• หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริก็จะพระราชทานแนวพระราชดำริว่าควรพัฒนาตรงนั้นอย่างไร จากนั้นสำนักงาน กปร. จะดำเนินการประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินการเช่นเดียวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ - พ.ศ. ๒๕๕๙
(มีจำนวน ๔,๖๘๕ โครงการ /กิจกรรม ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๙)

การพัฒนาด้าน	ภาค					รวม
	เหนือ	กลาง	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	ไม่ระบุพื้นที่ ฯลฯ	
๑. โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ	๑,๒๓๓	๕๐๓	๘๔๑	๖๒๗	-	๓,๒๐๔
๒. โครงการพัฒนาด้านการเกษตร	๔๖	๕๑	๔๔	๒๘	-	๑๖๙
๓. โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	๖๒	๔๑	๓๗	๓๔	๓	๑๗๗
๔. โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ	๘๙	๓๖	๑๒๒	๙๔	-	๓๔๑
๕. โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข	๑๕	๑๖	๙	๗	๑๐	๕๗
๖. โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร	๒๒	๒๒	๒๐	๒๒	-	๘๖
๗. โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	๑๙๙	๗๔	๕๓	๖๓	๔	๓๙๓
๘. โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ/อื่นๆ	๑๐๔	๖๒	๕๒	๓๓	๗	๒๕๘
รวม	**๑,๗๗๐**	**๘๐๕**	**๑,๑๗๘**	**๙๐๘**	**๒๔**	**๔,๖๘๕**

ที่มา สำนักงาน กปร.
กันยายน ๒๕๕๙

สดุดีพระเกียรติคุณ

สดุดีพระเกียรติคุณ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงทุ่มเทพระราชหฤทัยและพระวรกายเพื่อที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่การพัฒนาอันยั่งยืน ทัดเทียมนานาอารยประเทศ โดยมิได้ทรงละทิ้งเอกลักษณ์และภูมิปัญญาอันล้ำค่าที่มีอยู่คู่แผ่นดินไทย ด้วยน้ำพระทัยที่พร่างพรมไปทั่วทุกพื้นที่และพระปรีชาสามารถซึ่งเป็นที่ประจักษ์ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี แห่งการปกครองแผ่นดินโดยธรรม พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจึงมิได้ทรงเป็นเพียงที่เคารพรักและเทิดทูนไว้เหนือเกล้าของปวงชนชาวไทยผู้เป็นพสกนิกรภายใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารของพระองค์เท่านั้น หากแต่ในสายตาของชาวต่างชาติ พระองค์ก็ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และทรงได้รับการยอมรับไปทั่วโลก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ จากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ตำแหน่งสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสถาบันและองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งทรงได้รับการประกาศสดุดีพระเกียรติคุณจากสถาบันและองค์กรระหว่างประเทศมากมาย โดยได้ประมวลเฉพาะรางวัลสดุดีพระเกียรติคุณที่สถาบันและองค์กรระหว่างประเทศทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ดังนี้

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๘	รัฐสภายุโรป	เหรียญรัฐสภายุโรป (Special Medal of the European Parliament) ในโอกาสที่ นาย George Spenale ประธานรัฐสภายุโรป เดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐสภา
๘ กันยายน ๒๕๒๙	The International Association of University Presidents : (IAUP) สาธารณรัฐเกาหลี	รางวัลสันติภาพของสมาคมอธิการบดีระหว่างประเทศ (IAUP World Great Peace Award) ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษาระดับสูงตลอดจนทรงส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐	สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology : AIT)	เหรียญทองเฉลิมพระเกียรติคุณแห่งสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชผู้ทรงพระปรีชาสามารถเลิศล้ำในการนำชนบทให้วัฒนา (Gold Medal for His Majesty's Leadership in Rural Development)

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐	องค์การโอเอสเอส (The Office of Strategic Services : OSS)	เหรียญทองจำลองโดโนแวน (Donovan) ซึ่งเป็นเครื่องหมายแห่งมิตรภาพของอดีตสมาชิกองค์การโอเอสเอส และมูลนิธิอนุสรณ์ วิลเลียม เจ โดโนแวน ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ
๓ ตุลาคม ๒๕๓๒	ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งอังกฤษ (The Royal College of Surgeons of England)	เหรียญทองเฉลิมฉลองการประชุมทางวิชาการร่วมกันระหว่างราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศอังกฤษ
๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๔	องค์กรโรตารีสากล	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณขององค์กรโรตารีสากล (Rotary International Award of Honour) ในการที่ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ เป็นผลให้ประเทศเจริญพัฒนาและก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
๒ ธันวาคม ๒๕๓๔	องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization : UNESCO)	เหรียญ “ฟีแล” (Philae Medal) ในฐานะที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจในด้านการพัฒนาท้องถิ่นและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน
๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕	โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP)	เหรียญทองสดุดีพระเกียรติคุณ (UNEP Gold Medal) ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดีเด่นเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕	องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO)	เหรียญทองสาธารณสุขเพื่อมวลชน (Health for All Gold Medal) ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์ทางด้านการสาธารณสุขของประเทศ

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๒๖ มกราคม ๒๕๓๖	นาย Kenji Mori ประธานสมาคมนิเวศวิทยาทางเคมีระหว่างประเทศ (The International Society of Chemical Ecology : ISCE)	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณด้านการสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (The Natural Pro Futura Medal)
๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖	The International Erosion Control Association (IECA), The United States of America	รางวัล “The International Erosion Control Association’s International Merit Award” เพื่อเทิดพระเกียรติในฐานะที่ทรงเป็นแบบอย่างสำหรับประเทศอื่น ๆ ได้ปฏิบัติตามในเรื่องของการอนุรักษ์ดินโดยใช้หญ้าแฝกและในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๖	ฝ่ายวิชาการภูมิภาคเอเชียของธนาคารโลก	รางวัลรากหญ้าแฝกชุบสำริด (The Bronze Vetiver Sculpture Award) ซึ่งเป็นรางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงเป็นนักอนุรักษ์ดินและน้ำ
๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๗	โครงการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (United Nations International Drug Control Programme : UNDCP)	เหรียญทองคำ เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด (Award of Appreciation in Recognition of Outstanding Contributions in the Field of International Drug Control)
๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘	มูลนิธิโทเร หรือการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ประเทศญี่ปุ่น	“รางวัลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมูลนิธิโทเร ประเทศไทย” เป็นเงินจำนวน ๒ ล้านบาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงสนพระราชหฤทัย และทรงทำนุบำรุงการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของประเทศไทยทั้งในด้านเกษตร การพลังงาน การสิ่งแวดล้อม การสาธารณสุข และการศึกษาวิทยาศาสตร์ ต่อเนื่องกันมาไม่น้อยกว่า ๔๐ ปี

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๖ ธันวาคม ๒๕๓๘	องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (The Food and Agriculture Organization : FAO)	เหรียญ “แอกริโคลา” (Agricola Medal) เป็นเหรียญสดุดีพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอุทิศด้านการพัฒนาการเกษตร
๕ มิถุนายน ๒๕๓๙	สถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ (The International Rice Research Institute : IRRI)	เหรียญทองเฉลิมพระเกียรติ (The International Rice Award Medal) ในฐานะทรงห่วงใยและอุทิศพระองค์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและพสกนิกรโดยรวม
๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๙	องค์กรโรตารีสากล (The Rotary International)	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อมนุษยธรรมในระดับผู้นำประเทศ (The Presidential Award for Humanitarian Services)
๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๙	วิทยาลัยแพทย์รักษาโรคทรวงอกแห่งสหรัฐอเมริกา (The American College of Chest Physicians)	รางวัล The Partnering for World Health Award ในฐานะที่ทรงพระวิริยอุตสาหะสนับสนุนให้มีการป้องกันและรักษาโรคทรวงอกในประเทศไทย
๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐	องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านอุตุนิยมวิทยา เพื่อเฉลิมพระเกียรติและสดุดี พระปรีชาสามารถและพระราชอัจฉริยภาพที่ทรงนำความรู้ และพระราชวินิจฉัยนานัปการด้านอุตุนิยมวิทยามาใช้ประโยชน์
๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐	The International Council for Control of Iodine Deficiency Disorders (ICCIDD)	เหรียญทองเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในฐานะที่ทรงเป็นทั้งผู้นำ ผู้บุกเบิก และผู้ดำเนินงานโครงการควบคุมปัญหาการขาดสารไอโอดีนในประเทศไทย

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐	คณะกรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์)	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านวรรณกรรม (The S.E.A. Write Awards)
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑	สหพันธ์องค์กรต่อต้านวัณโรคและโรคปอดนานาชาติ (The International Union Against Tuberculosis or Lung Disease : IUATLD)	เหรียญทองสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการรณรงค์เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพปอดระดับโลก (Gold Medal Award)
๓ มีนาคม ๒๕๔๒	สโมสรไลออนส์สากล (The International Association of Lions Clubs)	รางวัล Lions Humanitarian Award ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยโดยเฉพาะด้านสาธารณสุขและการศึกษา
๘ ธันวาคม ๒๕๔๒	องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization : FAO)	เหรียญเทเลฟูด (Telefood medal) เหรียญแรกของโลก ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทางการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกร และสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
๑๔ มกราคม ๒๕๔๓	คณะการดนตรีแห่งมหาวิทยาลัยเยล	เหรียญแซนฟอร์ด (Sanford Medal) เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณด้านการดนตรี
๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓	องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO)	ถ้วยลาลาอูนิส (Lalaounis Cup) เพื่อสดุดีพระปรีชาสามารถด้านการกีฬาและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อวงการกีฬาไทยและวงการกีฬาระหว่างประเทศ
๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓	องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO)	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ (WHO Award) ในฐานะที่ทรงเป็นแบบอย่างและผู้นำทางจริยธรรมที่ทรงพระวิริยอุตสาหะในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการสาธารณสุข

หมายเหตุ * ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๕ มิถุนายน ๒๕๔๓	สมาคม The Belgians Chamber of Investors	เหรียญรางวัล The Merit of Invention Award ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจสร้างสรรค์สรรพสิ่งนานัปการ อันเป็นคุณประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์
๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๓	มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย วิทยาเขตเบิร์กลีย์ รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา	เหรียญเบิร์กลีย์ (The Berkeley Medal) เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ อันเป็นคุณอเนกอนันต์ต่อสังคม
๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	องค์กร BRUSSELS EUREKA แห่งราชอาณาจักรเบลเยี่ยม และคณะ ในฐานะองค์กรผู้จัดงาน BRUSSELS EUREKA 2000	รางวัลสิ่งประดิษฐ์ดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ๑. รางวัลสิ่งประดิษฐ์ดีเด่นระดับโลก เหรียญรางวัล Prix OMPI (Organisation Mondiale De La Propriete Intelietuelle) พร้อมประกาศนียบัตรและเงินรางวัล จำนวน ๒,๐๐๐ เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ๒. รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เหรียญรางวัล Gold Medal with Mention และประกาศนียบัตรเกียรตินิยม จาก BRUSSELS EUREKA 2000 ๓. รางวัลผลงานประดิษฐ์ดีเด่นสูงสุด ถ้วยรางวัล Grand Prix International ๔. รางวัลผลงานสิ่งประดิษฐ์ดีเด่นถ้วยรางวัล Minister J.CHABERT Cup ๕. รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านการประดิษฐ์ ถ้วยรางวัล Yugoslavia Cup
๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔	สภามวยโลก	เหรียญ Golden Shining Symbol of World Leadership สดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงสนับสนุนการกีฬาของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬามวย

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕	องค์กร BRUSSELS EUREKA แห่งราชอาณาจักรเบลเยี่ยม ในฐานะองค์กรผู้จัดงาน BRUSSELS EUREKA 2000	รางวัลสิ่งประดิษฐ์ดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ๑. รางวัลผู้ให้แนวความคิดใหม่เพื่อการพัฒนาประเทศไทย (D'un concept nouveau de developpement de la Thailand ๒. รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านการประดิษฐ์คิดค้นทฤษฎีใหม่ น้ำมันปาล์มและฝนหลวง (Special PRIX Cup) ๓. รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านการประดิษฐ์คิดค้นโครงการน้ำมันไบโอดีเซลสูตรสกัดจากน้ำมันปาล์ม (Gold medal with mention) ๔.รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านการประดิษฐ์คิดค้นโครงการทฤษฎีใหม่ (Gold medal with mention) ๕. รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านการประดิษฐ์คิดค้นโครงการฝนหลวง (Gold medal with mention)
๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗	โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Settlements Programme : UN-HABITAT)	รางวัล UN-HABITAT scroll of Honour Award เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยความวิริยอุตสาหะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยทั้งในเมืองและชนบท รวมทั้งยังทรงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานอย่างยั่งยืน
๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘	สมาคมสินเชื่อการเกษตรและชนบทภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Rural and Agricultural Credit Association : APRACA)	รางวัลรวงข้าวทองคำ (Golden Ear of Paddy) เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อพัฒนาชนบทและการเกษตร

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP)	รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (The UNDP's Human Development Lifetime Achievement Award) เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงอุทิศกำลังพระวรกายและทรงพระวิริยอุตสาหะในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการเพื่อยังประโยชน์และความเจริญอย่างยั่งยืนมาสู่ชาวไทยทั้งประเทศเป็นรางวัลเกียรติยศที่ริเริ่มขึ้นใหม่ขององค์การสหประชาชาติ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลนี้เป็นพระองค์แรก
๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๙	มูลนิธิลูกเสือโลก (World Scout Foundation)	อิสริยาภรณ์สดุดีลูกเสือโลก (The Bronze Wolf) ในฐานะที่เป็นพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติของไทยและทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์แก่ประเทศไทยและนานาชาติ
๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙	นิตยสารไทม์เอเชีย เขตบริหารพิเศษฮ่องกง (TIME Asia Hong Kong)	รางวัลวีรชนแห่งเอเชีย
๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐	รัฐบาลสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ร่วมกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก	รางวัลเกียรติยศเพื่อการสนับสนุนการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียมและพัฒนาดัดแปรสภาวะอากาศอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม (UAE International Prize for Weather Modification) ในฐานะที่ทรงสนับสนุนการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียมในประเทศไทย
๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐	มูลนิธิรางวัลอาหารโลก (The World Food Prize Foundation)	เหรียญ Dr. Norman E. Borlaug World Food Prize Medallion) เป็นรางวัลพิเศษ จัดทำครั้งแรกในปี ๒๕๔๙ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลนี้เป็นพระองค์แรก ในฐานะที่ทรงช่วยเหลือพสกนิกรไทยให้มีโภชนาการที่ดี และเนื่องในโอกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐	International Federation of Inventions Association : IFIA สาธารณรัฐฮังการี	รางวัล IFIA Cup เรื่อง “กังหันน้ำชัยพัฒนา”
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐	The Association of Hungarian Inventors สาธารณรัฐฮังการี	รางวัล Genius Prize ผลงาน เรื่อง “ทฤษฎีใหม่” และ “เศรษฐกิจพอเพียง” จากองค์กร ไอเอฟไอเอ สาธารณรัฐฮังการี
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐	Korea Invention Promotion Association : KIPA สาธารณรัฐเกาหลี	รางวัล Special Prize ในฐานะพระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย ซึ่งรางวัลดังกล่าวถือเป็นรางวัลทรงเกียรติของนักประดิษฐ์ในระดับโลก
๑๔ มกราคม ๒๕๕๒	องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization : WIPO)	รางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา (Global Leader Award) ทรงเป็นผู้นำของประเทศพระองค์แรกที่ได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในฐานะที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเป็นที่ประจักษ์ในการส่งเสริมทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อการพัฒนาประเทศไทยและเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
๙ กันยายน ๒๕๕๒	สหพันธ์สมาคมนักประดิษฐ์นานาชาติ	รางวัล Glory of the Greatest Inventor : His Majesty King Bhumibol Adulyadejin the year of Creativity and Innovation 2009 เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะนักประดิษฐ์ผู้ยิ่งใหญ่
๑๖ เมษายน ๒๕๕๕	สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Sciences : IUSS)	รางวัล The Humanitarian Soil Scientist หรือนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม ด้วยตระหนักในพระปรีชาสามารถและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้านการพัฒนาทรัพยากรดินอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมยังผลให้การพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงดินเสื่อมโทรมและดินที่มีปัญหา ดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่เกษตรกรโดยถ้วนหน้า

เหรียญแอกริโคลา (Agricola Medal)

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization : FAO) โดย นายจาคส์ ดิอุฟ ผู้อำนวยการองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ทูลเกล้าทูลกระหม่อม **“เหรียญแอกริโคลา (Agricola Medal)”** จำนวน ๑ ชุด (เหรียญทอง เหรียญเงิน และเหรียญทองแดง รวม ๕ เหรียญ) เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทยโดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพเพาะปลูก บำรุง รักษาน้ำ และบำรุงรักษาป่า ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันพุธ ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๓๘

รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (The UNDP Human Development Lifetime Achievement Award)

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) โดย นายโคฟี อันนัม เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (The UNDP Human Development Lifetime Achievement Award) ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙

รางวัล WIPO Global Leaders Award

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) โดย นายฟรานซิส เกอร์รี ผู้อำนวยการใหญ่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization : WIPO) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล WIPO Global Leaders Award แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องด้วยงานทรัพย์สินทางปัญญาส่งเสริมและพัฒนาประเทศรวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทยให้ดีขึ้นอย่างโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก อีกทั้งยังทรงเป็นผู้นำประเทศพระองค์แรกที่ได้รับทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลนี้ นอกจากนี้ จากการหารือกันของสหพันธ์สมาคมนักประดิษฐ์ระหว่างประเทศ (International Federal Inventor Association : IFIA) ซึ่งมีสมาชิก ๘๔ ประเทศทั่วโลก ยังมิได้มีมติให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งเป็นวันที่ทรงได้รับการจดสิทธิบัตรกังหันน้ำชัยพัฒนาเป็นวันนักประดิษฐ์โลกด้วย ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๒

รางวัล The Humanitarian Soil Scientist หรือนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยชาติ

สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Sciences : IUSS) โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สตีเฟน นอร์ตคลิฟฟ์ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล The Humanitarian Soil Scientist หรือนักวิทยาศาสตร์ดิน เพื่อมนุษยชาติ เนื่องจากได้ตระหนักถึงพระปรีชาสามารถและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช ด้านการพัฒนาทรัพยากรดินอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม ยังผลให้การพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำการปรับปรุงดินเสื่อมโทรมและดินที่มีปัญหา ดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่เกษตรกรโดยทั่วหน้า ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติโรงพยาบาลศิริราช เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๕

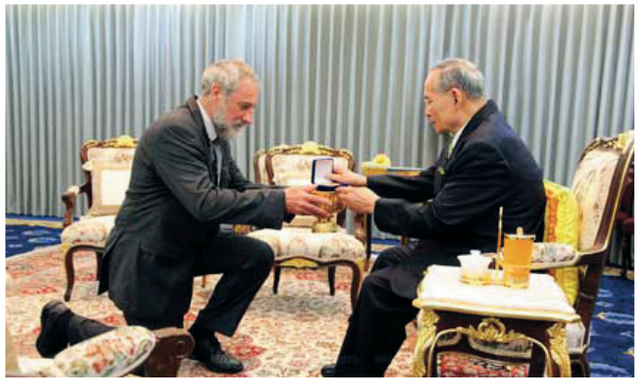

เมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (IUSS) และที่ประชุมองค์กรอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO : Food and Agriculture Organization of the United Nations) ได้ประกาศสนับสนุนจัดตั้ง **“วันดินโลก (World Soil Day)”** ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี อันเป็นวันพระราชสมภพของพระเจ้าอยู่หัว โดยมีการเฉลิมฉลองที่สำนักงานใหญ่ ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี โดยเชิญประเทศไทยร่วมจัดนิทรรศการพระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ด้านทรัพยากรดิน และเชิญผู้บริหาร และนักวิทยาศาสตร์ทางดินจากประเทศไทยเข้าร่วมบรรยายในงานนี้ด้วย และรัฐบาลไทยได้ดำเนินการจัดงานวันดินโลก เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ เช่นกัน ที่กรุงเทพฯ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ มีมติให้การรับรองวันดินโลกตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปีโดยบรรจุในปฏิทินปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ ซึ่งสมาชิกองค์การสหประชาชาติกว่า ๒๐๐ ประเทศต้องจัดงานเฉลิมฉลองวันดินโลกนับแต่วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป (World Soil Day) และปี ๒๕๕๘ ถือเป็นปีดินสากล (International Year of Soil in 2015)

พระยศยิ่งยงดำรงนิรันดร์กาล

พระยศยิ่งยงดำรงนิรันดร์กาล

การสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ นอกจากจะนำความวิปโยคอย่างใหญ่หลวงมาสู่คนไทยทั้งประเทศแล้ว พระมหากษัตริย์ ผู้นำจากทั่วทุกมุมโลก และองค์การระหว่างประเทศยังได้ร่วมแสดงความอาลัยต่อการจากไปของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และพระอัจฉริยภาพด้านต่าง ๆ อันเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ

สมเด็จพระราชินีนาถอลิซาเบธที่สอง แห่งสหราชอาณาจักร

สมเด็จพระราชินีนาถอลิซาเบธที่สอง ทรงมีพระราชสาส์นส่วนพระองค์แสดงความเสียพระราชหฤทัยอย่างยิ่งต่อการเสด็จสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ถึงสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ แห่งประเทศญี่ปุ่น

สำนักข่าวเกียวโด รายงานว่าสำนักพระราชวังของประเทศญี่ปุ่นเปิดเผยว่าสมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ แห่งญี่ปุ่น ทรงส่งพระราชโทรเลข ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อแสดงความเสียพระราชหฤทัยต่อการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และก่อนหน้านี้ สำนักพระราชวังอิมพีเรียลของญี่ปุ่นเปิดเผยว่า สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ และสมเด็จพระจักรพรรดินีมิชิโกะแห่งราชวงศ์ญี่ปุ่น ทรงไว้ทุกข์แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นเวลา ๓ วัน โดยเริ่มต้นในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ พร้อมกันนั้นสมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ ได้ส่งนายจิคาโอะ คาวาอิ ผู้แทนพระองค์ไปลงนามแสดงความอาลัยต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียวด้วย

สมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญี ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิซ ซัดดิน วัดเดาละห์
สุลต่านและสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งบรูไนดารุสซาลาม

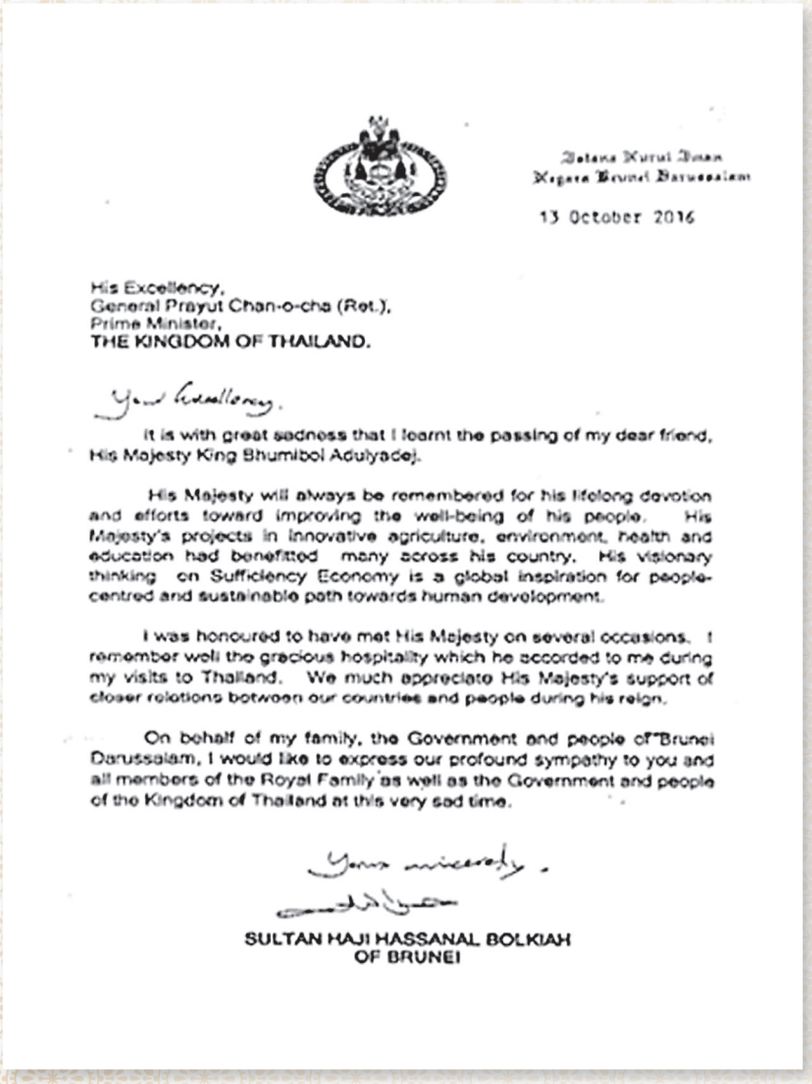

Istana Kurnia Jiwa
Negara Brunei Darussalam

13 October 2016

His Excellency,
General Prayut Chan-o-cha (Ret.),
Prime Minister,
THE KINGDOM OF THAILAND.

Your Excellency,

It is with great sadness that I learnt the passing of my dear friend, His Majesty King Bhumibol Adulyadej.

His Majesty will always be remembered for his lifelong devotion and efforts toward improving the well-being of his people. His Majesty's projects in innovative agriculture, environment, health and education had benefitted many across his country. His visionary thinking on Sufficiency Economy is a global inspiration for people-centred and sustainable path towards human development.

I was honoured to have met His Majesty on several occasions. I remember well the gracious hospitality which he accorded to me during my visits to Thailand. We much appreciate His Majesty's support of closer relations between our countries and people during his reign.

On behalf of my family, the Government and people of Brunei Darussalam, I would like to express our profound sympathy to you and all members of the Royal Family as well as the Government and people of the Kingdom of Thailand at this very sad time.

Yours sincerely,

SULTAN HAJI HASSANAL BOLKIAH
OF BRUNEI

สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก แห่งราชอาณาจักรภูฏาน

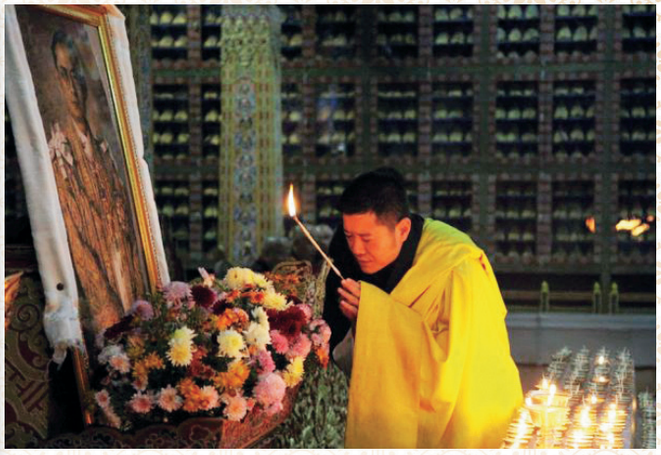

เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก แห่งราชอาณาจักรภูฏาน และพระบรมวงศานุวงศ์นำคณะสงฆ์ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลและประชาชนชาวไทยในภูฏาน จุดดวงประทีป ๑,๐๐๐ ดวง และสวดมนต์เพื่อระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ วิหารเกนรา แห่งทาชิโชซอง ในกรุงทิมพู เมืองหลวงของภูฏาน และให้จุดดวงประทีปทั่วทุกวิหารศักดิ์สิทธิ์ทั่วราชอาณาจักรภูฏาน เพื่อบำเพ็ญพระราชกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และประกาศให้วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นวันแห่งการไว้อาลัยของชาวภูฏานทั้งประเทศ กำหนดให้ลดธงครึ่งเสา เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระเกียรติคุณแห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยให้เป็นวันหยุดราชการและโรงเรียนทั่วประเทศปิดการเรียนการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมกันสวดมนต์ เพื่อบำเพ็ญพระราชกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก และสมเด็จพระราชินีเจ็ตซุน เปมา วังชุก แห่งราชอาณาจักรภูฏาน ทรงวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติวาระพิเศษเพื่อแสดงความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly-UNGA) นาย Peter Thomson ประธานสมัชชาแห่งสหประชาชาติได้จัดประชุมสมัชชาสหประชาชาติโดยมีวาระพิเศษเพื่อแสดงความอาลัยและสดุดีแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รวมทั้งได้ยืนสงบนิ่งเพื่อแสดงความอาลัยเป็นเวลา ๑ นาที

ในโอกาสนี้ นาย Ban Ki-Moon เลขาธิการสหประชาชาติและประธานกลุ่มภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรสหรัฐอเมริกา ประจำสหประชาชาติ ได้กล่าวคำถวายสดุดีเพื่อแสดงความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนี้

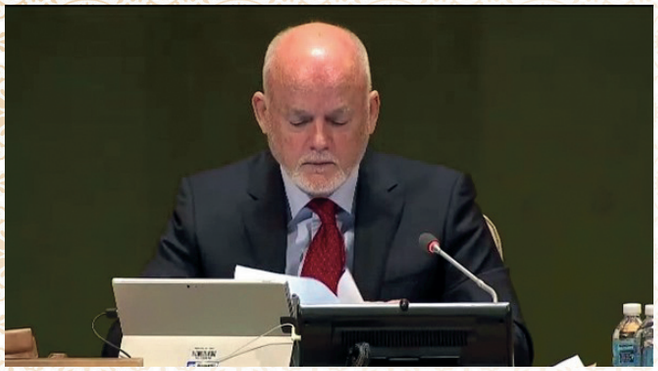

นาย Peter Thomson ประธานสมัชชาแห่งชาติ (Fiji) แสดงความเสียใจและอาลัยอย่างสุดซึ้งต่อพระบรมวงศานุวงศ์ รัฐบาลและปวงชนชาวไทยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์ยาวนานที่สุดในโลก และได้รับการเคารพเทิดทูนอย่างที่สุด เนื่องจากพระมหากรุณาธิคุณในการพัฒนาความเป็นอยู่ให้กับพสกนิกรตลอดการครองราชย์ ๗๐ ปี ซึ่งสะท้อนถึงการยึดมั่นในพระราชปณิธานที่ว่าจะ “ทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” อย่างแท้จริง ในเวทีพหุภาคีนานาประเทศล้วนยอมรับพระราชกรณียกิจในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้องค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลเพื่อเฉลิมพระเกียรติ เช่น รางวัล UN Development Programme (UNDP) Human Development Lifetime Achievement Award เมื่อปี ๒๕๔๙ และการกำหนดให้วันคล้ายวันพระราชสมภพ ๕ ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันดินโลก เพื่อน้อมรำลึกถึงพระราชกรณียกิจในการสร้างความตระหนักรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความสำคัญของดินต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

นาย Ban Ki-Moon เลขาธิการสหประชาชาติ กล่าวยกย่องพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชว่าทรงทุ่มเทปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยอุตสาหะเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและนำพาประเทศให้ทันสมัย ทรงนำความมั่นคงและเสถียรภาพมาสู่ประเทศในช่วงที่บ้านเมืองเกิดวิกฤต ความเศร้าโศกของประชาชนทั้งประเทศเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงมีความสำคัญต่อประชาชนของพระองค์อย่างยิ่งใหญ่เพียงใด ความมุ่งมั่นของพระองค์ที่ทรงงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยเจริญรุ่งเรือง สหประชาชาติจะร่วมทำงานเป็นหุ้นส่วนกับรัฐบาลและประชาชนต่อไป

นาย Kaha Imnadze เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรจอร์เจียประจำสหประชาชาติ ผู้แทนกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกได้ย้ำถึงการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นที่เคารพรักและเทิดทูนของประชาชนทั้งประเทศทรงได้รับการชื่นชมและเคารพจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทรงเป็นผู้นำที่แท้จริงที่เป็นแรงบันดาลใจของประเทศไทยและของโลก พระองค์ทรงทุ่มเทปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ยกระดับความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทยในทุกด้านและทรงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้คนทำงานเพื่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรือง ดังที่ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า “คนดีย่อมทำให้คนอื่นเป็นคนดี ความดีจะกระตุ้นให้เกิดความดีในสังคมและทำให้ผู้อื่นเป็นคนดี” พระองค์จะเป็นที่จดจำในฐานะทรงเป็นผู้นำที่โดดเด่น เสียสละทุ่มเทเพื่อประเทศ ทรงเป็น “กษัตริย์นักพัฒนา” เป็นนักคิดผู้มีวิสัยทัศน์ ที่มีบทบาทสำคัญขับเคลื่อนการพัฒนาระดับโลกอีกทั้งยังทรงใช้พระอัจฉริยภาพด้านดนตรี เป็นสะพานสานสัมพันธ์และหล่อหลอมมิตรภาพด้วย

นาย Cristian Barross Melet เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรชิลีประจำสหประชาชาติ ผู้แทนกลุ่มลาตินอเมริกาและแคริบเบียน แสดงความชื่นชมในพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตลอดช่วงเจ็ดทศวรรษของการครองราชย์นับแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๖ พระองค์ทรงได้รับความเคารพรักและเทิดทูนจากประชาชน เพราะพระองค์ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีและความก้าวหน้าของประชาชนเสมอ UN Development Programme (UNDP) จึงได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล “Human Development Lifetime Achievement Award” เมื่อปี ๒๕๔๙ นอกจากนั้นทรงได้รับการยอมรับในระดับโลกในฐานะประมุขแห่งรัฐที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ สร้างเอกภาพและสันติภาพให้กับคนในชาติ

นาย Abdallah Wafy เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไนเจอร์ประจำสหประชาชาติ ผู้แทนกลุ่มประเทศแอฟริกา ได้ย้ำถึงการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ที่ทุ่มเทพระวรกายปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทรงเป็นกษัตริย์นักพัฒนาที่ประจักษ์ได้จากโครงการที่ทรงริเริ่มกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสั่งสมจากประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ทรงดำเนินการมาตลอดพระชนม์ชีพ และเป็นแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง มรดกของพระองค์จะเป็นแรงบันดาลใจให้กับประเทศไทยและประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นาย Mansour Ayyad Alotaibi เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรคูเวตประจำสหประชาชาติ ผู้แทนกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก แสดงความชื่นชมพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในฐานะพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ที่ครองราชย์ยาวนานที่สุดในโลก และทุ่มเทพระวรกายด้วยความรักในพสกนิกรตลอดรัชสมัย ทรงมีบทบาทในการสร้างสันติภาพและแก้ไขความขัดแย้ง และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งทำให้ไทยก้าวขึ้นมาเป็นเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับต้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พระราชกรณียกิจที่เป็นที่ประจักษ์ต่อชาวโลกนำไปสู่การทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล “Human Development Lifetime Achievement Award” จาก UN Development Programme (UNDP) การสวรรคตของพระองค์ นับเป็นความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของไทยและของโลก

นาย Matthew Rycroft เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรสหราชอาณาจักรประจำสหประชาชาติ ผู้แทนกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก แสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้ง ขณะเดียวกันแสดงความชื่นชมต่อการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์ยาวนานที่สุดในโลก โดยขึ้นครองราชย์ในช่วงหนึ่งปีหลังจากการก่อตั้งสหประชาชาติ ซึ่งไทยเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ ๕๕ ทรงปกครองประเทศด้วยวิสัยทัศน์ สร้างเอกภาพและน้ำหนึ่งใจเดียวกันของปวงชนตลอดรัชกาล ประชาคมระหว่างประเทศจะน้อมรำลึกถึงพระองค์ ในฐานะพระมหากษัตริย์ผู้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชน ผู้สนับสนุนการพัฒนา พระอัจฉริยภาพด้านศิลปะ ดนตรี และการถ่ายภาพ อีกทั้งจะทรงเป็นสัญลักษณ์แห่งเสถียรภาพของพสกนิกรชาวไทยตลอดไป ผลงานของพระองค์ได้สร้างประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญอย่างแท้จริง

นาง Samantha Power เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรสหรัฐอเมริกาประจำสหประชาชาติ แสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อความสูญเสียครั้งสำคัญของประเทศไทย และย้ำถึงสายสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกาจากการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชสมภพและประทับที่เมืองเคมบริดจ์ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ของสหรัฐอเมริกา พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนก และสมเด็จพระบรมราชชนนี เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ซึ่งได้ทรงมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ต่อที่ประชุมรัฐสภาสหรัฐฯ ในการเสด็จฯ เยือนสหรัฐฯ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๐ สหรัฐฯ น้อมรำลึกถึงพระราชดำรัสในการพระราชทานสัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนที่ว่า ทรงประสงค์จะถูกจดจำเพียงว่าทรงได้บำเพ็ญประโยชน์อย่างไรบ้าง ซึ่งก็เป็นที่ประจักษ์แล้วว่าพระราชดำริเรื่องนี้ หมายถึงการให้ความช่วยเหลือพสกนิกรของพระองค์โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มเปราะบางและประชาชนระดับรากหญ้าในทุกด้าน พระวิริยอุตสาหะและพระอัจฉริยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือพสกนิกร ด้วยพระองค์เอง อาทิ โครงการแก้มลิง และโครงการอื่น ๆ อีกจำนวนมากที่มีการจดทะเบียนน่าชื่นชมอย่างที่สุดมิได้ และเป็นโชคดีของชาวไทย และโลกที่ได้มีพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่เช่นนี้

นายวีรชัย พลาศรัย เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ในฐานะผู้แทนประเทศไทย แสดงความขอบคุณและรู้สึกซาบซึ้งใจที่สมัชชาสหประชาชาติได้จัดวาระพิเศษเพื่อถวายสดุดีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชขึ้นในวันนี้ สะท้อนให้เห็นว่าพระราชกรณียกิจและสิ่งที่พระองค์ทรงทุ่มเทเพื่อปวงชนชาวไทยตลอด ๗๐ ปีของการครองราชย์เป็นที่รับรู้ไม่เพียงแต่ในหัวใจของประชาชนไทย แต่ยังเป็นที่ยอมรับของประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งได้ถวายรางวัลที่ทรงคุณค่าเพื่อเทิดพระเกียรติสำหรับความสำเร็จที่ได้ทรงทุ่มเทด้วยพระวิริยอุตสาหะเพื่อประชาชนของพระองค์ ได้แก่ เหรียญ Agricola ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๕ รางวัล UN-HABITAT Scroll of Honour Award ปี ค.ศ. ๒๐๐๓ รางวัล Human Development Lifetime Achievement Award ของ United Nations Development Programme (UNDP) เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๖ และรางวัล WIPO Global Leader Award ปี ค.ศ. ๒๐๐๙ นอกจากนี้ เพื่อน้อมรำลึกในพระราชกรณียกิจด้านการวิจัยและพัฒนาดิน สหประชาชาติ ยังได้กำหนดให้วันที่ ๕ ธันวาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพเป็นวันดินโลก (World Soil Day) มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๔ อีกด้วย จากโครงการพัฒนาหลายพันโครงการทั่วประเทศ ได้สั่งสมและพัฒนาเป็น “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นของขวัญอันล้ำค่าที่ได้พระราชทานให้กับปวงชนชาวไทยเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและเป็นกรอบในการตัดสินใจ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังได้รับการยอมรับในฐานะแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. (๒๕๒๔). **พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว.** กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗).

กรมศิลปากร. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (๒๕๕๐). **ประมวลภาพประวัติศาสตร์ไทย พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยรัตนโกสินทร์.** กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗).

กระทรวงการต่างประเทศ. (ตุลาคม ๒๕๕๙). **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช "สารและข้อความสารไว้อาลัย" พระราชสาส์นแสดงความเสียพระราชหฤทัยจากสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งบรูไน ถึงนายกรัฐมนตรี.** สืบค้น ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.mfa.go.th/testweb/th/customize/71146-

กระทรวงการต่างประเทศ. กรมสารนิเทศ. (๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙). **ข่าวสารนิเทศ : Press Release การประชุมสมัชชาสหประชาชาติวาระพิเศษเพื่อแสดงความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ ๔๔๘/๒๕๕๙.** กรุงเทพฯ: กรมสารนิเทศ.

กัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า. (๒๕๕๐). **เจ้านายเล็ก ๆ – ยุวกษัตริย์** (พิมพ์ครั้งที่ ๔). กรุงเทพฯ: วงศ์จร.

การประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๗๘. (ม.ป.ป.) สืบค้น ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://dr-ukrit-mongkolnavin.com/?page_id=10124

"กำหนดการ ที่ ๑๑/๒๔๙๓ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามินทราธิราช และพระราชพิธีเฉลิมพระราชมนเทียร พ.ศ. ๒๔๙๓" (๙ พฤษภาคม ๒๔๙๓). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๒๗, น. ๑๙๓๗.

"กำหนดการ ที่ ๑๖/๒๔๙๐ รัฐพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๐" (๙ ธันวาคม ๒๔๙๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๖๐ ง, น. ๓๒๐๗.

เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (ม.ป.ป.) สืบค้น ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_w3c/ewt_news.php?nid=14322&filename

คณะกรรมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐. (๒๕๕๐). **ธ ทรงเป็นร่มฉัตรรัฐสภา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี. (๒๕๒๕). **พระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์กับประชาชน.** กรุงเทพฯ: สำนักราชเลขาธิการ.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐. (๒๕๕๒). **ประมวลพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๔๘๙ – ๒๕๑๐ เล่ม ๑ (พุทธศักราช ๒๔๘๙ – ๒๔๙๗).** กรุงเทพฯ: สำนักราชเลขาธิการ.

คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติฯ. (๒๕๔๖). **รัฐสภาไทยใต้ร่มพระบารมี ๖๐ ปี ทรงครองราชย์.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (๒๕๔๘). **สรรสาระรัฐธรรมนูญไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คณะอนุกรรมการจัดนิทรรศการและประชาสัมพันธ์ในคณะกรรมการดำเนินการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒. (๒๕๔๒). **พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ เนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ที่ระลึกงานจัดนิทรรศการเรื่อง "เย็นศิระเพราะพระบริบาล"** (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

เจษฎา พรไชยา. (๒๕๔๖). **พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ของประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฏฐภัทร จันทวิช. (๒๕๓๐). **พระราชพิธีบรมราชาภิเษก.** กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

"ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒" (๒๘ มกราคม ๒๕๐๒). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๑๗, น. ๑-๘.

"ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕" (๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๘๙ ตอนที่ ๑๙๒, น. ๑-๑๒.

"ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐" (๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๑๑๑, น. ๑-๑๔.

"ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔" (๑ มีนาคม ๒๕๓๔). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๔๐, น. ๑-๑๔.

นรนิติ เศรษฐบุตร. (๒๕๕๗). **๗ ตุลาคม ๒๕๑๗.** สืบค้น ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=7

บัณฑิต จันทร์โรจนกิจ. (๒๕๕๐). **ชีวประวัติธรรมนูญการปกครองและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ – ๒๕๒๐ (เอกสารวิชาการหมายเลข ๖๐๗)**. สืบค้น ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://econ.tu.ac.th/archan/RANGSUNชีวประวัติธรรมนูญการปกครองและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475-2520

บันทึกพระราชพิธีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๑ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม. (มิถุนายน ๒๕๑๑). **รัฐสภาสาร**, ๑๖(๗), ๙๒-๙๖.

“บันทึกรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑” (๒๓ กรกฎาคม ๒๕๑๑). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๘๕ ตอนที่ ๖๖, น. ๒๔๑๑-๒๔๑๒.

“บันทึกรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๕” (๙ เมษายน ๒๕๓๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๔๘, น. ๕๒๕๖-๕๒๕๗.

“บันทึกรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๒ วันศุกร์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๒” (๑ กรกฎาคม ๒๕๑๒). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๖๐, น. ๒๑๒๑-๒๑๒๒.

“บันทึกรัฐพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันพุธ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐” (๗ ธันวาคม ๒๕๒๐). **ราชกิจจานุเบกษา** ฉบับพิเศษ, เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๑๒๔, น. ๑๘-๑๙.

“ประกาศเฉลิมพระนามสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” (๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๔๑ ฉะบับพิเศษ, น. ๑-๒.

ประจวบ รอดน้อย. (ม.ป.ป.). **รวมบทความประวัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๕ – พ.ศ. ๒๕๒๑.** สืบค้น ๑๘ เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://drmlib.parliament.go.th/viewer/viewer2.php?url=http://drmlib.parliament.go.thsecurepdf/4015302686_2016-05-10.pdf

ประมวลคำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ของสถาบันและองค์กรต่างประเทศ. (๒๕๕๐). กรุงเทพฯ: คณะองคมนตรี.

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์. (๒๕๑๗). **รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (๒๔๗๕-๒๕๑๗)**. กรุงเทพฯ: ช.ชุมนุมช่าง.

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ. (๒๕๕๗). **เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕-๒๕๕๗.** กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

พระราชกำหนด... พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๕๕๙. (ม.ป.ป.). สืบค้น เมษายน ๒๕๕๘ จาก www.ratchakitch.soc.go.th

พระราชบัญญัติ... พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๕๕๙. (ม.ป.ป.). สืบค้น เมษายน ๒๕๕๘ จาก www.ratchakitch.soc.go.th

“พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๓๕” (๘ เมษายน ๒๕๓๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๔๓, น. ๕๖.

“พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญผู้ที่ไปปฏิบัติการร่วมกับสหประชาชาติในกรณีประเทศเกาหลี พ.ศ. ๒๔๙๔” (๒๔ ธันวาคม ๒๔๙๔). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๗๗ (ฉบับพิเศษ), น. ๑-๓.

“พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗” (๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๗). **ราชกิจจานุเบกษา**, ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๒๑ ตอน พิเศษ ๒๗ ก, น. ๒๒.

“พระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ พ.ศ. ๒๕๔๗” (๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๗). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๒๗ ก, น. ๑.

“พระราชพิธี การฉลองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม” (๑๘ ธันวาคม ๒๔๗๕). **ราชกิจจานุเบกษา,** เล่ม ๔๙ ตอนที่ ง, น. ๓๑๙๘-๓๒๐๑.

พิธีเปิดการจัดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒. (ม.ป.ป.) สืบค้น ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid=15663&filename=index

“รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๔๙๒” (๖ ตุลาคม ๒๔๘๒). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๕๖, น. ๙๔๐-๙๘๑.

“รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๔๘๓” (๔ ตุลาคม ๒๔๘๓). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๕๗, น. ๔๕๙-๔๖๑.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๑๐ พฤษภาคม ๒๔๘๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๓๐, น. ๓๑๘-๓๕๘.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๗ ตอนที่ ๖๖, น. ๑-๖๖.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๘๙ ตอนพิเศษ, น. ๑-๖๘.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๗ ตุลาคม ๒๕๑๗). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๑๖๙, น. ๑-๙๐.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๓๕, น. ๑-๑๕.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๙๕ ตอนที่ ๑๔๖, น. ๑-๖๖.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๙ ธันวาคม ๒๕๓๔). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๑๖, น. ๑-๘๐.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก, น. ๑-๙๙.

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย" (๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, น. ๑-๑๒๗.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๑๘" (๒๓ มกราคม ๒๕๑๘). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๑๔, น. ๑-๓.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘" (๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๘). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๐๕, น. ๑-๔.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๓๕" (๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๗๒, น. ๑-๔.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘" (๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๕๕ ก, น. ๑-๓.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔" (๔ มีนาคม ๒๕๕๔). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๓ ก, น. ๑-๖.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๒" (๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๒). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๑๔๒, น. ๑-๓.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๕" (๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๗๒, น. ๕-๗.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔" (๔ มีนาคม ๒๕๕๔). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๓ ก, น. ๗-๙.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๓๕" (๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๗๒, น. ๘-๑๐.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๓๕" (๑๒ กันยายน ๒๕๓๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๙๕, น. ๑-๓.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘" (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๑๒ ตอนที่ ๗ ก, น. ๑-๗๑.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙" (๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๕๓ ก, น. ๑-๑๕.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)" (๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๓, น. ๑-๓๒.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙" (๑ ตุลาคม ๒๕๔๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๐๒ ก, น. ๑-๑๔.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗" (๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๕๕ ก, น. ๑-๑๗.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘" (๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๔ ก, น. ๑-๖.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙" (๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๒๕ ก, น. ๑-๔.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๙" (๑ กันยายน ๒๕๕๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๗๗ ก, น. ๑-๓.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉะบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๐" (๙ ธันวาคม ๒๔๙๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๖๐, น. ๗๑๙-๗๒๒.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉะบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉะบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑" (๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๗, น. ๔๗-๕๔.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉะบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉะบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๑" (๒๔ สิงหาคม ๒๔๙๑). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๔๘, น. ๔๗๗-๔๗๙.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕" (๘ มีนาคม ๒๔๙๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๑๕, น. ๑-๔๐.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐" (๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, น. ๑-๑๒๗.
"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม" (๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๔๙, น. ๕๒๙-๕๕๑.
"รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยสามัญ พุทธศักราช ๒๔๙๔ วันจันทร์ที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๔" (๙ ตุลาคม ๒๔๙๔). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๖๒, น. ๔๔๘๖-๔๔๘๘.

"รัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญ วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๖" (๗ กรกฎาคม ๒๔๙๖). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๔๕, น. ๒๕๒๒-๒๕๒๕.

"รัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๗" (๖ กรกฎาคม ๒๔๙๗). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๔๓, น. ๑๕๒๐-๑๕๒๔.

"รัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญ วันอังคารที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๕" (๘ กรกฎาคม ๒๔๙๕). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๔๓, น. ๒๐๔๑-๒๐๔๓.

"รัฐพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๔๙๑ วันจันทร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๙๑" (๒๐ กรกฎาคม ๒๔๙๑). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๔๑, น. ๒๑๖๒-๒๑๖๔.

"รัฐพิธีเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งพฤฒสภาและสภาผู้แทน พุทธศักราช ๒๔๙๐ วันเสาร์ที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๐" (๑๓ พฤษภาคม ๒๔๙๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๒๒, น. ๙๑๗-๙๒๑.

"รัฐพิธีเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๔๙๐ วันจันทร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๐" (๒ ธันวาคม ๒๔๙๐). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๘, น. ๓๑๓๑-๓๑๓๓.

"รัฐพิธีเปิดประชุมสมัยสามัญแห่งวุฒิสภาและสภาผู้แทน พุทธศักราช ๒๔๙๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๙๑" (๒ มีนาคม ๒๔๙๑). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๑๓, น. ๗๗๖-๗๗๘.

"รัฐพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภา พุทธศักราช ๒๔๙๒ วันพุธที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๒" (๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๒). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๓๔, น. ๒๙๐๔-๒๙๐๖.

วรนุช อุษณกร. (๒๕๔๐). **ในหลวงกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วัชรา ไชยสาร. (๒๕๔๙). **พระมหากษัตริย์นักประชาธิปไตย.** สืบค้น เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_90.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.). (กันยายน ๒๕๕๙). **สรุปภาพรวมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.** สืบค้น ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.rdpb.go.th/rdpb/projectData/index.htm

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. (๒๕๓๐). การประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๗๘. **เอกสารข่าวรัฐสภา,** ๑๓(๓๐๐), ๑๕-๔๑.

_____. (๒๕๒๓). **คำกราบบังคมทูลถวายรายงานของพลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา ในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.

_____. (๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๗). **รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ครั้งที่ ๑.** สืบค้นจาก ฐานข้อมูลคลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ.

_____. (๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๗). **รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ครั้งที่ ๒๑.** สืบค้นจาก ฐานข้อมูลคลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ.

_____. (๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๗). **รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ครั้งที่ ๒๒.** สืบค้นจาก ฐานข้อมูลคลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ.

_____. (๑๖ มกราคม ๒๕๑๘). **รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ครั้งที่ ๒๗.** สืบค้นจาก ฐานข้อมูลคลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (๒๕๔๗). **กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (เอกสาร กป.) กป. ๗/๒๕๔๗ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประวัติความเป็นมา กระบวนการและขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวของรัฐสภา** [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

_____. (๒๕๔๗). **กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (เอกสาร กป.) กป. ๑๖/๒๕๔๗ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประวัติความเป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวของรัฐสภา** [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

_____. (๒๕๓๙). **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับรัฐสภา.** กรุงเทพฯ: แอสโซซิเอท ไฮ-คลาส กรุ๊ป.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. สำนักกฎหมาย. (๒๕๕๗). **ประมวลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เล่ม ๑) (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ - ๒๕๑๗ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ)** (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

_____. (๒๕๕๗). **ประมวลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เล่ม ๒) (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ - ๒๕๕๐ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ)** (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๔๙๙). การประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๔๕ ณ กรุงเทพฯ. **รัฐสภาสาร**, ๔(๔๗), ๑-๓.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๕๓). **ประมวลการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒ และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๒๗ มีนาคม – ๑ เมษายน ๒๕๕๓ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

_____. (๒๔ มกราคม ๒๕๓๕). **รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา (ครั้งที่ ๘/๒๕๓๕).** กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

_____. (๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๖). **รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๔/๒๕๔๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ).** กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

_____. (๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๗). **รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญทั่วไป).** กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

_____. สำนักงานอำนวยการหนังสือ “รัฐสภาสาร”. (๒๕๐๒). **สมุดภาพสมาชิกรัฐสภา ๒๔๗๕-๒๕๐๒.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖). **“แถลงการณ์สำนักนายกฯ แจงร่างพ.ร.บ. สองฉบับ ที่พระราชทาน “คืน” รัฐสภา”.** สืบค้น เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://www.tamanoon. biz/tamanoon/example/two_act.htm

สำนักราชเลขาธิการ. (ม.ป.ป.). **กระแสพระบรมราโชวาท ในโอกาสที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖.** สืบค้น ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2516018/pdf/T0102_0001.pdf

_____. (๒๕๑๕). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๓ จนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๔.** พระนคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.

_____. (๒๕๑๗). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๕ จนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๖.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์.

_____. (๒๕๑๘). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๖ จนถึงเดือนธันวาคม ๒๕๑๗.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์.

_____. (๒๕๒๐). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช ๒๕๑๙.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์.

_____. (ม.ป.ป.). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปี พุทธศักราช ๒๕๓๐.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๙๔).

_____. (๒๕๕๐). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

_____. (๒๕๕๒). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

_____. (๒๕๕๔). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ พุทธศักราช ๒๕๕๓.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

_____. (๒๕๑๘). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๑๗ – กันยายน ๒๕๑๘.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๒๑). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๒๐ – กันยายน ๒๕๒๑.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๒๒). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๒๑ – กันยายน ๒๕๒๒.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๒๓). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๒๒ – กันยายน ๒๕๒๓.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๒๘). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๒๗ – กันยายน ๒๕๒๘.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๓๑). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๓๐ – กันยายน ๒๕๓๑.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๓๒). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๓๑ – กันยายน ๒๕๓๒.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๓๓). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๓๒ – กันยายน ๒๕๓๓.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๓๖). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๓๕ – กันยายน ๒๕๓๖.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๓๗). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๓๖ – กันยายน ๒๕๓๗.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๓๙). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๓๘ – กันยายน ๒๕๓๙.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๔๑). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๔๐ – กันยายน ๒๕๔๑.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๔๒). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๔๑ – กันยายน ๒๕๔๒.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๔๔). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๔๓ – กันยายน ๒๕๔๔.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักราชเลขาธิการ. (๒๕๔๕). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๔๔ – กันยายน ๒๕๔๕.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (๒๕๔๖). **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๔๕ – กันยายน ๒๕๔๖.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ณ หอพระสมุด สวนจิตรลดา วันอาทิตย์ ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖.** สืบค้น ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2516018/pdf/T0101_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา (ชุดที่ ๒) ครั้งแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๐.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2508056/pdf/T0031_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2529019/pdf/T0067_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๑.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2531002/pdf/T0061_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๕.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2535006/pdf/T0082_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๘.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2538009/pdf/T0059_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2512057/pdf/T0029_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๙.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/ documents/BP2519024/pdf/T0025_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2548061/pdf/T0057_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันเสาร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๙.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2539010/pdf/T0122_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันอาทิตย์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2544013/pdf/T0018_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา วันจันทร์ ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๒๖.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2526028/pdf/T0017_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา วันอังคาร ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๒๒.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2522026/pdf/T0030_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๐.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2508056/pdf/T0033_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันอังคาร ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๑.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2508056/pdf/T0045_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญ ประจำปี ๒๔๙๙ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๙.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2508056/pdf/T0019_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๓ วันเสาร์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๓.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2513034/pdf/T0060_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสามัญสมัยแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2508056/pdf/T0039_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๔.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2534005/pdf/T0042_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๐๒ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/documents/BP2508056/pdf/T0053_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกานำผู้พิพากษาประจำศาลสำนักงานยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันอังคาร ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙.** สืบค้น ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2549002/pdf/T0429_0001.pdf

สำนักราชเลขาธิการ. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันอังคาร ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙.** สืบค้น ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2535006/pdf/T0055_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/asset/lib/kcfinder/upload/files/document/901_rashowart_2554/396T0062_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๙.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2549001/pdf/T0591_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันพฤหัสบดี ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/asset/lib/kcfinder/upload/files/07085701.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพิธีเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ ณ หอประชุมกองทัพเรือ วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๙.** สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2549002/pdf/T0712_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชดำรัส สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จ ฯ แทนพระองค์ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๘ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพุธ ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘.** สืบค้น ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2518022/pdf/T0003_0001.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **พระราชสาส์นแสดงความยินดี เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี ของการก่อตั้งสหภาพรัฐสภาระหว่างวันที่ ๔ – ๙ กันยายน ๒๕๓๒.** สืบค้น ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://www.ohm.go.th/documents/BP2532003/pdf/T0055_0001.pdf

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (๒๕๔๓). **ข้อพึงปฏิบัติในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท** (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สุภกัญญา ชวนิชย์. (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๘). เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวิสเซอร์แลนด์.**วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.** ๕(๒), ๓๔๓-๓๔๗. สืบค้น ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ จาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSocSci/article/viewFile/48485/40285

“หมายกำหนดการ ที่ ๑๖/๒๕๒๓ พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓” (๔ ธันวาคม ๒๕๒๓). **ราชกิจจานุเบกษา,** เล่ม ๙๗ ตอนที่ ๑๘๗ ฉบับพิเศษ, น. ๓๘-๔๑.

“หมายกำหนดการ ที่ ๑๖/๒๕๒๔ ถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๔” (๕ ธันวาคม ๒๕๒๔). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๑๙๙ ง ฉบับพิเศษ, น. ๔.

“หมายกำหนดการ ที่ ๒๕/๒๕๕๘ หมายกำหนดการถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๘” (๒๗ มกราคม ๒๕๕๙). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๒ ข, น. ๙.

“หมายกำหนดการ รัฐพิธีฉลองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๓” (๖ ธันวาคม ๒๔๘๓). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๕๗, น. ๒๙๗๒-๒๙๗๓.

อรรถนิติ ดิษฐอำนาจ. (๙ ตุลาคม ๒๕๕๔). **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการทรงใช้พระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญ.** สืบค้น เมษายน ๒๕๕๙ จาก http://isranews.org/thaireform/thaireform-talk-interview/item/13448-2011-10-03-13-35-58.html

Thaireform. (๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙). **บันทึก ๙ ผู้แทนทั่วโลก กล่าวคำถวายสดุดี ในหลวง ร.๙.** สืบค้น ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ จาก http://www.isranews.org/thaireform-other-news/199-thaireform-documentary/51205-un-51205.html

ภาคผนวก

คำสั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ที่ ๕๓ /๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙
และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จึงเห็นสมควรจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสเฉลิมพระเกียรติดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเรียบร้อย จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย)	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (ร้อยเอก หินพันธุ์ นาคะตะ)	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๓. รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง (นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ)	ประธานกรรมการ
๔. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๕. นางนรรัตน์ พิมเสน	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๖. นางสายทิพย์ เชาวลิตถวิล	รองประธานกรรมการ คนที่สาม

/๗. นายอนุวัติ...

๗. นายอนุวัต ตันติวงศ์	กรรมการ
๘. นายสรศักดิ์ เพียรเวช	กรรมการ
๙. นางพรพิศ เพชรเจริญ	กรรมการ
๑๐. นายวีรยุทธ เจริญกูล	กรรมการ
๑๑. นางนารีนารถ เหตานุรักษ์	กรรมการ
๑๒. นางสาวทยาวรรณ ศุภดิษฐ์	กรรมการ
๑๓. นางอรวรรณ พันธุ์เปรื่อง	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสวีณา พลพีชน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวอารีรัตน์ วิชาช่าง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๑ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณากำหนดแนวทาง รูปแบบ การจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

(๒) สนับสนุน กำกับ ดูแลการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติฯ และงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๓) ติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) พิจารณาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน เพื่อดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร

(๕) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๓ สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประชุม การจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติฯ การบริหารจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ให้เบิกจ่ายตามระเบียบทางราชการโดยให้เบิกจ่ายจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙

(ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย)
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

หมายเหตุ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๗๔/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขชื่อคำสั่งคณะกรรมการและชื่อโครงการเฉลิมพระเกียรติ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จากเดิมเป็น “คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

คำสั่งคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙
และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ที่ ๑/๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙
และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

ตามที่คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันพุธที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน ๒ คณะ เพื่อดำเนินการศึกษา รวบรวม เรียบเรียง และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เรียบร้อย และสมพระเกียรติ โดยอาศัยมติคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ ฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันพุธที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน ๒ คณะ ประกอบด้วย

(๑) คณะอนุกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. นางอรวรรณ พันธุ์เปรื่อง	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายทนงศักดิ์ สุระคำแหง	อนุกรรมการ
๓. นางสาวอารีรัตน์ วิชาช่าง	อนุกรรมการ
๔. นางสาวสุรีย์ ขวัญบัว	อนุกรรมการ

/๕. นายณรงค์...

๕. นายณรงค์ ศรีนาค	อนุกรรมการ
๖. นางสาวนารีลักษณ์ ศิริวรรณ	อนุกรรมการ
๗. นางสาวสายฝน ดีงาม	อนุกรรมการ
๘. นางสาวเบญจลักษณ์ สุทธิวิไล	อนุกรรมการ
๙. นางอรณิช รุ่งธิปานนท์	อนุกรรมการ
๑๐. นายวิชาญ ทรายอ่อน	อนุกรรมการ
๑๑. นายบัณฑิต อุทาวงศ์	อนุกรรมการ
๑๒. นางสาวพจพิณ พรมเอี่ยม	อนุกรรมการ
๑๓. นางสาวอรพรรณ สินธ์ศิริมานะ	อนุกรรมการ
๑๔. นางสาวขวัญชนก วิบูลย์คำ	อนุกรรมการ
๑๕. นายอนุชา ดีสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๑๖. นางสุภัทร คำมุงคุณ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๗. นางสาววันวิภา สุขสวัสดิ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นายสมเกียรติ หะรังศรี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) พิจารณากำหนดรูปแบบ จัดเตรียมรายละเอียดเนื้อหาข้อมูล และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒) พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร

๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ ฯ ทราบ

(๒) คณะอนุกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. นางอรวรรณ พันธุ์เปรื่อง	ประธานอนุกรรมการ
๒. นางสวีณา พลพืชน์	อนุกรรมการ
๓. นางมาลินี คงรื่น	อนุกรรมการ
๔. นางศิริพร โหตรภวานนท์	อนุกรรมการ
๕. นายสุเทพ เอี่ยมคง	อนุกรรมการ
๖. นางสาวสิตาวีร์ ธีรวิรุฬห์	อนุกรรมการ
๗. นางสาวแสงอรุณ อนุเคราะห์	อนุกรรมการ
๘. นายฐากูร จุลินทร	อนุกรรมการ
๙. นายอานันท์ เกียรติสารพิภพ	อนุกรรมการ

/๑๐. นางสาวบุษราภรณ์...

๑๐. นางสาวบุษราภรณ์ อัครนิธิยานนท์	อนุกรรมการ
๑๑. นางบุศรา เข็มทอง	อนุกรรมการ
๑๒. นายณัฐพงศ์ พันธุ์ไชย	อนุกรรมการ
๑๓. นายจีรณัทย์ ชาญเชิงพานิช	อนุกรรมการ
๑๔. นายใหม่ มูลโสม	อนุกรรมการ
๑๕. นางสาวณิชชา บูรณสิงห์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๖. นางสาวนราภัทร เพชรมณี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นางสาวศิริชนก วิริยเกื้อกูล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) พิจารณากำหนดรูปแบบ จัดเตรียมรายละเอียดเนื้อหาข้อมูล และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

๒) พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร

๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ ฯ ทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ)
รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง
ประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ ฯ

หมายเหตุ คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ ๒/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขชื่อคำสั่งคณะอนุกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ จากเดิมเป็น “คณะอนุกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี”

ประกาศสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง ตั้งกองบรรณาธิการหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี
และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

ด้วย ในคราวประชุมคณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติตั้งกองบรรณาธิการหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจแก้ไข ควบคุมเนื้อหาและภาพประกอบทั้งหมดของหนังสือ ประกอบด้วย

๑. ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ	ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
๒. นายปรีชา ส่งกิตติสุนทร	ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
๓. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
๔. นางสายทิพย์ เชาวลิตถวิล	ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
๕. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	บรรณาธิการ
๖. นางนรรัตน์ พิมเสน	บรรณาธิการ
๗. นางอรวรรณ พันธุ์เปรื่อง	ประจำกองบรรณาธิการ
๘. นางศิริพร โหตรภวานนท์	ประจำกองบรรณาธิการ
๙. นางสวีณา พลพืชน์	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๐. นางมาลินี คงรื่น	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๑. นายทนงศักดิ์ สุระคำแหง	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๒. นางสาวสุรีย์ ขวัญบัว	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๓. นางสาวอารีรัตน์ วิชาช่าง	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๔. นายสุเทพ เอี่ยมคง	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๕. นางสุภัทร คำมุงคุณ	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๖. นางสาวสิตาวีร์ ธีรวิรุฬห์	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๗. นายณรงค์ ศรีนาค	ประจำกองบรรณาธิการ

/๑๘. นางสาวเบญจลักษณ์....

๑๘. นางสาวเบญจลักษณ์ สุทธิวิไล ประจำกองบรรณาธิการ
๑๙. นางสาวณิชชา บูรณสิงห์ ประจำกองบรรณาธิการ
๒๐. นายอานันท์ เกียรติสารพิภพ ประจำกองบรรณาธิการ
๒๑. นางสาวอรวรรณ สินธ์ศิริมานะ ประจำกองบรรณาธิการ
๒๒. นายจีรณัทย์ ชาญเชิงพานิช ประจำกองบรรณาธิการ
๒๓. นายสมเกียรติ หะรังศรี ประจำกองบรรณาธิการ

จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ร้อยเอก
(ทินพันธุ์ นาคะตะ)
ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

